This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

STANFORD
UNIVERSITY
LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
UNIVERSITY LIBRARIES
LIBRARIES
UNIVERSITY LIBRARIES
LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
UNIVERSITY LIBRARIES
LIBRARIES
UNIVERSITY LIBRARIES
LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

48
4
G5000
48
4

LIBRARY
APR 26

SBÍRKA PRAMENŮ
KU POZNÁNÍ LITERÁRNÍHO ŽIVOTA V ČECHÁCH,
NA MORAVĚ A V SLEZSKU.

SKUPINA I. ŘADA II. ČÍSLO 4.

JANA HASIŠTEJNSKÉHO Z LOBKOVIC

PUTOVÁNÍ K SVATÉMU HROBU

DLE RUKOPISU PRAŽSKÉ C. K. UNIVERSITNÍ KNIHOVNY

VYDAL

ÚVODEM, UKAZATELEM MÍST A SLOVNÍKEM

OPATŘIL

FERDINAND STREJČEK,
SKUTEČNÝ UČITEL STÁTNÍ REÁLKY MLADOBOLESLAVSKÉ.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1902.

PUBLIKACE

III. TŘÍDY ČESKÉ AKADEMIE POSUD VYDANÉ.

ROZPRAVY.

ROČNÍK I.

Čís. 1. Dr. *Jan Kvíčala.* Nové kritické a exegetické příspěvky k Vergiliově Aeneidě. . . . . Cena 3 K — h
» 2. *Adolf Patera.* Jana Amosa Komenského korrespondence. Cena 3 » 60 »
» 3. *J. Truhlář.* Počátky humanismu v Čechách. . . . Cena — » 80 »
» 4. *Robert Novák,* Grammatická, lexikální a kritická pozorování u Velleja Paterkula. . . . . Cena 1 » 80 »
» 5. Dr. *Jiří Polívka.* Kronika o Bruncvíkovi v ruské literatuře. . . . . Cena 2 » 80 »

ROČNÍK II.

» 1. Dr. *V. Mourek.* Syntaxis složených vět v gotštině. Cena 6 » 40 »

ROČNÍK III.

» 1. Dr. *Jan Kvíčala.* Bádání v oboru skladby jazykův indoevropských Část I. . . . . Cena 4 » 80 »
» 2. *Robert Novák.* Mluvnicko-kritická studia k Liviovi. Cena 4 » — »
» 3. *Vavřinec Josef Dušek.* Hláskosloví nářečí jihočeských. I. Část: Consonantismus. . . . . Cena 1 » — »
» 4. *Josef Truhlář.* Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. . . . . Cena 3 » 20 »

ROČNÍK IV.

» 1. *Ferdinand Menčík.* Příspěvky k dějinám českého divadla. Cena 2 » 60 »

ROČNÍK V.

1. Dr. *Jan Kvíčala.* Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. I. Faidros, Gorgias. . . . . Cena 7 » — »

ROČNÍK VI.

» 1. *Josef Zahradník.* O skladbě veršů v Iliadě a Odyssei. Cena 2 » 80 »
» 2. *Vavřinec Josef Dušek.* Hláskosloví nářečí jihočeských. II. Část: Vokalismus . . . . . Cena 1 » — »
» 3. Dr. *Jan Kvíčala.* Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. II Protagoras. Symposion. . . Cena 6 » 40 »
» 4. *Ignác Hošek.* O poměru jazyka písní národních k místnímu nářečí. . . . . Cena — » 40 »

ROČNÍK VII.

» 1. *Jan Loriš.* Rozbor podřečí Hornoostravského ve Slezsku Cena 1 » 50 »

ROČNÍK VIII.

» 1. *Ignác Hošek.* Nářečí českomoravské. Díl I. Podřečí polenské. Cena 2 » 60 »

SBÍRKA PRAMENŮV

KU POZNÁNÍ LITERÁRNÍHO ŽIVOTA

V ČECHÁCH, NA MORAVĚ A V SLEZSKU.

VYDÁVÁ

III. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

SKUPINA PRVNÍ. ŘADA II.

PAMÁTKY ŘEČI A LITERATURY ČESKÉ.

ČÍSLO 4.

JANA HASIŠTEINSKÉHO Z LOBKOVIC

PUTOVÁNÍ K SVATÉMU HROBU.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1902

JANA HASIŠTEINSKÉHO Z LOBKOVIC

PUTOVÁNÍ K SVATÉMU HROBU.

DLE RUKOPISU PRAŽSKÉ C. K. UNIVERSITNÍ KNIHOVNY

VYDAL,

ÚVODEM, UKAZATELEM MÍST A SLOVNÍKEM

OPATŘIL

FERDINAND STREJČEK,

SKUTEČNÝ UČITEL STÁTNÍ REÁLKY MLADOBOLESLAVSKÉ.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1902.

Přijato k vydání ve schůzi dne 22. února 1901.

Kommisse pro vydávání »Památek řeči a literatury české«.

V. E. Mourek.
Adolf Patera.
Ant. Truhlář.

TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE,
KNIHTISKAŘE ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

PŘEDMLUVA.

Čtyři sta let je tomu, co pan Jan Hasišteinský z Lobkovic »se arorytířskou věrností prostě pouť svou popsal«, a bezmála devadesát let ›lynulo od té doby, kdy zaznamenal Dobrovský ve svých dějinách české či a starší literatury (v Praze 1818, str. 277): »Diese Reise hätte vor elen anderen den Druck längst verdient«, a teprve nyní obětovností slavné etí třídy České Akademie umožněno vydání tak zajímavého a cenného la jazykem originálu.

Cestopis podává se v původní formě, nikoli v transkripci, poněvadž st jeho pravopis, zvláště co se týče šetření rozdílu mezi *i* a *y* (hlavně › sykavkách), neobyčejně zajímavý.

Milou povinností mi jest projeviti uctivé, vroucí díky p. dvor. radovi ru. J. Gebauerovi, jenž vůbec byl příčinou, že práce tato byla podniknuta, prof. Dru. V. E. Mourkovi, který s obětovnou pozorností vydání tohoto la provázel, p. řediteli Ant. Truhlářovi, který mi udělil během práce ıležité pokyny, p. prof. Bed. Konvalinkovi, jenž mi při zeměpisných udách cestopisu v mnohém byl radou, a kollegovi Boh. Truhlářovi, který mnou se podělil o práci s korekturou tisku.

V Mladé Boleslavi 29. června 1902.

Ferdinand Strejček.

ÚVOD.

—

Jan Hasišteinský z Lobkovic.

Mareš nebo Martin z Újezda okolo r. 1390 držel tvrz a statek bříství. Zanechal tři syny: Blažeje, Václava a Mikuláše. První z nich mřel záhy, Václav pak věnoval se stavu duchovnímu. Nejmladší z bratří, ikuláš Chudý z Újezda, byl podle pověsti také určen pro stav duchovní, šak získal si přízeň Václava IV., který jej v roce 1401 ustanovil nejšším písařem horní urbury na Horách Kutných. Brzy nabyl Mikuláš dosti ačného jmění a asi r. 1409 koupil si hrad a statek Lobkovice v bývalém ɔuřimsku, odkudž přijal jméno.

Ještě za krále Václava jmenován byl nejvyšším písařem zemským álovství Českého (1417—1421) a zastaven mu hrad Hasištein (Hassen-ɛin) s příslušenstvím.

Mikuláš z Lobkovic, jenž s počátku sympatisoval s reformami Huso-mi, přidal se již za posledních let života krále Václava IV. k straně tolické a bojoval po smrti Václavově udatně proti Husitům ve vojště ále Zikmunda, od něhož také nabyl mnohého zboží zápisného. Po své runovaci v Praze 28. července 1420 pasoval Zikmund Mikuláše z Lob-vic mečem sv. Václava na rytíře.

Po smrti Mikulášově († 1435) zůstávali synové Mikuláš (II.) a Jan, jmím Popel, delší čas v nedílnosti, rozmnožujíce zboží po otci zděděné vými koupěmi.

Teprve r. 1445 rozdělili se o společné dosud statky, při čemž kuláš (II.) obdržel zejména hrad Hasištein, Údlici a Obříství, Jan Popel k hrad Hlubokou s příslušenstvím a Lobkovice. [1])

Oba bratři povýšeni jsou již r. 1459 od císaře Friedricha III listem ným v Brně 3. srpna 1459 do stavu svobodných pánů říšských, načež

[1]) Archiv český. Díl IV. Str. 400.

Mikuláš (II.) založil linii Hasišteinskou z Lobkovic, Jan linii pánů Popelů z Lobkovic.

Mikuláš, který, ač katolík, držel se od r. 1451 stále strany Jiřího Poděbradského, zemřel 22. července 1462 a zanechal z manželství svého s paní Ofkou z Žerotína, dcerou posledního (českého) Žerotína Jaroslava, syny Jana, Mikuláše (III.), Jaroslava a potomního slavného učence, humanistu a básníka Bohuslava.

Tito čtyři bratři zůstali v nedílnosti oteckých statkův, které spravoval nejstarší Jan s počátku asi za poručnictví svého strýce Jana Popela [2]).

Jan Hasišteinský z Lobkovic (nar. r. 1450) jest zakladatelem starší hlavní linie svobodných pánů Hasišteinských z Lobkovic, kteří dosud žijí v Němcích. Z jeho útlého věku nezachovalo se zpráv. Janovi bylo teprve 12 let, když mu zemřel otec Mikuláš, zanechav po sobě některé spory, které bylo vésti nejstaršímu synovi.

Již z následujícího roku 1463 zaznamenán jest spor Jana z Lobkovic, jejž zastával nějaký commissarius, s Přechem z Zahrádky před soudem zemským o vsi Hřměnín a Vačice, které koupil tento od Janova otce. Přech dostal v tomto sporu za právo. [3]) R. 1464 vykonal Jan z Lobkovic poslední vůli svého předka Mikuláše, který, vyvoliv si za poslední svůj útulek kostel přísečnický, ustanovil, aby tam byl zřízen oltář sv. Doroty, a aby proň byl placen ze zvláštního nadání kaplan. Jan určiv k témuž účelu roční důchod 12 kop grošů na dvoře Pokratickém v Litoměřicku, rozkázal nad to, aby farář přísečnický tamějšímu kantoru vyplácel ročně 30 grošův, aby žáky v kázni a mravech lépe a pilněji vychovával. [4])

R. 1465 měl Jan při s Bořivojem z Lochovic o dluh, který učinil Bořivoj u jeho otce Mikuláše. V této při Jan vyhrál, a Bořivoj musil mu vydati náhradou Obříství. [5])

Jako otec Mikuláš, byl i Jan, ač horlivý katolík, hned od počátku přívržencem krále Jiříka. Mimo jiné měl v zástavě též město Kadaň, kdežto tamní hrad byl v zástavě Friedricha ze Schönburku. Když papež Pavel II. dal krále Jiřího do klatby »jako zatvrzelého kacíře a ochránce kacířů, křivopřísežníka a svatokrádce«, vyhrožoval papežský legát Rudolf z Lavantu mladičkému panu Janovi Hasišteinskému z Lobkovic (již 5. dubna 1466 z Vratislavě) rovněž klatbou, neodpadne-li od krále Jiříka, a když to nevedlo k cíli, vybízel administrator pražského arcibiskupství Hilarius papežsky smýšlející Kadaňské k odpadnutí od jejich právního pána. Mezitím však, co Kadaňští úzkostlivě kolísali mezi svou duchovní a světskou vrchností, přepadl princ Hynek Poděbradský město a vzal z překvapených otců města dosti velikou po-

[2]) Friedrich Bernau: Hassenstein. Ein Beitrag zur Geschichte des Erzgebirges. B. Leipa 1893. Str. 95.

[3]) Archiv č. III. 345.

[4]) Libri erectionum ad 1464 (v rukopise) [Bernau].

[5]) Archiv č. III. 360.

kutu. Královští žoldnéři obsadili město a hrad, který byl zásobami opatřen a k hájení upraven, rovněž byla prolomena brána z hradu přímo do polí, aby bylo umožněno spojení hradní posádky se sousedstvem neodvisle od občanů kadaňských. Na udání měšťana Zikmunda Leimera, jenž byl pak za to učiněn purkmistrem královským, byl potom 31. srpna 1467 konán soud, několik občanů z velezrády obviněno, s manželkami a dětmi vypověděno, jmění pak jejich ve prospěch koruny zabaveno.[6])

Brzy na to byl Jan znova znepokojován pro svůj přátelský poměr ku králi Jiřímu. Roku 1468. uvedli totiž do Čech Konopištský a Dobrohost proti Jiřímu a jeho přívržencům německé křižáky, kteří »na šatech svých kříže červené z sukna vyšité sú nosili, aby je po tom znali«. Jan z Lobkovic sám vyprávěl o tomto vpádu jednomu letopisci, »že v ty časy jeho kaplan ušed od něho i stovaryšil se s těmi křižovníky a zradil (jeho) jedno dobré městečko Přísečnici, ležící blíž od pomezí Míšenského na horách, těm křižovníkuom, a oni vpadli do toho městečka. Ale však lidé toho městečka byli ušli na kostel, neb jest dobrý k brani, a leželi tu. To pan Jan zvěděv, sebravše se na ně s panem Waitminarem[7]) a s Žateckými i táhli na ně mimo Kadani, a to jest bylo v neděli k večerému; i položili se za Kadaní blízko odtud, kde jest nynie klášter Bosácký. A že jest pan Waitminar nechtěl předse na ně táhnúti v noci, než nazajtří; křižovníci to zvěděvše, (neb toliko od Kadaně dvě míli Přísečnice leží), ihned pryč utiekali, mnozí zbroje své tu v městečku zapomínajíce a krav asa na dvě kopě z toho městečka s sebú zajali. Takž tepruv nazajtřie po nich pan Jan táhna slíbil, což by jich koli těch křižovníkuov tu zastihl a zjímal, že by je kázal všecky spáliti. I přijevše do městečka nepostihli sú než jediného špatného Němečka pachole; nad tím se nechtěl mstíti. Než toliko strhše jemu ten kříž červený s suknice i kázali mu jej sniesti. A to jest v pravdě bylo tak.«[8])

20. ledna 1469 povýšil král Jiří na žádost Jana Hasišteinského vesnici Přísečnici na městce. Na sněmě r. 1470. vyvoleni byli Jan z Lobkovic a Beneš z Weitmühle, aby popisovali branné mužstvo v žateckém kraji; na obranu království musil žatecký a rakovnický kraj míti pohotově 900 mužů pěších, 10 jízdních, 12 kopinníkův a 50 vozů.[9])

Když 22. března r. 1471 král Jiří po krátké nemoci zemřel, ucházel se o trůn český Vladislav, prvorozený syn polského krále Kazimíra, a Matyáš Uherský. Na sněmě v Kutné Hoře v květnu rozhodli se stavové čeští, mezi nimi i Jan Hasišteinský, pamětlivi jsouce slibu daného králi Jiřímu, pro Vladislava. Obávajíce se však pro tuto volbu nepřátelství Matyášova, požádali Albrechta, knížete saského, aby jim přispěl ku pomoci. Mezi rukojmími za náhradu, kterou měl dáti Vladislav knížeti saskému

[6]) Mittheilungen für Geschichte der Deutschen in Böhmen. XIII. Str. 126. [Bernau].
[7]) Beneš z Weitmühle.
[8]) Staří letopisové. Str. 192.
[9]) Fr. Bernau: Hassenstein. Str. 98.

za pomoc, jmenován také Jan z Lobkovic.[10]) Byl tedy Jan rozhodně proti Matyáši Uherskému, kterého zřejmě vinil, »že penězi v Čechách nadělal zrádcův.« Naproti tomu byl již tehdy důvěrníkem krále Vladislava, jak se dovídáme z jeho dopisu z r. 1473 panu Beneši Liebšteinskému z Kolovrat, v kterém dává tomuto plnou moc ve při o nějaký dluh sirotčí panu Bavůrkovi a prohlašuje, že pro nějaké pilné potřeby s králem do Opavy nepojede.[11])

Mimo to je tento dopis také tím důležit, že v něm ku konci Lobkovic jako jinoch 23letý praví: »Máť jest k tomu dobrá vuole, abychme jedno vyvazeni byli, aby nám tak šeredně neláli, neb sem se toho, jakž sem živ, varoval, že mi pro mé neláli, než teď pro jiné;« neboť touto zásadou se později asi nespravoval maje časté spory s poddanými.

12. března 1473 obdrželi bratři Jan a Jaroslav od krále Vladislava II. potvrzení svobod horních, které byly kdysi uděleny otci jejich Mikuláši.

Od delší doby žil Jan v nepřátelství s Friedrichem z Schönburku (= Šumburkem), který měl v zástavě hrad kadaňský, o čemž vyskytují se narážky již z r. 1470.[12])

V roce 1475 jednalo se mezi oběma o nějaké vsi, clo, dědiny, louky, jezero a rybník kněze opata z Grynhainu.[13])

Týž Friedrich měl již v letech 1473—1476 rozepře s Kadaňskými o minci, v níž mu poplatky měly býti odváděny, a potom s opatem grünhainským; v této záležitosti bylo komorním soudem 8. ledna 1479 rozhodnuto, že klášterní poddaní u Kadaně mají Friedrichovi ze Schönburku odváděti do hradu kadaňského 30 vozů dříví a nic více.[14])

Král Vladislav použil služeb Jana z Lobkovic k různým poselstvím v záležitostech osobních i královských. Svou zvláštní přízeň dal mu na jevo roku 1477, kdy jej vypravil s panem Benešem Liebšteinským z Kolovrat do Lucemburka, aby se ucházeli pro něho o ruku jediné dcery a dědičky Marie po Karlu, knížeti burgundském. Jeli patrně přes Norimberk a Trevir [67a]. O jejich pořízení nezachovalo se zpráv.[15])

V roce 1479 (28. září) byl Jan se svými bratřími přijat do stavu panského v království Českém.

3. září 1480 udělili Jan a Mikuláš z Lobkovic o sobě a jejich bratři Jaroslav a Bohuslav svým poddaným v Březně potvrzení svobod a výsad. Mezi svědky jmenuje se též Mikuláš Chlup, purkrabí na Hasištejně.[16])

---

[10]) Palacký: Dějiny národu českého. V. 1. 22.
[11]) Archiv č. IV. 233 a V. 349.
[12]) Bernau: Hassenstein. Str. 98.
[13]) Archiv č. IV. 299.
[14]) Bernau: Hassenstein. Str. 99.
[15]) Palacký. V. 1. 137. Tomek: Dějepis m. Prahy. VII. 380.
[16]) Bernau: Hassenstein. Str. 99.

Poměr Janův k sousedním knížatům saským nebyl, jak se zdá, obzvlášť přátelský, na čemž hlavní spoluvinu měly asi časté spory jeho a občanů kadaňských s Friedrichem ze Schönburku, poddaným oněch knížat.[17])

10. září 1471 psal Jan z Lobkovic kurfürstu Arnoštovi a vévodovi Albrechtu Saskému stěžuje si, že vrchní v Scharfensteině zdráhá se mu vyhověti v některých jeho požadavcích, a 14. října poslal k nim v téže záležitosti Siticha Zedtwitze jako svého vyslance.

V roce 1472 (18. srpna) obrátili se oni Kadanští, kteří byli před pěti lety ze svého rodného města vypověděni, k saským vévodům s prosbou, aby se u Jana z Lobkovic za ně přimluvili, aby jim vzhledem k míru uzavřenému v Německém Brodě dal za právo, při čemž popírali, že na výpravě křižové proti němu neměli účasti a jemu škody nečinili. Zda-li saští vévodové vyhnancům vyhověli, a potkalo-li se jejich zakročení s výsledkem, není známo.[18])

V roce 1474 byly nové rozmíšky se Sasy. Jakýsi Hegewald, který měl rozepři se saským šlechticem Götzem z Wolfersdorfu, dal se pod ochranu pana z Lobkovic a činil z Kadaně výpady na svého protivníka; brzy byli tím oba pohraniční sousedé do sporu zapleteni. Lze se též dočísti o poddaných Jana z Lobkovic, kteří byli r. 1475 v Ehrenfriedersdorfě zajati, ale rukojemstvím se osvobodili, a rovněž o kamenických měšťanech, kteří se octli v zajetí Lobkovicově. 8. června t. r. upomíná Jan Hasisteinský Friedricha Planka, vrchního a horního soudce v Scharfensteině, o dluh přejatý ručením. 6. července psala saská knížata ze Schellenberku králi českému že chtí obeslati ustanovený rok ve sporu mezi nimi a Janem Hasišteinským, při čemž též pře mezní o lesy a vodstvo u panství Wolkenteina porovnány býti měly. Avšak vyjednávání, bylo-li vůbec jaké, minulo bez výsledku, a 24. listopadu 1475 stěžoval si Jan z Lobkovic znova do opětovaných jemu a jeho bratru od Sasů škod a do odpírání smírné porady, v níž by tyto spory byly urovnány.

Asi bezprostředně na to následovalo zjevné vypuknutí rozbroje Janova se saskými knížaty, jimž se nabídl 6. prosince Beneš z Weitmühle v Chonútově za prostředníka. Avšak teprve z listu krále Vladislava II. saským knížatům ze dne 10. března 1476 dovídáme se, že mezi stranami zjednáno bylo příměří, a že si jim Jan z Lobkovic stěžuje do zajetí svého úředníka občany gayerskými.

[17]) Všecky zprávy, týkající se knížat saských, jakož i většina zpráv o Friedrichu ze Schönburka, čerpány jsou z uvedeného již častěji spisu Friedricha Bernaua »Hassenstein«. Bernau měl totiž v úmyslu vydati veliké dílo o českých hradech a zámcích, zejména z německého území v Čechách, a za tím účelem konal pilná studia, zvláště též v hlavním státním archivu drážďanském (Haupt-Staats-Archiv Dresden). S celého podniku sešlo však pro nedostatek podpory se strany obecenstva. Přes to vydal Bernau některé monografie, z nichž jest i řečená o hradu Hassensteinu. Obsahuje zejména důležité, dosud neznámé zprávy o poměru pánů z Lobkovic ke knížatům saským. Str. 99 a násl.

[18]) Bernau: Hassenstein. Str. 100.

Jak z pozdější odpovědi (18. listopadu) knížat vysvítá, vyjednávalo se o těchto záležitostech častěji v Praze; v jiném dopise (12. ledna 1477) zmiňují se o stížnostech Janových týkajících se oloupení jeho poddaných poddanými saskými.

Opětné řízení, k němuž král chtěl své vyslance poslati, bylo prý na obzoru, ale nový vpád z území Janova do Sas, při čemž obzvlášť poddaní kláštera Grünhainského v Königswaldě byli poškozeni, zmařil, jak se zdá, dorozumění mezi stranami opět na nějaký čas.

Kurfürst Arnošt a vévoda Albrecht stěžovali si u krále Vladislava dopisem ze dne 27. února 1477 a uváděli, že původcové vpádu bydleli v Egerbergu u syna pana Buška z Vitzthuma a tu že měli svou spíži a také kořist uschovánu. Král obeslal na to pány z Vitzthuma k zodpovědnosti, a tito líčili příběh takto: V noci ze dne 9. na 10. únor okolo půlnoci přišlo jich prý pět koňmo a několik pěšky do krčmy u Egerberku bez jejich (Vitzthumů) vědomí a svolení, a jakmile se oni ještě v noci na hradě o tom dozvěděli, ihned dali rozkaz, aby příchozí byli zapuzeni a nikoli přechováváni. Na to prý oni hned v noci odtáhli až na pět, kteří byli tak zmrzlí, že nemohli jíti ani krok. Tito byli teprve následujícího dne na saních odvezeni. Poddaný, jenž bez vůle pánů tyto lidi přijal, byl ihned prý vsazen do věže a při výslechu se zapřísahal, že cizince nechtěl dlouho vpustiti a teprve úpěnlivým prosbám spoutaných zajatců povolil, aby se mohli ohřáti a svoje rány obvázati. Toto vylíčení oznámil na to král 10. března 1477 saským knížatům.

Vévoda Albrecht navrhl konečně porovnání sporů prostřednictvím císařovým nebo jiné spolehlivé instance, kdežto král Vladislav byl opět jen pro komissionální přelíčení v Mostě nebo Litoměřicích (6. listopadu 1477).

Když však ani to nevedlo k cíli, rozhodla se saská knížata a napsala energicky 12. prosince 1477 Martinu Römerovi, svému jednateli v záležitostech s Janem z Lobkovic, s nímž nový rozbroj hrozil vypuknouti, že chopí se sami, nezjedná-li král jim práva, jiných ráznějších prostředkův.

Avšak zdá se, že byl celý spor konečně přece smírně urovnán. Dle mocného listu vévody Albrechta z r. 1478 byly prý spory mezi ním a mnohými českými pány — též s Janem Hasišteinským z Lobkovic — předloženy rozhodčímu výroku falckrabat Ludvíka a Jiřího.[19])

Mimo řečené již poselství Janovo byli Lobkovicové králi Vladislavovi i jinak nápomocni, zapůjčivše mu též nějakou summu peněz, začež jim král v roce 1481 listem daným v Praze 17. ledna připsal panství nad františkánským klášterem v Kadani. Jan rozšířil v r. 1483 tento klášter, jejž zřídili Kadanští v roce 1473, a byl od té doby považován za jeho zakladatele.[20])

---

[19]) Bernau: Hassenstein. Str. 103. (Pozn. 1.)

[20]) Bernau: Hassenstein. Str. 103.

V rok 1483 spadá jmenování Bohuslava z Lobkovic, který právě tehdy meškal v Italii za svým vzděláním, proboštem vyšehradským. Bratři jeho chtěli pro něj vyplatiti některé statky proboštství vyšehradského a žádali k tomu povolení od krále, aby se to smělo státi bez jejich škody, když by Bohuslav dříve zemřel než oni; avšak způsobem neznámým s toho sešlo.[21])

S Friedrichem ze Schönburku, který měl v zástavě hrad kadaňský, a jemuž král Vladislav 13. září 1474 prodloužil trvání smlouvy do života jeho syna, měl Jan z Lobkovic, držitel zástavy města Kadaně, mnohé rozepře, které zaměstnávaly v letech 1482—1489 častěji královský komorní soud pražský. Friedrich z Schönburka si stěžoval, že se pan Hasišteinský protiví jeho cestnému a jak svým lidem, tak Kadaňským brání, aby je zapravovali; mimo to obviňoval Kadaňské, že mu jednu baštu u hradu zbořili, základní zdi podkopali a jemu také žádných poplatků nechtí odváděti. Naproti tomu požadovali měšťané, aby též pan z Schönburka zapravoval šosovné z pozemků náležejících městu.

Při jiném sporu (17. srpna 1482) mezi panem z Schönburka s jedné a Janem z Lobkovic a Kadaňskými s druhé strany jednalo se zase hlavně o meze a potvrzení, která měl vydati Schönburk za zapravené poplatky.

Syt jsa patrně těchto ustavičných svárů, prodal Friedrich z Schönburka v roce 1483 onen roční důchod 50 kop č. gr. na městě Kadani, který měl v deskách zemských po bratřích Friedrichu a Janovi ze Schönburka, Jindřichovi z Plavna, a ten prodal týž důchod v r. 1489 za 1000 kop č. gr. Janovi z Lobkovic, zaručiv se zároveň svým hradem a panstvím Bečovem za správnost tohoto prodeje.[22])

Friedrich z Schönburku, který se již r. 1484 uvádí jako hejtman panství trutnovského, 1492 pak jako hejtman kraje královéhradeckého, vzdal se následkem toho ode dávna jemu náležející zástavy hradu kadaňského, které se ovšem opět dostalo Janovi z Lobkovic.

Z rozmíšek, které měl pan Hasišteinský v této době se svými saskými sousedy, jest asi nejzajímavější rozepře s rytířem z Plavnic na Wiesenburku. Příslušníci tohoto saského šlechtice byli totiž na území pana z Lobkovic zajati a zavlečeni na hrad Engelsburg, aby byli donuceni k nějakému výkupnému. V odvetu zajal Plavnic tři kadaňské měšťany a vsadil je do vězení na Wiesenburku žádaje od nich rovněž výkupného. Jan Hasišteinský ujal se svých poddaných a chystal se k pomstě, až se 20. listopadu 1485 saská knížata Arnošt a Albrecht této záležitosti ujali a pana Hasišteinského vyzvali, aby vězně z Engelsburku ihned propustil, začež slíbili, že bezodkladně nařídí osvobození zajatých Kadaňských. Výsledek tohoto jednání není znám.[23])

---

[21]) Tomek. IX. 81.

[22]) Desky lenní. VI. 18. 147. [Bernau.]

[23]) Bernau: Hassenstein. Str. 106.

Okolo 18. června r. 1487 vykonal Jan z Lobkovic opět cestu v záležitostech královych přes Benátky do Říma, kamž byl vyslán s panem Půtou Švihovským z Risenberka, aby složili papeži Innocentiovi VIII. obvyklý slib poslušenství krále Vladislava jakožto křesťanského panovníka, začež mu papež přiznal dlouho žádaný titul krále českého.[24])

O této cestě zmiňuje se Lobkovic dvakrát ve svém Putování. Nejprve (48ª) vyprávěje o klenotech, které dostali Benátčané od císaře cařihradského: »A já je viďal sem již podvakrát« (totiž r. 1487 a 1493) a podruhé (96ª) mluvě o roušce, kterou podala sv. Veronika Kristovi: »... kterážto se v Římě ukazuje podnes, kterúž sa v Římě viděl sem.«

Jan z Lobkovic byl přes svůj přátelský poměr ku králi Jiřímu jako jeho předkové horlivý katolík, jemuž vzrůst novot u věcech víry uvnitř jeho území nijak nebyl vhod. Vymohl si tudíž tehdy zároveň na papeži Innocentiovi VIII. breve, jímž mu na jeho stížnosti uděleno právo (14. července 1487), aby zakročil na svém území proti vzmáhajícímu se počtu schismatikův a haeretikův.

29 pak téhož měsíce udělil papež také odpustky 10 let a 10 týdnů těm, kdož by v určitých dobách přišli konat pobožnost do františkánského kostela u města Kadaně, jejž, jak shora řečeno, znova zřídil Jan Hasišteinský.[25])

Zatím vznikl mezi ním a bratry jeho Mikulášem a Bohuslavem (Jaroslav byl již před rokem 1490 bez dědiců zemřel) spor, »což se dotýče hajtmanstvie Kadaňského a také některých užitkuov k tomu, kteréž jsú témuž panu Janovi od krále Jiřího zapsáni v tisíci zlatých«. Král rozhodl v této při takto: »Když by Pán Buoh pana Jana smrti neuchoval, aby dědici a budúcí jeho povinni byli s panem Mikulášem a panem Bohuslavem nebo dědici jejich budúcími o ten tisíc zlatých, kterýž na ty užitky mají do vyplacenie toho majestátu, o to se rozděliti, a dokavadž by těch tisíc zlatých jim dáno nebylo, aby také ty užitky mezi sebú rozdělili.«[26])

Zástava kadaňská a mimo ni též dědičný hrad Hasištein zůstaly jměním všech Lobkoviců společným, kdežto o ostatní statky zděděné rozdělili se bratři hned následujícího roku 1490 (22. června).

Zachována cedule dílčí, dle níž »Jan za díl svuoj otcovský, bratrský a dědický míti má dědiny dole psané: totiž Obříství, tvrz dvuor popl., ves, dvory kmetcí s platem; v Klech, v Libiši, v Huoherce, v Velikevsi, v Březanech, v Střezové, v Ulhošticích, vsi, dvory km. s pl., což tu měli; v Třebčicích Rozlezlých dvory km. s pl., což sau tu spolu měli; v Blahnově, v Hochtani vsi, dvory km. s pl.; v Radičevsi dvory km. s pl. — což sú tu měli, s podacím kostelním; v Okúnově dvuor km. s pl., na kte — rémž sedí Hechs, se všemi lesy tu, se všemi platy holými i komorními, kte

---

[24]) Palacký. V. 1. 272. Tomek X. 112 a 113.

[25]) Bernau: Hassenstein. Str. 109.

[26]) Archiv č. IX. 498.

rýmžkolivěk právo mají, s dědinami, lukami, lesy, potoky, řekami, rybníky, horami, doly, kurmi, vajci, robotami, s podacími kostelními, s panstvím v Tajnci a což k tomu přisluší a s podacím kostelním u oltáře sv. Urbana na zámku Pražském; manství v Brusech; it. rybník hořejší nad Kralupy; it. rybník řečený Kruptajch; it. lauku pod Arndorfem i s tím hájkem; it. Pušov i s lukami Pušovskými; it. lauka řečená Santvis; it. les řečený Pušov a Okúnovské lesy i se vší zvolí, což k tomu přisluší, s plným panstvím, tak totiž, kteréžkoli dědiny svrchu jmenované jsú manské nebo manské věci, ty před saud býti nemají, a také že nadepsaný Jan a j(eho) d(ědici) všecky platy komorní platiti má osobám, kterýmžkolivěk zapsány jsú, bez škody dole jmenovaných bratří a jich dědicuov.«

Mikuláš obdržel panství Údlici a Přísečnici, Bohuslav Březno a Kralupy.[27])

15. dubna 1493 podnikl Jan Hasišteinský řídě se jednak zářivým příkladem bratra svého Bohuslava, proslulého cestovatele a humanisty, jednak vyhovuje své nábožné touze spatřiti místa života a mučennické smrti Spasitelovy, (dovídáme se tak nepřímo z jeho cestopisu samého na místě, kde vypravuje o mohamedánech »pohanech«, zmiňuje se o Mekce: »A Turci a pohané tam jezdí a chodí na paut k Machometovi a jeho hrobu, též jako my křesťané putujem do Jeruzalema k božímu hrobu« [171a]) cestu do Svaté Země z Kadaně, odkudž nejprve jel do Chýš pro pana Jetřicha z Gutšteina.[28])

Z Čech dali se koňmo přes Bavory (2a, 2b), Tyroly (3a, 3b) a panství benátské (4a) do Benátek, kdež pobyli od 5. května (4. hod. odp.) do 30. května (4b—22b).

Patronovi galeje zaplatil každý poutník 50 dukátů za plavbu do Svaté Země a zpět, za celé zaopatření a hlavní poplatky na této cestě. 1. června, v sobotu před sv. Trojicí, vyjeli poutníci (mezi nimi mimo Lobkovice a pana Gutšteina ještě šest Čechův [162a]) z přístavu benátského. Lobkovic navštívil cestou Zadar (Jadro, vlašsky Zara,) 7.— 8. června (24b—27b), ostrov Lesinu 9.—10. června (29b—30a), Dubrovník (vlašsky Ragusa) 12.—13. června (31b—35a), město Korfu na ostrově téhož jména 15. až 16. června (39b—40a), město Modon na jihu poloostrova Moree 21. až 22. června (41b—42b), ostrov Candii 25.—27. června (44b—49a), ostrov Rhodos 28.—30. června (53a—65b) a ostrov Cypr 3.—5. července (67b—73a).

---

[27]) Archiv č. V. 542.

[28]) Jetřich pocházel ze staropanského rodu z Gutšteina nebo Gutenšteina, který vzal původ svůj z rodu Hroznatovcův a jméno má po bývalém hradě Gutšteinu u Bezdružic na Plzeňsku. Jetřich byl jedním z pěti synů Buriana Bohatého z Gutšteina, kteří v Čechách, v Bavorsku a Sasku nechvalně prosluli svou bujností a násilnými skutky. Mimo jiné svářil se jetřich se Šliky pro hrad Kynšperk, později pak r. 1510 zkratil Tachov a Kynžvart pro své přečiny proti právu a platným řádům. Pokoření svého dlouho nepřežil zemřev r. 1513.

V sobotu 7. července přistáli poutníci u Svaté Země proti městu Jaffě (74[a]), v úterý pak 23. července před polednem dorazili po různých nesnázích do Jerusalema (84[a]).

V Jerusalemě meškal Lobkovic od 23. července do 1. srpna a navštěvoval v této době sanctuaria a památná místa tamní i vůkolní podnikaje s ostatními poutníky časté vycházky do okolí.

Na cestu zpáteční vyplula galej s poutníky od města Jaffy 7. srpna (140[a]) a kotvila opět na Cypru u města Misso 11.—13. srpna (140[b]—141[a]), na Rhodu 22.—26. srpna (142[a]—143[a]), na Candii 28.—31. srpna (143[a]—143[b]). V přístavě u města Modonu byli poutníci 7. září (145[b]), u města Korfu 16. září (146[a]), u městečka Lesiny 20. září (147[a]), u ostrova Solty 21. září (147[b]), u města Zadru 23. září (150[a]), u města Poreče (vlašsky Parenzo) 28. září (155[b]). V městě Poreči objednal patron Lobkovicovi a některým jeho soudruhům barku (156[b]), aby je dříve dovezla do Benátek. Zaplativše každý 6 dukátů vsedli na loďku a přijeli 29. září k městu Nova Civitas (156[b]). Po šťastně přestálém nebezpečí připluli poutníci 30. září do přístavu benátského. Pobyvše 1., 2. a 3. října v Benátkách, odpluli na barce do městečka Mastris (= Mestre) (158[b]), kde měli koně, odtud pak vrátili se téměř stejnou cestou, jakou jeli do Benátek, do svých domovův. Jan z Lobkovic přijel do Kadaně ve středu 30. října okolo osmé hodiny večerní (159[a]).

Ve Svaté Zemi vyměřil, kolik krokův učinil Kristus od domu Pilátova k místu, kde byl ukřižován, a po svém návratu shledal prý stejnou vzdálenost od kadaňské radnice k františkánskému kostelu před městem.[29])

Brzy též po návratu z pouti Lobkovicovy do Svaté Země ozval se opět hlomoz zbraní v okolí hradu. Jakub Oleschauer, měšťan lipský, byl, jak se zdá, na území Jana Hasišteinského oloupen nebo poškozen a přikročil, poněvadž ihned nedostal náhrady, k oblíbenému ještě tehdy všeobecně prostředku svépomoci. »Jhan von Hassenstein« i město Kadaň dostali od něho list odpovědný, který měl místo data charakteristická slova.

»Gegeben im walde, Hütt euch alsbalde.«

Po hrozbě následoval brzy i skutek; na blízku Lipska přepadl Oleschauer několik kadaňských měšťanů, patrně cestujících kupců, a oloupil je. Tu vzchopil se Hasišteinský a jeho četní a mocní přívrženci, aby vynutili na vévodovi saském náhradu, a z toho důvodu vypověděl Jan z Lobkovic již 13. listopadu r. 1494 vévodovi Jiřímu Saskému boj.[30]) V následujících dnech došlo dvora vévody saského neméně než 38 přípisů českých pánův a rytířův, kteří žádali, aby vévoda byl nápomocen k zjednání náhrady za uloupené zboží, poněvadž prý pisatelé listů s Hasišteinským jsou tak spojeni a svorní, že by mu nemohli odepříti pomoci a přispění.[31]) Vzhledem

[29]) Bernau: Hassenstein. Str. 109.
[30]) Bernau: Hassenstein. Str. 110.
[31]) Bernau: Hassenstein. Str. 111.

k tomu prohlásil Jan, vévoda saský, 15. června 1495, že spory mezi vévodou Jiřím a Janem, pánem na Hasišteině a Kadaní, mají býti prostřednictvím jeho a jeho bratra kurfürsta Friedricha co nejdříve urovnány.[32])

Zajímavá jest ještě podrobnost z tohoto rozbroje, že také s české strany vypověděl jakýsi »Jhan Schtibor« za Jana z Lobkovic nepřátelství vévodovi Jiřímu Saskému 1496 ve středu před sv. Jakubem. Také jeho list měl zvláštní datum:

»Geben im ffeld, im schtrauch, im wald;
eß wierth, ob got will, peßer pald.«[33])

V roce 1497 měl Jan z Lobkovic dva spory: první s poddaným kadaňským Jakubem Pehmem o list výhostní. Tento vinil totiž pana Hasišteinského, že mu list výhostní strhal dokládaje se svědectví Žateckých, že mu bratr Janův Mikuláš list výhostní vydal. Král rozhodl ve prospěch Pehmův.[34])

Druhou při měl s Kuncem Probstem, který jej pohnal před krále. Lobkovic poslal na místě svém Jiříka Gfeléře, soudruha z pouti do Svaté země, s mocí. »Ježto Kunc Probst puovod k svému právu jest nestál, z té příčiny JMt ráčil dáti panu Janovi Hasišteinskému pohnanému za právo ustané.«[35])

R. 1499 připsány životy na městě Kadani Bohuslavovi z Lobkovic a Janovi, bratru jeho, a sirotkům nebožtíka Mikuláše, bratra jich,[36]) a r. 1500. prodlouženo trvání smlouvy, dle které drželi Lobkovicové Kadaň za peníze, půjčené králi, na dalších 25 let,[37]) a ujednáno, »aby s Kadaně, města i zámku, splacováni nebyli leč od krále samého.«[38])

S počátku měli se Jan a Bohuslav ke svým novým poddaným na Kadani laskavě: na jejich přímluvu bylo jim (Kadaňským) 15. února 1501 králem Vladislavem II. obnoveno právo na míli okolo města proti sedlákům některým, kteří tu zakládali vinice a vína šenkovali;[39]) avšak nedlouho na to, v době obecného téměř rozhořčení proti pánům a rytířstvu, dal se i Jan z Lobkovic strhnouti proudem doby, dav podnět Kadaňským k různým nespokojenostem. Král rozkázal Kadaňským, aby se synu Jana Hasišteinského Jaroslavovi zavázali slibem věrnosti. Kadaňští však tomuto rozkazu nepřikládali váhy, a proto hleděl Jan na podzim r. 1504 prostřednictvím svého bratra Bohuslava na králi vymoci, aby byli Kadaňští k splnění jeho vůle donuceni. Zároveň měl Bohuslav ještě jinou záležitost u krále vyříditi. Jan začal si totiž hrad důkladněji opevňovati, dostav k tomu účelu od krále

[32]) Bernau: Hassenstein. Str. 111.
[33]) Bernau: Hassenstein. Str. 111. (Pozn. 2.)
[34]) Archiv č. X. 477.
[35]) Archiv č. X. 486.
[36]) Archiv č. VI. 576.
[37]) Archiv č. VI. 584.
[38]) Archiv č. VI. 587.

600 kop. Ačkoli již napřed tušil, že by si Kadaňští mohli jeho počínání ve zlé vykládati, a proto zároveň krále žádal, aby jej zvláštním mandátem k opevňování přímo vybídl a rovněž Kadaňským na jevo dal, že mají také oni své město lépe ohraditi za příčinou zbrojení sousedních knížat saských, pohlíželi naň Kadaňští přes to přese vše s velikou nedůvěrou, obávajíce se podobného útisku, jaký se nedávno stal sousedům jich Loketským od Šlikův. Proto žádosti Janově stran slibu věrnosti synu jeho Jaroslavovi nebylo ještě ani následujícího roku 1505 Kadaňskými vyhověno, ačkoli z královského listu ze dne 4. srpna 1505 vysvítá, že král žádost Lobkovicovu příznivě vyřídil. Ještě v roce 1506 dovolávali se páni z Lobkovic prostřednictví králova v této své záležitosti.

Za to s velikým úsilím chopili se Kadaňští králova vyzvání stran opevňování města a ohrazovali se proti hradu tak, že vzbudili obavu hradního pána; Jan stěžoval si proto u krále, a Bohuslav podporoval 14. listopadu 1506 znova svou přímluvou bratrovu prosbu, poukazuje na to, jak jest nebezpečno kadaňský hrad královský městskými baštami tak dáti obehnati, aby byl spíše v moci měšťanů než krále samého.

Vzájemné třenice trvaly od té doby dále; v jednom listě s počátku r. 1507 nazývá Bohuslav Kadaňské »odbojníky« (rebelly), kteří jsou proti Lobkovicům nepřátelského smýšlení a již prý je (Lobkovice) u krále očernili jako by zamýšleli podobně jako Šlikové od koruny české se odtrhnout a Sasům dáti se pod ochranu. Proto žádal 15. června t. r. svého přítele Augustina z Olomúce a 31. července také »ve jménu celého domu Lobkoviců« Jana Filipce z Vražic, požívajícího značného vlivu u dvora, bývalého to biskupa varaždínského, v tu dobu pak bosáckého mnicha, který byl svého času slavným diplomatem, aby se ujali jejich rodu u krále.

Pro tyto nesváry vypověděli Kadaňští svou ochranu Milžanským i jiným, kteří náleželi pod moc Krištofa Hupfaufa z Milžan, poddaného pánů z Lobkovic, začež také on zbavil je v r. 1508 všech závazků vůč Kadaňským. Spor mezi Kadaňskými a Hupfaufem, který měl v Neudörflu Burgstadtlu a Čachovicích statky, byl sice 29. ledna 1509 Janem z Lobkovic urovnán, avšak roztržka mezi majitelem zástavy kadaňské a měšťany stala se brzy nesmířitelnou, takže král, aby učinil konec ustavičným vzájemným žalobám a stížnostem, dal konečně 1511 z Pešti Kadaňským písemně na jevo, za jakých podmínek mohli by hrad, náležející Janov Hasišteinskému z Lobkovic, sami ve svou správu převzíti.[40])

Ale ještě o vánocích téhož roku 1511 měl Jan novou prudkou roztržku s Kadaňskými. »Toho léta« totiž »v auterý před božím narozením (23. pros.) pan Hasišteinský poslal raddy sadit Kadaňským a tu vzav jim

---

[39]) Archiv č. VI. 587.

[40]) Bernau: Hassenstein. Str. 112 a násl. Karel Vinařický: Pana Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic věk a spisy vybrané. R. 1836. Str. LV.

pečet i klíče podal jim nějakých artikuluov nepříjemných i nechtěl jim jich zase vrátiti.«

Kadaňští odvolali se k regentům, kteří ujavše se této záležitosti, sadili Kadaňským novou radu a položili oběma stranám stání o suchých dnech postních. »I vyhráli Kadaňští proti pánu svému.«[41])

Ještě rok před svou smrtí měl Jan spor s panenským klášterem Týneckým r. 1516. Osobovalť si fundátorství nad tímto klášterem, které prý mu po dědu Jaroslavovi Plichtě z Žerotína náleží, a proto poslal do městečka Týnce služebníka svého Linharta Štampacha a syna svého Jaroslava s rozkazem jakožto pána dědičného, aby Týnečtí synovi jeho slíbili člověčenství. Abatyše kláštera Týneckého zákona sv. Kláry, Anna z Kolovrat, i vešken konvent téhož kláštera pohnaly z toho Jana z Lobkovic uvádějíce, že si panství nad Týncem pokládají za pět tisíc kop č. gr. a »že jsú těch lidí v držení a užívání byli; a na to ukázali svědomí.« »Páni JMt. a vladyky na plném soudu zemském slyševše puohon a žalobu a svědomí,« rozhodli ve prospěch kláštera.[42])

Časté spory Lobkovicovy s městskými jeho poddanými dají se vysvětliti obyčejem té doby, dle něhož páni vůbec rádi ubírali práv a svobod stavu měšťanskému. Jan z Lobkovic byl jenom synem svého věku a, ocitl-li se v souvěké písni satirické (z r. 1512) mezi pány, již, jak píseň allegoricky praví, rádi hrají »flusa«, máme proň omluvu, že jméno jeho uvádí se mezi mnohými z tehdejší šlechty na místě nikterak význačném.[43])

Úřadu zemského Jan nikdy nezastával, za to však nevyhýbal se povinnosti zasedati mezi pány a vladykami na sněmě a na komorním soudě

---

[41]) Staří letopisové. Str. 331.

[42]) Dr. Emler: Pozůstatky desk zemských. I. 240.

[43]) Léta božího 1512 začali v Čechách flusa hráti,
a král na to neráčí nic dbáti,
by k tomu kteří radili,
aby se hráči nesvadili,
jako se v Čechách zhusta děje,
každý sobě, druhému nic nepřeje.
— — — — — — — — — — — — — — — —
Pan Kostka s panem Slavatau
dost činiti mají s tau hrau;
páni z Gutšteina chtí také flusa hráti
a staré karty bezděk dráti;
páni Šternberci, z Waldšteina,
Švihovští a *z Hasišteina*,
Waitminaři a Šlikové,
též jiní panští rodové,
kteří nejsau zemští správce,
také by hráli flusa krátce,
by nešanovali práva,
hned by v šanc sadili, kdo rád hrává atd.
— — — — — — — — — — — — — — — St. let. Str. 519.

královském, kdež se připomíná r. 1475 v rozepři mezi Rackem Koco
a Budějovskými[44]) a 7. března r. 1488.[45])

Zdržoval se nejčastěji a zajisté nejraději na hradě Kadaňském
žil mimo své spory a delší cesty idyllický život, zasvěcený hlavně l
dářství svému, jež hleděl co možná nejvíce rozšířiti a upevniti prc
svého Jaroslava.[46])

Spojen byl v prvním manželství s Kunhutou z Ronova (která ji
zemřela), vdovou po Janu Caltovi z Kamenné Hory na Chomútově, v d
pak s Magdalenou z Thörringu, dcerou Jiřího a Anežky z Hohenrech
Z tohoto druhého manželství pocházel syn jeho Jaroslav, mimo něj
ještě nemanželského syna Wolfganga s jakousi Annou Regensberge
z Bayreuthu.

O Wolfgangovo vychování pečoval bratr Janův Bohuslav, kter
jsa bezdětný, rád se zabýval vzděláváním nadaných jinochův.

Jan Hasišteinský z Lobkovic zemřel 21. ledna 1517 a byl po
v Kadani v klášteře bosáckém.

Na kamenné jeho hrobce vytesán jest nápis:

Anno 1517 die Agnetis obiit Generosus D. D. Jôn de Lobk
in Hassenstein, primus fundator hujus monasterii, hic sepultus.
pro eo.[47])

Jeho umělecký, mramorový sarkofag, zhotovený Oldřichem Kre
lze podnes spatřiti, třeba poněkud poškozený, v presbyteři řečeného k
ního chrámu.[48])

Kromě svému hospodářství věnoval Jan z Lobkovic svoje vyn
vlohy také spisovatelství.

Pro svého syna Jaroslava napsal r. 1504 didaktický spis s
titulem: Zpráva o naučení synu Jaroslavovi o tom, co činiti a co n
(Rkp. z téhož roku v Roudnici. Tiskem vydáno 1796 v Praze s t
»Pravdivý český mentor«, pak dle rkp. roudnického r. 1851 od K
Spis tento byl za starších dob častěji od otců synům opisován.

Druhým spisem Lobkovicovým jest vypsání jeho pouti do
Země. Titul tohoto spisu, jenž připsán jest v době pozdější (asi v 1
jak tomu nasvědčuje jiné písmo, novější pravopis a pozdější jazyk

»Od vysoce urozeného pána pana Jana z Lobkovic a na Hasi
s tovaryšem svým vysoce urozeným pánem panem Jetřichem z G
stejna do Jeruzalema k svatému hrobu Pána Ježíše Krista, Spasitele n
léta 1493 začatý a šťastně vykonaný putování.«

---

[44]) Archiv č. XV. 77.

[45]) Archiv č. V. 158. a XI. 420.

[46]) Kadaňská zástava byla však po smrti jeho komorou královskou vyp
a hrad dán pod ochranu královského hejtmana Jaroslava Sekerky ze Sedčic. [B

[47]) Jiné čtení má: die octava Augusti, podle kterého byl by 8. srpen
jeho úmrtí.

[48]) Stocklöw: Der Bezirk Kaaden. Str. 371.

Celý spis tento dá se rozděliti ve čtyři části:

Část I. obsahuje vlastní popis cesty z Kadaně do Jerusalema a zpět (2^a—159^a).

Část II. obsahuje: *a*) udání vzdáleností jednotlivých hlavních míst na cestě do Jerusalema (159^b) a summu všech vzdáleností (159^b), *b*) popis galeje (160^b), *c*) výčet účastníků pouti do Svaté Země na galeji, s kterou jel Lobkovic, a jich počet (161^a), *d*) výčet poutníků na jiné galeji téhož roku (166^a).

Část III. obsahuje poučení čtenáři o Svaté Zemi, Egyptě, mohamedánech a t. p. (168^a).

Část IV. zabírá zprávy týkající se Benátek z r. 1509 (179^b).

První tři části psány jsou najednou brzy po roce 1504, kterýžto letopočet se vyskytuje v III. části na konci (178^b). (Účastníci pouti, kníže Krištof Bavorský (16^b) a Čech Jan Mládě (146^b), byli již tehdy nebožtíky.)

Lobkovic píše svoje Putování měl určitý rozvrh, jak tomu nasvědčuje časté jeho odkazování »jakož o tom dolejí povím« a pod. Tímto způsobem dovídáme se též při popise Jerusalema (126^a), že následovati bude ještě stať »o moci krále žoldána« ze slov: »neb týž král žoldán, pán jich, jest mocný pán a množství lidí má pod sebou, jakož o tom naposledy se poví« (126^a).

Byly tedy tři první části cestopisu, poněvadž rok 1504 jest tu poslední, napsány asi v roce 1505, kdežto část IV. jest přídavek pozdější, asi z roku 1509, kterýžto rok jest v ní udán, a k jejímu připsání zavdaly příčinu události toho roku: odnětí rozsáhlých území na pevnině Benátčanům a sčítání lidu v Benátkách. Že je tato část přídavek pozdější, to zřejmě vysvítá z toho, že Lobkovic mluvě o III. části jako o poslední dle slov »jakož o tom naposledy se poví«, skutečně na konci této části napsal »finis«,[49]) a dále také z toho, že, kdyby byl měl tuto stať v rozvrhu při spisování vlastního cestopisu, byl by na ni zajisté odkázal při popisu Benátek, jakž to měl ve zvyku a jak to učinil na př. při popisu Jerusalema; poněvadž však takové zmínky v celém cestopise není, můžeme souditi, že Lobkovic této IV. části v rozvrhu svém původním neměl.

Vlastní cestu popsal Lobkovic na základě svého deníku, který si na své pouti psal, jak bezpečně můžeme tvrditi dle přesných udání, co kterého dne podniknuto, jaký byl kdy vítr ku plavbě a p., což by za jiných okolností po deseti letech nebylo možno, a vůbec z celé formy cestopisu, již si z deníku zachoval.

Příčiny, proč cestopis svůj napsal, nedává nám spisovatel poznati. Ale dá se souditi, že i při tomto díle měl na mysli hlavně poučení svých potomkův a nad to také utvrzení jich a posilu u víře katolické, jak tomu

[49]) Rok sepsání (1505) nahradil opisovač, jak to bývalo zvykem, rokem opisu (1515).

nasvědčuje nábožný, v pravdě křesťanský duch, jakým celý spis prodchnut. Zejména v části cestopisu pojednávající o Svaté Zemi, jejích sanktuariích a odpustcích při každém tom místě zdá se mi pro její zevrubnost, že měla býti jakýmsi doplňkem topografickým písma svatého pro dobu současnou.

Denník Lobkovicův ani původní jeho spis se nezachovaly. Za to existují dva opisy. První, starší, z r. 1515 (vročení na konci III. části) uchován jest v universitní knihovně pod značkou XVII A 13, kamž se dostal bezpochyby zároveň s jinými knihami a rukopisy z kláštera sv. Václava řádu Augustiniánského (conventus S. Wenceslai ordinis fratrum Eremitarum discalceatorum sancti patris Augustini) na Novém Městě Pražském.

Před tím byl vlastnictvím Karla Plateyse z Plattensteinu. (Obého dovídáme se z titulního listu rukopisu, kamž to připsáno r. 1741.)

Rukopis kvartového formátu obsahuje 180 listův (360 stránek). Nadpisy in margine nebo v textu psány jsou písmem červeným, začátečn slova jednotlivých odstavců, jakož i taková, na něž má býti čtenář zvlášt upozorněn, jsou červeně podtržena.[50]) Titulní list pochází, jak již řečen z doby pozdější.

O tom, že rukopis universitní jest opis a nikoli dílo původní sam svědčí mimo vročení 1515 na konci spisu, které se nesrovnává s oněmi dvěma roky 1505 a 1509, v nichž, jak jest pravdě podobno, dílo vznikl, také některá nedopatření v textu, z nichž o některých můžeme tvrditi, že nevznikla při spisování díla samého, nýbrž při mechanickém opisování. Jsou to hlavně tato místa:

15[b] . . . provodil kníže túž markrabi*nau* do její hospody. Zde položen instrumentál za náležitý akkusativ »*markrabinu*« vlivem předcházejícího zájmena *túž*, kteryžto tvar jest i pro akkusativ i pro instrumentál.

59[a]. A okna velmi veliká, kudy by střéleti měli, kudyby nepřátelé lodí přistaviti měli k té věži. Místo druhého *kudyby* má býti patrně *kdyby*; *kudyby* vzniklo vlivem předcházejícího náležitého, které opisovateli tanulo na mysli.

60[b]. Vypravuje se o císaři tureckém, že dobyl dvanáctera království. Mezi nimi jmenuje se království *Paflogonia*, v kterémžto slově psáno jest zřetelně *f*, ač tu má býti *f*, které zajisté v originále bylo, neboť země tato může býti pouze »Paflagonia«. Že opisovatel mohl čísti *f* místo *f*, dá se z podobnosti obou písmen snadno vysvětliti.

67[a]. Také mi jest praveno jest takových hřebuov mělo VI býti. Místo druhého *jest* bylo zajisté v díle původním *že*.

Méně důležitá nedopatření vyskytují se ještě na jiných míste Také nalézáme ve spisech místa, opravená písařem samým, která ro z většího dílu svědčí o mechanickém opisování; na př. 52[b], 92[b], 124[a], 137[b], 147[b], 148[b], 168[a], 178[a], 179[b], 179[b].

[50]) Obé vytištěno v tomto vydání kursivou.

Rukopis knihovny universitní jest nejstarší zachovaný opis cestopisu Lobkovicova. Dle něho pořízen v době Dobrovského druhý opis (Dobrovský: *Die ganz neue Copie*), který byl pořízen pro knihovnu knížat z Lobkovic v Praze.

Tiskem vydáno Putování Fr. Ladislavem Čelakovským v »České Včele« r. 1834 v novočeské úpravě, a část od začátku až 22[b] (Benátky) ve Výboru II. (str. 1100) K. J. Erbenem.

Úplný otisk v původním znění podle rukopisu universitního předkládá se širší veřejnosti tímto vydáním poprvé.

Jan Hasišteinský z Lobkovic ve svém spise.

Jan Hasišteinský z Lobkovic byl především horlivý katolík, jak dokazuje účel jeho cesty a celý duch, v jakém spis jeho psán. Písr starého i nového zákona znal nazpamět. Obyčejně, cituje-li nějaké mís z písma, uvádí začátek jeho v doslovném znění, přerušuje pak citát a p činuje poznámku: »jakož o tom ve čtení psáno« (86b, 87a, 95b, 9 104b, 112b, 113b, 117a, 123b a j. č.) Někdy uvádí též, odkud ono mís jest, zda z pašijí (93b, 102a, 119a a j.), či ze skutkův apoštolských (102 Mimo písmo svaté znal též některé písně latinské jako Tedeum (74 Salve (97b, 110a), Benedictus (113a) a Magnificat (113b).

Za svoji svatou povinnost pokládal při každé příležitosti, kdy n možno bylo, účastniti se mše, (23a, 30a, 34a, 39b, 46a, 53a, 65a, 81b, 11 a j. č.), po případě i vyzpovídati se za čas (22b).

K Bohu obracel se na významnějších místech upřímnou modlitb (74b, 84a, 97b, 154a a j.), byl-li v nebezpečí, vroucí prosbou (30a), a i slibem, že putovati bude do Loretty anebo pošle tam svoji obět (158 Když pak přání jeho se vyplnilo, a nastal příznivý obrat, tu vždy ze spi jeho jest zřejmo, jak pevně věřil v účinek své modlitby (30a, 158a).

Tato jeho pevná důvěra v Boha brání mu pochybovati o zázračné mc relikvií: obrazu Panny Marie v klášteře Joba a Bernardina v Benátkách (16 roušky, kterou Panna Marie Krista ovinula, když jej v chrámě obětovala (34 lampy před obrazem Panny Marie na ostrově Korfu (38b); mosaznél kříže z měděnice, z níž Kristus myl apoštolům nohy (65a); kříže dobrél lotra (69b); trnu z koruny Kristovy (142b); ba naopak, ona připouští i zázra v historii (50a, 66b a j.) Věrou v pravého Boha vysvětluje si též Lobko šťastné obraty ve prospěch křesťanů v nerozhodných bojích a při n nadálých útocích (61b, 62b, 63a).

Charakteristické jest, že v jednom případě, kdy jedná se o zázr mimo víru křesťanskou, pochybuje Lobkovic o jeho možnosti (23b).

Také ve sporných otázkách, nebo když vlastní zkušenost vzbu v něm pochybnost o pravosti nějaké relikvie (22b, 67a), ponechává Bol samému rozhodnutí.

Se zvláštní horlivostí navštěvuje Lobkovic na své cestě chrámy křesťanské, prohlíží si vnitřní jejich zařízení, dává se poučovati o jejich historii a původu, věnuje vytrvalou pozornost svatým ostatkům, které až na dvě výjimky, totiž kosti sv. Prokopa a hřeby Kristovy, s prostinkou důvěřivostí vypočítává (6[b], 7[a], 8[a], 16[b], 17[a], 34[a], 49[a], 65[a], 142[b] a j. č.). Jak snažně toužil poznati vnitřní úpravu chrámův anebo z písma svatého známých budov, nasvědčuje také to, že aspoň otvorem nějakým snažil se dovnitř nahlédnouti, když mu přístup nebyl možným (94[b], 119[b]) a že za týmž účelem i peníze obětoval (119[b], 124[a]).

Když takto pozorujeme sílu jeho náboženského přesvědčení, chápeme jeho rozhořčení, s jakým provází znesvěcení jednoho chrámu (114[b]).

Mimo chrámy zajímal se Lobkovic též o cizí řády mnišské (27[b], 146[a] a j.) znaje dobře řády české (17[a], 56[a] a j.).

Velikou váhu klade také na odpustky (jsou psány červenými písmeny jako nadpisy), které při každém sanctuariu ve Svaté Zemi zaznamenává a v něž pevně věří.

Pokládaje svou víru za jediné pravou, nazývá »zlými křesťany« (80[b], 106[a], 115[a]), »bludnými křesťany« (107[a], 127[a]), »rotou, jenž také křesťané býti chtějí« (80[b], 97[a], 107[a]) ty křesťany, jichž víra od jeho víry něčím se liší.

Než proto víry jejich nezavrhuje, nýbrž všímaje si horlivě jejich obřadů (9[a], 106[a]) a vyptávaje se na odchylné články jejich víry (42[a], 129[a], 136[a]), uznává dobré její stránky (10[b], 34[b], 137[a]).

O jeho náboženské snášenlivosti svědčí dále to, že i o vyznavačích víry mohamedánské, již důsledně nazývá pohanskou, mluví zcela nestranně, pokud se k jeho souvěrcům, kde se s nimi stýkají, chovají laskavě (127[b], 136[a], 176[a]). Za to však odsuzuje jejich krvelačnost, s jakou hubí křesťany (150[b]), jejich věrolomnost, zištnost a vyděračnost, s jakou od hejtmana ramského až po nejnižší chátru, která zvlášť při odjezdu poutníků ze Svaté Země nepřátelsky k nim se zachovala, co nejvíce z poutníků hledí těžiti, či, jak Lobkovic praví, »jich požiti«.

O obyvatelích některých míst konečně připomíná, jaké jsou víry (39[a], 42[a], 82[b]).

Jsa tedy tak horlivým katolíkem vzpomíná Lobkovic s trpkostí nesvornosti svých krajanův u víře, když se mu objevil analogický případ s jeho vlastí (37[b]).

Ba zdá se mi, že uváděje svornost jakožto zvláštní charakteristickou vlastnost Benátčanův (20[b]), naráží nepřímo na nedostatek této ctnosti u svých krajanův.

Než přes svoje náboženské stanovisko není Lobkovic pozorovatelem nijak jednostranným.

Byl' zámožným českým pánem, členem váženého českého rodu a jako takový měl přístup ke dvoru královskému, kde poznal jeho mravy, řády a nádheru, zasedal na soudě královském, život český veřejný, ačkoli

žádného úřadu nezastával, zajisté se zájmem sledoval, dohlížel ke svým statkům a dvorům, což mělo za následek, že rozuměl hospodářství, byl válečníkem, zajisté též lovcem a jsa konečně zvyklý na silnou, dobrou stravu a nápoje, dovedl posouditi jejich jakost.

Dle toho také budilo v cizích zemích pozornost jeho vše to, co mu v Čechách bylo blízkým a povědomým.

Pozorovati zařízení a řády dvorské měl Lobkovic příležitost v Benátkách, kde pro vlídnost Benátčanů k cizincům mohl býti přítomen uvítáním kněžny mantevské (10[b]) a ferrarské (18[a]), kde sledoval závody na loďkách (20[a]), kde laskavostí knížete benátského prohlédl si hrad knížecí a jeho nádheru (5[b], 21[a]) a později tamtéž navštívil také dům knížete saského (15[b]).

Ku mravům dvorským náležela ovšem také služba paním, a ani tu nezapře Lobkovic vkusu pravého středověkého šlechtice: když se mu naskytne příležitost, neopomine vzdáti kráse žen neobmezené chvály (14[a], 14[b], 14[b]), anebo zastati se jí, kde se jí děje křivda. Tak vypravuje se zvláštní účastí a dojetím příběh o násilnickém skutku cyperského krále na neti krále anglického (70[a]) nazývaje ji stále »ta dobrá ctná panna«. Také šperky, podstatná část nádhery dvorské, těšily se jeho pozornosti, ať již vyloženy byly v krámech kupeckých (14[a], 16[a]), nebo oslňovaly zraky jeho jako ozdoba paní (14[b], 75[b]).

O zkušenostech jeho právnických, které si získal zasedaje často na soudě královském a maje sám spory, vydává svědectví jeho dokonalá znalost terminů technických při soudnictví a podrobnost, s jakou líčí soud o dluhy na zpáteční cestě ze Svaté Země (148[a]). Se stejnou odbornou znalostí vypisuje také poměry ústavní a politické jednotlivých zemí nebo měst (21[a], 32[a], 47[a]).

Zabývaje se v Čechách se zálibou hospodářstvím, všímal si pilně, kde jest půda úrodná a kde chudá, kde sejí obilí a kde pěstují zahrady, víno a ovoce (31[a], 32[a], 35[b], 37[a], 38[a], 41[b], 45[a], 54[a], 58[a], 68[a] a j. č.), neopomíná též zaznamenávati, jaká kde jest cesta (3[b], 4[a], 160[a] a j.) nebo krajina (30[a], 43[a], 79[a]), kde rostou stromy a jakého jsou druhu (29[b], 45[b], 83[b], 126[b]). Jako dobrý hospodář rozumí také domácím zvířatům (78[a]), koním a mezkům (78[a]).

Staraje se o svou domácnost, rozuměl Lobkovic nejen ceně zboží cizozemského (77[b], 177[a]), ale všímal si též, z kterých zemí se do Čech dováží (21[b], 77[b], 170[b], 177[a]).

Jsa sám v Čechách majitelem dosti rozsáhlého panství, vyptává se pilně, komu který ostrov neb město jest poddáno (23[a], 29[b], 30[a], 35[b], 51[a] a j.), a kdo je spravuje (47[a] a j.). Pro tutéž příčinu zajímá se také o poplatky a cla (18[a], 22[a], 33[b], 48[b], 72[b]).

Své zkušenosti válečnické dokazuje Lobkovic nejen znalostí zbraní (6[a], 153[b]) a porozuměním pro opevnění měst (32[b], 46[b] a j.), ale též podrobností, s jakou líčí postupy bitev, o kterých v cestopise vypravuje

(60[a], 150[b]), narážkou na černé vojsko Matyáše Uherského (175[a]) a konečně úvahou, že by se města Jerusalema dalo sice křesťanům snadno dobýti, ale nesnadno je udržeti (126[a]).

Jako šlechtic nevyhýbal se Lobkovic zajisté honům, v čemž nás utvrzuje jeho zvyk všímati si hlavně fauny lesní (45[a], 52[b], 56[a], 69[a] a j.), jeho zájem, s jakým sleduje lov křepelek (144[b]), a konečně jedno srovnání, jež vzal ze života loveckého (175[b]).

Probravše takto hlavní případy, jimiž se Lobkovic charakterisuje jako šlechtic, všimněme si ještě jedné stránky, kterou jsem výše naposled uvedl, jak totiž jej uspokojila strava a nápoje na cestách.

Důkazem, že také Lobkovic sám se touto otázkou obíral, jest jméno Blažka, kuchaře pana Hasišteinského, jež uvádí v seznamu Čechův, kteří se pouti účastnili (161[a]). Bylať zajisté již tehdy česká krmě pověsti světové, jak vysvítá ze slov Lobkovicových: »a měl (pan z Gazaru) XII neb XIII krmí čistě připravených kořením, by pak v Čechách bylo« (78[a]).

Maje s sebou kuchaře, nebyl by si měl cestou do stravy co stěžovati, kdyby nebyl býval pozván k hostině knížete raguzského, kde se sklamal, jak neváhá doznati (35[a]). Jinak se mu na cestě zle nevedlo; hůře však bylo ve Svaté Zemi, kde dostávali poutníci jen málo nejvšednějších krmí ku koupi. Ký div, že si tu Lobkovic jednou stěžuje (115[a]). Také jiných všímal si, čím se živí (126[b], 169[b]), a tu opět nedovedl zatajiti nelibosti, měl-li se kdo v jídle »zhovadile« (175[b]).

Cizí nápoje asi Lobkovice již spíše uspokojily, ač i tu dával českému vínu přednost (68[b]).

Jako svůj šlechtický, tak prozrazuje Lobkovic také svůj český původ. Především, když vypravuje o své a svých soudruhů návštěvě u knížete v Dubrovníku, zvláštní na to klade důraz, jak vlídně a uctivě byli přijati samým knížetem, když mu ohlásili »že jsme Čechové a poddaní krále našeho, jenž jest uherský a český král« (34[b]).

Na tomto místě můžeme znova uvésti jeho stesk do náboženské nesvornosti v Čechách (str. XXV) a zmínku o české krmi.

Jako u cestovatelů vůbec bylo zvykem, tak i Lobkovic se zálibou srovnává různé zjevy ciziny s podobnými vlasti své. Jsou to opět hlavně případy týkající se víry křesťanské (17[a], 21[b], 34[b], 56[a], 146[a]), pak srovnání cizích měst s českými (20[b], 28[a], 126[a]) i jiná (24[b], 32[a], 98[a], 160[b], 169[a]).

Také českého jazyka užil Lobkovic jedenkrát k dorozumění s cizincem daleko vlasti své. Byl to patron navy, který vezl Lobkovice s několika soudruhy z Poreče do Benátek: »Mluvili sme k patronovi, neb uměl dobře slovansky, že nám rozoměl« (157[b]).

O značném na tehdejší dobu vzdělání Lobkovicově nelze pochybovati. Znalť latinsky a německy, jak zřejmě vysvítá z několika míst v jeho cestopise Latinsky se na své cestě obyčejně domlouval (9[b], 25[b]). Mimo to podává ve svém cestopise obsah latinských kázání (81[b], 97[b], 100[b]).

O jeho znalosti jazyka německého svědčí dvě místa (102[b], 142[b]).

K rozšíření jeho vzdělanosti zajisté přispěly dvě jeho delší cesty před poutí do Svaté Země, totiž cesta do Lucemburka (str. X) a druhá do Říma (str. XIV), zejména uvážíme-li jeho snahu, s jakou všude hleděl se poučovati.

O jeho vědomostech dějepisných můžeme usuzovati pouze z jediné narážky: »jakož o tom někteří kronikáři píší« (60ª), která nám může býti dokladem, že četl v kronikách. Ze zmínky jeho o odpadnutí Švýcarův od knížat rakouských nedovídáme se nic, poněvadž se stalo za jeho života r. 1499 za císaře Maximiliana, tedy již po návratu Lobkovicově z pouti do Svaté Země.

Jinak vyskytuje se sice v cestopise dosti míst líčících nám nějaký příběh neb historickou událost, ty však si dával Lobkovic teprve na cestě vypravovati při různých příležitostech a proto vkládá častěji do jejich reprodukce parenthesi »jakož sem zpraven« a pod. Všimneme-li si blíže těchto jeho odboček, můžeme je zařaditi ve dvě skupiny: jedny, které mají vskutku ráz historický, a druhé, které mají ráz pouhých pověstí a bájí.

Do první skupiny náležejí tyto zprávy: O hejtmanu benátském Gattamuje (17ᵇ); O knížeti mediolánském Galeaciovi (18ᵇ); Kterak připadlo Jadro Benátčanům (25ᵇ); O útoku krále neapolského na ostrov Kurčulu (30ᵇ); O jalových útocích císaře tureckého na město Škuteru (35ᵇ); O porážce císaře tureckého Albánci (37ª); O jalových útocích císaře tureckého na město Butniro (39ª); Kterak dostal se ostrov Korfon v moc Benátčanův (39ᵇ); »Kterak páni Benátčané k té insuli Candii přišli« (47ᵇ); O potlačení vzpoury na ostrově Candii Benátčany (48ª); O infirmáři v Rodýzu (53ª); »Císař turecký přitáhl k Rodýzu« (60ª); Kterak Benátčané znova získali ostrov Cyprský (67ᵇ); O příčině pádu města Misso (70ª); O řádu karmelitském (73ª); O založení a pádu města Cezaree (73ᵇ); O pádu města Jaffy (74ᵇ); O založení špitálu v Ramě (79ᵇ); O pádu města Ramy (81ª); O pádu města Lidie (82ᵇ); O příčině, proč nepouštějí bosáci poutníků k samému božímu hrobu (105ª); O odnětí kaple hory Kalvarie Arménům (135ª); »O porážce Charvatuov« (150ᵇ); Benátčanům odňata většina panství na pevnině (179ᵇ); O sčítání lidu v Benátkách (179ᵇ).

Do druhé skupiny (pověstí a bájí) možno zařaditi články: O paláci v městě Pole (23ᵇ); O zázračných zříceninách téhož paláce (23ᵇ); O těle a hrobu sv. Simeona v městě Jadru (25ᵇ); O původu kostelíka sv. Jana Malvazí (28ᵇ); O poustevníku v horách bosenských (31ᵇ); O sani u městečka Kazopo (38ª); Paris unesl Helenu z ostrova Cerigo (43ᵇ); O kostelíku sv. Pavla na Candii (44ᵇ); O vpádu císaře tureckého na ostrov Patmos (50ª); O hřebích božích (66ᵇ); O roušce sv. Veroniky (96ª); Kterak sv. Helena poznala pravý kříž Kristův (98ᵇ); »Betlem chtěli bořiti« (112ª).

Jsa tedy mužem vzdělaným, který nabyl svými cestami rozsáhlých zkušeností, napsal Lobkovic cestopis svůj jednak pro poučení potomků, jednak k utvrzení jich ve víře katolické.

Pozorujme ještě, jakým způsobem dostál prvnímu svému úkolu. Lobkovic představoval si čtenáře nezkušeného, který nebyl jinde než v Čechách. Proto, chtěje mu nějaký zjev cizí znázorniti, užívá srovnání se známým v Čechách. Popisuje cestu svou, udává Lobkovic zevrubně vše, čeho se cestou dověděl, dávaje se sám poučovati a, jak doznává, na to neb ono se vyptávaje (9[b], 10[b], 124[a], 135[b] a j.), anebo co sám zažil a viděl. Při tom zachovává obyčejně tento pořádek: o místech, která pouze minul neprohlédnuv si jich, zmiňuje se jen krátce; jmenovav obyčejně jen jméno, pouze někdy — dosti zřídka — vypravuje příběh, jehož se dověděl od patrona nebo některého společníka, anebo stručně zaznamenává, čeho se doslechl o témž místě pamětihodného. Za to o místech, která sám navštívil, rozepisuje se šíře. Tu především uvádí chrámy s jejich relikviemi, po případě i jiné znamenitější budovy s jejich zvláštnostmi, líčí opevnění, krajinu, udává velikost toho místa, někdy i vzdálenost jeho od jiného, národnost a vyznání jeho obyvatelův, čím se živí, obchodem-li či průmyslem, jejich ústavu a vládu, popisuje jejich zvyky, způsob života a p., buď pokud je sám pozoroval, nebo jak opět o nich se doslechl. Toto zejména platí o větších městech a ostrovech, jako jsou Benátky, Raguz, Candie, Rodýz, Cypr a j. Největší část jeho cestopisu zabírá ovšem líčení Jerusalema a okolí s jejich sanctuariemi.

Mimo to zaznamenává Lobkovic ve svém cestopise též zvláštní zjevy v přírodě a průmyslu a tu, chtě čtenáře s nimi seznámiti, buď opět srovnává je s podobnými známými (52[b], 57[b]), nebo je hledí co možná nejdůkladněji vylíčiti: (navy 10[a], 12[b], 19[a]; delfíny 24[b]; výrobu soli 42[b], 69[a]; cukr 68[b]; daktylle = datle 81[a]).

Někdy vkládá Lobkovic delší odbočky k poučení čtenáře, jak zřejmě vysvítá z podobné stati o osmi sektách křesťanských (127[a]), kterou začíná slovy: »Také sluší věděti —«. K témuž účelu připojena jest celá část III. (viz str. XXI), která začíná stejnými slovy.

Aby si čtenář mohl učiniti představu o velikosti nebo objemu jednotlivých měst, zemí, nebo ostrovův, o vzdálenosti některých míst od sebe, o rozlehlosti budov, kaplí a p., udává Lobkovic ve svém cestopise míry, kterých se buď — obyčejně při větších rozměrech — dopátral, v mílích českých (2[b], 3[a], 3[b], 4[a] a j.) nebo vlašských (19[a], 24[a], 29[a], 30[b]), po případě v honech (86[b], 87[b], 118[b], 123[a], 125[a], 125[a] a j.), anebo jak si sám vyměřil na kroky (85[b], 87[a], 103[b], a j.), na lokte (100[a], 104[b], 106[a]), na sáhy (104[a], 107[a], 118[b], 160[b]), na pídě (103[a], 104[b], 109[a] a j.), na pěsti (104[a]), anebo konečně odhaduje, kolik by se vešlo do nějakého prostoru lidí (104[b], 105[a] a j.). Ku konci spisu (159[b]) připojen v témž smyslu přehledný výčet hlavních míst pouti do Svaté Země s jich vzdálenostmi od sebe.

Dověděv se obyčejně udání na míle vlašské, dává spisovatel čtenáři poznati, jak možno míle vlašské redukovati na české (158[b], 160[a]).

Také odhaduje cenu některých předmětů chtě naznačiti buď jejich vzácnost (11[b], 16[a], 77[b], 139[a], 142[a]) nebo chatrnost (139[a]).

K těmto jeho číselným udáním možno připojiti ještě počet obyvatel některých míst (18[b], 39[b], 45[a]), počet mnichů některého kláštera (17[a], 1[illegible], 49[b], 56[a], 85[a]), nebo počet jeptišek (18[a]), které na některých místech udáv[illegible].

Chtě býti všude srozumitelným a jasným, připojuje Lobkovic k n[illegible]kterým slovům cizím, někdy i vlastním jménům, český jich překlad (11[b], 17[b], 18[b], 23[a], 43[b], 57[a], 65[b], 66[b], 74[a], 74[b], 77[a], 78[b], 80[b], 87[b], 144[a], 155[a], 158[b]).

Na některých místech v cestopise připojen jest subjektivní úsude[illegible]k spisovatelův, kterým rozhoduje buď nějakou spornou otázku (18[a], 160[a]) anebo zjevuje čtenáři svoje mínění (23[b], 47[a], 58[b], 85[a], 117[a], 126[a]).

Naproti tomu nedovoluje si vlastního posudku v otázkách týkajících se ostatků nebo sanctuarií, ponechávaje rozhodnutí Bohu: o ostatcích sv. Prokopa (22[b]), o hřebích Kristových (67[a]), o Galilei (91[a]), o roušce sv. Veroniky (96[b]).

Posléze budiž připomenuto, že varuje Lobkovic také čtenáře, který by podobnou cestu podniknouti hodlal, aby nechodil na ostrově Cypru[illegible]bos po západu slunce a nepřenocoval tamtéž pod širým nebem (69[b]), aby nepil ze studnic mezi Jaffou a Ramou (79[a]) a aby neplul na malé barce z Poreče do Benátek, jako to učinil on sám (158[b]).

Sloh Lobkovicův.

O slohu Lobkovicově praví Dobrovský ve své literatuře (str. 277) o něm též Šafařík (str. 326), že je »kunstlos« zcela právem, čímž ovšem nemíní, že je spis Lobkovicův psán snad suše a jednotvárně, nýbrž slovy prostými a nehledanými. Jinak panuje v slohu Lobkovicově jně pestrá rozmanitost jako v obsahu. Ano, sledujeme-li jednotlivá, obem si podobná místa, shledáváme, že i slohem svým se sobě přibližují. jvíce podobnosti ovšem mají místa nejčastěji se opakující, v nichž Lobvic konstatuje, jaký byl kterého dne vítr, kdy a kde zakotvili a opět další cestu se vydali a pod. Takováto ustálenost formy vyskýtá se zejna v druhé polovině cestopisu — popise svatých míst, kde každý ový popis zakončen jest udáním, komu místo to náleží, kolik jest tu pustkův a pod. S větším již zájmem sledujeme popis různých míst s jejich menitostmi, ačkoli i tu shledáváme se často s prostými výčty zejména atků bez jakéhokoli osvěžení.

Nejpoutavější však jsou bez odporu vložky dějepisné. V nich není hopárného, prostým dějem se spokojujícího vypravování, nýbrž živé, (což em nelze říci o všech statích bez rozdílu), procítěné líčení sdílného věka. Jakási vroucnost, sympatie s trpícími a nesouhlas s křivdícím, po padě netajená radost z jeho pokoření, vyznívá z některých těchto míst. užno tu především uvésti stať »císař turecký přitáhl k Rodýzu« (60[a]), k »o příčině pádu města Misso«, kde se vypravuje, jak důvěřivá neť ále anglického byla králem cyperským oklamána a znectěna (70[a]), a tvně »o pórážce Charvatuov« (150[b]).

Stejně vroucně a živě reprodukováno jest kázání bosákovo v kapli ry Kalvarie (100[b]).

Na těchto dvou posledně jmenovaných místech, jakož i jiných (79[a], 3[a], 157[a] a j.) dává spisovatel na jevo také svou nábožnou mysl.

Mimo tato vážná, účinná vypravování nalézáme v cestopise místa, při rých někdy pro jejich naivnost, jindy pro jich stylisaci a umístění neráníme se úsměvu. Takovým bezděčným humorem působí spis zejména těchto místech: 51[b], 74[a], 81[a], 83[a], 139[a], 140[a].

Ve vypravování snaží se Lobkovic býti co nejvíce srozumitelným a jasným. Proto při méně známých zjevech připojuje výklady, někdy i k témuž předmětu se vrací, neznámé významy překládá, odkazuje do předešlého nebo následujícího vypravování, že o témž předmětu již mluvil anebo ještě poví. K jménům měst, osob a pod. připojuje dle okolností buď »svrchupsaný« nebo »dolepsaný«.

Na jednom místě, kde se obával, že by mohl nedosti jasně vylíčiti, co si představuje, připojil primitivní nákres kříže (8^b).

Ve své snaze vše co nejjasněji vylíčiti užívá Lobkovic často srovnání s něčím známým, aby neznámý zjev čtenáři znázornil. Za příklad možno uvésti srovnání, jimiž chtěl znázorniti různé tvary kamenův: kámen veliký, okrúhlý jako mlynný, ale větčí (99^a); tam jest kámen okrúhlý jako sloup (100^a); (hrob) přikryt kamenem, jako by puolkulí přikryl (108^b); A jest na tom místě udělano z bílého mramoru, pulerovaného hladce, jako by truhlice byla (111^a); kámen okrúhlý jako pecen (123^a).

Některé anakoluthy a divoké vazby participií, jichž se Lobkovic dopouští, jsou u tehdejších spisovatelů zjevy zcela obvyklé.

Jan Hasišteinský vypravuje většinou objektivně; i o událostech, jež zažil na cestě, psává nejčastěji v první osobě plurálu jako všem účastníkům společných. Svou osobou vystupuje do popředí obyčejně pouze parenthesí »jakož sem zpraven«, »jakož o tom doleji povím«, anebo několika málo vlastními posudky, které prozrazují, oč živějším ještě mohlo býti vypravování, kdyby byl vetkal reflexi více.

Celkem čte se Lobkovicův spis velice pěkně připoutávaje čtenáře svou pestrostí, mnohostranností a četnými přednostmi vypravovatelskými, o nichž jsem se zminil.

Význam Lobkovicův spočívá též v tom, že první takovýmto způsobem hodnověrně svoji cestu česky popsal.

Od Wyſocze Vrozeneho Pana Pana Jana z Lobkowicz a na
Haſyſtaynie s Towaryſſem Swym Wyſocze Vrozenym
Panem Panem Getřzichem z Guttenſtegna do
Yeruzalema k Swatymu Hrobu Pana Yežiſſe
Kryſta SPaſytele Naſſeho Leta 1493
Začzaty a Sſtiaſtnie Wykonany
Putowanj.

Conventus S. Wenceslai, Ord. Fratrum Eremit: Discalc: S. P. Augustini Neo-Pragae
A. 1741.

Ex haereditate Peritissimi D. Caroli Platisij de Plattenstein.

LEta narozenije bozijeho Tiſyczyho Cztyrziſteho Devadeſateho trzeeho, ten pondielij po prowodnij nedieli, Ia Ian z lobkowicz a na haſyıynie wygel ſem z kadanie na Czeſtu k bozijemu hrobu a gel ſem ten n do Chyſs Cztyrzi mile. a tu ſem ſe shledal ſe panem Getrzichem Guthſſtayna, thowaryſſem ſwym. *A nazaytrzie* w utery geli ſme ſpolu do ːnie VI mil. *W ſtrzedu* z plznie geli ſme na Welharticze VI mil. *We ˈwrtek* z wilharticz geli ſme do mieſteczka *Czwizle* V mil przes hory welmi zlu czeſtu. *A teez mieſteczko geſt* pana z degenbergku. *W patek* tehoz mieſteczka geli ſme do mieſteczka *Tekendorffu* piet mil. A teez eſteczko geſt knieze Albrechta mnichowſkeho. *W Sobotu* z tegendorfu li ſme do Ekenffeldu, mieſteczka, Sſeſt mil. A teez mieſteczko geſt knieze zijeho Baworſkeho. *W nedieli* przed Swatym Girzim z Ekenfeldu geli e do Etinku, mieſta, trzi mile. A geſt [2b] Mieſto newelike, Ale w niem my pieknee vſtawene. A geſt take knieze Girzieho ſwrchu pſaneho. od tehoz mieſta Ethinku [*Ethink*] Cztwrth mile, ſlowe w Starem Ethynku, ſt klaſſter A tu przed tijem klaſſterem geſt kapliczka matky bozije, nijez welika pauth geſt, A welikee mnozſtwije lidij z okolnijch zemij n na paut chodije, Neb ſe weliczy diwowe tu diegij. A praweno mi giſtotie, ze o Swatczych welikonocznijch, tehdaaz przed tijem minulych, Trzidczeti Tiſycz lidij putnikuow tu bylo. *W pondielij* przed Swatym rzim z Ethynku geli ſme na Sſtan trzi mile odtud. A geſt hrad paow Thoryngaruow. a woſtali ſme tu na Sſtanu nazaytrzije w utery czely n. *W ſtrzedu* potom geli ſme s Sſtanu do Roznhaymu Cztyrzi mile. A geſt ːz mieſteczko knieze Girzieho Baworſkeho. *We cztwrtek* na Swateho ırka z Roznhaymu geli ſme do mieſteczka Wirkgle Sſeſt mil. A teez eſteczko geſt take ſwrchu pſaneho kniezete. *W patek* potom z wirkgle ewſſe odtud trzi mile, przigeli ſme k moſtu, kteryz [3a] gde przes rzeku weliku. A tu v toho moſtu ſe kona Panſtwije knieze Girzijeho baworːho. A hned s druhé ſtrany moſtu poczina ſe zemie krale Rzimſkeho, ːz rziekagi Intal niemeczky, Iakoby czeſky rzekl Inſke vdole, [*vdolee*

Inſke] Neb tudy tijem vdolim tecze rzeka, gijez rziekagij In. A po te rzecze a wodie ma ta czela kragina gmeno *Inſke vdolee*. A ma taaz kragina s obu ſtran nad ſebu welmi wyſoke a mijeſty welmi przikre hory. A tim vdolim nahoru cziſta mieſteczka a wſy, a w nich bohatij lidee. A kragina cziſta mezy tiemi horami: diediny a lauky druhde Cztwrt mile z Sſirzi mezy tiemi horami a druhde wijecz a druhde take men. A od toho moſtu ſwrchu pſaneho gedna mile geſt mieſteczko dobrze welikee krale rzimſkeho gmenem *Sſwacz*. A tu w tychz horach nad tim mieſteczkem mnoho rudy Strziebrne ſe dobywa. A mnoho hutij v tehoz mieſteczka, geſſto Strziebrn ſſmelczugij. A geſt w temz mieſteczku niekoliko drahnie Seth hawerzuow cziſtych pacholkuow. A tu ſme w temz Mieſteczku ſniedali. A poſniedawſſ geli ſme dale przedcze III mile [3b] odtud do Inſſpurku, Mieſta kral rzimſkeho. A tu ſme zuoſtali przeſ nocz. *W ſobotu* nazaytrzie po obiedi z Inſſpurku geli ſme do Matronu, Mieſteczka, cztyrzi mile welikymi horam Ale proto nebyla zla czesta. A to ſlowe giz w Eczke zemi. A taaz zemi geſt take krale rzimſkeho. *W nedieli* potom po mſſi geli ſme z matron do Mieſteczka Sſterczinku cztyrzi mile. A geſt mieſteczko piekne a lezi podluhowatie. A ma pieknie vſtawene domy. *W pondielij* przed Swatym Iakubem a ſſilipem geli ſme z Sſterczynku do mieſta prawneku Sedm mi a geſt hrad nad nim; a hrad y mieſto geſt welmi pieknie obe dwe vſta weno. A tyz hrad y mieſto geſt biſkupa bryxenſkeho. A tyz biſkup ge poddany krale rzimſkeho. *W vtery* v wigilgij Swateho Iakuba a ſſilip geli ſme po wobiedie z prawneku do Niderdorfu, mieſteczka trzi mile A teez Mieſteczko geſt hrabie z Gurcze. *W Stzedu* na den Swateh Iakuba a ſſilipa Geli z Niderdorffu aſa puol mile dobru czeſtu. A po tom geli ſme na prawu ruku do dolu mezy welmi welike hory. A kdy ſme vgeli paoltrzetije mile [4a] od tehoz mieſteczka, tu geſt krczm A przed tau krczmau geſt meze mezy hrabij z Gurcze a panſtwim benad czkym. A tu ſe teez benadczke panſtwije poczina. A mieli ſme tyz de welmi zlu czeſtu a kamenitu. A geli ſme od te krczmy geſſtie trzi mil ten den az do wſy, genz ſlowe monet. *We cztwrtek* na den Swateh Zygmunda geli ſme z Monetu do wſy, rzeczene Gaudepont, VI mil. a by welmi zla czeſta, kamenita a welikymi horami. A deſſt prſſel na nas te czely den bez przeſtanije. *W patek* na den Swateho krzize geli ſme z Gaud pontu do Mieſta, rzeczeneho Kunigſſan, (*sic!*) VI mil opiet welmi welikym horami a naramnie zlu czeſtu kamenitu. A czely den opiet na nas de prſſel bez przeſtanije. *W ſobotu* po Swatem krzizi geli ſme z kunigſſan do mieſta terwizu trzi mile rownu czeſtu, Ale opiet czely den s deſſtie a tu ſme lezeli. A tyz terwiz geſt mieſto dobrze welike A ma mnoho mlyn nuow A geſt Benadczkych panuow. A tu w Terwizu ſe temerz naywi wſteczko miele do benatek, k Chlebu czoz potrzebuge. *Pak w ne*[4b]*dieli* p mſſi a po obiedie na Swateho ſſloriana geli ſme do Maſtris II mile. A ge Mieſteczko newelike, a mnoho w niem ziduow. a tu ſme odpoczinuli a hoſtinu. A poſlali ſme konie ſwe zafe zpatkem *do Terwizu* k hoſpodar

aby nam gich dochowal az do naſſeho zaſe wraczenije. A potom w Sedli ſme na lodku, gijez wlaſky rziekagij Barka, y pluli ſme po rzecze doluow k benatkam aſa na puol mile. A tu ſme wpluli do morze. A odtud dále opiet aſy dobre puol mile geſt do Benatek. a we XXII hodin przipluli ſme do Benatek. A tu ſme ſſli do hoſpody, genz ſlowe v bijeleho lwa. w pon- dielij po Swatem ffiorianu przijſel k nam do hoſpody naſſije Auguſtyn Cantoryn, Patruon [*Patron*] Galege Pautniczije. A tu ſme ſ nim vczinili ſmlauwu, ze nas ma wezti do Swate zemie a Gleythy opatrziti przed pohany tam, Abychme bezpecznie hrob bozij a gina Swata mijeſta ohledati mohli, A zaſe bezpecznie az do benatek nas przjwezti A ſem y tam gijedlem y pitim opatrziti; A za to z nas kazdy Aby mu dal padeſate ducatuow. A tee ſmluwy mezy nami [5ª] vdielali ſme Czedule wyrzezane mezy ſebu. A on wzal tyz patron gednu a my druhu. *Tyz den k weczeru* geli ſme ſe progijezdiet na Barcze puol mile od Benatek do mieſteczka, rzeczeneho meron [*mieſteczko meron*], genz lezij w morzi na oſtrowie newelikem. A w temz Mieſteczku geſt tuſſim k Sedmdeſati hoſpodarzuow anebo wijecz, a wſſeczko Sklenarzi. A tak tu naramnie cziſtee wieczy dielagij od Skla: paterze koffliky a Sklenicze pozlaczenee, geſſto k wijerze nepodobno. A tiech wieczy rozlicznych wzdyczky welikee mnozſtwije hotowych geſt, ktoz przigeda chcze czo toho kupovati. *W utery* przed Swatym Staniſlawem rano ſſli ſme k kniezeti Benadſkemu [*knijeze Benatſke*], gmenem Auguſtin Barbadicus A ſmluwu ſepſanu, kteruz ſme ſ patronem vczinili, gemu okazali A przi tom proſyli, aby raczil patronowi rozkazati, aby ſe k nam tak miel a zachowal wedle ſmluwy tee, A ze my teez chczme vczinjti. A tu hned knieze w naſſije przitomnoſti to vczinil A patronowi to przijſnie przikazal. A tuuz ſmluwu take hned kazal kanczlerzi ſwemu w [5ᵇ] Regiſtra ſwe Canczelarzij wepſati. A potom knijeze kazal nas wſſudy woditi po wſſem tom dworze ſwem do pokoguow, kterziz naramnie cziſtie vdielanij. A cziſtee Syenie a pokoge, dwerze a okna cziſta, welikaa, wſſeczko z Alabaſtru, A cziſtym teſanim nazchwale teſani, geſſto yako rzkucz nemuoz cziſſtie byti. A puody ſwrchu wſſe nazchwale cziſtu rzezbu zdielany. A to wſſe pozlaczeno cziſtym zlattem Dukatowym. *W ſtrzedu* na Swateho Staniſlawa ohledowal ſem duom, gemuz rzijekagij *Marſyonal* [*Duom marſyonal*], geſſto pani Benatczanee w niem magij ſwa Diela a zbroge rozliczne a Strzelby. a zamyka ſe ten duom, ze ne kazdeho tam pauſſtiegij bez wuole vrzednikuow, kterziz w temz domu od kniezete a panuow vſazeni gſau. A geſt tyz duom welmi weliky w uohradie. A w temz domu geſt Sſeſt komor dobrze dluhych ruhe komory na Sſedeſat neb na Sedmdeſat kroczegij wzdelij a Dwadczeti krozegij anebo wijecze z Sſirzi. Tu geſt w tiech we wſſech komorach mnozſte roznych zbrogij: Samoſtrzieluow woczeliwych [6ª] y Tiſowych, Meczuow Sſarſſaunuow, kopijczek, zbroge plechowe: lebek, helmikuow, mordhakuow, puow, kolowratnich Samoſtrzieluow, hakownicz, Rucznicz y wſſije ginee roge mnozſtwije welikee, Czoby yako rzijekagicz pomyſliti mohl. Diela ke welika, teez takee Srubnicze, hauffnicze y Taraſnicze w temz domu

ſau. *W temz domu* take ſau dwa welika placzy [*dwa placzy welika*], k na Cztyrzi hrany. A w tiech placzych woda hluboka, genz ſe z Morze wylila. A wſſudy okolo toho placzu ſu domowe weliczy yako ſtage, k ten duom aſa Trzidczyti kroczegij na ſſirz anebo wijecz a woſmdeſati dewadeſati zdelij. A ti domowee wſſiczkni ſu czyhlu krytij. A w ka tom domu ſu Galege a Nawy, totizto welikee lodij, niektere giz hc a niektere ſe dodielawagij. A w temz domu geſt mnozſtwije dielnii na kazdy den krom Swatkuow. A praweno mi za giſtee, ze kazdy wijecz nez Tisycz dielnikuow w tom domu miewagij ty, kterziz ta Galeje a Nawy dielagij: Teſarzuo, [6b] kowarzuow, geſſto kopiczka, Sſkrz dielagij A ledayakes gine wieczy. A bylo tu tehdaz dobrze na Stc a zen, geſſto ſſily plachty wietrne, gimz oni wlaſſi rziekagij wela, gich ke wſſem Galegim a Nawam y ginym menſſim lodem potrze Trzetij placz takowy k teez potrzebie dielali; Ale tehdaz geſſtie nebyl h ten bude mnohem wietczij nez tito oba dwa na ſſirz y na del. A to wſſ geſt w gedne ohradie. A brana od morze welika do tehoz domu. A cziſta a welmi okowana. A kdyz potrzeba yaka, tehdy ty Galege A nawy hotowe hned na walczych wyſtrczij z tychz domuow na woc ten placz A tu branu gedu wen na morze, kdez gim potrzebije [*klaſſter Sc Girzij*].

W patek po Swatem Staniſlawu byl ſem w klaſſterze Swateho G A tu nam okazowali ſwatoſt: hlawu Swateho Girzij A geho ruku le wſſemi prſty s maſſem na poly k lokti. Take ſem tu widiel Swate p luczye ruku lewu, teez wſſeczky prſty s maſſem, [7a] Swateho Iakuba ſſijeho, Apoſſtola, leb przednij ſ noſem, Swateho Eustachya hlawu. A w temz klaſſterze Swaty Eustachyus czely a Swaty koſma a Dami [*Klaſſter Sc Anthonina.*]

W ſobotu przed bozim wſtupenim gel ſem na Barcze do kla Swateho Anthonina. tu nam okazali ſwatoſt zegmena: trn geden z kc trnowee, gijz pan kryſtus korunowan, Swateho Iana Almuznika l a ſycz gine drahnie ſwatoſti. *A ze temz klaſſterze* geſt oſm Obra [*Obrazy miſternee*] z krzidy vdielanych a wypalenych a tak miſternie lanych, ze na trzi kroczege od nich ſtoge, zdadije ſe kazdemu prawij byti. A zadny tomu ziwy neuwierzi, ktoz toho newidij, by tak pr ſterne dijelo ruka czlowieczij vdielati mohla. y ſam bych tomu new bych toho newiediel. [*kterzij ſau gmeny.*]

A gſu tito obrazowee: Nayprw geſt obraz pana kryſta yako ſ ſniat, an lezi yakoby miel prawu poduſſku pod hlawu; A druhy [7b] Matky bozije, ana mu prawu ruku ſwu pod hlawu podlozila. A ta obraz zalotliwie vdielan a s placztiwyma oczima, czoby ziwy byl a ya omdlewal, a omdlewagiczy k zemi padala. Trzetij obraz geſt Swatee n Salomee, ana Maticzku bo ij drzij mezy ſwyma rukama, aby k zem dopadla. Czwrty obraz geſt ſwate marzije Iakobowy, ana ſtogij a p Paty obraz geſt ſwatee marzije magdaleny, ana ſtogij placziczy a lo

rukama, a ſlzy gegije na gegij twarzi rownie, czoby hledial na ſlzy ziweho czlowieka, kdyz placze: tak ſe gije rownie podobnie k tomu na twarzi lſknu. Sſeſty obraz geſt ſwateho Iana, an take placze. A tak geſt tiech Sſeſt obrazuow miſtrnie vdielanych a barwami zmalowani, ze ſe zdadije kazdemu, iakoby ziwij byli wſſij ſwu poſtawu; Neb tyz obraz matky bozije ma wſſiczku tu poſtawu czlowieka, kdyz omdlewa, a Swateho Iana a trzij marygij teez poſtawy, yakoby plakali ziwij lidee. Sedmy obraz geſt Nykodema w ſſatech wlaſ[8a]kych, a poklekl na koleno. a ma na hlawie brunatny biret otrzely, yakoby stary byl, A rauſſku bilau pod tymz biretem, iakoz wlaſky obyczey geſt choditi. A ruchu ſe opaſal. A mage za tuuz ruchu zaſtrczene kleſſtie a kladiwo A w lewe rucze drzij trzi hrzeby. A ty wieczy wſſeczky: ſſaty, rauchy, kladiwo, kleſſtie, hrzeby, kazde ſwu barwu ma A poſtawu, yakz ſamo w ſobie geſt. Sſaty gich ſwau barwu, kleſſtie, kladiwa, hrzeby ſwau barwu a poſtawu zeleznau, toporziſſtie v kladiwa yakoby z duboweho drzewa vdielano bylo, Sluge rownie v tehoz toporziſſtie, yako ge dubowe drzewo, ma. Oſmy obraz geſt Iozeffa z Arymatye. ten take welmi zaloſtiwau poſtawu ma. Sukni po wlaſkem obyczegi a krogi na ſobie ma z modreho ſſamlatu, opiet rownie wſſiczku praweho ſſamlatu postawu ma a ſluge, yako ge ſſamlat, ma. a geſt opaſan paſem ſ tobolkau. A to opiet geſt yako prawy pas. A tobolka, rucha, geſſto w nij obinut obraz pana kryſta, A ſſlo[8b]gijerzi v tiech trzij marygij otrzepenije, yakoby prawe bylo. A ti wſſickni obrazowe: gich twarzi, rucze, prſty, nehty y zily y wſſeczky wraſky na rukach y na prſtech, wnitrz w rucze y zewnitrz, w niczemz nenije obmeſſkano a zapomenuto, nez wſſeczko, pokudz ziwy czlowiek ma a geſt. A mnich geden, geſſto mi to okazowal, prawil mi, ze dano tomu miſtru, geſſto to dielal, od diela Sſeſt Seth dukatuow. [*Klaſſter Sr Eleny.*]

W nedieli przed bozim wſtupenim gel ſem na barcze do klaſſtera wate Eleny. A tu gducz do koſtela, na lewe rucze geſt kapla, a w tee ple lezij ſwrchupſana Swata Elena. A tu ſem gegije ſwatee tielo widiel. lezij gije na prſech krzizek od krzize panie kryſtowa a geſt czerny obly, yako maly prſt z tluſſtij, tijemto obyczegem —|——|—⊢. A ten zizek Swata Elena wzdyczky za ſwe ziwnoſti dnem i noczy przi ſobie jewala. a geſt z delij tyz krzizek yako pata czeſt lokte. A ſycz przi gejem tiele geſt mnoho gine ſwatoſti. A tyz klaſſter lezij na Inſuli przed jeſtem. A odtud po mſſi geli ſme [9a] zaſe k mieſtu. A tu ſme ſſedli koſtela Swateho Blazege [*Koſtel S° Blazege*]. A w tom koſtele ſu ſluzili ſi dwogi kniezij: geden wedle obyczege rzimſkeho koſtela, A druhy wedle yczege rzeczkeho. A ten kniez wedle obycze rzimſkeho ſlauzil cztenau ſi, A rzeczky zpijewanau mſſi. A zaczy teez rzeczky wſſeczko zpijewali rieleyſon kryſteleyſon a Amen teez yako naſſi. A kniez teez rzeczky ſiſſtolu a cztenije zpijewal. Nez nepozdwihowal tiela a krwe bozije A take poſwieczowal tiela bozijeho w uoplatku, iako naſſi kniezije czinije. Nez aw kwaſſeny chleb, z tehoz chleba wyrzezaw kus na cztyrzi hrany yako u prſtu z Sſirzij A polozil gey na patenu, kteraz byla malo wietczij

nez naſſi kniezije mijewagij, Ale byla hlubſſije, Ale kalich byl rownie takowy, iako naſſi mijewagij. A potom, rownie teez yako kniezije czinij, Dal ſobie naliti do kalicha wino a wodu A nad patenau a nad kalichem zehnal. A potom teez kuſy chleba Anebo tiela bozijeho zlamal na cztwero. A ged-
noho toho kuſu nechal na korporale [9b] A woſtatnije kuſy wlozil do kalicha. A potom wzaw korporal s tielem bozim w prawu ruku a kalich w lewu, obratil ſe proti lidu a rziekal nieyaka ſlowa rzeczky, przikryw ſobie czelo korporalem, Ale ze proto mohla ſe gemu twarz widieti pod korporalem. A obratiw ſe zaſe k oltarzi, wzaw w prawu ruku ten kauſek, kteryz lezal
na patenie, y przyal gey z ruky. *Take tehdaaz* przi te mſſi ſtal geden rzek [*Mſſe rzeczkeho knieze*] za ſamym kniezem a dobrze na puol hodiny porzad wzdy krzize na ſobie dielal, dotkna ſe ruku zemie a potom czela a potom od gednoho ramena k druhemu ramenu. A potom obratiw ſe k lidu y rzekl trzikrat porzad rzeczky: »Sychoryte me tua martalon«. —
Y otazal ſem ſe gednoho wlacha latinie, ktery tu take przi tom tehdaz byl, czo tu tyz rzek rzekl. Y powiediel mi, ze geſt rzekl: »odpuſte mnie hrzieſſnemu!« A potom ſe tyz rzek zaſe k uoltarzi obratil. A tu mu potom kniez, wzaw lziczku ſtrziebrnu z kalicha, tielo a krew bozij podal. A [10a] wobratiw ſe tyz kniez zaſe k uoltarzi y przyal woſtatek, czoz bylo w ka-
lichu zuoſtalo. A potom, rownie teez yako naſſi kniezije czinij, dal ſobie wina naliti na prſty a vdielal abluczy. A potom zak, ktery mu pomahal mſſe sluziti, wzaw na drzewienau miſku oſtatek toho chleba, z kterehoz byl kniez ten kauſek wyrzezal k tielu boziemu, kteryzto chleb byl yako dobra welika zemle zwijeczy, y przines to gednomu ſtaremu rzeku, kteryzto
wzaw nuoz zrzezal a zkragel tyz chleb w male kauſky na tu miſu. A potom tyz zak tu miſku s tymz chlebem wzaw y poſtawil gi na druhem oltarzi, kteryz byl blizko v tehoz oltarze, geſſto kniez na niem mſſi ſlauzil. A ſ tim kniez ten odſtaupil od ſweho oltarze k tomuto, kdez miſka ſ tijem chlebem na niem byla, A rziekal nad nim nietczo rzeczky zehnage a krzize dielage.
A dokonaw to y ſſel zaſe k ſwemu prwnijemu Oltarzi. A porzijekaw czos malo y obratil ſe k lidem y vdielal pozehnanije krzizem, teez yako naſſi kniezije czinije. A po[10b]tom wzaw miſku tu s tijem chlebem y dawal to wſſem tiem rzekom y ginym lidem, kto chtiel, geſſto tu byli, muzom y zenam. y tu ſem ſe opiet tazal toho prwnijeho wlacha, czo to znamenawa. Y powiediel mi, ze rzekowe magij ten a takowy obyczey tak Swatu minu poſwieczowati kazdu nedieli a lidu obecznemu tak dawati. A take rzekowe magij ſe welmi naboznie a ſ weliku pocztiwoſtij przi ſwate mſſi, mnoho poklonienije czinicze proti oltarzi A wdy geden krziz po druhem dielagicze, ruku czela a zemie ſe dotykagicz A od gednoho ramena przeſ prſy k druhemu, yako ſwrchu pſano [*Wygezd knizeczy proti markrabinie etc.*]

W utery przed bozim wſtupenim po obiedie knieze benadſke ſe panу ſwymi a radami gel na galegi Suptyle proti markrabinie mantewſke. A to taaz Galey byla welika a dobrze dluha a ſſiroka, ſkuoro k padeſati kro-

:zegij anebo wijecze z delij a Dwanaczti kroczegij aſa na ſſirz anebo wijecz.
A byla taaz Galege cziſtie przjprawena, ſwrchu wſſeczka yako na woze
ſperloch Czerwenym Atlaſem przikryta. A ſycz okolo rzezby [11a] cziſte
ı pozlaczenee. A ſycz mieſty cziſtym Atlaſem A mijeſty cziſtymi tkanymi
:zalauny a koberczy obleczena. A nazad w Galegi w konczy byli przipra-
veny dwie ſtolicze, przikryte cziſtym zlatohlawem: Gedna, geſſto knijeze
)enadczka ſam na nije miel ſedieti, a na druhe markrabina ſwrchupſana.
A nad tiemi obiema ſtoliczemi opiet cziſty zlatohlaw przjprawen a przibit
)yl. A taaz Galege potom byla przjwezena k ſamemu knijezeczymu pa-
aczu. A byla przjprawena lawka, ze knijeze z ſweho palaczu ſeyda, hned
)o nije mohl ſuchu nohu az do Galege giti. A w teez Galegi na del byli
)oſtaweny cztweronaſob Dluhe ſtolicze, opiet wſſe cziſtymi koberczy a cza-
auny przikrytee, kdez na nich panije ty Sedieti mieli, ktereez ſ knijezetem
)roti markrabinee geti mieli. A potom panije ty, kterez k tomu byly
rziezeny, tu ſe sgijezdieli na barkach a wſedali na tuuz Galegi knijezeczy
wrchupſanau, kterezto panije byli welmi ozdobeny ſſaty cziſtymi od zlato-
lawuow, od cziſtych akſamituow a klenoty [11b] od draheho kamenije.
'ake mieli na ſobie cziſtych zapon a perel welikych a prſtenuow s drahym
ımenim. A bylo tiech panij na puoldruheho Sta a nebo wijecze. A mieli
ı ſobie klenotuow [*Klenoty, kterez mieli na sobije panije benatczke*] za
ekolikokrat drahnie Sto tiſycz zlatych, Neb druha miela toho na ſobie
piet tiſycz, druha za Sſeſt, druha za X, druha za XV A druha za XX
'cz zlatych. A o gedne mi za giſto praweno, ze miela za XL tiſycz zlatych
ſobie klenotuow. A taaz Galege ſwrchupſana miela dwie puodie: Gedna
chnij, geſſto knijeze a pani rada geho, gimz oni rzijekagij Czentulanowe,
panije ſwrchupſanee a gich ſluzebniczy byli, A druha puoda zpodnije,
kterezto byli plawczy ſwefly, geſſto oni gim rzijekagij Galeoti. A tiech
a na kazde ſtranie trzidczeti a oſm. A ti tuuz Galegi wezli a zpra-
wali wefly. A przed tuuz galegij ſſla gina lodij, a na nije na dwadczeti
leotuow s wefly, kterazto lodij byla przjwazana hrubym prowazem. A ti
e ſwymi wefly pomohli knijezeczije Galege tahnuti. A k te lodij bylo
a] opiet na kazde ſtranie Oſm lodek malych prowazy przjwazano,
dem gedna wdy za druhu. A na kazde tee lodcze bylo pacholkuow
ı neb deſet. A ti wſſiczkni knijezeczy tee Galege pomohli tahnuti. A tak
om knijeze ſſel s ſwe° palaczu na tuuz Galegi mage na ſobie wedle
kkeho gich obyczege Sukni z Cziſteho zlatohlawu, geſſto do naſſich
ıij tak cziſtij zlatohlawowe neprzichazegij. A przed nim trubaczi s Strzie-
ymi trubami a piſſczy; Ale trubaczi prostij a doſti malo vmieli, gedno
ſtee: tra ra ra. *Potom* za knijezetem przeſ tu lawku, geſſto byla przi-
wena, Do Galege ſſel geden pan, kteryz tehdaz byl w poſelſtwije od
le napulſkeho v knijezete. Za tijem panem ſſel opiet geden pan, kteryz
e byl w poſelſtwije tehdaaz poſlan od knijezete medulanſkeho. A za
ıi ſſli ſu pani Czentulanowe, rady knijezeczye, A za nimi gich Sluzeb-
zy na tuuz Galegi. A teez take niekterzij z naſſeho thowaryſſtwa take

tam ſſli, neb toho zadnemu [12b] nebranili, nebrz niekterym geſſtie ſami ti pani, vzrzewſſe ge, kazali tam giti; Neb oni pani Benadczane ten obyczey magij a zachowawagij czyzozemczuom Czeſt cziniti a okazowati A zwlaſſtie znamenitym a vrozenym lidem. Tu potom, kdyz knijeze w Galey wſſel, Sſel na ſwe mijeſto, kterez mu bylo przipraweno, w konczy teez Galege Stolicze cziſta. A ſſel prawym proſtrzedkem mezy tiemi panijmi ſwrchupſanymi, ktereez ſu na lawiczych, geſſto gim byli przipraweny, Cztyrzmi rzady ſedieli. A kazda z tiech panij proti knijezeti wſtawſſi, welmi z nijzka ſe poklonila, kdyz mimo nie ſſel. Potom tiech ſwrchupſanych Sedmnaczte lodij Poczali ſu tahnuti Galegi tu weliku, knijezeczy, na dwe ſe rozdieliwſſe. A tiech LXXVI pacholkuow ſwrchupſanych, kterziz byli na knijezeczy lodij na zpodnije puodie pod knijezetem, take ſwymi weſly tu tahli vliczy po welikem kanalu doluow. Take bylo Sycz ginych Sſeſt lodij welmi cziſtie przipraweny ch, geſſto kazda ta lodij miela take dwie puodie. A w tee kazde zpodnije puodie bylo XII [13a] neb XIIII pacholkuow, geſſto tu lodij take weſly tahli. A na ſwrchnije puodie byla kazda ta lodij wnitrz y zewnitrz cziſtie ozdobena cziſtymi czalauny a koberczy, A dijel y Akſamity y damaſſky y Atlaſy, ze zadneho drzewa nemohlo ſe widieti. A na kazde tee lodij bylo VIII aneb X praporczuow, Druhe pozlaczene A niekteree proſtee. A na ſwrchupſane puodie na kazdee na tee lodij bylo gich XX anebo XXX lidij pieknie przipraweny ch. A na kazde lodij piſſcze, trubacze a bubenniky. A na kazde tee lodij ſe niekolik gich bylo prziprawilo w larwach, A ſedieli naprzed na lodij, ze ge kazdy widieti mohl, kto ſe tomu diwal, rozlicznymi krztalty a krogmi ſſaty na ſobie magicze: Onino yako mniſſij, onino yako Turczy, onino yako pohanee, onino yako zidee, onino yako rzekowe, kazdy ſe wedle ſweho obyczege przipraw iw, onino yako baby ſtaree, tak naramnie ſſkaredee, ze nicz potwornieyſſijeho a ſſkaredieyſſijeho byti nemuoz. A bylo przi tom na ten den niekoliko [13b] drahnie tiſycz malych lodek, gimz oni Barky rziekagij, ze na niektereе trzije a na niekterec cztyrzije, na niekteree piet ſedielo, teez opiet w larwach ſe przipraw iwſſe druzy z nich, kterychzto dijel przed knijezeczy lodij, a dijel za knijezeczy lodij gelo. A welmi huſtie wedle ſebe geli na tychz barkach. A przigew knijeze k klaſſteru bozijeho tiela, s Sedl geſt ſwe Galege ſe pany tiemi a radami ſwymi a ſſel geſt do tehoz klaſſtera. Ale panije ty wſſeczky na Galeji zuostaly A knijezete tu czekali. A ſkuoro po dwau hodinau markrabina przigela geſt na welmi cziſtee, przipraweneе a ozdobenee lodij, iakoz ſwrchu o nich pſano, kteruzto knijeze proti nije byl wyſlal A niektere pany rady ſwe na Cztyrzi mile wlaſke od mijeſta. A za tuuz lodij geli ginee dwie lodij gegije, geſſto czeled gegije a ſſaty na nich wezli. A tu, kdyz przigeli k brzehu k temuz klaſſteru, kdez gije knijeze czekal, ſſedla geſt s lodij ſwymi hrabijenkami a pannami, kterychzto bylo wſſech ke trzidczyti Anebo wijecz. A takee [14a] s Sedli wedle nije niekterzij hrabie a pani gegij, cziſtie a w cziſtee Sſaty ſe przipraw iwſſe A cziſtych rzetiezuow welikych mnoho na ſobie magicze. A byla geſt taaz

markrabina kraſna panij A welmi piekna, ze ſe nam tak zdalo, kterzij ſme tu tehdaz byli, ze gije pan buoh w niczemz nezapomenul Ani w lepotie ani kraſe. A tu ſſla geſt k temuz klaſſteru, a knijeze ſ nij potkal we dwerzech klaſſternijch. A tu gi welmi ochotnie prziwitaw, poyawſſe ſe za rucze y ſſli ſpolu na knijezeczy Galegi. A ſ tijem ſpolu geli zaſe k hoſpodie, kteraz teez Markrabine prziprawena byla, duom welmi cziſtay. A przigewſſe k tomu domu, kniezna s Sedla s ſwymi, A knijeze pozehnaw gije take s Swymi gel na ſwuoy dwuor. *[Kramy kupeczke]*

W ſtrzedu przed bozim wſtupenim po obiedie ſſli ſme ſe tulat, abychme ſe podiwali mezy kramy, czo prodawagij, neb toho czaſu yarmark byl. A tak gducze z hoſpody, nez ſme placzu ſwateho Marka doſſli, widieli ſme mnoho cziſtych wieczy prodawati od zapon czistych, prſtenuow, draheho kamenije, perel A rozlicznych ginych [14b] wieczy od zlatta a od Strziebra a toho welikee mnozſwije. A take ſme widieli tu tehdaz mnoho kraſnych panij A welmi prziprawnych, geſſto tu ty wieczy ohledowaly od gednoho kramu k druhemu chodijecz. A w tom zwonili ſu k neſſporu v Swateho Marka. y ſſli ſme tam. A tu bylo opiet mnozſtwije panen a panij kraſnych a nazchwale prziprawenych, kazda wzdy gedna nad druhu cziſtee klenoty prſteny a zapony na ſobie magicze, neb gim tak bylo rozkazano ſe prziprawiti pro ſwrchu pſanu Markrabinu, kteraz tu na neſſpor przigiti miela, yakoz pak potom s knijezetem prziſſla geſt. A tehdaz take pani benadczanee wſſeczky ſwe klenoty w temz koſtele Swateho marka na welikem woltarzi byli dali wyſtawieti, ze ge kazdy widieti mohl. *[Waygezd kniezeczy]*

We czturtek na bozije wſtupenije rano teez knieze benadczke s ſwrchupſanu Markrabinu a s gegijemi hrabijenkami a pannami a panimi a s gegijmi pany a dworzany, kterzij ſ nij byli, A take s ſwymi radami gel geſt na ſwe Galegi vliczy od Sweho dworu po welikem ka[15a]nalu nahoru proti ſlunczy. Aſa na trzi mile wlaſke vgewſſe, przigeli ſme mezy dwa hrady, geſſto geden aſa hony nebo puol druhych od druheho geſt, na kterychzto hradijech pani benadczane mnoho diel welikych y malych magij a gich pilnie chowagij, neb ſu yako brana k benatkam. Neb wſſeczka kupecztwije na Galegijch y na nawach, ktere ſe wezu do benatek z pohan, z Turek, z Slowanſkych, z Charwatſkych zemij, teez z Syczylſkeho kralowſtwije y odginud od wychodu Sluncze, Wſſiczkni mezy ty dwa hrady do Benatek geti muſye. A tu opiet ten den mnozſtwije na niektery drahnie Tiſycz barek a lidij na nich. A potom, kdyz ſme tak wen vygeli na morze dwoge neb troge hony wen z tiech hraduow ſwrchupſanych, tu przigel geſt patryarcha benadczky na ſwee Galegi s mnohem kniezſtwa k knijezeczy Galegi. A tu s ſwe Galege wſedl k knijezeti na geho Galegi. a neſli przed nim krziz pozlaczeny. A tu potom *ſwietil geſt morze [patryarcha benatſky ſwietil morze]* rzijekage modlidby a zehnage, yakoz tak od Staradawana obyczey [15b] ten tak cziniti magij na den bozijeho wſtupenije. A potom knijeze benaczke opiet wedle Stareho obyczege, kteryz ſe tak wzdyczky na tyz den czinij a zachowawa, wzal prſten a pauſſtiel gey na ſſnorze vwazanay trzikrat

do morze, kteryzto prften prawij byti, ze by byl Swateho Marka. A potom mijeflo toho prftena fwrchupfaneho giny prften wrhl do morze. A tu potom byl hned weliky krzik od lidij a trubenije a pifkanije a bubnowanije. A wobratili fe zafe k mieftu. A minuwffe ty hrady fwrchupfane, niekolikery hony nedaleko na lewe rucze geft fwateho Mikulaffe. tu knijeze f markrabinau s Sedli fu do tehoz klafftera a tu v mffe byli fu. A po mffi wfedawffe na Galege zafe, y prowodil knijeze tuuz markrabinau do gegije hofpody, kde gije gijedlo bylo prziprawено, a vrzedniczy byli k tomu zrzijezenij, Aby w niczemz w gidle ani w pitij zadneho nedoftatku nebylo. *[Kniez ffrydrych, Saske Knijeze.]*

Tyz den byl fem v knieze ffrydrycha Safkeho, geho milofti, w geho domu, kteryz mu knijeze Benadczke, dokudz tu byl, dal prziprawiti, aby tu fwe obydle miel. A tyz duom lezal wen z [16ª] Miefta proti morzi. A byl naramnie czifte vftaweny, A w niem zahrady cziftee, A w nich cziftaa wonna a rozliczna korzenije. A w teemz domu byla Syen dobrze dluha, Ale newelmi ffiroka, wffeczka cziftymi czalauny a koberczy obita. A na obu ftranu te fienie byli na kazde ftranie IIII komory, zie z Sienie do kazde komory giti mohl. A tez komory wffeczky byli opiet cziftie czaluny a koberczy obity. A w kazde te komorze lozie cziftie vftlane, Zrczadlo czifte, welike, okolo pozlaczene, Ze kazde to Zrczadlo niekolik naczt zlatych mnoho ftalo. A w kazde komorze komin cziftie vdielany, ze kazdy, ktoz toho newi, ze by fe domniewal, ze fu z bileho mramoru dielani, czifte obrazy a zwierzata a leczyakes potwory, dofti toho, by to zlatnik dielal; tak przemiftrnie dielo geft. A by bylo mramorowe, ze by ho giftie toho gednoho kominu nemnoho pode Sto zlattych neudielal. A fycz ten geden komin kaupy za Sfeft aneb za Sedm zlattych: Neb geft toliko z krzidy to dielo dielano a vpeczeno v wohnie. *[o kramijch kupeczkych]*

W patek potom opiet fme fe taulali mezy kramy s neboztikem kniezem Krystoffem, knijezetem Ba[illegible]worskym, gedno fami dwa. A tu fme opiet ten den mnoho czaftych klenotuow a drahych wieczy widieli. A zdalo fe nam obema, knijezeti a mnie, toho wffeho wijecze bayti nezli prve. *[Klaffter [illegible]]*

W [illegible] potom byli [illegible] v mffe w klaffterze v Swate panny luczye. A po [illegible] nam vkazali [illegible] gegie czelee. A lezij w kaple w temz klaffterze na prawe [illegible], [illegible] do klaftera. A odtud fme opiet dale geli na Barcz[illegible] do [illegible] klaftera k Swatemu [illegible] a k Swatemu bernardinu. A ty[illegible] [illegible] geft [illegible]. A tu nam vkazali czele tielo Swateho Lukaffe [illegible] w temz klafterze geft kapla, w ktere[illegible] [illegible] klaftera prawil, ze we[illegible] [illegible]. A [illegible] w temz klafterze [illegible] zahradu, winem odro[illegible] [illegible]. A [illegible] *[Klaffter Swateho Frantifka]*

[illegible] w Stredu, we Cztwrtek a w patek strogili fme [illegible] [illegible] wffelyake gednagicze

W Sobotu przed Swatym duchem byli ſme v mſſe w klaſſterze boſaczkem, genz ſlowe v ſwa[17a]teho ffrantiſſka v winniczy*) v winniczy. A geſt klaſſter welmi cziſtie vſtaweny. A teez take ma cziſtee zahrady a w nich rozliczna owocze. odtud opiet dale geli ſme do gineho klaſſtera, ze gmena k Swatemu Krziſſtofforu. A geſt w temz klaſſteru na Sedmdeſate mnichuow. A magij wodiew, totizto kapie y kaplerze, wſſeczko modre. A tu nam tijz mniſſije w ſwe zakrziſſtie vkazali Swatoſti: totizto trn od koruny pana Kryſta, zub Swateho krziſſtofora A czely hnat od geho nohy, hlawu Swate panny Barbory, kterezto czelee tielo lezij w temz klaſſterze. Ale nenije ta Swata panna barbora, o kterez my zde w naſſich zemijch wijeme, nez geſt gina. A ſycz nam ginych Swatoſtij mnoho okazali. *[Giny klaſſter Swateho ffrantiſſka]*

Odtud dale na Barcze geli ſme do gineho klaſſtera, geſſto ſlowe v Swateho ffrantiſſka. A tu ſu mniſſije yako w praze v Swateho Jakuba. A prawili mi ſami mniſſije, ze gich geſt na dwie Stie w tom klaſſterze. A geſt cziſty weliky koſtel. A ſu wniem w kuoru Stolicze, w kterychz hodiny zpijewagij na kazde ſtranie trognaſob. A geſt dijelo naramnie cziſtee, ſſtukwerkem zdielanee. A w tom [17b] Sſtukwerkowij zdielanee lautny, harffy, ptaky w kleczech a Sycz leczyakes gine wieczy A to wſſeczko hladko a cziſtie oſazowano a ſpogeno, a kazda wiecz ſwu barwu ma a podobenſtwije. A kazdy ten ptak ſweho perzie barwu A podobenſtwije ma, czoby ziwy byl. A zadneho temierz ſpogenije neznati, nez yakoby gedno drzewo bylo. A geſt v toho klaſſtera wieze welmi wyſoka, ze wſſeczky benatky muoz ſ nije ſhlednuti. A w te wiezi geſt Sſnek ſklenuty a proſtranny a welmi powlowny, ze by gim mohl na tu wiezi na koni nahoru wgeti. A w temz klaſſterze geſt mnoho cziſtych hrobuow cziſteho teſanije z kamene. A druzy ſu cziſtie pozlaczeni. A w niekterych w tychz hrobijech lezij knijezata benadczka, a w niekterzijch pani Czentulanowe. A tu w gednom hrobie lezij take geden haytman Benadczky, gmenem Gattamuge, yakoby rzekl Czeſky Sucha koczka, o kteremzto oni prawij a welmi heroltugij, kterak geſt byl welmi rozomny a Stateczny k walkam. A ten giſty dobyl geſt panom Benadczkym a podmanil mieſto *Padew, kterezto [Padew]* miesto geſt wietczij nez Benatky, iakoz tak o tom wſſiczkni prawije, [18a] a mnie ſe ſamemu take tak byti zda. A yakoz mi praweno za giſto, ze pani Benadczanee teh oz mieſta Padwy czly a daniemi, kterez tu magij, Sto a trzidczeti Tiſycz dukatuow vziwagij. Take ten ohledal ſem klaſſter matky bozije, gemuz rzijekagij Wlaſky Ad mariam deſerui. A geſt cziſty klaſſter a w niem na Sſedeſate mnichuow. *[Koſtel Swatcho Saluatora]*

W nedieli na den Swateho ducha byli ſme v mſſe v Swateho Saluatora. A ten den ſme nikam dale z hoſpody nechodili, neb deſſt prſſel czelu nocz przed tijem az do poledne.

---

*) První *v winniczy* je přetrženo a podtečkováno.

W pondielij po Swatem duſſe geli ſme do klaſſtera Swateho zacl riaſſe. A tu lezij Swaty Zachariaſs tieleſnie. A geſt w temz klaſſterze Sto geptiſſek, yakoz mi rozpraweno. *[Swateho ondrzege]*

Odtud geli ſme dale k Swatemu Ondrzegi. A tyz klaſſter ſe no tehdaz ſtawiel a welmi cziſtie. a gſau w niem mniſſije zakona karthauſke A tu nam take okazowali mnoho ſwatoſti.

A tyz den take gelo opiet knijeze benadczke obyczegem ſwrchupſan proti knieznie fferarske a knieznie Medulanſke, dczerzi teez kniezny rarske *[wygezd knizeczy proti knieznie ferarſke]*, kterazto kniezna mlada knieze lud[18b]wika Medulanſkeho, wlaſtnijeho bratra toho knijezete me lanſkeho, gemuz rzijekali Galeacius marie, kteryzto w medulanie przed ı kolikonaſti lety w koſtele od ſwych poddanych zabit. A zdalo mi ſe y gin taaz Galege knizeczy, na kterez proti tymz knieznam gel, geſſtie czi prziprawena nezli ono prwe, kdyz proti markrabinie mantewſke gez y teez take ginee lodij, o kterychz take prwe pſano, byli cziſtie przip wenee. A take bylo wijecze lidij tehdaaz na lodech a na Barkach n prwe. A tak ſme hadali: druzy, ze na trzikrat Sto Tiſycz, a druzy ha na Cztyrzikrat Sto Tiſycz lidij na lodech a na Barkach toliko byti kro tiech, kterzij ſe w uliczech a z domuow diwali, kterychz mi ſe y ginym zd geſſtie daleko wijecze byti; Neb przede wſſemi domy w tee vliczy, ge Slowe weliky kanal, wſſudy plno a huſto lidij bylo, A w kazdem do z uoken huſtie wſſudy wyhledali treenaſob, Cztwernaſob druhde. A knij byl tehdaaz wyſlal proti tiem knieznam pany Czentulany, rady ſwe ı kteree na gednee welikee lodij, gijez rziekali wlaſky ſubtili Galea, kte byla welmi prziprawena cziſtie a ozdobena Atlaſy a cziſtymi Czalau [19a] A ti pani geli proti tiem knieznam na piet mil wlaſkych od bena do mieſteczka, geſſto ſlowe wlaſky malamoko, kterezto mieſteczko lezij newelikem woſtrowie w morzi. A knijeze ſam woſtal na puol czeſtie Benatek s ginymi w klaſſterze Swateho klimenta. A tu tychz kniezen cze A pani rady geho ſwrchupſanee, ti wyſlanij proti knieznam, take gich kali w tom mieſteczku ſwrchupſanem malamoko. A kdyz ſe ten przig tiech kniezen prodlil, geli ſme na naſſije Barcze odtud wijecz nez wla mili ke dwiema *nawam [Nawy welikee]*, kterez ſtaly w morzi na kotwa abychme ge wohledali. Neb tak welikych we wſſech benatkach neb a pro ſwu welikoſt do portu k benatkam nemohli prziwezeny byti. A ſme ſſli ia s ſwym Thowaryſſtwem na tu wietczij a ohledali ſme gi. A b geſt taaz nawa mych LXXX kroczegij wzdelij, coz ſem naydel wykroc mohl, A Gedenmezczytma kroczegij z Sſirzij. A miela Cztyrzi podla A tu nam pravili ti Galeoti, kterzij na tee nawie byli, ze na ty zpodr dwie podlahy muoz wloziti dwa tiſycze Suduow wina, kterez oni tam Su magij, geſſto mi ſe zdaa, ze do kazdeho toho Sudu wayde trzi anebo a puol wiertele prazſkeho. A pra[19b]weno nam wijecz, ze ty nawy mu obtieziti pijeſkem, a ze Sedm loket v wodie z hlaubij giti muſy, kdyz ſ gedau. A odtud geli ſme zaſe k ſwrchupſanemu mieſteczku malamoko.

rownie Tehdaz treffilo ſe, ze kniezny ſwrchupſanee take przigely A przewſedaly na lodij, kteruz knijeze proti nim wyſlal. A ſ tim geli przedcze k klaſſteru Swateho klimenta. A tu kdyz przigely, knijeze proti nim wyſſel a S nimi ſe wèlmi wochotnie przriwital a na ſwau Galegi ge vwedl s gich hrabijenkami a pannami, kterychz k padeſati aneb wijecz bylo. A teez take hrabie a pani a rytijerzſtwo, czoz znamenitieyſſijch, ti teez s knieznami na knijezeczy Galegi wſedli. a tu bylo welikee trubenije, bubnowanije a piſkanije. A tu geli k hoſpodie do domu knijezete ferarſkeho, kdez gim bylo cziſtie przipraweno, a Vrzedniczy k tomu zrziezenij, Aby gim wſſeczky potrzeby od gijedla a pitije gednali, Aby w tom zadneho nedoſtatku nemieli. A tu knijeze przigew przed tyz duom, rozzehnal ſe ſ knieznami y gel na ſwuoy dwuor. A bylo tu tak cziſtie z[20a]rziezeno a rozkazano, ze wſſudy we wſſech domijech po wſſem mieſtie temierz w kazdem woknie wſſudy koberczy wywieſſeni byli. czoz wokolo dwerzij a wrat domowych, A wokna, kteraz przi zeni (*sic!*) ſu, wſſeczko cziſtymi czalauny a koberczy ozdobeno a obito bylo. Neb tehdaaz tu yarmark byl, a kniezny ſwrchupſanee tu niekoliko dnij byli a po mieſtie ſe tulali ohledugicze kramy, czo ſe w nich prodawalo. *[Kniezny zwany k uobiedu]*

W utery potom knijeze zwal teez kniezny k obiedu wſſeczky trzi ſwrchupſanee. A po obiedie mieli tanecz. A pauſſtieli tam, czoz bylo czyzozemczuow, kto ſe diwati chtieli. *[zawody na lodkach]*

W Strzedu potom pauſſtieli w zawod XI malych lodek na Cztyrzi mile wlaſke a muſyli biezeti ſkrze mieſto gednu proſtrannu vliczy, gijez rziekagij *) A na kazde tee lodcze byli cztyrzi zeny, kterez ſu ty lodije weſly zprawowali. A ktera rota na tee kteree lodcze nayprw przibiehla k czyli polozenemu, tee dano XXV zlatt, A ktera druha, tee dano XV zlatt., A trzetije X zlatt. a Cztwrtee VIII zlatt. A ginym oſtatnim wſſem kazde po Cztyrzech zlattych. A hned opiet [20b] pauſſtieli giny zawod, opiet XI takowych malych lodek. A na te kazde lodcze byli ſu Cztyrzije pacholczy, kterzij ge weſly zprawowali. A tu nayprwnieyſſij rotie, kteraz nayprw k czyli polozenemv przibiehla, tee dan Sſarlat, A ktera druha po nije, tee dano ſſtuk damaſſku, A trzetije dano XXV zlatt., A ginym wſſem poſlednim a oſtatnim nedano nicz. *[o Swornoſti benatczkee]*

A to ſlawne mieſto Benatky ſkrze ſwu ſwornoſt a gednotu mezy ſebu k ſſirokemu a welikemu panſtwij prziſſlo, mnohe Inſule welikee a znamenitee y Sycz po brzehu morſkem zamky a mieſta pod ſebu welika a pewna magicze. Y teez take w Wlaſke zemi mnoho mieſt welikych pod ſe podmaniwſſe, ge drzije, geſſto druha mieſta z tiech ſu wietczije nez ſamy Benatky, A ſycz mnoho ginych mieſteczek menſſijch, gimz oni kaſſtely rziekagij. A teez mieſto benatky geſt dobrze wietczij nez praha, Staree y nowe mieſto. A kdyz knijeze gich vmrze, kohoz ſobie zwolee z panuow Czentulanuow z Starych roduow, to knijeze a pan gich. A tomu wſſiczkni wſſeczku po-

*) Jméno ulice nevypsáno.

cztiwoſt czinije yako panu ſwemu. Ale pro[21ᵃ]to nicz bez raddy panuow Czentulanuow, kterzij k radie gemu przidanij gſu, vcziniti neſmije. A dawa mu ſe od obcze, yakoz mie toho zprawili, Cztyrzi Tiſycze zlatt. do roka, A kdyz od kterych kraluow anebo knijezat iake tam ſe poſelſtwije treſſij, knijeze ge k ſobie k uobiedu zowe, yakoz toho pak teez knijeze mocz ma, to vczinij ne na ſwuoy naklad nez na nakklad obecznij. *[radda benatczka]*

W radie kdyz czo pilneho cziniti magij, ſegdu ſe na knizeczy dwuor na weliku Sijen. a gſu w nije Stolicze, yako w koſtele bywagij. A tu ſe radij, a kazdy ſwe zdanije prawij. A bude gich na niekolik Set w radie. A tak ſem zprawen, ze, kdyz ſe ocz radijecz nemohu ſrownati, k czemu koli wietczije ſtrana ſwolij, by gedno gednau oſobau wijecze bylo na tee ſtranie nez na druhe, Tehdy wietczij ſtrana obdrzij, A na gich vmyſle przeſtano. A teez mieſto Benatky ma welmi cziſta ſtawenije. A naprzed knizeczy dwuor geſt welmi cziſtie vſtawen: Cziſtee welikee Synie — a tiech niekolik — A cziſtee Sycz pokoge menſſije; a ſwrchky w nich wſſeczko cziſtu rzezbu zdielano a pozlaczeno [21ᵇ] wſſe cziſtym zlattem; okna a werzege v dwerzij wſſe z bijeleho mramoru wyteſano a cziſtym dijelem zdielano, doſti toho, by to zlatnik dielal. Swateho marka koſtel v ſameho knizeczyho dworu wnitrz doſti pieknie vdielan, Ale po starudawnu geſt tmawy. A w temz mieſtie ſu domowe weliczy a cziſtie vſtawenij, a geſt w niem mnoho cziſtych koſteluow a klaſſteruow y teez okolo mieſta onde y onde na oſtrowiech. A tak mi ſe zda, ze w Benatkach a na tiech okolnijch oſtrowijech, blizko przileziczych, totizto we cztwrti mili a w polaumilij, czoz tu kniezij a mnichuow geſt, ze gich geſt wijecz nez we wſſech Czechach mnichuow y wſſech kniezij obogije ſtrany. A tak ſem toho giſtie zprawen, ze geſt w benatkach klaſſteruow ſamych Sedmdeſate a ſſeſt, A ginych koſteluow kromie klaſſteruow geſt gich Sſedeſate Sedm. A obywatelee tehoz mieſta wſſeczko ſe kupecztwijm ziwije a obchodije. A gezdije do pohan, do Turek po kupecztwije. A wſſeczka korzenije, teez malwazy y gina mnoha kupecztwije, toho wſſeho tu ſklad w benatkach. A odtud ſem do naſſich [22ᵃ] zemij dodawagij: do Czech, do polſky y do wſſech ginych okolnijch niemeczkych zemij y teez takee do vher a do rakus. A tijz pani Benatczanee z toho welike czlo magij, czoz kdo v nich w benatkach kaupij a precz to wezti chcze. A takowa czla we wſſech mieſtech a mieſteczkach ſwych magij, kdez gim poddani gſu, tak zpuoſobeno, ze kazdy, ktoz czo prziweze aneb przineſe k mieſtu na trh A to prodati chcze, ze ode wſſeho od naymenſſijeho az do naywietczijeho czlo dati muſy. A v kazdeho mieſta a mieſteczka w gich panſtwij vrzedniczy k wybijeranij tychz czel na to vſtawenij a zrzizenije ſu, aby ge wybijerali. A ſem toho zprawen w giſtotie, ze takowym zpuoſobem panſtwije ſweho, kterez magij a drzije, ze vziwagij ho na kazdy rok na dwadczetikrat Sto tiſycz dukatuow. A nemagicze zadne walky tehdaz, kdyz ſem ya tam byl, proto wzdy na morzi na Galegijech a na nawach na niekoliko drahnie Tiſycz lidij zoldnerzuow mieli a wzdyczky v podnes magij pro lupezniky morſke, Aby Sylnicz hagili, Aby kupczy gich

kupecztwije do pohan a do turek [22b] gezdijecze bezpeczni byli. *[Klaſſter ateho mikulaſſe.]*

We cztwrtek po Swatem duſſe po obiedie wygeli ſme z Benatek na kach chtijecze wſedati na Galegi A na naſſi czeſtu k bozijemu hrobu edcze geti, kterazto Galege na Cztyrzi mile wlaſke od hoſpody naſſije a geſt. A tu geducze ſedli ſme do klaſſtera Swateho mikulaſſe, kteryzto ſter byl nam na te czeſtie, kudy ſme z portu mezy ty dwa hrady, terychz ſwrchu zmijenka geſt, na Galegi geti mieli. A tu ſme ſe zpodali, a tu nam ti mniſſije tehoz klaſſtera vkazowali ſwatoſti ſwe, mezy ruzto ſwatoſtij nam take vkazali dwa hnaty prawijecze, ze by byli Swao prokopa. A kterak ſu ſe tam doſtali z Czech tak daleko a ſu-li wij, to pan buoh wiez! A tu potom wſedawſſe na naſſe Barky y geli ſ panem bohem na naſſi Galegi, kteraz geſſtie mili byla od tehoz klara Swateho mikulaſſe. a przigeli ſme na ni rownie o neſſporzijech.

W patek potom ſtali ſme na tom mijeſtie na kotwach ten czely den kagicze Patrona na[23a]ſſeho, kteryzto k ſamemu weczeru przigel. a tak tu ſtali az do puolnoczy. A ſ puolnoczy, kdyz mieſycz wyſſel, zdwihſſe tna wietrna, gimz oni wlaſky rziekagij wela, y pluli ſme przedcze ſ bohem.

Sobotu przed Swatu trogiczy pluli ſme czely den a k tomu puol druhe diny na nocz. a oſtali ſme na morzi vwrhſſe kotwe do morze. *W nedieli* Swatu trogiczy przigeli ſme rano aſa dwie hodinie na den k mieſteczku, czenemu parenza *[o mieſtu Parenzu]*, kterezto mieſteczko nenije welikee. geſt panuow Benatczkych. A lezij przi brzehu morſkem Sto wlaſkych od Benatek. A tu nechawſſe Galege mili wlaſku od mieſteczka, geli tam na Barkach. A tu proti temuz mieſteczku niekolikery hony geſt ule mala, a na nije na wrſſku klaſſter Swateho mikulaſſe, a w niem bylo kolik mnichuow. a tu ſme byli v mſſe. a po mſſi geli ſme do mieſteczka u ſme gedli a woſtali ten den az do weczera. A w ſamy weczer geli na Galegi. A tu wokolo tehoz parenzu geſt dobra kragina a hoyna wina, [23b] od obilee y ginych wieczy. A geſt panuow Benatczkych. lowe taaz kragina Iſtria a byla przed czaſy poddana rzekom. *[o polu ſtu zborzenem]*.

W pondielij potom aſa dwie hodinie na den geli ſme az dwie hodinie oledne. a vgewſſe XXIII mil wlaſkych od parenzu, magijecze wijetr ti ſobie, muſyli ſme kotwy vwrczy a tu zuoſtati. W utery po Swate giczy, kdyz poczalo ſwitati, geli ſme a nechali ſme gednoho mieſta zboneho na lewe rucze ſnad trzi neb cztyrzi mile wlaſke, kteremuzto mieſtu kagij pola a geſt take panuow benatczkych. A bylo niekdy przed lety ikee mieſto, a geſſtie ſu lidee w niem, Ale nemnoho. A geſt w niem acz welmi weliky a wyſoky, kteryzto dobrze widieti bylo z Galege, teremz prawije, ze geſt gey ſtawiel Alexander weliky, a ze ma ten palacz mnoho woken w ſobie yako geſt dnij do roka. A lezij teez mieſto X mil wlaſkych od parenzu. A praweno mi o tom palaczu od nierych za giſto, acz geſt welmi k klamu podobno, ze ſe o to mnohokrat

pokauſſeli a lamali to kamenije a brali precz, chtijecze gim ſobie ginde ſtawieti, yakoz pak tyz palacz w[24a]ſſeczken z Tesaneho kamene zdielan geſt. a czozkoli yako dnes toho kamenije wylamali a ge precz wezli, ze ſe w noczy wzdyczky to kamenije wſſeczko ztratilo a zaſe ſe na ſwem mijeſtie nazaytrzie rano nalezlo teez wapnem zadielanee iako prwe. A by toho nebylo, ze by gey byli dawno pani Benadczanee rozborzili A tijem kamenim nietczo gineho w Benatkach poſtawili. A ten den geli ſme przes Golff, gemuz wlaſky rziekagij Golffa Quernero. A geſt przeſ niey geti na LX mil wlaſkych aneb wijecz. A potom ſme przegewſſe tyz Golff, przigeli ſme k Inſuli, gijez rziekagij zanſago. A nechali ſme gije po prawe rucze. A na lewe rucze nechali ſme ginee Inſule, gijez rziekagij oſero. a ſu obie dwie panuow benatczkych, Ale negſu oſazeny a to proto, ze ſu kamenitee. A tu vwrhſſe kotwy, mezy tymiz Inſulemi oſtali ſme. *[Insula Sewa].*

W Strzedu potom rano geli ſme k gednee Inſuli, gijez rziekagij ſewa. A nechali ſme gije po prawe rucze A ſlowenſke zemie po lewe rucze. A ten czely den byl weliky wijetr s deſſtiem a wlny welikee, ze ſu Galegij ſem y tam metali, ze ſme u welikem ſtrachu byli. A druzy, czo ſniedli, to zaſe wraczowali. A tu ſme opiet muſyli kotwy metati do morze [24b] a tu zuoſtati przi te ſwrchupſane Inſuli, Sewa rzeczenee.

We cztwrtek na bozije tielo byl weliky deſſt przed Swietem a przeſtal ſnad dwie hodinie na den. A tu ſme przedcze pluli a plowucze widieli ſme mnoho delfinuow, kterzij ſe v ſame Galege przemijetali. A ti delffinowe ſu ryby morſke A przemitagij ſe, rownie yakoby kozelcze przemijetali przeſ hlawy. A tak plowucze nechali ſme po prawe rucze aſa dwie mili wlaſke Inſule, kterez rziekagij melada. A potom geli ſme dale. aſa dwie hodinie na nocz przigeli ſme k mieſtu, gemuz wlaſky rziekagij zara a Slowenſky Jadro. Aſa dvoge hony od tehoz mieſta vwrhli ſme kotwy. A tu ſme zuoſtali przeſ nocz. *[O mieſtu yadru.]*

W patek potom rano geli ſme na Barkach do tehoz mieſta Jadra a byli ſme v mſſe. A teez mieſto geſt dobrze welikee ſkuoro yako dwie zatczi anebo wietczije. A geſt take panuow benadſkych. A mluwije w niem rzeczky a wlaſky, Ale wietczije dijel ſlowenſky. A wokolo tehoz mieſta we wſech lidee ſu wſſeczko ſlowaczy. A lezij na Inſuli nedaleko od brzehu morſkeho. A mezy tymz mieſtem a zemij ſlowenſku ze ſe morze oblilo [25a] wſſudy wuokol dobrze tak ſſirokau zatokau, yako geſt wltawa v prahy. A w tom mieſtie geſt arzczybiſkup. A geſt w niem mnoho koſteluow a mnoho kniezij. A geden koſtel ſlowe v Swateho Symeona. A w tom koſtele na lewe rucze welikeho oltarze geſt kapla, w kterezto lezij tyz Swaty Symeon. a geſt to ten Swaty Symeon, kteryz Syna bozijeho w Chramie obrzezowal. a lezij w truhle zeleznee, wokowane, Sſeſti neb Sedmi welikymi zamky zamczenay. A vkazowali nam wſſem, kterzij ſme tu byli, tielo geho. A kdyz truhlu tu otewrau, lezij hlawau ſwau na prawau ruku. A hlawa geho a twarz a nos czele geſſtie geſt, nez twarz geho ſwraſkalaa a ſeſchla. A noſu malo naprzed nema. nohy, rucze, prſty, wſſeczko czelee, nez toliko

)ze ſeſchlaa a ſwraſkalaa. Zubuow ſwrchnijch zadnych nema, nez zpodnije
ſſeczky a welmi huſtee. Na prawe rucze ma prſtenuow niekolik z drahym
menim. A w luonie geho lezij gemv ta czepicze, Yakoz obyczey tehdaz
l wedlee zakona zidowſkeho, kteruz miel na hlawie, kdyz pana boha
rzezowal. wedle geho noh lezije dwie ſtrzijebrnee rucze, w nichzto roz-
mee ſwa[25b]toſti ſu. A wokolo geho hlawy lezij obrazuow niekolik
ziebrnych, a niekterzij pozlaczenij a druzy pijedi z wyſſij a druzy menſſij
druzy wietczij. A nad nim wiſy weliky rzetiez zlatty, tak hadam wo trzech
ch zlattych vherſkych. Take wiſy w tee truhle na ſſnorach mnoho cziſtych
tenuo zlattych s drahym kamenim y bez kamenije, kterez ſe tu ſwatemu
meonu ke czti dawagij. A ta giſta truhla, w kterez lezij w tee kaple
rchupſanee, geſt za woltarzem w tee kaple. A nad tijem oltarzem geſt
ſty hrob Strziebrny, pozlaczeny, welmi cziſteho dijela, trzij loket zdelij
II a puol lokte zwyſſij a Sedmi Cztwrtij lokte z Sſirzij. A mam za to, ze
koliko drahnie Tiſyczy ledwa zpuoſoben a vdielan geſt. A kniez, ktery
m to okazowal, prawil mi latinie o tom hrobu, ze geſt gey gedna kra-
wa vherſka dala vdielati, A ze toteez mieſto Yadro k kralowſtwije Vher-
emu prziſluſſije, A ze geſt ge Czyſarz Zygmund panom Benadſkym w nie-
ke Summie znamenitee zaſtawil. A tyz kniez prawil mi o tom Swatem
le, kterak geſt ſe tam doſtalo: ze geſt ſe ſtalo przed Pieti Sty lety Anebo
ſſtie wijecz, kdyz ſu[26a]krali krzeſtianſſtij niekterzij ſ ginymi knijezaty
zeſtianſkymi poſlali mnoho lidij do Swatee zemie, chtiecze hrobu bozijeho
byti, mezy kterymizto kral Vherſky, kteryz toho czaſu kralowal, take
a znamenita dwa pany s lidmi ſwymi z Vher w tuuz gijezdu wyſlal geſt
kdyz ſu hrobu bozijeho krzeſtianee dobyli, tu ſu w Geruzalemie, w bet-
nie, Sycz wokolo w tee kraginie mnoho ſwatych tiel wzali, ktoz czeho
ſahl. A tu ti dwa pani Vherſka wzali ſu take tehdaaz dwie Swatee tiele,
izto Swateho Symeona a Swateho Ezechyele proroka, kterehozto Swa-
o Ezechyele hlawu nam take tehdaz okazowali. A tak potom, kdyz ti
ni Vherſſtij zaſſe domuow tahli, Stalo ſe geſt, ze geden z dopuſſtienije
zijeho na czeſtie vmrzel geſt prwe, nez ſu do tehoz mieſta zary przigeli.
ten druhy pan, ktery ziw zuoſtal, przigew do tehoz mieſta, nechal geſt
ch obau dwau tiel ſwatych w zarze, mieſtie, k wiernee rucze v tychz
eſſtian. A proto gich negmenowal, by to Swata tiela byla, nez ze ſu
ie po[26b]hanſka tiela. A ſ tim odtud gel precz domuow do Vher. A nez
ſt domuow dogel, ſkrze dopuſſtienije bozije ze geſt take vmrzel. A na
rtedlne poſteli tepruwa to zgewil, ze to Swataa tiela gſu, A gmeny gich
gmenowal A ge wokazal tymz mieſſtianom w zarze, aby ge ſobie ſcho-
li. *Potom kralowa* Vherska *[Kralowa vherska]* ſwrchu dotczena zwie-
wſſi o tom tielu ſwateho Symeona, dala ten hrob Strziebrny, pozlaczeny,
chu dotczeny vdielati. A gela ſama oſobnie do tehoz mieſta zary s tymz
bem, vmyſlu ſuczy to Swate tielo do nieho wloziti a do vher wezti. A tak
yz ſu to ſwrchupſanee Swatee tielo do hrobu toho Strziebrneho wlozili
nim przedcze geli, na prwnim noczlehu w noczy to teez ſwatee tielo

ztratilo ſe geſt z toho hrobu a na ſwem prwnieyſſim mijeſtie w zarze zaſe ſe geſt nalezlo. A kdyz giz kralowna ſwrchupsanaa ten diw vzrzela, ze to ſwate tielo z toho hrobu ſe geſt ztratilo, A vſlyſſala, ze geſt zaſe w zarze na ſwem prwnieyſſim mijeſtie, poſlala geſt ten Strziebrny hrob zaſe do zary, aby ke czti ſwatemu Symeonowi nad geho hrobem wiſal. A lezij to mie[27a]ſto w cziſtem kragi, ze wokolo nieho w naſſich dwu milech wſſudy cziſty krag geſt. A tu magij wobile, wina, mandluow, ffikuow y ginych rozlicznych wieczy doſti. A ten krag tu okolo ſlowe ſlowanſko. *A za tijem* kragem ſu hory *[hory Charwatſke]* welike a ſlowu hory Charwatſke. A z odtud od zary muoz w pieti dnech w turczych byti. A turczy tu w Charwatijech welikee ſſkody czaſto czinije. A take tu czaſem porazeni bywagij Neb tu w Charwatijech welmi cziſtij a ſtatecznij lidee ſu. Take proti tomu mieſtu zara na prawe rucze Geſt Inſule w morzi ſnad trzi anebo Cztyrz mile wlaſke od mieſta, gijez rziekagij Inſule Sancte michael. A geſt nie kolika mil wz delij y z Sſirzij a ſkuoro proti zarze, mieſtu. w teez Inſul lezij klaſſter na wyſokem wrchu a Slow[e] v Swateho michala. a geſ klaſſter boſaczky. Take proti tomu mieſtu zara przeſ tu zatoku, ktera okolo mieſta gde, lezij przi brzehu niekolik koſtelikuow newelikych. A te den ohledawſſe ty wieczy w zarze, geli ſme przedcze naſſij czeſtu. a vgewſſ ſnad piet mil wlaſkych, magijcze zly wijetr proti ſobie y [27b] wmetawſſ kotwy do morze, zuoſtali ſme tu mezy tuuz Inſulij Swateho michala a mez zemij Slowanſku. A prawili mi, ze taaz Inſule Swateho michala ma na dw neb na puoldruheho Tiſycze wſy w ſobie, A ze ſu w nije lidee welm bohatij. A taaz Inſule geſt take panuow benatczan. *[Koſtelik S° klimenta.*

W ſobotu po Bozijem tiele plauli ſme rano. A deſſt ten den niekolikra prſſal. A mieli ſme wijetr zly proti ſobie. A ten czely den nevpluli ſm nez piet mil. a muſyli ſme kotwy wmetati A tu zuoſtati proti koſte liku Swateho klimenta, kteryz od nas byl na lewe rucze aſa hony Sedmer anebo oſmery. *[o mieſtu Jadru.]*

W nedieli potom, kdyz ſwitalo, plauli ſme odtud. A ten den na czeſti plowucz widieli ſme druhy klaſſter cziſty Swateho kozma a damiana. a by nam po prawe rucze w teez Inſuli Swateho michala. A byl cziſty, yakob hrad byl na wyſokem wrchu ſam wo ſobie. A ſu w niem czernij mniſſije A proti temuz klaſſteru na druhe ſtranie przi brzehu, nam po lewe rucz lezij mieſteczko [28a] zborzenee, gemuz rziekagij Staree Jadro. a bylo mieſt dobrze welikee. A niektery kral vherſky przed czaſy dobyw ho y zborz ge. A ſtaree Jadro lezij od mieſta nowe yadry XVIII mil wlaſkych. A plu ſme ten den wedle welikych hor, kterychz ſme nechali po lewe rucz a Slowu ty hory boſenſke hory. A ze odtud, yakoz ſem zprawen, muo w pieti dnech bayti w Jayczy, kterezto Mieſto yaycze a przi niem hra drzij ge kral vherſky. A geſt hlawnije mieſto w kralowſtwije boſenſkem yakoby byla praha w Czechach. A to kralowſtwije boſenſke od Staradawn Sluſſije k kralowſtwije Vherſkemu, Ale giz ſu ge turczy pod ſe podmanil ze geſſtie nietczo malo kral Vherſky tam zamkuow ma. Sycz wſſeczk

Turczy drzije. Take ſme widieli ten den po lewe rucze przi brzehu morſkem hrad na wrchu A mieſto pod nim panuow benatczkych, gemuz rziekagij Sybenygo. A pluli ſme od nieho IX neb X mil wlaſkych. A bylo nam ten den mnoho Inſulij po lewe rucze y po prawee, mimo kterezto ſme geli. A za tiemi Inſulemi [28b] lezije opiet dwie pewna mieſta panuow benatczan; gednomu rzijekagij Slpalato A druhemu Trau. Ale tiech ſme pro Inſule widieti nemohli. Dale wſſe ten den geli ſme mimo Inſuli A nechali ſme gije ſnad paterаych honuow po lewe rucze, Na kterezto Inſuli lezij koſtelik dobrze weliky, ze do nieho muoz aſa na dwie Stie aneb na trzi Sta lidij wgiti, pokudz mi ſe zdaa. Slove ten koſtelik *Swateho Jana* malwazy. *[Koſtelik S° Jana malwazye.]* A ma to gmeno proto, ze, kdyz ſu tyz koſtelik ſtawieli, ze ſu to wapno wſſeczko malwazym rozdielawali. A to ſe ſtalo tijemto obyczegem: ze geden Bohaty kupecz z Benatek plul na welike nawie z kandij ſ malwazym, niekolik Set Suduow ho nakaupiw, Neb tu w kandij malwazy roſte. A plowa k benatkom, na czeſtie na den Swateho Jana prziſſlo nan welikee powietzie a wietr. A moczy naw hnal k brzehu morſkemu, przi kteremzto brzehu morſkem geſt ſkala podluhowata a hrzebenita trzij aneb cztyrz loket nad wodu zwyſſij. A kdyz nawa k tee ſkale moczy ſe ſ nimi hnala, tehdy ten kupecz modlil ſe panu bohu a Swatemu Janu [29a] krztiteli bozijemu przirzekl koſtelik tu vſtawieti A wapno wſſeczko, czoz k tomu potrzebije, malwazym rozdielati. A tak ten naw ſ tijem malwazym welikym wietrem a wlnami ſa hnan przeſ tu ſkalu przeſkoczil rownie yako kuon przeſ plot beze wſſije ſſkody, geſſto ge Sycz nepodobne k wijerze, by przeſ takowu ſkalu takowy weliky naw bez ſſkody przeſkocziti mohl; nez ze geſt ſe to wſſeczko bozim zgednanim ſtalo. A tyz kupecz hned, odtud neodgijezdiege, wapno kazal wozyti z ginych Inſulij A tu ten koſtelik poſtawil wedle ſlibu ſweho. Take ten den na lewe rucze na oſm mil wlaſkych byla nam inſule panuow Benatczkych, gijez rzijekagij zolta. A geſt ta Inſule z wijeczy wuokol XXXti mil wlaſkych. A geſt lidmi oſazena a geſt welmi hornataa a kamenita. Take tyz den teez po lewe rucze pluli ſme proti Inſuli, w kterezto lezij koſtelik maly, genz Slowe v *Swateho Archandiela.* *[Koſtelik v S° archandiela.]* A geſt w niem pauſtedlnik. Dale odtud pluli ſme mimo Inſuli, A na te Inſuli geſt kapla, ſlowe v Swateho Peregrina. A byla nam [29b] po lewe rucze aſa ſſeſtery hony. A k ſamemu weczeru przipluli ſme k Inſuli, geſſto ſlowe lezyna, k mieſteczku, gemuz take po te Inſuli gmeno geſt *lezyna [mieſteczko lezyna].* A tu w portu vwrhſſe kotwy na dwoge hony od mieſteczka, wezli ſme ſe na barkach do mieſteczka a ohledawali gſme ge. A geſt nad tijem mieſteczkem hrad na wrchu, kteryzto pani benatczanee tehdaz welmi pilnie dielali na pewnoſt, neb turczy odtud nedaleko gſu. A yakoz zprawen ſem, piet aneb Sſeſt wlaſkych mil od teez Inſule do Turek geſt przeſ morze. A taaz Inſule geſt panuow Benatczkych. A geſt, yakoz mie zprawili, z wijeczy LXXXti mil wlaſkych. nad tijem hradem lezynſkym geſt wrch naramnie wyſoky a przikry nahoru giti. A geſt kapliczka ſwrchu na tom wrchu, geſſto ſlowe v Swateho Mi-

kulaſſe. A geſt na tom wrchu mnoho rozliczneho drziwije a korzenije wonneho. Take v tehoz Mieſteczka, kdyz gede do portu, na prawe rucze aſa troge hony od mieſteczka lezij *klaſſter boſaczky* a ſlowe matky bozij [*Klaſſter m. bozije*], kteryzto Almuznami Pautnikuow a Kupczuow, kterziz do turek a do pohan po kupecztwije gezdije, vſtawen geſt. [30a] A taaz Inſule nenije welmi dobra, nez hornataa a kamenitaa, nez ze ſe tu w nije lidee kupecztwim ziwije. A proti temuz mieſteczku geſt mnoho malych Inſulij, teez kamenitych. [*Neſſtieſtij.*]

W pondielij przed Swatym Witem plauli ſme rano z portu od lezyny. A byl ten czely den welmi weliky wijetr a rownie proti nam. A tu wygewſſe na morze, nagezdiwſſe ſe czely ten den po morzi, muſyli ſme ſe pro wijetr zaſe wratiti do tehoz portu k lezynie. a w ſamy weczer, kdyz Sluncze zachazelo, wmetawſſe kotwy, tu ſme zuoſtali w portu lezynſkem. [*Inſula kurczula*].

W utery przed Swatym witem welmi rano pluli ſme na barkach z Galege do tehoz klaſſtera boſaczkeho ſwrchupſaneho A tu ſme byli v mſſe. a dijel boſakuow z naſſije Galege take tu v*) mſſe ſlauzili proſecz pana boha, aby nam raczil dobry wijetr dati. A potom po mſſi pluli ſme zaſe na Galegi. A odtud plowucz przedcze mieli ſme welmi naramnie dobry wijetr. a pluli ſme mimo gednu Inſuli, gijez rziekagij kurczula. A geſt take Panuow Benadſkych a lidmi o[30b]ſazena. A geſt Sſedeſati mil Wlaſkych wuokol taaz Inſule zwijeczy. A nechali ſme gije blizko po prawe rucze. A pluli ſme wedlee nije mimo klaſſter Swateho mikulaſſe, kteryz lezij v ſameho brzehu. Potom dale aſa trzi mile wlaſke lezij gedno male mieſteczko, gemuz gmeno geſt take po tee Inſuli *kurczula*. [*kurczula mieſteczko*] a geſt welmi pewnee mieſteczko. a geſt okolo nieho zatoka morſka, ze wſſeczko w morzi lezij. A prawili mi, ze kral napulſky k niemu ſſturmowal przed Deſyti lety a ze miel przed nim na XXIII Galegij a na XVIII naw A na nich dobrze na XII Tiſycz lidij. A ze w ten czas mnoho muzuow z toho mieſteczka doma nebylo. A ze ſu zeny ten Sturm obranily. A ze krali napulſkemu tehdaz mnoho lidij zbili, a ſ welikou hanbau a ſſkodau odtud geſt vgeti muſyl. A na prawe rucze byli nam tehdaz welikee hory a kamenitee. A za tijem mieſteczkem ſwrchupſanym kurczulij ſnad cztyrzi mile wlaſke od tehoz mieſteczka lezij na wyſokem wrchu klaſſter Matky bozije. [*Klaſſter m. b.*] A proti temuz mieſteczku lezij mala kapliczka matky bozije. A tu ſe poczina panſtwije *mieſta Raguzu*. [*Raguz.*] A odtud geſſtie poczitagij LXXV mil wlaſkych [31a] do raguzu. A ty hory, kterez nam lezali po lewee rucze, gſu panuow raguzſkych. A pod tiemi horami przi morzi ſu winnicze a fleky obilee, kterez tehdaz bylo, Ale proto newelikee ffleky, Neb ſu hory naramnie kamenitee. A ten krag neboli to podhorzije ſlowe Sambuczella. A ty hory wſſeczky a ten krag, pocznucz od ſwrchupſaneho mieſta, gemuz pola rziekagij, az do raguzu, wſſe Slowe dalmacia. A tak ten den pluli ſme

*) *v* přeškrtnuto.

a nechali ſme *Inſule* gednee, gijez rziekagij *meliaa* [*melida*], po prawe rucze. A geſt taaz Inſule panuow raguzſkych. A geſt naramnie kamenita. A neroſte w nije wino ani wobilee. A na lewe rucze byli nam hory welmi welike, A rziekagij gim hory boſenſke. A proti tiem horam geſt Inſule ta ſwrchupſana. A tu ſme w nije vwrhſſe kotwe przeſ nocz oſtali.

W Strzedu przed Swatym witem hodinu przede dnem pluli ſme odtud magicze dobry wijetr. A ten den pluli ſme mimo Inſuli *[demezo Inſula]*, gijez rzijekagij demezo. A nechali ſme gije po lewe rucze. A geſt Inſule welmi hornata a kamenita a przi ſamem morzi ma ffleky newelike ond y onde, geſſto ge wykopali. A dijel w nich ſu winicze [31 b] a dijel, ze wobilee ſegij. A potom ſme wypluli na morze, ze ſme po prawe rucze zadne Inſule nemieli, nez po lewe rucze byli nam hory Boſenſke *[hory boſenſke]*. A przipluli ſme k gednomu malemu wrſſku ſkalnatemu a nechali ſme ho na prawe rucze niekolikery hony. A geſt na niem koſtelik Svateho ondrzege, a ſu w niem dwa puſtedlniczy. A na temz wrſſku ſwrchugmenowanem, yakoz mi zagiſto praweno, ze ſe przed niekterymi czaſy A lety dawno ſtalo, ze tu byl geden mnich pauſtedlnikem, kteryzto skrze gednu ſtaru babu A gegije czary, geſſto mu byla ſwijeczy vdielala, ze, kdyz gi koli oſwijetil, tehdy gedna pieknaa panij a znamenitaa z zemie boſenſke, kterazto zemie proti temuz wrſſku geſt, wzdyczky k niemu na ten wrſſek prziplula. A geſt ten wrſſek dobrze na XII mil wlaſkych od brzehu zemie boſenſke anebo wijecz. az ſe potom ſtalo, ze bratr teez panije to zwiediew o ſwe ſeſtrze zednal, ze byla vtopena. A ten den wo poledni przigeli ſme do portu k mieſtu, gemuz wlaſky rziekagij *raguz [mieſto raguz]* A Slowanſky *dubrawnik*. A tu ſme kotwy vwrhli aſa dwoge hony od mieſta. [32a] A na Barkach pluli ſme do mieſta. A lezij teez mieſto raguz od lezyny CXX mil wlaſkych. a teez mieſto raguz magij ſweho arzczybiſkupa. A geſt w temz mieſtie mnoho cziſtych koſteluow a klaſſteruow. A geſt klaſſter boſaczky Swateho ffrantiſſka czistie vdielany. A ma cziſtee zahrady, w nichzto ſu rozliczna owocze y pomoranczij y wino. Take tez mieſto magij ſwe knijeze, gemuz poczeſtnoſt wſſeczko vkazugij yakozto panu ſwemu. Nez geho kniezetſtwije netrwa nez Cztyrzi nediele yako zde w Czechach purgmiſtrzſtwije. A kdyz Cztyrzi nediele wygdu, tehdy wole ſobie gine knijeze. Awſſak to knijeze neſmije nicz vcziniti bez raddy panuow Czentulanuow, kterziz mu k radie przidani gſu. Take magij w temz mieſtie *rathuz [rathuz]* cziſty a w niem cziſtee pokoge. A tu ten kazdy, ktoz knijezetem geſt, muſy tu w tom rathuze byti we dne y w noczy, Az ten czas wayde, ty cztyrzi nediele, Aby geho kazdy tu nalezl, kdoz by geho potrzebowal. A tu mu ſe dawa gijeſti a pijti na wobecznij Naklad, dokudz knijezetem geſt. A teez mieſto Raguz geſt welmi pewne A hluboke przekopy [32b] od zemie dwenaſob ma okolo ſebe, wyzdienee teſanym kamenim. A geſt mieſto dobrze welike a dobrze zdielanee. A lezij na dobrze wyſokee ſkale ſkuoro temierz wſſeczko w morzi. a ſu w niem domy wyſoke, ſklenutee. A kdyz k mieſtu do portu plowu, geſt na lewe rucze *baſſta [Baſſta]*, a okolo nije przikopy

Sſirokee a hlubokee, teſanym kamenem wyzdienee. A geſt baſſta welik
yako hradek. A woſazugij tu baſſtu pani raguzſſtij welmi pilnie, a ge
gim toho potrzebije; Neb Tureczka zemie takmierz wſſudy okolo nich geſ
A takowym zpuoſobem oſazugij tu baſſtu, ze wzdyczky geden z tiech panuow
gimz oni Czentulanowe rziekagij, muſy na ni giti a tam przeſ nocz na nij
lezeti a potom nazaytrzie na nije byti az do zapadu Sluncze ten czely den
A nikda na nije dwau noczy porzad geden nenije a nelezij. A zadny tak
ten newije giſteho dne, kdy na nije lezeti ma; Nez w samy weczer pani t
Czentulanowee ſegducze ſe k knijezeti k tomu, kterez magij, tu, kteremu
knijeze rozkaze, ten beze wſſeho wymluwanije przedcze giti muſy hne
odtud od knijezete, aniz mu odtud dadije ſe w geho domie sta[33a]stawit
Aby czo prwe rozkazal. A ten giſty gda na tu baſſtu s zadnym mluvi
ani ſe zaſtawiti ſmije, neb ſe welmi turkuow bogije, aby od niekoho t
baſſta zrazena nebyla. A ten kazdy, kteryz tee baſſty hledaa, neſmije odtu
doluow, lecz knijeze na geho mijesto gineho poſſle: tehdy tepruw doluo
gde. A ten kazdy ma gijeſti a pijti doſti w ten czas, dokudz geſt nahorz
A ſycz okolo mieſta od zemie gſu wſſudy baſſty pewnee, z teſaneho ka
mene dielanee. A przikopy okolo nich hluboke a ſſiroke, iakoz naprze
o tom powiedijeno geſt. A hned za ſamymi przikopy nad mieſtem geſt hor
podluhowata a welmi wyſoka a przikra, a tecze z nije woda, pramen welik
a na tom prameni w tee horze ſu mlyni, wdy geden po druhem, a wdyczk
ten pramen wody w zlabijech s gednoho mlynu na druhy tecze. A dije
tiech mlynuow geſt w mieſtie. A teez mieſto raguz geſt welmi pewne A ne
dobytee, dokudz gijeſti a piti czo ma, a dokudz ſe braniti chtiegij. a vzkoſ
geſt mezy tu horu nad mieſtem a przikopy mieſtſkymi, ze v nieho ſ woyſken
zadneho polozenije nenije. gedno dwie czeſtie dau k niemu pobocznij
z [33b] Tureczke zemie. Take mi giſtie praweno, ze Czyſarz Tureczky toh
mieſta welmi poziwaa; Neb mu naprzed dawagij XV Tiſycz zlattych dani
A to proto, ze ſu wſſudy bezpeczni po geho panſwij wſſiczkni kupczy z teho
mieſta, kdez po ſwych kupecztwijch gezdije. A Sedlaczy turecztij temier
kazdy den tu bywagij w raguzu s obilim, na trh ge tu na oſleech nofycze
A tu zaſe kupugij, czoz gim trzeba geſt. Take wiecze Czyſarz Tureczk
tehoz mieſta poziwa; neb przed mieſtem geſt domczek, A tu raguzſſt
magij ſweho vrzednika, kteryz od turkuow, czoz koli tu w mieſtie kaupij
z toho czlo wybijera. A przi tom vrzedniku gſta dwa piſarzi prziſezna, gede
gich panuow raguzſkych A druhy Czyeſarzuow, ze wſſeczko popiſugij, cz
zegmena kazdy den od koho czla wezmu. A potom ſe o to dielee. A prawen
mi za giſto, ze se doſtawa kazdemu z nich na geho dijel na XIIII tiſyc
zlattych a druhdy wijecz. A ohledawſſe tak mieſto y geli ſme zaſe na naſ
Galegi. *[Swatoſti widieli.]*

We cztwrtek przed Swatym witem rano wezli ſme ſe na Barkach k
mſſi. A byli ſme v mſſe v [34a] matky bozije. A poſlali ſme odtud k knije
zeti a geho dali proſyti, Aby nam kazal ſwatoſti okazati, kterez w temz koſtel
tu byli w kaple. A tu ſme czekali w temz koſtele odpowiedi. A tu knijez

rozkazal geſt a poſlal niekteree z rad ſwych k nam, aby nam ge okazali. A tu nam kniezije tehoz koſtela ukazovali tuuz ſwatoſt: A naprzed nam bylo vkazano kus weliky krzize pana kryſta yako na puol lokte z delij a na I a puol prſtu z Sſirzij a dobrze prſtu z tluſſtij, w Strziebrze pozlaczeny. A potom nam vkazali Truhliczy krziſſtalowu, ſnad lokte z delij a puol lokte na wyſs. A w tee truhliczy bylo rucha bijela a hruba, yakoby czwilink po bijelem Groſſi byl. A prawili nam, ze geſt to ta rucha, yako panna maria pana kryſta byla w nij obwinula, kdyz gey obietowala do Chramu wedlee obyczege zakona Stareho. a tu nam przi tom take prawili za giſto duchownij y ſwietſſtij, kterzij tu tehdaaz ſ nami przi tom byli, ze taaz rucha w teez truhliczy ſama ſe czaſem ſwym rozwigije ruozno A ſama ſe zaſe w hromadu ſwine. Wiecze nam vkazali hlawu [34b] Swateho blazege y geho hnaty, wſſe w Strziebrze wokowano y pozlaczeno. a Swateho blazege tielo lezij tu czelee w temz mieſtie. A Swaty blazey geſt gich raguzſkych patron a diedicz yako Swaty waczlaw nas Czechuow. A w tee truhle, kdez ty ſwatoſti ſu, geſt mnoho ginych ſwatoſtij okowanych w Strziebrze. A kdyz ſme to ohledali, doſtalo nam ſe zaſe gducze k hoſpodie a mogi thowaryſſij thowaryſſij*) giti mimo ſamee knijeze, An ſedij ſ niekterymi radami ſwymi przed tijem ſwym dworem, kdez ſwe obydle miel. A tu prziſtupiwſſe przed nieho, prziwital nas welmi pieknie a ochotnie. A tu ſme gemu od nas wſſech dali podiekowanije wlaſky, ze nam dal ty ſwatoſti ohledati. A tu potom kazal ſe nas ptati, z kteree zemie ſme. A tu ſme gemu dali powiedieti, ze ſme *Czechowe* a poddanij krale pana naſſeho, Genz geſt vherſky a Czeſky kral. A tu poyaw nas do ſweho dworu, ſſli ſme ſ nim do gednoho pokoge. A tu ſme ſ nim ſedieli. A tu se ledaczos kazal na mnie ptati gednomu wlachu z raddy ſwe, kteryz latinie vmiel, o krali, panu naſſem. y o czem mi bylo wiedomo, to ſem gemu prawil. potom ſme ſ tymz knijezetem [35a] ſſli do gineho pokoge. A tu nam uczinil kolaczy wedle obyczege wlaſkeho. a Acz byl pieknie przikryt ſtuol, geſſto ſem ſe nadal hoynieyſſijemu gijedlu, wſſak proto przi temz gijedle nebylo nicz gineho Nez konffecty a yakes pegaczky yako preczliky a malwazy. A potom pozehnali ſme tehoz knijezete. A on dwa pany z rad ſwych poſlal geſt ſ nami ſkrze mieſto. A ti nas prowodili az k morzi. A tu byl nam knijeze dal przipravviti ſam ſwu barku s koberczy. A tu za nami poſlal nam niekolik ffflaſſek welikych, sklennych, opletenych, ſ malwazym A k tomu konffectuow niekoliko krabicz a ſwiecz oſkowaych, bijelaych A leczyakes ginee wieczy. A tu prziſſedſſe k morzi, pozehnali ſme tychz panuow ſ nami wyſlanych, pluli ſme na tee barcze na naſſi Galegi. A tu hned potom pluli ſme przedcze z portu od raguzu. A nechali ſme na prawe rucze v ſameho raguzu snad wlaſku mili Inſule, gijez rziekagij *koczka [Inſule koczka]*. A geſt na nije klaſſter. A mieli sme wyborny wijetr. A byli nam na lewe rucze hory welikee. A to geſſtie wſſe ſlowe dalmaczya. A to kralowſtwije [35b] Dalmacia *[kralowſtwije Dalmacia]*

*) Druhé *thowaryſſij* přeškrtnuto.

z prawa prziſluſſije k kralowſtwije Vherſkemu, A wietczij dijel ho Tureczl Czyſarz drzij, czoz na zemi geſt, A czoz przi morzi, to pani Benatczane A ma ta kragina w tom podhorzij winnicze y obilee. A tak pluli ſn magicze dobry wijetr ten czely den a czelu tu nocz. A to podhorzije (raguzu az ſnad Sſedeſate neb Sedmdeſate mil wlaſkych geſt geſſtie wi panuow raguzſkych. A potom ſe tu hned poczina zemie, gijez rzieka Albania. A tu zemi drzij Czyeſarz tureczky, czoz w zemi geſt, A niekte take mieſta przi brzehu morſkem. A Benatczanee drzije tu take niekte mieſta przi temz brzehu morſkem zegmena: Kathero, Budna, Antybe Dulczyngo a Duraczo. A to mieſto Duraczo geſt welike mieſto. A le gedno XVIII mil wlaſkych od Sſkutery. A to ſſkutera geſt hrad a miei welmi pieknee a pewnee a lezij na Inſuli. a Czyſarz tureczky Stary, tohc nynieyſſijeho otecz, dluhy czas, yako ſem zprawen, geho dobywal A n kolikrat k niemu Sſturmowati dal. A nikoli geho dobyti nemohl. N prawije diwy, czo ſu w niem Statecznij li[36ᵃ]dee byli a mnoho Tiſ Turkuow ze ſu zbili w ſſturmu, kdyz k nim Sſturmowali, ze Czyſ s hanbau od nich muſyl odtrhnuti. Az potom po niekterem czaſu Smlu twe wſſije Inſule a tehoz zamku, mieſta a hradu temuz Czyeſarzi poſtu ſu na ten zpuoſob, aby kupczy panuow benatczan po wſſech zemiech vrzczeneho czaſu A do gmenowitych leth obchody ſwe w kupecztwije b pecznie weſti mohli. A kdyz pani Benatczane tehoz zamku ſwrchupſane Czyſarzi poſtupowali wedle ſmluwy, kteruz ſu ſ tymz Czyſarzem gmi Mohli ſu ti wſſiczkni tehoz mieſta Sſkutery obywatele tu przi ſwy Statczych zuoſtati, A Czyſarz gich miel przi gich wierze nechati. nechtiel zadny z nich tu zuoſtati, Ale wſſiczkni tahli do benatek wſſ Statkuow ſwych krom, czo s ſebu neſti mohli, ſe odwaziwſſe pro wiji krzeſtianſku. A tu pani Benatczanee pro takowu gich ſtaloſt v wije a pro gich Statecznoſt, ze ſe Turkom tak Statecznie branili w uoblezen dali gim ziwnoſt ginu w Benatkach, ze ſu opatrzeni kazdy z nich we ſtawu ſweho, Onomu wijecz dawſſe, onomu men. *[krad a mieſto walo*

[36ᵇ] *W patek* przed Swatym Witem mieli ſme dobry wijetr. A p ſme a nechali ſme po lewe rucze zemie, gijez rziekagij Albania. A byli ſ od nije aſa Cztyrzidczeti mil wlaſkych. A tu lezij przi brzehu morſk geden hrad na wrchu a pod nim mieſto dobrze welikee. A rziekagij ten mieſtu a hradu walona. A geſt tyz zamek Czyeſarze Tureczkeho. A Czyeſarz ma tu przi tom zamku mnoho lodij, gimz rziekagij Subtile Gal a ſſuſty. A yakoz mie zprawili, ze gich wzdyczky wijecz dawa przidielaw Tehdaaz ſme take nechali na lewe rucze Inſule, gijez rziekagij Sazer A byla rownie mezy nami a Swrchupſanym zamkem Walonu. A tuuz In take drzie Turczy. A nezda mi ſe, by byla oſazena lidmi, pokud ſem dieti mohl. Take tyz den po prawe rucze newidieli ſme nez wſſe morze A pl ſme tu czelu nocz przedcze magicze dobry wijetr. *[kralowſtwije napulſk*

W ... na Swateho wita byl maliczky wietrzik, ze ſme wel ... A po prawe rucze aſa wokolo Sſedeſati mil wlaſkych od r

widieli ſme hory dobrze welikee. A to bylo geſt kralowſtwije Napulſke. A po lewe rucze nam aſa X aneb XI mil wlaſkych tyz den byli [37a] nam hory welike, gimz rziekagij Czimera. A teez hory Czimera negſu Inſule, nez Czela zemie welmi hornata a kamenita, pokudz ſme widieli. A przilezij k Czyeſarze Tureczkeho zemi. A taaz kragina Czimera geſt Sto mil wlaſkych wuokol a LX mil z Sſirzij. A lidee w tee kraginie gſu ſami ſwogi pani A nechtije byti zadnemu poddani. A rziekagij tymz lidem po te zemi Albania Albanazorowe. A magij w teez kraginie mnoho wſy, mnoho dobytka, wobilee y wina. A yakoz zprawen ſem, ze nemuoz k nim zadny do gich krage nez welmi vzkymi czeſtami ſkrze welikee ſkalee. A kdyz ſe czeho obawagij, tehdy ty czeſty a klauzy oſazugij a branije gich, ze zadny k nim nemuoz. Tijz lidee a obywatelee tee kraginy, komuz mohu czo wzyeti, wſſem naporzad beru: krzeſtianom, pohanom y Turkom a naywijecze Czyſarzi Tureczkemu a geho poddanym przekazegij berucze gim, czoz mohu, neb mu przíſedije a ſ nim mezugij, ze k niemu Suchu nohu do geho zemie mohu. Praweno mi za giſte, ze ten rok przede mnu, nez ſem ya tam byl, ze pro gich takowee kradeze a lupeze ze Czyſarz Tureczky byl ſe na nie welmi [37b] Sylnie febral chtie ge pod ſe podmaniti. A kdyz na nie tahl chtie do gich kragin tiemi vzkymi Czeſtami, A oni zwiediewſſe, byli ge oſadili a proſtie moczy ſe gemu obranili, ze k nim nemohl, A niektery Tiſycz drahnie lidij gemu zbili, A ze proſtie ſ weliku ſſkodu a hanbu odtrhnuti muſyl od nich. A w temz kragi Czimera tento obyczey a zpuoſob ti obywatelee zachowawagij, Yakoz w czechach pohrziechu take ten obyczey geſt, ze wierzij, kto chcze, yak chcze, y teez ti Albanazarowe mnoho rozlicznych wier mezy ſebu magij. Take, ktoz koli bud w krzeſtianech, w Turczych neb w pohanech, yakaz koli naywietczij neſſlechetnoſt muoz byti, a gi vdiela, ten ſe k nim tam vtecze, ten tu ma bezpeczny Gleyt, dokud ge ziw, beze wſſije wypowiedi. Take magij plnu ſwobodu wſſem okolnim ſwym Suſedom brati, lupiti, kraſti, mordowati, A proto ſe zadny netreſcze. Take dielagij mezy ſebu ffaleſſnee zlattee y teez ginu minczy na rozlicznee razy a gſu toho ſwrchowanij miſtrzi nad ginee.

Tyz den byli nam po prawe rucze tyto Inſule dole pſanee, gijez gedne rziekagij ffanno A [38a] naywietczije Merlera, Druha ſnad dwie mili wlaſke od nas. A dale za nimi byli druhee ginee dwie Inſule, zegmena gedna menſſije merlera. A byla ta aſa od nas VI mil wlaſkych. A druhee Inſuli rziekagij naymenſſije merlera. ta byla od nas aſa X neb XI mil wlaſkych. *[Inſula kraffon].*

Potom dale ten den plowucze byla nam po prawe rucze aſa I a puol mile wlaſke Inſule gedna, gijez rziekagij korſon. A ta giſta Inſule geſt take panuow benatczkych. A geſt wuokol zwieczy trzi Sta mil wlaſkych. a geſt Inſule welmi dobra, vrodna wod wobilee, wod wina, ffikuow, mandluow, od drzewienneho olege; toho wſſeho doſti ma. a geſt dobrze oſazena lidmi a ma mnoho wſy a kaſſtelu, a gſu w nije w teez Inſuli bohatij lidee.

A plowucze przi morzi w teez Inſuli widieli ſme przi brzehu mor koſtelik maly Swatee katherziny [*koſtelik S. katerziny*] aſa gednu mili w od nas. A potom dale pluli ſme nedaleko mimo mieſteczko puſtee a rzenee, gemuz rziekagij kazopo. A tu mi praweno za giſto, ze teez mieſte opuſtlo geſt tijem, ze geſt proti temuz mieſteczku [38ᵇ] nedaleko ſ w morzi. A tuuz Skalu ſem widiel. a geſt do nije dijera welikaa, a v ſkalcze ze San ſwe obydle miela A chodila k temuz mieſteczku a lidi a gedla, a tijem biehem zpuſtlo to mieſteczko. A ſ druhe ſtrany morze pod horami tiemi Czimero, yakoz o nich naprzed powiedijeno, druhe mieſto, kterez take z daleka widiel ſem, gemuz rziekagij Sup a geſt dobrze welikee. A takeez mi praweno, ze ſkrze tuuz San zpuſtlo A podnes puſtee geſt. A ſtawenije a zdi geſſtie welike V ſwrchupſaneho mieſteczka kazopo na teez Inſuli korffonſke lezij ned od morze *klaſſter* matky bozije, [*klaſſter matky bozije*] a ſu w niem mi rzekowee. A tu w temz klaſſterze geſt obraz matky bozije, o niemz pra ze welikee diwy czinij A toto zwlaſſtie tento diw geden, ze lampa, k horzij przed tymz obrazem, acz geſt newelika, nez teez yako ginee obe lampy bywagij. ze, kdyz gi naprawije olegem a knotem, ze czely rol trzeba na nije nicz oprawowati ani czo olege przilewati, Nez ze tak horzij beze wſſeho oprawowanije. A to mi prawil za giſto naſs P Auguſtyn Cantorin. A prawil mi [39ᵃ] wijecze o teez lampie, ze to ſ negednau za giſto prawiti, ze przed czaſy za ſtaradawna taaz lampa, gi tak naprawili, ze beze wſſeho dalſſijeho oprawowanije ze geſt horzie Sedm leth porzad, Ale ze lidee nynije horſſij ſu w ſwietie, nez tehdaz y protoz tak dluho nechcze horzeti yako prwe horziewala. [*o mieſtu Czin*

Dale plowucze widieli ſme pod tiemi horami Czimera Mieſto, g rziekagij butniro. A geſt mieſto dobrze welike A welmi, czoz mi o prawili, pewnee. A oblilo ſe zatoku morſku wuokol. A ſu w niem wſſe rzekowee. A teez mieſto geſt panuow benatczan. A czyſarz Tureczk czaſto o nie pokuſſel chtie ho rad dobyti a niekolikrat k niemu Sſtu wati dal. Ale nicz proſpieti nemohl, nez weliku ſſkodu wzdyczky a mnoho mu lidij zbito. A tyz den na S° Wita aſa dwie hodinie na przipluli ſme *k mieſtu korffonu [mieſto korffon]* do portu, kterezto n korffon po Inſuli take to gmeno maa. A geſt hlawnije mieſto w tee I A tu vwrhſſe kotwy, woſtali ſme w portu tu na Galegi.

[39ᵇ] *W nedieli* po Swatem Witie pluli ſme rano na Barkach do t mieſta korſonnu. A tu ſme byli w koſtele v Swate vrſſily v mſſe. mieſto korffon ſamo w ſobie nenije welikee, nez ze ma welika przedm A prawil mi Patron naſs, ze z tehoz mieſta w hodinie, kdyz potrzeba, r wygiti XX tiſycz lidu branneho. A w temz mieſtie gſu dwa hrady, oba na dobrze wyſokych ſkalach, geden hrad proſtrzed mieſta a druhy w rohu nad morzem. A ty oba hrady y mieſto lezije w morzi, ze ſ Cztwrty dijel yako ſſige k mieſtu. A ta ſſige ſe pilnie za mne przediela Baſſtami a przekopy hlubokymi, wyzdienymi. A to dijelo bylo wſſe

dielano teſanym kamenem. A tu w mieſtie y przed mieſtem geſt mnoho koſteluow, dijel gich wedle rzimſkeho koſtela a dijel wedle obyczege rzeczkeho. A mluwije w temz mieſtie naywijecz rzeczky a take wlaſky, Ale ne tak obyczeynie yako rzeczky. A taaz Inſule geſt dobra a hoyna od obilee, wod wina, wod fflikuow, mandluow. A geſt ta czela Inſule panuow Benatczkych. A byla przed czaſy nieyakeho pana znameniteho rzecz[40a]keho, kteryz, kdyz vmrzel, nechal po sobie dwu Synuow a zeny. A taaz zena miela wieno na temz panſtwij. A kdyz Synowe ti oba zemrzeli z dopuſſtienije bozijeho, Tehdy taaz panij prodala to panſtwij panom Benatczanom za Sto tiſycz zlattych vherſkych aneb dukatuow. A to mi prawil patron naſs naſſije Galege. Ale opiet od ginych lidij ſem ginak ſlyſſal. A to takto, ze ſu byli dwa bratrzie pani toho a ze ſe ſpolu wdy wadili. A benatczanee gednomu z nich proti druhemu pomahali, ze odtud wyhnan A wytiſſtien geſt. A potom toho druheho takee, poczetſſe ſobie na niey welikee dluhy, czo ſu na to nalozili a przi tom vtratili gemu pomahagicz, ze ſe ſ nimi, yakoz zprawen ſem, o to bezdieky muſyl Smluwiti, A ze mu za to panſtwije a geho ſprawedlnoſt dali ſami, czo ſu chtieli, A czoz mie zprawili, ſotwa trzetinu zacz ſtogij. [*O zemi, gijez rziekagij Arabia.*]

Tyz den dwie hodinie ſ poledne pluli ſme od tehoz mieſta korſonu z portu naſſij czeſtau wedlee teez Inſule korffonſke, nechawſſe gije po prawe rucze. A tyz den byli nam [40b] hory welikee po lewe rucze. A ty hory a ta zemie ſlowe Arbania. A geſt taaz zemie Czyſarze Tureczkeho. A w tee zemi geſt mnoho rzekuow. A Czyeſarz tureczky ge przi gich wijerze zachowawa. A przi tychz horach nad morzem na horze geſt koſtelik Swateho mikulaſſe. A pluli ſme tu czelu nocz magicze dobry wijetr k czeſtie naſſije. [*Welikee morze.*]

W pondielij po Swatem witie przipluli ſme na welike morze, ze ſme newidieli na prawe rucze nicz gineho nez wodu a nebe. A na lewe rucze byli nam dwie Inſule: gednee rziekagij pakaſu a druhee malaa pakaſu. A ty obie Inſule Su panuow karffonſkych. Potom dale tyz den pluli ſme A nechali ſme na lewee rucze gednee welikee Inſule, gijez rziekagij Sancta maria, A druhe Inſule, gijez rziekagij Czeffronia. tee ſme nechali po prawe rucze. A ta Inſula Czefronia ma wuokol Sto mil wlaſkych. A ty obie Inſule ſu Czyſarze Tureczkeho. A pluli ſme tu czelu nocz, Ale newelmi, neb byl welmi maliczky wijetr. [*Hory Tureczke.*]

W utery potom byli nam po lewe rucze hory tu[41a]reczke. A nemieli ſme dobreho wietru. aſa dwie hodinie na nocz przipluli ſme k Inſuli, gijez rziekagij Zancto, kterezto nechawſſe po prawe rucze, nedaleko kotwy vwrhſſe, zuoſtali ſme tu przeſ nocz.

W Strzedu potom pluli ſme podlee teez Inſule ſwrchupſanee Zancto, kterazto Inſule geſt Sſedeſati mil wlaſkych z delij A geſt panuow Benadczkych. A na lewe rucze tyz den byla nam zemie gedna Czyſarze Tureczkeho, gmenem romania. A widiali ſme ten den przi morzi dwa hrady Czyſarze Tureczkeho, gednomu rziekali kaſtello turnezo. A geſt hrad

a mieſto a lezij na wrchu obee: hrad y mieſto. A pluli ſme od nieho oſm mil wlaſkych. Druhy hrad ſlowe belwidere, ten take lezij na wrc nad morzem. a pluli ſme od nieho na XVI mil wlaſkych. A tyz hr beluidere lezij LX mil wlaſkych od mieſta modonu, O kterem mieſtu ta ſe pſati bude dolegije. *[Zemie Czyſarze Tureczkeho.]*

We cztwrtek przed Swatym Janem krztitelem pluli ſme a nechali ſi po lewe rucze gednee Inſule Benatczkych, gijez rziekagij prodano. A po te lewe rucze byla nam zemie gedna [41b] Czyſarze tureczkeho, gijez rzieka morea, W kterezto zemi moree magij pani Benatczanee zamek, gem rziekagij Zumiko. A zda ſe byti pewny, neb lezij na dobrze wyſokem wrcl A lezij tyz hrad XII mil od madonu. A geſt okolo nieho dobra a hoy kragina od obile, od wina. A geſt baſſta pod tymz hradem aſa dwoge ho neb I a puol, welmi pewna, iakoz mie zprawili. A ze na tyz hrad nemu nikoli nez Skrze tu baſſtu. A tudy geducz widieli ſme przi brzehu morſk koſtelik Swateho mikulaſſe. A tyz den aſa dwie hodinie na nocz przipl ſme do portu k mieſtu madonu. A tu ſme vwrhſſe kotwe oſtali tu nc w portu na Galegi. *[Mieſto modon y ginee wieczy.]*

W patek potom rano pluli ſme do tehoz mieſta madonu ke mſſi A b ſme tu v mſſe w klaſſterze v Swateho ffrantiſſka. a teez mieſto geſt pewn A lezij ſe trzij ſtran w morzi. A cztwrta ſtrana od zemie geſt welmi przed lanaa, neb treenaſob prziekopy wyzdienee a welmi hlubokee gſu. A w kazd prziekopu cziſtee welike a dobrze wyſoke baſſty ſu ſ wokny pobocznii A mnoho diel w kazdee baſſtie. A prziekopy ty [42a] wſſeczky y Baſ gſu wſſeczko zdielani z teſaneho kamene. A geſt welmi pewne mieſ A magij w niem mnoho cziſtych diel welikych y malych mezy brana A na branach y wſſudy, kdez potrzebije geſt. A w temz mieſtie wietcz dijel ſu wſſe rzekowee. A tijz rzekowe tu magij ſweho arzczybiſkupa wedl ſwee wijery. A geſt y druhy biſkup take tu wedle wijery naſſije rzimſk A teez mieſto madon geſt panuow benatczkych. A magij w niem ſwe ha many, geſſto ſu rozenij benatczanee, gimiz ſe muſie zprawowati we wſſe Aczkoli tu w mieſtie wietczije diel geſt rzekuow, wſſak proto wlaſſi nawije wladnau. Take teez mieſto geſt kryto czyhlau. Ale magij nizke Strzec A w temz mieſtie geſt mnoho ziduow, Arbanaſuow, Czyganuow. [*Zidee y gi rozlicznij lidee.*] A magij przed mieſtem domky male,welmi ſſpatnee. A wſſiczkni ziwije ſe kupecztwim anebo rzemeſlem, iakz kdo ſecz muoz by A tijz Arbanaſowe magij wijeru, ze negſu ani prawij krzeſtianee ani pra zidee ani prawij turczy, Nez kazdee tee wijery niekteree kuſy, czo ſe g zda, drzije, [42b] Totiz krzeſtianſky, zidowſky, Tureczky. A geſt tu okolo dob hoyna kragina od wina, od obilee, ffiky, mandly, limauny, pomoranc y rozliczna owotcze. Ale wino, kterez tu roſte, geſt naramnie ¿Sylne, yako ge ochmelil, a protiwne pijti, ktoz mu neprziwykl, ze ſme muſyli k nie polowiczy wody przilewati. A v tehoz mieſta dielagij Suol a to tijen obyczegem, ze vdielano mijeſto cziſtee, rownee iako po ſtole. A tu zdiel u prziekopi neweliczy, kterymiz ſe puſſtije woda morſka na teez mije

przipraweneе. A taaz woda, kdyz tam bude tak napuſſtiena, Skrze horkoſt Slunecznu Suol ſe z nije vdiela, ze gij netrzeba warziti. A od tehoz mieſta modonu geſt geſſtie trzi Sta mil wlaſkych do Candij. *[Koſtelik S^o Bernardina.]*

W ſobotu przed Swatym Janem krztitelem bozim dwie hodinie na den pluli ſme z portu od modonu magijcze dobry wijetr. A wlaſku mili od modonu po lewe rucze lezij Skala w morzi, a na nije geſt maly koſtelik Swateho bernardina. A po prawe rucze byla nam Inſule welmi kamenita, gijez rziekagij Sapiencia. A [43a] taaz Inſule geſt modonſkych. A pokud ſem gi widial, nezda mi ſe, by czo vziteczna byla, by czo na nije roſtlo. A przi teez Inſuli lezij koſtelik maly matky bozije. A po lewe rucze ſnad mili od madonu lezij kragina dobra ſnad dwu wlaſkych [mil] z delij A tolikez na ſſijrz, gijez rziekagij Ingryzu. A geſt welmi dobra kragina, Vrodna wod wina, obilee, pomoranczij welmi dobre w nije roſtau. A potom plowucz dale, byla nam po prawe rucze Inſule, gijez rziekagij kawerero. A pluli ſme od nije ſotwa hony. A geſt aſa dwu mil wlaſkych z delij. a geſt panuow benatczan. A geſt welmi hornata a Skalnata. *[Zemie morea].*

Potom tyz den nechali ſme po lewee rucze zemie, gijez rziekagij morea, A geſt tee zemie Cieſarze Tureczkeho wietczij dijel. Nez benatczanee magij na brzehu morſkem w tee zemi mieſto na wrchu, gemuz rziekagij *korona [mieſto korona].* A pluli ſme od tehoz mieſta aſa dwadczeti mil wlaſkych. A praweno mi diwy, czo geſt welmi przedielanee a pewnee dobrymi baſſtami a przіekopy. A geſt gim toho potrzebije pro Suſedy turky, [43b] kterziz hned ſu tu blizko okolo mieſta. A kazdy den tam temierz na trh chodije, kdyz ſtanije Czyeſarz Tureczky s benatczany ma. Take przi temz morzi lezij zborzeny hrad, gemuz rziekagij braczedemagine, kteryzto hrad byl benatczan, a oni gey ſmluwu dali Czyeſarzi tureczkemu, A on gey dal zborziti. Potom dale lezij po teez rucze welika Skalnata a hornata zemie, gijez rziekagij Gaumatepan. A tu wedlee tychz hor welika ſe wylila zatoka z morze, gijez oni rziekagij Golff. Dale plowucz po teez rucze lewe nechali ſme Inſule, gijez rziekagij Czerigo. A pluli ſme od nije Cztyrzi aneb piet mil wlaſkych. A geſt taaz Inſule, pokudz mi ſe zdalo, Aſa VI mil wlaſkych z delij. A tu mi prawili, ze geſt to ta Inſule, iako paris krasnu helenu z nije vneſl [*Paris Helena*]. A za tu Inſulij przi morzi lezij hory welikee, gimz rziekagij Gaumalio, mezy kterymizto horami Gaumalio a horami Gaumatepan geſt taaz zatoka Golff, w kterezto zatocze, yakoz ſem zprawen, Turczy, lupezniczy morſſtij ſwa ſtanowiſſtie magij a odtud ſſkodu czinije. Potom dale przipluli ſme k gednomu wrſſku malemu, [44a] ſkalnatemu, gemuz rziekagij owo. A ten wrſſek byl mezy nami a ſwrchupſanu Inſulij Czerygo. A tu, aczkoli magicze dobry a wyborny wijetr, nemohli ſme od toho wrſſku. aſa we dwu hodinu wzdyczky ſme ſe okolo nieho toczili s galegij, ze ſme ſe tomu wſſiczkni diwili. A tu mi powiediel patron naſs, ze giz gedenmezczytmakrat plul ſ putniky do Swatee zemie, A ze mu ſe to wzdyczky przihazelo, by miel naylepſſij wijetr. Potom dale

nechali ſme na prawe rucze Inſule, gijez rziekagij Czaczeryno. a geſt welmi ſkalnata a hornata. a pluli ſme ten czely den az do puol noczy magicze wyborny wijetr. A po puol noczy ſe vtiſſilo, ze ſme tu ſtali. *[Candia Inſule.]*

W nedieli potom mieli ſme wyborny wijetr a przipluli ſme k Inſuli Candia. A tu ſme podle teez Inſule pluli naſſij Czeſtu, nechawſſe gije po prawe rucze aſa na LX mil wlaſkych od mieſta Candia. A tu ſe nam wijetr proti nam wobratil v weczer, Awſſak ſme proto pluli czelu nocz ſem y tam wedlee teez Inſule po morzi.

[44b] *W pondielij,* den Swateho Jana krztitele bozijeho, byl wijetr zly proti nam, ze ſme ſe opiet toczili s Galegij na morzi a przedcze naſſij czeſtu nemohli. [*Koſtelik S° pawla.*]

W utery potom rano plowucze widieli ſme w teez Inſuli Candia wrch welmi wyſoky a przikry A na niem ſwrchu koſtelik maly, a ſlowe v Swateho pawla. A geſt tyz koſtelik na piet anebo na ſſeſt mil wlaſkych od mieſta Candia. A tak mi praweno, ze Swaty pawel, kdyz kazal wieru krzeſtianſku w temz mieſtie Candia, gemuz tehdaaz za wieku Swateho pawla rziekali Greta, ze gey rzekowe chtieli zabiti, A ze geſt tam na ten wrch vtekl. [*Welikoſt Inſule Candia.*]

Taaz Inſule Candia, iakoz ſem zprawen, ze ma wuokol ſebe a z wijeczy geſt Sedm Seth mil wlaſkych, aczkoli ma w ſobie welikee wrchy a hory, Ale wſſak proto geſt wyborna zemie a naramnie vrodna. A geſt naramnie tepla Inſule, a welika horka w nije ſu, Awſſak proto widieli ſme tehoz czaſu w nije na horach wyſokych, an na nich ſnijeh lezij. [*Mieſta w Inſuli Candij.*]

[45a] *W teez* Inſuli Candia, Jakoz zprawen ſem od naſſeho patrona, gſu cztyrzi mieſta. hlawnije mieſto, w kteremz ſem byl, tomu rziekagij teez Candia po Inſuli. A druhemu mieſtu rziekagij retino, Trzetijemu kania a Cztwrtemu Sytya. Ale Candia, czoz ſlyſſim, geſt z tiech naywietczij. Take zprawen ſem, ze w teez Inſuli geſt na Sto kaſſteluow a na XIIII Tiſycz mieſteczek a wſy, w kterychzto druhych po pieti, po Sſeſti Stech hoſpodarzuow geſt, A w druhych po oſmi, po dewieti Stech hoſpodarzuow geſt. A magij wſſiczkni naramnie mnoho dobytka, ze mnoho Syra a maſla dielagij, A to laczyno geſt. [*Zwierz rozliczna.*]

Take w teez Inſuli ſwrchupſanee geſt zwierzi rozliczne doſti iakozto gelenuow, Srn, diwokych ſwinij, korytanſkych kozluow, Gemſykuow, zagijeczuow; A teez rozliczna ptacztwa. A kuroptwy, kterez tam ſu, kterez ſem widiel y gedl, ſu wietczije nietczo malo nez zdayſſije, Ale nezdadije mi ſe bayti tak chutnee yako zdayſſije. A magij pyſky Czerwenee y nohy. [*O malwazye.*]

Taaz Inſule geſt welmi hoyna a vrodna [45b] od obilee, od wina, genz malwazye geſt, kterez ſe ſem do wſſech zemij okolnijch weze a dodawa. A gineho wina w tee zemi nemagij, nez malwazye by tu roſtlo. [*Czukr a rozliczna owotcze.*]

Take w teez Inſuli roſte Czukr a rozliczna dobra owocze: pomoranczije, limauny a welmi wyborne, dobre a ſladke. Take w teez Inſuli gſu welikee leſy drziewije Czyprziſſoweho, ze obywatelee teez Inſule temierz wſſeczka Stawenije z nieho dielagij a ſtawiegij. A geſt tak hoyna taaz Inſule Candya, ze mi patron prawil zagiſto, ze geſt w nije kragina gedna aſa XXX mil wlaſkych wuokol, A ze by ſe w teez kraginie obilee dwakrat do roka rodilo, a ze ſu toho pokuſſeli; Ale ze pani benatczanee nechtije gije dati oſaditi z tee przicziny, ze geſt taaz kragina wſſudy wuokol welikymi horami a ſkalami iako zdmi obdielana, ze do nije nikudy nemuoz krom niekterymi mijeſty mezy ſkalim, vzkymi Czeſtami, ze to oprawiecz a zadielagicz, ze by k nim zadny nemohl, A ze by zbohatiegicz, czelu Inſuli ſobie podmanili A gim benatczanom, panom ſwym, ſe zprotiwili iako Sſwayczarzi knije- zatom rakuſkym. Take mi zagiſto [46a] praweno, ze w teez czelee Inſuli nenije zadnee ſſkodnee zwijerze, totizto ani wlk ani liſſka ani rys ani nedwied ani zadna gina ſſkodna zwierz, A takee, ze w nije nenije zadnych haduow ani ſſtijruow ani zadnych gedowatych wieczy. Take mi praweno, ze w tee Inſuli bylo Sedm kralowſtwij a Sedm kraluow korunowanych. A tehdaz taaz Inſule miela gmeno kreta a nynije Candia. A tyz den aſa trzi hodiny na den przipluli ſme k mieſtu, gemuz rziekagij po Inſuli Candia. A pluli ſme do portu mezy dwie wiezi, od kterychzto wiezij od obu zed wyſoka przizdiena az k ſamemu mieſtu. A tu w portu kotwy vwrhli ſme' A geſt vzko mezy tiemi wiezemi. A kdyz ſe obawagij neprzatel, tehdy od gedne wieze k druhe przetahnu rzetiez, ze zadny do tehoz portu s zadnu lodij nemuoz, Aby gim yaku ſſkodu mohl vcziniti. A tu potom geli ſme na barkach do mieſta a ſſli ſme do koſtela Swateho Marka. A potom ſme ſſli odtud k Swatemu ffrantiſſku do klaſſtera boſaczkeho. A tu ſme v mſſe byli A po mſſi ſſli do hospody. *To mieſto Candya* nema zadneho Rynku, [46b] Nez lezij auliczy od gednee brany k druhee. a geſt dobrze dluhee. A od morze wygda, geſt wſſeczko k wrchu giti az k druhee branie. A geſt mieſto dobrze welikee A ma welika przedmieſtije. a zidee na przedmieſtije, iakoz zprawen ſem, magij domuow na trzi Sta. A zadny tyz zid neſmije lichwiti, nez ziwij ſe kupecztwim a ginymi rzemeſly. Take teez mieſto ma niekteree domy cziſtie zdielanee a niekteree proſtee domky. A ti wſſiczkni domowee nemagij zadnych Strzech a krowuow, rownie yakoby wyhorzalij byli, nez magij puody ſwrchu na domijech z tramuow a z prken A na to puody ſwrchu litee z wapna, ze to naramnie ſe ſpeklo, ze zadny deſſt nemuoz ſkrze to. A przipraweno, ze geſt zbiezito, kdyz deſſt prſſij, A zlaby, ze woda deſſtiowa wſſeczka precz gde. [*Vlicze w m. Candij.*]

W temz mieſtie kandia krom ta gedna vlicze geſt proſtranna, ginee wſſeczky ſau auzke a welmi ſe neczſtie w niem magij. a nenije dlazenee. Teez mieſto Candia lezij ſkuoro polowiczy w morzi, A czoz od tehoz mieſta lezij proti zemi, to dielali welmi pilnie welikymi baſſtami z teſaneho ka[47a]mene a tluſtymi zdmi. A przieko pi hluboczy przed tymiz zdmi. Ale za mne geſſtie nebyli prziekopi ani zdi dokonany. A nalezli ſme tehdaaz

wina zraleho w hroznich doſti. W temz mieſtie proti koſtelu ſwrchupſanemu Swateho Marka geſt na prawe rucze, gda od morze, cziſtý duom knijezete z kandi, kterezto knijeze ſwrchupſanee w niem radu mijewa. A tyz knijeze geſt prawy benatczan a vſazeny od knijezete a panuov benatczkych. A tehoz knijezete z Candij knijezetſtwije a panowanije netrwa dele nez Cztrmezczytma mieſyczuow. A potom knije[ze] benatczke a pani Benatczanee poſſlij gineho na to mijeſto, kohoz ſe gim zda. Takee temuz knijezeti przidani ſu k radie hayt-man a Sycz Cztyrzie Czentulanowee. A tiech wſſech piet Su rozenij z benatek, bez kterychzto rady a wiedomije knijeze nicz vcziniti ani gednati neſmije. A Sycz teez knijeze ma ginee mieſſtiany tu vſedlee, gemu take k radie przidanee. A w temz mieſtie Candya geſt koſtel hlawnij Swateho tyta. A w niem geſt arzczybiſkup a mnoho kanownikuow, Ale nezda mi ſe, pokud ſem [47ᵇ] porozomiel, by arzczybiſkup a kanowniczy bohati byli. Take w teez Inſuli geſt oſm Biſkupuow ginych, pod tehoz arzczybiſkupa ſluſſegiczych, ale wſſeczko ſu chudij. A w temz mieſtie Candya mluwije wlaſky, A wietczije dijel mluwije rzeczky. A ſedlaczy w teez Inſuli y ginij obywatelee wſſeczko rzekowee ſu. [*Kterak pani benatczane k te inſuli Candi przijſli.*]

Patron naſs ſwrchupſany zprawil mie o tom, kterak taaz Inſule Candia k panſtwij benatſkemu doſtala ſe geſt: tak ze ſe przihodilo, ze Czyeſarz Conſtantinopolitanſky, kterehozto Inſule Candia diediczna byla, byl geſt wyhnan od ſwych poddanych Constantinopolitanſkych A ginych gich pomocznikuow. A tu geſt w tom zadal krale ffranſkeho za pomocz a panuow benatczan, kterzizto ſebrawſſe se Sylnie ſ mnozſtwim Galegij a lodij gemu temuz Czyeſarzi na pomocz tahli ſu A tehoz Czyſarze moczy w geho panſtwij ſwrchupſanee zaſſe vwedli. A tak potom tyz Czyeſarz krale ffranſkeho a pany Benatczany za gich pracze a naklady obdarzil geſt. A dal geſt krali ffranſkemu mnoho cziſtych klenotuow od zlatta, [48ᵃ] od perel a od draheho kamenije. A gim panom Benatczanom dal geſt tuuz Inſuli Candia a tak gi drzije az podnes. Ale kral ffranſky nemage peniez, czim platiti zoldnerzom, y prodal geſt teez klenoty gemu od Czyſarze dane panom Benatczanom za trzi Sta tiſycz dukatuow, kterezto klenoty pani Benatczanee y podnes magij. A ya ge widial ſem giz po dwakrath. Potom, kdyz pani Benatczanee tuuz Inſuli Candia mieli, po niekoliko letech przihodilo ſe, ze taaz Inſule czela chtiela ſe zprotiwiti gim panom Benatczanom. Ale oni zwiediewſſe to przed czaſem, przitahli ſ weliku moczy A to opatrzili, ze ſe to neſtalo. A ty niekteree, kterzij tu wiecz gednali A baurzili proti nim, ſtinati dali. A potom tiz pani benatczanee s ſwym knijezetem ſe vradiwſſe, na tom zuoſtali, ze ſu Sedmdeſate panuow Czentulanuow tu w Benatkach vſedlych a rozenych wyſlali do Candy. Ale wſſak zadny z tiech ze geſt nebyl przitel przirozeny druheho. A knijeze Benatczke a pani Benatczanee wyſlali ſu z ſebe ſ nimi, kterzizto wſſeczky hrady, twrze, [48ᵇ] mieſteczka y wſy mezy tiech Sedmdeſate Czentulanuow rozdielili, pokud kazdy z nich czo drzeti a vziwati by miel. A taaz zbozije

tymz Czentulanom a gich diediczom a buduczym ſe wſſim panſtwim diedicznie gim to dali, ze nicz z toho nedawagij ani platije panom Benatczanom, nez toliko kazdemu geſt vſazeno poczet gijezdnych aneb pieſſijch, czo kazdy z nich mijeti ma, ſ tiemi aby byl hotow, kdyz koli potrzeba geſt, a gemu rozkazano bude. A kdyzkoli ktery z nich vmrze, tehdy Syn geho a diedicz muſy hned do benatek przigeti a od knijezete a panuow leno przigijeti a Slibiti a przifahu vcziniti a wiernoſt a poddanoſt proti nim we wſſem yakzto panom ſwym ſe zachovati. A tak tijem zpuoſobem pani Benatczanee nemagij nicz, zadneho zbozije, w tee czelee Inſuli kromie ta Cztyrzi mieſta ſwrchupſanaa, w kteremzto kazdem mieſtie magij vrzedniky ſwe, geſſto czlo wybijeragij ode wſſeho, czoz ſe koli na trh przineſe. A toho czla vziwagij, yakoz zprawen ſem, mnoho drahnie tiſycz dukatuow.

[49a] *W ſtrzedu* po Swatem Janu krztiteli byli ſme w klaſſterze boſaczkem v Swateho ffrantiſſka. A geſt welmi cziſty, weliky a cziſtię vſtaweny klaſſter. A tu nam vkazowali ſwatoſt, zegmena kus krzize pana kryſta, Swateho wawrzincze hnat, Swateho ffrantiſſka zub, Swateho Sſtiepana leb, Swateho bernardina pas z prowazu, iako boſaczy ſe paſſij, S° Sſimoniſſe Judy hnat z ruky. A to ohledawſſe, pluli ſme zaſe na Galegi. *[Insula Standia]*.

We cztwrtek potom, kdyz poczalo ſwitati, pluli ſme z portu od Candij. A kdyz ſme odpluli aſa oſm mil wlaſkych wedlee tecz Inſule ſwrchupſane Candia byla nam na lewe rucze gina Inſule, gijez rziekagij Standia. A geſt welmi hornata a kamenita Inſule. A nenije na nije nicz, ani czo vzitecznehо roſte, ani wobilee ani wino. A yakoz zprawen ſem, ze geſt Sto mil wlaſkych wzdelij A z Sſirzi aſa padeſate nebo Sſedeſate mil wlaſkych. A konecz tee Inſule na teez lewe rucze pluli ſme niekolikery hony nedaleko mimo ſkalku, na kterezto ſkalcze geſt koſtelik Swateho remigia. A w temz koſteliku bydlij geden pauſtennik, [49b] Rzek, a zprawen ſem, ze geſt tu na padeſate leth a ze nikda wen newygijezdiel, Nez ginij rzekowe mieſſtianee z Candij, z miesta, ze mu poſielagij potrzeby od gijedla a od pitije. [*Skalka ffalkonera*].

Potom pluli ſme dale. A po teez rucze lewee byla nam ſkalka malaa aſa gedny hony, gijez rziekagij ffalkonera. A minuwſſe tu Skalku, nebylo nicz widieti nez wodu a nebe. Az potom k ſamemu weczeru plowucze widieli ſme po lewe rucze Inſuli, gijez rziekagij Santurin, a zdala mi ſe byti newelika. Tuuz nocz magicze wybornie dobry wijetr nechali ſme po lewe rucze Inſulij dolepſanych, zegmena Sſtampalia, Biſſkopia, Neſſeria, Geli longia, Patmos. Ale nemohli ſme gich widieti, neb nocz byla, nez we dne bychom ge byli widieli. A na teez Inſuli Patmos geſt klaſſter, w niemz geſt, yakoz ſem zprawen, na Sſedeſate mnichuow rzekuow. A wod toho klaſſtera na puol mile wlaſke geſt dijera do Skaly neb Geſkynie, kdezto Swaty Jan Euwangeliſta ſpiſoval w tom mijeſtie knijehy, gimz rziekagij zgewenije Swateho Jana. A geſt w [50a] Skale yako Stolicze, na kterez Sediel a ſpiſowal. a tuuz nocz byli nam Inſule po prawe rucze dole pſanee: Capiana, Sſkroffa a trzi malee Inſule, gimz rziekagij porczylete. Take mi praweno za giſto od hodnowiernych lidij mnoho o tee Inſuli Patmos, ze ſe ſtalo

za gich pamieti, ze Czyſarz Tureczky, gmenem otman vli, ten, kteryz Conſtanti nopole dobyl, ze przitah s drahnie lidmi na tuuz Inſuli Patmos a pobra czo na nije nalezl, y ty mnichy w temz klaſſterze ſwrchupſanem y wſſeczkc czoz ſu mieli. A kdyz geſt chtiel precz zaſe domuow odtud tahnuti, ſtrh ſe geſt weliky wijetr, ze geſt neſmiel ſe o to ohrozyti ani pokuſyti, bog ſe, aby ſe wſſiczkni neztopili. A takowy wijetr trwal tak dluho porzad, z ſe temuz Czyſarzi giz Sſpize nedoſtawalo y ſe wſiemi geho poddanymi kterziz tu ſ nim byli, ze, by ſe bylo prodlilo, byli by hladem mrzeli. Tehd Czyſarz zawolaw k ſobie mnichuow tiech z klaſſtera tehoz ſwrchupſaneh a ginych wiezniuow, ktere byl zgimal w teez Inſuli, mluvil k nim, Ab proſyli boha ſweho, [50b] aby mu dal dobry wijetr, aby ſe zaſſe we zdrawi domuow wratiti mohl, ze ge chcze wſſeczky propuſtiti. A tijz mnichow a wiezniowee mluwili ſu k Cieſarzi, aby gim to przirzekl a Slibil, ze t chcze vcziniti a ge proſty vcziniti, ze pana boha chtije proſyti. A kdy gim Czyſarz tyz to przirzek tak vcziniti, tehdy ti wiezniowee wſſiczkr ſwrchupſanij klekſſe na ſwa kolena s weliku ſnaznoſtij a pilnoſtij pan boha ſu proſyli, aby pan buoh raczil dati Czyſarzi dobry wijetr dati, Ab oni mohli ſkrze to prazdni byti. A ze ge ſe hned ſtalo, ze tyz welik neſmijerny vtiſſil ſe a v wijetr dobry a powlowny temuz Czyſarzi k geh domu wraczenij ſe obratil. A ty Czyſarz wida to ze geſt ge hned wſſeczk propuſtil z wiezenije, A czoz gim byl pobral, to gim wſſeczko wrati kazal. A od tee doby ze gim nedopuſtil wijecze zadnemu ſwemu przek zeti, nez ze tymz mnichom w tom klaſſterze welike pomoczy a Almuzn kazdy rok dawal az do ſwe Smrti. [*Gmena Inſulij mnohych.*]

[51a] *W patek* v wigilgije Swateho petra a pawla, Apoſſtoluow, plc wucze, byli nam tyto Inſule dolepſanee po lewe rucze: lero, Calnym Criſtiana, Symea. A po prawe rucze byla nam Inſule gmenem Sſkarpat A taaz Inſule geſt panuow benatczkych. A dale plowucze, teez po praw rucze byli nam tyto dolepſanee trzi Inſule zegmena: Caſſo, naſſara, kark A ty wſſeczky trzi *Inſule ſu* Miſtra Rodyzſkeho. A w tee Inſuli kark geſt hrad a koſtelik [*hrad a koſtelik miſtra rodyzſkeho*] przi niem Swateh mikúlaſſe, kteryzto hrad Mistr Rodyzſky oſazen ma. A opiet mi za giſt praweno od patrona naſſeho y od mnohych ginych hodnowiernych lidi ze obywatelee teez Inſule karky, iakoz drahnie w nij wſy geſt, ze czc koliwiek magij zbroge w nije od zeleza, geſſto ſe gije diela, totizto radlicz czertadla, motyky, kratcze, ze to trwawe geſt a ze toho nikda nevbyw Aniz potrzebije geſt toho czo oprawiti Aneb kowarzi woſtrziti, nez ta przedcze trwa beze wſſeho oprawowanije, yakz geſt ſprwu vdielano, A z Sedlaczy a obywatelee tee Inſule magij takowu zbrogi, geſſto gich prapr dieduow [51b] byla. Take w tee Inſuli, ktoz czo vkradne, nemuoz toh precz vneſti. Take, ktoz kaupij ktery dobytek, neda ſe hnati, dokudz h nezaplatij. Tyz den o poledni byl nam po lewe rucze hrad miſtra rodyz ſkeho, zegmena Swateho petra hrad. Ale nemohli ſme ho widieti pr ginee Inſule. A yakoz ſem zprawen od gednoho dobreho vrozeneho Czlo

wieka, kteryz zakonu toho byl, yako miſtr rodyzſky geſt, a na tom zamku bywal, y teez rownie od ginych hodnowiernych lidij praweno mi, ze geſt to giſtie tak, ze v tehoz hradu Swateho petra magij pſy welikee, kterzizto pſy yako ponocznij w noczy przi zamku biehagij w polumilij anebo dale. A yakoz tyz hrad na brzehu Tureczkem lezij, ze ti pſy tak ſu woſtrazitij w noczy, Kterehoz Turka w noczy naydu aneb ze by na geho ſtopu przifſli, tehdy honije po tee ſtopie yakoby woharzi po gelenu honili. A dohonijecze ſe geho, ze gey hned roztrhagij, ze ſe gim wobraniti nemuoz. A rano, kdyz den, przibiehnucz k temuz hradu zaſe czekagij przed hradem, ze ſe gim da kazdemu huſcze chleba, aby gedli. A [52ª] kterehoz koli krzeſtiana wieznie, geſſto do turek byl yat a vtekl, w noczy nagdu tijz pſy, tomu zadnemu nicz neudielagij, nez radugij se k niemu, yakoby gich znamy byl, A dau przed nim a vkazij mu czeſtu k temuz hradu. Tyz hrad lezij Sto mil wlaſkych od rodyzu przi morzi na brzehu przi zemi Tureczke. A nema zadneho przifluſſenſtwije, nez miſtr rodyzſky ten gey ſſpihuge A ſwymi lidmi, czoz muoz naylepſſimi, oſazuge. [*O InSulech.*]

Tyz den o poledni pluli ſme wedle Inſule rodyzſke. A byla nam po prawe rucze Sſeſt neb Sedm mil wlaſkych. A po lewe rucze teez Sedm mil wlaſkych byli nam hory Tureczke. A teez zemi Tureczke tu rziekagij karia. Ale negſu tak wyſoke hory yako tam prwe naprzed, Nez ſu welmi kamenite a ſkalnatee. A nezda mi ſe, by ſe czo na nich rodilo [*o InSuli rodyzſke*].

Rodyzſka Inſule geſt welmi kamenita a hornata a nenije welmi hoyna ani wod wina ani od obilee. Yakoz ſem zprawen, ze wſſeczko obilee a wino, czoz ſe w nije vrodij, ze by neſtaczilo za dwa mieſycze obywatelom teez Inſule. Nez ze z Inſule [52ᵇ] Candij wobile y ginee potrzeby na lodijch plawije a tu kupugij. Taaz Inſule, iakoz ſem zprawen, geſt zwijeczy wuokol I $^1/_2$ C mil wlaſkych. A ſu w nije zwierzata, gimz rziekagij Danielikowe, malo wietczij nezli Srna a k ſrnie podobne, nez ze magij obſſirne oczaſy. A take ſu tu korytanſſtij kozlowe. Take geſt tu doſti zagijeczuow a kuroptwij, Ale ſu wietczij nezli zdeyſſij naſſe A magij Czerwenee pyſky a nohy. Take ſem tu widiel ptaky welikee iako tetrzew, Ale magij maliczku hlawiczku iako rzerzabek, A kdez rzerzabek ma za vſſima Czerwenee mijeſto, tu oni magij bijelee. A magij perzije potrzedobne*) k tetrzewiczy, Ale temnieyſſije ſſeroſti nez tetrzewicze. A na prſech magij ffleczky bijelee, teez yako geſtrzab na prſech mijewa. A tu tehdaz Sſeſt nebo Sedm mil wlaſkych, nez ſme do mieſta rodyzu przigeli, widieli ſme na rodyzſke Inſuli na welikem wrchu koſtel, a Slowe tyz koſtel v panny marie De falerno. A geſt welika paut k temuz koſtelu. A geſt w temz koſtele niekolik kniezij, krzizownikuow zakona rodyzſkeho. A tyz den aſa dwie ho[53ª]dinie przed weczerem przipluli ſme do portu k mieſtu rodizu. y vwrhſſe kotwy

*) Slabika *trze* přeškrtnuta.

pluli ſme na barkach niekterzij z nas do tehoz mieſta. [*A tu przíplu do Rodyzu.*]

W Sobotu, na den Swateho petra a pawla, rano byli ſme v mſi v ffary v matky bozije. A po mſſi Sſli ſme do koſtela Swateho Jan krztitele bozieho, kteryzto koſtel lezij v ſameho hradu, kdez geſt dwuc miſtra rodizſkeho. A ohledawſſe koſtel, gdaucze k hoſpodie, na lewe ruc nedaleko od tehoz koſtela ſwrchupſaneho geſt cziſtie vſtaweny duom a w liky. A rziekagij mu wlaſky Infirmaria. A tyz duom znowa aſa prze deſyti lety z Gruntu vſtawiel geſt miſtr rodyzſky, gmenem pan Petr z Da boſon z ffrankraychu, rodem cziſty pan a waleczny proti Turkom. A s hrad gda, do nieho ſau wrata welikaa. A po niekoliko ſtupnijch kamennyc k niemu giti. A ſycz ma druhe wrata, geſſto gdau do te vlicze, kteraz o hradu gde do mieſta. A geſt dobrze dluha vlicze. A s obu ſtran pr domijech taaz vlicze geſt dlazena wſſeczka teſanym kamenem a kwadratin A w proſtrzedku geſt dlazena [53b] drobnym kamenem. [*Ketraky geſt zpuoſ domu, genz ſlowe infirmaria*]

Tyz duom Infirmaria geſt ſtawen wſſeczken z teſaneho kame a wnitrz geſt rownie iako na cztyrzi hrany. A zezpod geſt w nie Ambijt wuokol z teſaneho kamene ſklenut a kamenny ſchod nahor na tyz Ambit wegda, geſt wopiet cziſtie zdielan, ze yako w Ambijt wuokol giti muoz. A wokna welikaa a ſſirokaa wſſudy wuokol, ze ma zdi mezy tymiz wokny, Nez wokno wedlee wokna, gimiz ſe muoz c domu wnitrz hledieti. A to geſt wſſeczko cziſtie zmalowano. A wſſuc wuokol komora wedle komory, a w kazdee komorze loze nebo dw vſtlanee, w kterychzto komorach pautniczy, kterzij k bozijemu hrobu r pauth plowu, noczleh tu magij, ktoz chcze; neb hoſpod dobrych tu nenij A takee geſt mezy tymiz komorami kapla cziſtaa. A tyz ſwrchnij Ambi nenije kamenem ſklenut, nez hrubee tramy a ſwrchu prkny, A puoc z wapna na to litaa, a vdielano, ze geſt zbiezitaa, ze woda deſſtiow wſſeczka precz zbiehne. Take geſt w temz domu cziſta ſtudnicze a welr dobra [54a] woda pijti. A geſt prziprawenо, ze y do zpodnijeho y do ſwrcl nijeho Ambijtu wody ſobie z tee Studnicze nawaziti muoz. A z tol Ambijtu ſwrchnijeho gde ſe do cziſtee zahrady, kteraz cziſtie prziprawer a wodrowanaa w nije winnym rewim, ze yako pod Sklepy chodiſs. a w t zahradie ſu rozliczna owocze, totizto pomagranata, pomo ranczije, ffil y gina owotcze. A w tee zahradie geſt prziprawena cziſtaa kaſſna z teſaneh kamene wedlee Studnicze, z kterezto ſe ſtudnicze wazij woda do tee kaſſn A dale ſe tauz wodau podpauſſtij wſſeczka ta owotcze, kteraz w zahradi ſau, Neb w tee kraginie welmi rziedko deſſt prſſij, a welika horka ſa by ſe tak nepodpauſſtielo wodau, wſſeczko by vſchlo. Take w temz dom miſtr Rodyzſky nadal, ze kazdy czlowiek a krzeſtian, kterehozkoli rzad bud nizkeho neb welikeho, kteryz tam przide, ze kdyz nemoczen ge a toho pro buoh zada, ze hned geſt przyat. A tu lekarzſtwim naprze a ginymi potrzebami, totizto gijedlem a pitim [54b] a loznimi ſſaty ge

opatrzen. Geſtli kto znamenity, tehdy pokoy zwlaſſtnij dan mu geſt; Pakli Sycz kto lehczeyſſij, tehdy geſt cziſtaa Syen dlauha dobrze, A w nije loze vſtlanee dwognaſob, a na nich na niekterych lezij nemocznij. A taaz loze ſau dobrze vſtlanaa cziſtymi bijelymi proſtieradly. A na kazdem lozi Czerwena koltra z Sukna, neb tam nenije tak zyma yako zde. A v kazdeho toho loze dwerzcze wen na pawlaczku, ze nemoczny ten kazdy muoz wen wygiti na powietrzie, kdyz mu ſe zda, na tuuz pawlaczku. A tu hned take zachod ma. Take w temz domu geſt kuchynie welikaa, a w nije kucharzuow niekolik, geſſto tymz nemocznym gijeſti dielagij. Take geſt zrziezeno, ze kazdy ten nemoczny ma pacholka, geſſto ho hleda a gemu poſluhuge, czoz mu potrzebije. Take ſu zrziezeni k tomu dwa doktorzi, lekarzi przi-ſezna, kterziz k nemocznym dwakrat przihledagij przeſ den: rano gednau a na weczer druhe. a tu tijz doktorzi rano wohledagicz wodu, geſtli mu czo potrzebije z Apateky k geho nemoczy, tu na czeduli hned [55ᵃ[napiſſij, czo potrzebuge. tu hned geſt Apateka nadanaa od tehoz miſtra. Vrzedniczy k tomu zrziezenij hned to w Appatecze wezmu, by za to mieli niekoliko zlattych dati. A za to lekarzſtwije nemocznemu netrzeba nicz dati. dale tijz doktorzi napiſſij czeduli, czo, pokud A yaka krmie dati mu ſe ma. A tu Vrzedniczy ti na to vſazenij muſye to tak zrzediti, pokud ti doktorowe piſſij a vkazij. A ty wieczy ſu poruczeny trzem: Gednomu krzizowniku a dwiema piſarzoma, kterziz k tomu wſſiczkni przijezni ſu. A kazdy den rano wſſiczkni ti trzie w tom ſe domu ſegdu a tu od tychz doktoruow zprawu wezmucze, czo kazdy nemoczny potrzebuge, ſpiſſij, bud ktereho lekarzſtwije nebo gijedla neb pitije ktery nemoczny potrzebuge: to ſe gim hned zgednati muſy bez vmenſſenije wedle ſpiſu doktoruow. Take ſem tehdaaz widial, kdyz nemocznym gijeſti dawali na Strziebrnych miſkach. a teez pigij z Strziebrnych Sſaluow a Strziebrnymi lziczmi gedli. Take, ktery nemoczny tam geſt a da ſchovati penijeze A czoz ma, a kdyz ſe zhogije, dadije [55ᵇ] dadije mu ge wſſeczky zaſe. A netrzeba mu nicz dati od toho, pokudz tam byl, zadnemu, lecz chcze-li z dobree wuole tomu pacholku czo dati, ktery ho hledal. Pakli czo mage hotoweho, wodkaze kteremu przieteli ſwemu, w kterezkoli zemi bud, tehdy to ti vrzedniczy dadije ſepſati wſſeczko a przi tom gmeno geho, z kteree zemie byl. A kdyz pautniczy przigedau na druhy rok, tehdy ſe ptagij, geſtli kto z tee zemie, a gim oznamije, aby domuow przigeducz oznamili tu wiecz przatelom geho, ze geſt vmrzel a ze gim toto a toto odkazal, aby po to poſlali. A tu, kdyz poſſlij, bude gim wſſeczko dano.

Rodyz mieſto za Swateho pawla ſlulo Coloſes, *[Coloſes]*, iako Swaty pawel pſal k koloczenſkym Epiſſtoly. *[hrad w rodyzu]*.

Hrad w rodyzu proti mieſtu nenije nicz pewny ani ma kterych przie-kopuow a lezij w rohu mieſta. Ale proti zemi ma hluboke a ſſiroke przie-kopy druhde dwe naſob a druhde tree naſob, a w nich mnoho kralikuow. a gijeda ge tyz miſtr za wybornu zwierzinu. A wſſe wyz[56ᵃ]diene teſanym kamenem. Wieze y zdi tehoz hradu wſſeczko tluſtee. Tu tyz wyſoky miſtr

geſt dworem, kteryz naywyſſij nad tijm wſſim zakonem s bijelym krzizem yako pan Strakoniczky tehoz zakonu take geſt. A tehdaz, kdyz ſem ya tam byl, yakoz mie zprawili, ze geſt miel na ſwem dworze na Cztyrzi Sta dobrych vrozenych lidij, kterziz teez ten krziz neſli yako on. A negſu kniezij, nez toliko ze ten zakon magij a krziz neſu. A gſu mezi nimi lidee rozliczneho yazyku yakozto ffranczauzy, yſpani, wlaſſi, kateloni y z tiechto okolnich zemij niemeczkych, mezy kterymizto niekterzij z nich ſau rada tehoz wyſokeho miſtra, A niekterzij ſu dworzanee a ſluzij temuz wyſokemu miſtru. A kdyz niekolik let ſluzij, tehdy ſobie wyſluzij. ze tyz wyſoky miſtr da mu Vrzad a Comendorſwije w teez geho zemi, odkud ktery z nich rodem geſt, geſſto ten kazdy ſwu ziwnoſt, dokud ge ziw, doſti mijeti bude. A tyz miſtr dawa wſſem gijeſti a pijti, Ale czoz mie zprawili, doſti ſſpatnie. A naywijecz kozye maſſo na geho dworze gijedagij. Takee tijz dworzanee magij konie a mezky, na kterychz gezdije na progijezdku, na lowy a na myſliwoſti [56b] s geſtrzaby, neb magij doſti zagijeczuow A tiech zwijerzat, geſſto gim danyelikowe rziekagij. Tyz Miſtr Rodyzſky ma ſwe Galege a nawy a ffuſty. kdyz s Turky ſtanije nema Anebo ſ kralem zoldanem, tehdy rozkaze ſwym dworzanom Sto, dwie, trzi, yakz potrzeba kaze, przidada gim nietczo ginych lidij, kterzij wSednaucze na ty Galege a nawy, plowu k tureczkym horam, kterez ſu XII neb XIIII mil od rodyzu A tu naleznau-li na czeſtie plowucz kteru tu tureczku lodij, mohu-li ſ ni byti, ze ſe gije dohonije, tehdy gi wezmu y s turky; pak-li nenagdu na morzi nicz, Tehdy wyſednucze na zemi wſy Tureczke tu przilezitee wyberu a naberucz wiezniuow a dobytkuow y czoz gineho nagdu, ſ tijem wſedagicz na lodije zaſe domuow tahnau. A miſtru z toho dawagij geho dijel wiezniuow a ſwu polowiczy wiezniuow prodadije. A ti muſye dielati yako woſlowe, czoz gim kazij, tiem, ktoz ge kaupij. A czoz ge welikych pacholkuow a ſylnych mezy nimi, ty vkugij na lodech ſwrchupſanych na pautech a na rzetiezych za nohy, ze kdyz potrzeba, weſly lodije wezti a zprawowati muſye tak dlauho, az [57a] przatelee gich, ginij Turczy, ge wyplatij niekterau Summau dukatuow. A druhy niekolik let tam zuoſtane, nez o niem zwiedije, v welikee bijedie a pſotie, ze ani ſſatuow ani gijeſti ani pijti czo dobreho ma nez Suchy chleb, gemuz onť rziekagij biſkolt, A ten twrdy, ze gey wodau rozmaczeti muſy. A toho geſtie do wole nedadije a k tomu wodu piti. a widiel ſem gich na tee gednee nawie na Sto tiech vkowanych, ale byli wſſe krzeſtianee A to mezy nimi druzy kupenij a druzy wyproſſenij od kola, od Sſibenicze, geſſto Smrti zaſluzili, ti tu muſy byti tak vkowani, dokud ſau ziwi. A chowagij gich yako ginych howad. S turky, dokud ſem ya tam byl, miſtr rodyzſky miel ſtanije na zemi, Nez, kdez ſe ſpolu na morzi ſetkali Rodyzſſtij s turky, kto ſ koho mohl byti, ten toho wzal. S kralem zoldanem, kteryz Geruzalem drzij, kdez bozij hrob geſt, ſtanije nemagij, nez teez przipłowucze k geho zemi, wen z lodij ſwych wyſeducz, czoz blizko v morze weſnicz, ty wytepu a poberau wieznie y dobytek a zaſe domuow gedau. Ale magij k te zemi geho podal, ſnad na VIIC [57b] mil wlaſkych dobrze. Take przed

tijem hradem miſtrowym geſt koſtel Swateho Jana, krztitele bozijeho, kteryz toho zakona ſ krzizem diedicz geſt. Tielo tehoz koſtela nenije klenuto, nez kuor geſt ſklenut. A geſt w niem krzizownikuow drahnie tehoz zakona, kterzizto w niem w temz koſtele wſſeczky hodiny zpijewagij. *[Kapla w kuoru.]*

W kuoru tehoz koſtela na prawe rucze geſt nowa, cziſta kapla vdielanaa, kteruz wnowie tyz miſtr dal vdielati A tu czaſem ſwym v mſſe bywa. Na lewe rucze v welikeho woltarze geſt druha kapla, zakrziſſta. A tu ſe kniezij oblaczegij, kdyz magij mſſe ſluziti, a ſwatoſti chowagij. Pod tijem hradem ma miſtr tyz w prziekopijech geleny, lanije a danyele, dale przed tiemi prziekopy ma wohradu, obezdienu zdij, w kterezto ma Pſtroſy a rozliczna ptacztwa, geſſto gich zde nemagij w naſſich zemiech, Slepicze z Indij, tiech ſem widiel tu niekolik, a ſau yako tetrzewizce zwijeczy a malu hlawiczku ma a ſwrchu korunku yako paw. A perzije magij ani ſſere ani modre, nez Sycz welmi cziſtee barwy.

[58ª] Troje hony aneb dwoge od tehoz hradu proti zapadu Sluncze przi morzi na brzehu lezij koſtelik neweliky Swateho Anthonina, wnowie zdielany od tehoz miſtra rodyzſkeho. A tu v tehoz koſtela lezij zahrada cziſta, w kterezto zahradie byl ſem. A geſt w nije rewij, geſſto na niem wino roſte. A widiel ſem, ze w tee zahradie druhe wino bylo zralee na mijeſto, a druhe bylo nezrale, wietczije nez hrach, Trzetije tepruw kwetlo. y z toho geſt podobne, ze geſt tak, czo mi praweno za giſto, ze trzikrat wino dozrawa tu w tee zahradie: Gednu o Swatee marketie, Druhe o Swatem Bartolomiegi, Trzetije k Swatemu waczlawu. Take geſt w tee zahradie Sycz mnoho gineho owotcze — Pomoranczij, Pomagranata — A ſtudnicze, z kterezto wodu wazij a podpauſſtiegije owotcze y wino dwakrat przeſ den, rana *(sic!)* a weczer etc., neb welike horko tu geſt. *[Pewnost mieſta rodyzu.]*

Mieſto rodyz geſt naramnie pewne, Ale geſſtie nebylo dokonano do koncze, Neb miſtr rodyzſky welmi ge pewnie diela, ze kazdy den na Cztyrzi Sta dielnikuow tehdaaz dielalo, kdyz ſem ya tam byl, gedni na prziekopijech, gedni zdili, gedni kamen te[58ᵇ]ſali. A newierzim, kdyz ſe dodiela, by pewnieyſſije mieſto mohlo byti. Teez mieſto rodyz lezij ho ſkuoro polowiczy w morzi Aneb wijecz a ma cziſtee, ſſirokee porty. mezy tymiz porty ſu yako hraze z Skalee ſamoroſtlee, Awſſak oprawowanee kamenim welikym, kterez na to nawezli a wyrownawali, a kazda ta hraze z Sſirzij dobrze na dwadczeti kroczegij. Take geſt geſſtie gina hraze, gdaucze z mieſta na lewe rucze, kteraz gde od zdij mieſtſkych do morze, teez take ſkalnataa a wyrownana yako ginee. A geſt aſa za Cztwery hony zdelij od mieſta. A geſt taaz hraze wſſeczka w morzi. A ſu na nije trzi wijezky okruhle, a na nich wietrnee mlayny na kazde. A za tiemi wiezemi na teez hrazy geſt koſtelik maly Swateho mikulaſſe, wſſeczken z teſaneho kamene y ſklenuty, kteryz tyz miſtr rodyzſky dal wnowie vdielati rok nebo

dwie letie przed tijem, nez ſem tam byl. A od tehoz koſtelika aſa hony dale do morze geſt Skalka okruhla, newyſoka, rownie na konczy tee hraze na kterezto Skalcze geſt vdielana wieze okruhla a wſſeczka z teſaneho kamene zdielana. A okolo nije parkan teez z teſaneho kamene wſſudy [59a] okolo wieze dobrze tluſtau zdij zdielan, w kteremz ſem tam wnitrz byl a wohledawal, ale na wiezi ſem nebyl. A w temz parkanie lezali diela, Cztyrzi Cztwrtnicze A taraſnicze welmi dluha. A wokna welmi welika, kudy by ſtrzeleti mieli, kudyby (*sic!*) neprzatelee lodij przijſtawiti mieli k te wiezi. a mezy tuuz wiezij Swateho mikulaſſe A koſtelikem Swateho Antonina naprzed pſanym geſt take port zwlaſſtnij, geſſto ſ lodimi przijſtawagij. A morze ſe wylilo yako czypem k mieſtu aſa puol druhaych honuow aneb dwogich z ſſirzij. A na druhe ſtranie, plowucze k mieſtu do portu, po lewe rucze geſt opiet gina hraz takowymz obyczegem yako prwnije, geſſto gde do morze od mieſta aſa za troge hony z delij. A na konczy tee hraze w morzi geſt wieze dobrze wyſokaa s tluſtu zdij. A ma opiet okolo ſebe parkan, opiet tluſtu zdij zdielany. A mezy tu wiezij a mieſtem geſt trzinaczt wijezek okruhlych, newyſokych, na kterychzto geſt trzinaczt wietrnych mlynuow, neb tam zadnych wod nenije tekutych. A mezy tiema dwiema hrazemi, totizto tau, kdez ti mlaynowe na nije ſau, A druhu hrazy, kdez Swateho mikulaſſe wieze, geſt geſſtie [59b] gedna hraz takowa kratka, od mieſta do morze aſa za hony wz delij. A na koncze te hraze geſt opiet cziſta wieze wyſoka, cztwerohranata, z teſaneho kamene vdielana. A ſwrchu na nije na kazdem rohu geſt alkerz z teſaneho kamene. A mezy tau wiezij a mieſtem geſt zed wyſoka, po tee wſſije hrazy az k mieſtu przidielanaa. A tu geſt ten wnitrznij port, kdez ſ lodimi przijſtawagij, v ſame brany tehoz mieſta. Mieſto Rodyz ma zed okolo ſebe wſſeczko z teſaneho kamene a dobrze wyſokau a XVI noh mych z tlaufſtij. A ma wiezi niekterau a XLti opiet dobrze wyſokych z teſaneho kamene. A ſau ty wieze wnitrz klenutee A nemagij zadne ſtrzechy na ſobie, nez kazda ta wieze ſwrchu ma okolo ſebe okolek na krakſſtaynijech kamennych iako podſebitije, ze na wiezi ſtoge mezy tijem okolkem, w potrzebu kamenim doluow biti a hazeti muoz. A geſt ta wieze od druhe aſa puol honuow. A mezy tymiz wiezemi na tee wſſije mieſtſke zdi nenije zadneho podſebitije ani ſtrzechy, nez proſte ſtieny. *[Przjekopi okolo rodyzu.]*

Okolo tehoz mieſta rodizu ſu przjekopi hluboczy, niekde byli giz dodielani a niekde ſe dielali, a hluboczy, niekde dwe naſob aneb trenaſob wyz[60a]dienee a wſſeczko teſanym kamenem zdielanee a dobrze ſſiroke. A mezy tiemi przjekopy ſau waly opiet dobrze wyſoke a tluſte, z tee prſti z przjekopuow nawezenee, Na kterychzto walech ſu zdielana wokna, geſſto z welikych diel borziczych w potrzebu ſtrzeleti muoz y z menſſijch. A ty waly ſu obezdieny wſſeczky take teſanym kamenem. A z mieſta ſkrze ty wſſeczky waly a przjekopy geſt pod zemi ſklenuto, a okna wſſudy w kazdem przjekopie w tom, geſſto ſe gimi pobocznie z diel menſſijch a z hakownicz a z rucznicz ſtrzeleti muoz a ſſturmu braniti, kdyby do tychz przjekopuow

neprzatele wpadli. A to nazchwale geſt cziſtie przipraweno. *[Czyſarz tureczky przitahl k rodyzu.]*

Stalo ſe letha bozijeho narozenije Tiſycz cztyrziſteho oſmdeſateho leta, mieſycze mage den trzimezczytmy, ze Czyſarz Tureczky ſtary, otecz Czyſarze nynieyſſijeho, gehoz gmeno bylo Otman vli, kteryzto welmi waleczny pan byl A mnoho krzeſtianſtwa za ſweho wieku pod ſe podmanil, iakoz o tom niekterzi kronykarzi piſſij, A w prawdie od hodnowiernych lidij plowa k bozijemu hrobu na czeſtie zprawen ſem, geſſto toho dijel wietczij ſwiedomi byli, yak [60ᵇ] ſu ſe ty wieczy wſſeczky od nieho dali, ze geſt za ſweho wieku dobyl dwogijeho Czyſarzſtwije: gedno gmenem trapezunda A druhe konſtantinopolitanſke, A dwanacztero kralowſtwije dobrze znamenite, zegmena: pontum, bitiniam, kapadoczyam, Paflogoniam, Ciliciam, Pamfiliam, liciam, Cariam lidyam, ffrygiam, moream, Bulgariam, Achariam, Achraniam A wietczij dijel maczedanij a Epirum A mieſt welikych znamenitych dwie Stie a nietczo wijecz. *[Kulij mnozſtwij prziprawil.]*

Tyz Czyſarz ſwrchupſany geſſtie neyſa naſyczen lakomſtwije a chtie ſobie geſſtie wijecze krzeſtanſtwa podrobiti, od mnoha leth, yakoz zprawen ſem, k tomu ſwemu przedſe wzetij nakladnie ſe ſtrogil, diela welika a mnozſtwij kulij k nim ſtrogiti a dielati welmi z twrdeho kamene dal geſt, vmyſl mage rodyz mieſto A tuuz czelu Inſuli pod ſe podmaniti. Na den Swrchupſany przitahl geſt ſ weliku moczy lodij, Galegij a naw, mage aſa na Cztyrzidczeti Tiſycz lidu wybraneho A ſ nimi ſam oſobnie, mage na tychz Galegijch s ſebu Cztrnaczte welikych borziczych Puſſek a kulij k nim mnozſtwije. A mieſto Rodyz [61ᵃ] na dwe obleh: po ſuſſe A teez na morzi. A tu diela ſwa ſwrchupſana ſlozil geſt na tre, zegmena v koſtelika Swateho Anthonina, yakoz naprzed o niem pſano geſt, cztyrzi puſſky Aneb diela welika polozil, z kterychzto dal biti przeſ zatoku morſku k wiezi ſwrchupſanee S° mikulaſſe. A odtud od morze k wrchu aſa dwoge hony tu geſt opiet miel trzi puſſky a welika diela proti hradu, z kterychzto k hradu bil. A na trzetijem miſtie proti wychodu Sluncze miel geſt Sedm puſſek aneb diel welikych, z kterychzto ſtrzielel geſt a bil k mieſtſke zdi. Awſſak ſ naywietczij pilnoſtij dal ſtrzeleti k te wiezi Swateho mikulaſſe w tu nadiegi, kdyby gije dobyl, ze by tudy k mieſtu po tee hrazy, kteraz o[*d*] tee wieze Swateho mikulaſſe k mieſtu gde, lepſſij przſtup by miel. Neb to mieſto w tom mijeſtie od morze zadnych przekopuow nema. A kdyz geſt tu wiezi Swateho mikulaſſe zbil ſwrchu aſa gednoho ponebije z wayſſij, kdez ſwrchnije bran na nije naylepſſije byla, vmyſlil geſt ſobie k nije Sſturmowati. poſlal geſt niektere Sto lidij ſwych wokolo dwau Tiſycz anebo wijecze, yakoz toho mne tam zprawili, czoz miel naylepſſijch na welikee Galegi, Aby przi-plowucze k te wiezi S° [61ᵇ] mikulaſſe Sſturmowali. A byl prziprawil z drziewije moſt, kteryzto na teez Galegi s ſebu wezli, aby przi-plowucze k teez wiezi tijem lepſij przſtup k Sſturmu mieli, neb Skalee niekolik kroczegij wſſudy geſt wuokol, ze k ſame przſtupu zadneho nenije s zadnu lodij. A kdyz ſu turczy s tuuz Galegij przipluli aſa hony od Swrchupſanee wieze ſwateho

mikulaſſe, Tu zpuoſobem pana boha wſſemohuczyho, kteryz wiernych ſwych w nuzy neopuſſtije, taaz Galege ſe ſe wſſemi, ktoz ſu na nije byli, potopil ſe geſt ſe wſſim, czoz na nije bylo, ze zadneho naymenſſijeho znamenije z nije nenije widieno. A to patronowi naſſemu w mee przitomnoſti prawil Dwa mieſſtianee znamenitij, tu w rodyzu vſedlij. A tak tyz Czyeſarz tureczky kdyz ſe to po geho wuoli neſtalo, wida to, tijem pilniegije kazal geſt k mieſtu z diel biti na tom mijeſtie, kdez tiech Sedm diel bylo, iakoz naprzed pſano. A prawil mi to ſam puſſkarz miſtra rodyzſkeho, kteryz w uoblezenije w tom byl, ze geſt z tychz diel niekolik a woſmdeſatkrat za den vderzil. a mieſto tehdaaz nemielo tak mnoho przie[62a]kopuow okolo ſebe yako nynije, Nez byla gedina zed a gediny przekop a newelmi hluboky. A tak kdyz taaz zed zbita z diel aſa za hony neb za puol druhych, Miſtra rodyzſkeho czeled a mieſſtianee w tom czaſu borzili ſu domy w mieſtie a dielali wnitrz ginu a nowu zed, newelmi wyſoku, aſa trzij czlowiekuow anebo malo wijecz z wyſſij a przed nij maly przekopecz, o kteremzto dijelu Turczy newiedieli. A byla zed taaz y przekopi ti dobrze ſſpatnij, neb gim ta chvile, aby dobrze vdielali, od turkuow dana nebyla. A tak na den Swateho Pantaleona rano na uſwitie ſ welikymi krziky, trubenim a bubnowanim Sſturm opuſſtien geſt. Nez pan buoh wſſemohuczy boyowal geſt za nie, Neb hrad a mieſto welika ohrada geſt, A malo lidij bylo, aby Sſturmu wſſudy branili. A tak miſtr Rodyzſky byl prve zrziedil, ze kazdy wiediel, budau-li Sſturmowati, mijeſto ſwe, kde ma nalezen byti a Sſturmu braniti. A kdez byla zed mieſtſka naywijecze az na Grunt zbita, [62b] tu Miſtr ſam ſe Trzidczyti a s ſſeſti dworzany ſwymi, kterez za naylepſſije byl ſobie wybral a w nich naywietczije nadiegi miel, ſam oſobnie Sſturmu branil ſ tiemi ſwrchupſanymi trzem Tiſyczom Turkom anebo wijecz, yakoz ſem zprawen, A ze ti wſſiczkni krom miſtra ſameho a ſſeſti ginych na zdech zbiti gſu, rytijerzſky Sſturmu branieczy, Ale mnozſtwije takowemu Turkuow odeprziti nemohucz. A w tom geden maurzenin Turek Miſtra Rodyzſkeho kopiczem vhodil A geho w hrdlo ranil, ze ſe zdi doluow vpadl do mieſta. A w tom giny maurzenin krzeſtian, Miſtra rodyzſkeho Sluzebnik, wida, czo ſo panu geho ſtalo, pilnoſt miel pana ſweho pomſtiti, welmi czelil na tehoz maurzenina Turka, az gey kopim probodl a zabil. A w tom, kdyz ſe giz krzeſtianom zle poczalo weſti A turkuow na zed lezucze wdy przibywalo, pan buoh wſſemohuczy raczil geſt ſwuoy diw zrzetedlnie okazati A ſtrach na turky dati A to tijemto zpuoſobem, ze panny a panije w tymz mieſtie obywagiczy ſ dietmi, Wzawſſe koruhew, [63a] na nijezto bylo bozije Vmuczenije malowano, a neſucze s ſebu wino a Chleb tiem, genz Sſturmu Turkom branili, aby ſe poſylili — neb tyz Sſturm niekolik hodin trwal, A krzeſtianom giz welmi tiezko bylo A turkuow wdy dale wijecz na zed przibywalo — A tak, kdyz ty panny a panije ſwrchupſanee vliczy ſſli rownie proti tomu mijeſtu, kdez Turczy Sſturmowali A giz na zdech v tiech zbitych byli, Tu turczy vzrzewſſe ty panny a panije, Skrze bozij zpuoſob ſtrach nanie weliky przijſel geſt, ze ſu mnieli ty panny a panije wodiencze

byti. A tak ſtrachem welikym, vhledawſſe ge, zpatkem mezy ſwe ſe zdi padali a vtijekali porazegicze ſwe, kterziz za nimi byli. A ti zadnij, widucze ſwe ty przednije vtiekati, Take vtiekati nemeſſkali wſſiczkni yako omamenij, A oſlepenij gſucze. praweno mi giſtie geſſtie tehdaaz, ze ti turczy, kterzij przi tom Sſturmu tehdaaz tu byli, ze podnes ginacz newierzije, nez ze wſſeczko odienczy byli, A ze ſe ſ toho ſweſti nikoli ginak [63b] ſweſti nedadije. Po tom Sſturmu Czyſarz Tureczky wida ſwu wſſeczku praczy a naklad nadarmo byti, kteruz nalozil mnoho let ſe k tomu ſtroge ſ welikymi naklady A giz trzi mieſycze leze a ſ pilnoſtij dobywage, Awſſak zadneho proſpiechu ani vzitku w tom nemage ani znage, nez wſſeczku ſſkodu ſwu, nedal geſt potud wijecz z diel biti. A tak po tom Sſturmu lezal geſt tu v wogſſtie ſwem dle ſwe czti Az do pateho dne, Aby niekdo nerzekl, kdy by byl poſpieſſnie hned po tom Sſturmu precz tahl, ze by hanebnie vtijekal. A tak po wygitij tiech pieti dnij wſedaw ſ woſtatkem lidmi ſwymi na Galege a na nawy, plul geſt do zemie ſwe domuow. A yakoz giſtotnie zprawen ſem, ze geſt nechal odchodneho, czoz mu zbito, y Sycz dokud tu lezal, a czoz ſe gich ztopilo v wieze Swateho mikulaſſe, iakoz naprzed pſano, ze geſt gich poczet na patnaczte Tiſycz aneb wijecz w tiech trzech mieſyczych, dokud tu lezal, wedle zprawy, yako mi praweno, ze geſt vderzeno a ſtrzeleno z puſſek welikych VI Tiſyczkrat a piet [64a] a Sſedeſatkrat, iakoz podnes ty kaule diel, ktoz tam przigede, widieti muoz: naprzed, kdyz z portu gdeſs do mieſta, w branie k mieſtu dwiema rzady, ani lezije dobrze dlauze, A v hradu mezy prziekopy, kdyz chczeſs giti k tomu koſteliku S° Anthonina, A teez w mieſtie wonde y wonde, ani lezije, a druhde w mieſtſke zdi wſtrzelenee wiezye, a dijel take w morzi. Take ty kaule naramnie ſu z twrdeho kamene dielany. Po tom czaſu, kdyz Tureczky Czyſarz precz odtahl, Miſtr rodyzſky dal ſliti diela welika k tiem kulem, kterez tam wStrzelili, aby ſe treffili, kterez dwie lezije we dworze tu na hradie, gedna geſt trzidczeti a ſſeſti piedij malych wz delij A druha dwadczyti oſmi A ſycz gine dwie kratſſije, kterez ſem widiel. Potom po niekterem czaſu Tyz Czyſarz Tureczky mage ſwe poſelſtwije v mijſtra rodyzſkeho o niekteru ſwu potrzebu ginu, ſkrze teez poſelſtwije zadal geſt mezy ginym na miſtru [64b] Rodyzſkem, aby ty kaule gemu zaſe prodal, kterez geſt tam przed rodyzem leze wStrzielel, a ze mu chcze za kazdau, bud mala neb welikaa, deſet zlattych dukatuow dati. Miſtr Rozdyzſky (sic) na to zaſe mu wzkazal, aby geſſtie gednau przitahl k rodyzu, ze mu ge chcze darmo zaſe poſlati w takowem poſelſtwije, iakoz geſt on gemu ge poſlal. Tyz miſtr rodyzſky na tom mijeſtie, kdez vpadl doluow s mieſtſke zdi, kdyz Sſturmowali, ſa ranien od toho maurzenina, iako naprzed pſano, Na tom mijeſtie vſtawiel klaſſter neweliky, Ale pieknie zdielany, we gmeno Swateho Pantaleona a dal ſobie w niem vdielati hrob, geſſto chcze tu lezeti po ſmrti. A tyz miſtr rodyzſky dal z kamene cziſtie wyteſati nad dwerzmi tehoz klaſſtera czelu kronyku tu, yak mu ſe dalo przi temz Sſturmu, a kterak ranien geſt. A geſt w temz klaſſterzě deſet boſakuow. Ten hrad, rodyz

mieſto, wſſeczky zdi a domy, wſſeczko z teſaneho kamene cziſtie dielano.

[65ª] W nedieli po Swatem Petru a pawlu byli ſme v [m]ſſe v Swateho Jana w koſtele przed hradem. A tu po mſſi vkazowali nam ſwatoſti tyto dolepſanee: Naprzed kus krzize pana kryſta na pijed wz delij anebo wijecz A dwa kauſky przeſ ten wietczij kus aſa prſtu z Sſirzij maleho. Potom nam vkazali penijez ten geden, za kteryz pan kryſtus prodan zidom. Potom vkazali nam ruku prawu Swateho Jana po loket, v kterezto ruky palecz a dwa naymenſſije prſty wedle palcze. A tiech woſtatnich dwu prſtu nenije. A nevmieli mi powiedieti zadny, kam ſu ſe dieli. Potom Swateho wawrzincze ruku, Potom Svateho Blazege ruku, Potom hnat ruky Swateho Sſtiepana. A tu take lezel krziz moſazny, genz prawili mi byti gey z tee medenicze, iako pan buoh z nije nohy myl Apoſſtolom po ſwe poſlednije weczerzi. A prawil mi geden krzizownik tehdaaz to zagiſto, ktoz ma zymniczy a ſ nieho ſe napije, ze gije hned zbude. Take nam [65ᵇ] mnoho ginych ſwatoſtij w Strziebrze okowanych vkazali, Take nam wokazali roh wod gednorozcze dobrze dlauhy. *[Konecz Inſule rodyzſke].*

A tak ohledawſſe ty ſwatoſti, geli ſme na Barkach zaſe na Galegi. A potom o poledni wygeli ſme z portu od Rodyzu magicze wyborny wijetr k naſſije czeſtie aſa na Cztyrzidczeti mil wlaſkych. A tu geſt konecz tee Inſule rodyzſke. A po lewe rucze byli nam hory tureczke, gimz rziekagij natalia. A na tiech horach lezij mieſto zborzenee przi morzi, Patera gmenem, w kteremz ſe rodil ſwaty Mikulaſs. *[hory Tureczke].*

Dale plowucze ten den na prawe rucze newidieli ſme nez morze A na lewe rucze hory Tureczke, gimz rziekagij wlaſky Septekagij, yakoby czeſky rzekl Septekagij, Sedm hlaw. A przi tiech horach lezij Inſule newelika, na kterez lezij hrad krale napulſkeho, gemuz rziekagij kaſtelloruzo, przi kteremzto hradie kral Napulſky ma wzdy nietczo Galegij a naw. A musy gey pilnie oſazowati pro Turky, [66ª] neb ſ nimi w blizkem Sauſedſtwije geſt. A ten ſem hrad plowucze take widial dobrze podal. dale odtud wylila ſe zatoka mezy ty hory tureczke. A na konczy tee zatoky lezij mieſto zborzenee, o kteremz prawije, ze geſt bylo welikee mieſto VIII mil wlaſkych z delij A tolikeez z Sſirzij, a rziekali mu kakabus. A widieti geſſtie v wodie zdi z teſaneho kamene, wokna A to mieſto, prawije, ze ſe propadlo. *[Mieſto mirra.]*

Dale przi tiech horach lezij mieſto puſtee a zborzenee, gemuz rziekagij mirra, w kteremz Swaty mikulaſs byl biſkupem. *[Mieſto ffinika.]*

Dale opiet lezij mieſto puſtee a zborzenee, gemuz rziekagij ffinika, a geſſtie widieti mnoho zdij. *[Hory a morze.]*

W pondielij po Swatem Petru a Pawlu plowucze, byli nam po lewe rucze hory, gimz wlaſky rziekagij kaptchylidonie. A kdyz ſme ty hory minuli, newidieli ſme potom dale s obu ſtranu nicz nez morze. *[Golff Swate Eleny.]*

[66ᵇ] *W utery przed* Swatym prokopem magicze wijetr dobry a neweliky, pluli ſme przes golff. A ten Golff geſt zatoka morſka, do zemie

Czyſarze Tureczkeho gduczy. A tu tehdaaz newidieli ſme nicz s obu ſtran nez nebe a wodu. A temuz Golffu rziekagij wlaſky Golffoſantalie, yakoby rzekl Golff Swate Eleny. A take mi praweno, ze ſe mnoho lodij topilo y s lidmi na temz Golffu, kdyz tudy pluli, niekdy za dawnich let az do toho czaſu, ze Czyſarz Conſtantinus po Vmuczenije pana kryſta, kdyz dobyl Geruzalemu a tiech okolnijch zemij, a Swata Elena, matie tehoz Czyeſarze Conſtantyna, przijplynuwſſi k bozijemu hrobu, zidy geſt k tomu przinutila w Geruzalemie, ze ſau gije muſyli vkazati krziz, kopije y ty hrzeby, iakoz gimi pan kryſtus na krzizi przibit byl. a tu potom ty wieczy, kdyz ge nalezla a wezla s ſebau domuow, A tudy plowuczy przeſ ten Golff ſwrchupſany, Slyſſeczy o tom, ze ſe tu mnoho lidij topij s lodijmi, Prawije, ze by geden ten hrzeb tu do morze do tehoz [67a] Golffu vwrhla, A ze od toho czaſu takowee ſſkody a lidij topenije ſe tu nediege. Take mi praweno, ze taaz ſwata Elena dala z gednoho toho hrzebu vdielati vdidlo Synu ſwemu Conſtantinowi, w kterezto vdidlo tyz Czyſarz, kdyz koli miel mijeti bog a ſe biti ſ neprzately ſwymi, wzdyczky ten kuon, na kteremz ſam miel ſedieti, dal ten kuon pogijeti w to vdidlo: A ze wzdyczky proti ſwym neprzatelom ſwitiezyl a ge porazel. a to vdidlo y podnes wiſy w hlawnijem koſtele w medyolanie. A lampa przed nim horzi dnem y noczy. A to mi prawili, geſſto ſu ge widieli. *[O hrzebijech bozijech.]*

Take mi praweno za giſto od niekterych znamenitych panuow z ffrankraychu, geſſto ſ nami tu na Galegi byli, ze take ten geden hrzeb magij. Pak ya ſem take widiel geden ten hrzeb w tyru w hlawnijem koſtele Arzczybiſkupſkem. Widial ſem take kus takoweho hrzebu na karſſtaynie zde w Czechach. A take ſem widiel kus takoweho hrzebu w normbercze. Take mi geſt praweno, geſt*) takowych hrzebuow mielo VI byti. A to [67b] takto: kdyz ſu pana kryſta na krzizi trzmi przibili hrzeby, ze ſe gim zdal[i] byti ſlabij, a ze ſu ge zaſe wytahli A ginymi hrubſſimi hrzeby przibili. geſtli to tak, pan buoh wije, ya toho negiſtim. *[Czyprſke kralowſtwije.]*

W Strzedu przed ſwatym prokopem o poledni przipluli ſme k Inſuli Czyprſke, kterazto Inſule geſt kralowſtwije a geſt zwijeczy wuokol VIIC mil wlaſkych. A pluli ſme wedle nije, nechawſſe gije po lewe rucze na dwie mili wlaſke. a taaz Inſule przed tijem czaſem, kdyz ſem ya tu byl, Niekoliko leth nemnoho przed tijem mieli ſu ſweho krale, kteremuzto pani Benatczanee gednu mieſtſku pannu, przijawſſe gi yako za dczeru, temuz krali dali za manzelku A dali po nije dwakrat Sto tiſycz zlattych dukatuow, kteryzto kral zplodil ſ tu kralownu gedineho Syna. A potom na geden den tyz kral y s tymz Synem ſwym vmrzeli ſu a w gednom hrobu pochowani ſu. A pani Benatczanee, zwiediewſſe ſmrt tehoz krale, nemeſlkali ſu poſlati Galege a nawy ſwee a na nich na XLti Tiſycz lidij anebo wijecz. A przipluwſſe tam, zmocznili ſe mieſta hlawnijeho, [68a] gemuz gmeno Nykazya, A potom wſſeho kralowſtwije. a wzawſſe kralowu s ſebu do benatek przi-

*) Druhé *geſt* patrně nedopatřením místo *ze*.

wezli. A tu knijeze a pani Benatczanee ſ nije ſmluwu vdielali, ze gije ſtaupili gednoho zamku na zemi do gegijeho ziwota. A ten zamek, kdyz ſem gel zaſe domuow z benatek, widiel ſem. A praweno mi, ze ma dobree duochody a poplatky od peniez y od gineho. A przidawagij gije k tomu kazdy rok X tiſycz zlattych dukatuow. A take ſem ſam widial tuuz kralownu, Ana na woknie ſtogije w [*d*]omu ſwem w mieſteczku w meronie, dwie mili lezij wlaſke od benatek na woſtrowie. a ſu w niem wſſe ſklenarzi. *[Mieſto baffa.]*

A tyz den podlee teez Inſule Czyprſke na prawe rucze nebylo nicz widieti nez morze. A na lewe rucze w teez Inſuli przi morzi lezij mieſto, gemuz rziekagij Baffa. A bylo przed lety dawnimi welikee mieſto. A nynije geſt wietczij dijel zborzen. Taaz Inſule ma w ſobie wrchy, ale newelikee ani welmi wyſoke, proti poledni, ze geſt hoyna od wina, od obilee y ginych [68ᵇ] wſſeliyakych owatczy. A wino w hroznijech w nije welmi ſladke A welmi wyborne. wino, kterez ſe pije, Tu w czypru domatczye geſt welmi Sylnee a protiwnee pijti, ktoz mu neprziwykne, neb wſſeczko na ſmole ge kladau, ze naramnie ſmolau ſmrdij. *[Czukr roſte.]*

Take w tee Inſuli roſte Czukr a roſte w zahradach a podobnie yako trztiny rybnicznee. A ſadije gey mieſycze mage czo czeſnek kauſky z tehoz trztije, a to ſe vgme a roſte. A mieſycze rzigna tu ge poznau. A w tiech trztinach wnitrz w trubkach geſt Czukr yako we bzu w trubiczkach A potom zrzezicze ty trubiczky w male kauſky, dawije a preſugij czo wino. A potom tu ſſtiawu, kteraz wytecze, geſt ſprwu czerna a kalna, A tu warzie w panwech a Sſumugij doluow, kdyz wrze, to ſſkaredee. A tak bude z toho Czukr, ten prwnij Czerny. A potom gey przewarzie niekolikrath. czim gey wijecz przewarzugij, tijem bieleyſſij a lepſſij, Ale drazſſij, neb ho vbude.

W teez Inſuli Czyprſke za dawnich let, yakoz [69ᵃ] mi praweno, bylo Patnaczte mieſt [*mieſt XV*] welikych. a giz nynije negſu nez cztyrzi mieſta: Prwnije mieſto ſlowe Nykazya, geſſto kralowe Czyprſſtij dworem tu bywali. A tu w temz mieſtie magij Arzczybiſkupa. Druhee mieſto ſlowe ffama guſta, Trzetije ſlowe Czernus, Czwrtee Baffa. a w tiech trzech mieſtech geſt w kazdem Biſkup. Take w tee Inſuli geſt doſti zwierzi: gelenuow, diwokych ſwinij, danyeluow, Srn, genſykuow, diwokych kozluow, zagijeczuow. A hadowe ſu w nije naramnie gedowatij a mnoho gich. Take maſſo w tee Inſuli wſſeliyake welmi nezdrawee, ze hned ſe ſ nieho, ktoz ge gije, rada zymnicze ſtrhne. Slepicze, tyt ſau doſti dobre a naramnie tluſtee. Take geſt w tee Inſuli naramnie welikee horko, a wody w nije negſu welmi dobree. W teez Inſuli Vrodila ſe Swata katherzina w mieſtie rzeczenem Conſtanczya. Ale teez mieſto geſt giz zborzeno a puſto. *[Suol Dielagij.]*

W teez Inſuli dielagij Suol cziſtu, bijelu, ze gije netrzeba warziti; nez vdielano geſt mije[69ᵇ]ſto w rowni przi ſamem morzi rownee yako ſtuol. A tu przipraweno, ze morſke wody napuſtije na to mijeſto, pokud ſe gim zdaa, Ale nehlubocze. A tak ta woda morſka welikym horkem ze ſchne, a ſuol ſe z nije vdiela. Taaz Inſule wſſeczka, acz hoyna geſt od

mnoho wieczy, Ale wſſak ma nedoſtatky a gedno zlee w ſobie, ze kazdy rok aneb konecznie we dwu lethech ze w nije wzdyczky welike zemie trzeſenije bywa, ze ſe w nije koſteli y domowee borzije w mieſtech. druhy nedoſtatek: zadny bos nechod po zapadu ſluncze, neb hned zymniczy maſs. Take neleziſſ-li pod ſtrzechau, Tehdy roſa prziprchne-li na tie, yakoby tie horkym warem zkropil. Pak-li leziſs po[d] ſtrzechau, tehdy ſtienicze a wſſi welikee, gimz oni rziekagij »wſſi ffaraonowy«, tak tie opatrzic, ze pryſkayrzi na tobie naſkoczije. Nedaleko odtud, kdez tu Suol ſwrchupſanau dielagij, lezije na wrchu klaſſter, w niemz ſau mniſſij rzekowe. A praweno mi, ze w temz klaſſterze wiſel w powietrzie, negſa k niczemuz prziwazan, ten krziz toho [70a] dobreho lotra, kteryz wiſel wedle pana kryſta na prawiczy, Ale, yakoz ſem zprawen toho czaſu, kdyz ſem tam byl, przede trzmi lety przed tijem Skrze zemie trzeſenije wietczije dijel ſe ho oborzil geſt. Tyz den aſa Cztyrzi hodiny na nocz przipluli ſme k zborzenemu mieſtu, gemuz rziekagij miſſo. A tu aſa Cztwery hony od mieſta vwrhli ſme kotwe do morze a tu oſtali przeſ nocz. To mijeſto miſſo bylo niekdy welikee mieſto, ale geſt zborzenee od niektereho krale Engliczkeho przed niekolika Sty lety A to z tee przicziny, ze ſe bylo przihodilo, ze tehoz krale Engliczkeho bratra dczera plula na paut k bozijemu hrobu, magiczy s ſebau czeled ſwau: panny a panije a niekteree raddy a znamenitee lidi. Tu przipluwſſi k temuz mieſtu miſſo, nakaupiwſſe ſobie potrzeb, czoz gim trzeba bylo k gijedlu a k pitij, pluli przedcze ſwu czeſtu. Tu kral Czyprſky, kteryz toho czaſu byl mladenecz nemage zeny, vſlyſſew po [70b] gegijem odgezdu o teez pannie, o gegije welikee kraſe, poruczil geſt ſ pilnoſtij tu w miſſo, kdyby koli zaſe przipluła, aby mu to dali znati bez meſſkanije dnem y noczy, iakoz ſe tak ſtalo, ze taaz panna plowuczy zaſe ſſedla, chtieczy ſobie potrzeb nakupiti dati. A w tom, kdyz ta wiecz dana byla znati od tiech, komuz tyz kral byl poruczil, hned ſe geſt nemeſſkal, z Nykazy, toho mieſta, kdez dworem byl, poſpieſſnie do toho mieſta miſſo przigel geſt A tuuz pannu, przijſew k nije do gegije hoſpody, gij naprzed wochotnie a przatelſky prziwital, gije poczeſtnoſt weliku vczinil gijedlem a pitim, czoz naylepe mohl, ten weczer. Nazaytrzie, kdyz ta dobra panna chtiela precz ſwau czeſtau k domu a pluti do ſwe wlaſti, Tu tyz kral weliku, ſnaznu proſbu vczinil proſe gije, aby mu w tom k wuoli byla A ſ nim do Nykazy, kdez dworem byl, gela, kterezto mieſto Nykazya niekoliko mil wlaſkych od tehoz mieſta miſſo bylo. Tu taaz dobra, cztnaa panna, dluho ſe toho branieczy, proti wſſije [71a] ſwe myſli — neb gij to ſrdcze ſnad czilo, czo gi potkati maa, poradiwſſi ſe ſ tiemi pany a radami ſwymi, kterzij gije k radie od otcze gegijeho na tuuz czeſtu wydani a ſ nij poſlani byli gſu — k tomu ſwolila geſt a ſ tijem kralem do tehoz mieſta Nykazya gela ſe wſſij ſwu czeledij. A kdyz tam przigela, tepruw tyz kral mnohem a daleko wijecze cztil gijedlem y pitijm nez prwe. A tak potom tyz kral wida gegije weliku kraſu nad ginee weliku miloſtij a neſmijernu gſa k nije zapalen, Sedie ſ nij w takowem kwaſu zadal geſt na nije, Aby mu manzelſky ſtaw Slibila.

ta dobra panna yakozto mudra rzeczij geho mudru odbyla odpowied gemu dawſſi, ze ſe gij toho vcziniti nehodij bez wuole pana otcze ſweho zadnym obyczegem. A tyz kral, aczkoli mage od nije tuuz odpowied, wſſak proto neprzeſtal wedle prwnijcho ſweho vmyſlu wzdy na ſwem przedſewzetij ſtati. A napoſledy wida, ze w tom zadneho proſpiechu, czo przed ſe wzal nema, vmyſlil ſobie [71b] ginu neſſlechetnoſt a to takowu: Kdyz ta dobra cztna panna ſpat ſſla a ſama na ſwem lozi, ktereez gije ſamee vſtlano bylo lezala, A panny gegije w druhe komorze wedlee, Tu tyz kral vzrzew ſwu chwili, w noczy, kdyz mu ſe toho czas zdaal, mage klicze od teez komory kdez ta panna lezala, otewrzew tuuz komoru, k te cztnee pannie wſſe a k nije do loze ſe polozil, kterazto ſpala a nadiegiczy ſe, ze geſt bez peczna przede wſſim. A tu potom ſ nij ſkutek vczinil geſt a ſnad przegegij wuoli. A vcziniw to tyz kral, zaſe od nije precz ſſel geſt. Nazaytrzie taaz giſtaa giz gſuczy panij iako maudra toho, czoz ſe gije ſtalo, zadnemu nepowiediela geſt, ani pannam ani panijem, kterez tu ſ nij byly, przihody ſwe. Nez dobrze ſmutna a zaloſtiwa gſuczy, ſotwa ſe placze zdrzela. odtud zaſe do miſſo gela A tu wſedſſi na lodij ſwu przedcze zaſe k domowu plula. A tak potom, kdyz gije pan buoh wſſemohuczy zaſe domuow do gegije wlaſti pomohl, [72a] Tee neſſlechetnoſti, kteraz ſe gije ſtala od tehoz krale Czyprſkeho, ſ weliku zaloſtij a placzem otczy ſwemu zalowala, kteryzto otecz gegij zalobu vſlyſſaw, welmi s zaloſtij weliku w ſwe ſrdcze wzal geſt. A hned nemeſſkage k krali Engliczkemu, bratru ſwemu, gel geſt, teez ſ weliku zaloſtij gemu zaluge tee neſſlechetnee przihody, kteraz ſe geho dczerzi ſtala. A tu tyz otecz gegij s Bratrem ſwym, kralem Engliczkym, ſe vradiwſſe, taynie ſpolu na tom zuoſtali, wſſem ſwym poddanym ſe ſtrogiti kazali. A zpuoſobiwſſe ſobie na dwie Stie Galegij a naw a na nich na XLti Anebo na padeſate tiſycz lidij wybranych, ſſpize y ginych potrzeb s ſebu nabrawſſe z kralowſtwije ſweho, na ty lodij wſedawſſe, tahli ſu k czypru. A magicze wzdyczky dobry a k ſwe czeſtie winſſowany wijetr, beze wſſeho protiwenſtwije morſkeho ſnad ſkrze bozij zpuoſob w kratkem czaſu proti obyczegi tak daleku czeſtu k czyprſkemu [72b] kralowſtwij przipluli ſu, Nez ſe gich kto nadal. A tyz kral Czyprſky zadne pecze na to nemiel. A tu, kdyz kral Engliczky ſſedaw s ſwymi s ſwych lodij, tahl do kralowſtwije Czyprſkeho k tomu mieſtu Nykazya, kdez tyz kral dworem byl, A tam tahna, czoz mu mieſt na tee czeſtie bylo, tiech dobywal a wſſeczky borziti kazal. A potom przitahl k nykazy, takee gije dobyl a wſſeczky naporzad biti kazal. a tu mezy nimi tyz neſſlechetny kral za ſwe cziny odplatek wzal A zabit geſt, a pomſta ſe ſtala nad nim. a teez mieſto take zborziti kazal. A aczkoli tiech mieſt dijel zaſe zdielany byli, Ale ne wſſeczka a take ne tak welikee gſu zdielany, yako ſu prwe byli. A potom tato leta nynieyſſije Skrze zemie trzeſenije welmi ſe borzije a dokoncze puſtnau. *[Haytmane w kralowſtwije Czyprſkem.]*

We cztwrtek na Swatcho prokopa ſkupowali ſme ſobie potrzeby w miſſu, czoz nam bylo trzeba. A w temz kralowſtwije Czyprſkem knijeze

benatſke A pani Benatczanee magij na pietmezczytma haytmanuow, kterzizto gich poplatky [73a] a czla gim wybijeragij po wſſije tee zemi.

We cztwrtek po Swatem prokopie rano pluli ſme od Miſſo a mieli ſme dobry wijetr k naſſije czeſtie. a przipluli ſme na morze, ze ſme newidieli nicz gineho nez nebe a wodu. az aſy trzi hodiny przed weczerem vzrzeli ſme ſwatau zemi. A nedaleko od morze na wrchu widieli ſme klaſſter yako hrad, zbijeleny, yakoby byl znowa zdielan. A praweno mi o temz klaſſterze, ze geſt ſtawen ke czti pannie marygi, Ale geſt puſt. A pluli ſme od nieho na XXX mil wlaſkych. [*klaſſter czijſty.*]

A prawil mi naſs Patron o temz klaſſterze, ze geſt tyz klaſſter zakona mniſſkeho, gimz rziekagij karmelite, ze ſe tu zakon gich poczal, A ze kral zoldan ani geho przedkowe tehoz klaſſtera nikda zborziti nedali, nebrz ze ſtrzechy na niem wzdy oprawugij, aby ſe zdi neborzili. A tak plowucze, nechali ſme ſwatee zemie po lewe rucze. A w temz mijeſtie zda mi ſe, ze geſt dobra zemie. A nebyli hory welike. A tu przi morzi widieli ſme na brzehu Mieſto, gemuz [73b] rziekagij Czezarea. A zda ſe mieſto dobrze welike, a vſtawiel ge Czyſarz rzimſky geden, gemuz rziekali Czeſar, A nazwal mu gmeno po ſobie Czezarea. A potom teez mieſto po vmuczenije pana kryſta Czyſarz Conſtantinus ho dobyw y zborzil. A aczkoli geſt zaſe zdielano, Ale nenije tak dobree, yako prwe bylo, ani tak welike. Potom plowucze dale, aſy dwie hodinie na nocz bylo, widieli ſme wohniuow drahnie przi brzehu na Swatee zemi; Neb pohanee tu ten obyczey magij, kdyz yake Galege neb lodije na morzi vzrzie, ze ſobie nawieſſtije tiemi wohni dawagij. A hned wſſiczkni z toho wokolec gezdeczky, pieſſky k brzehu morſkemu tahnau, aby zwiedieli, kto geſt; neb czaſem Rodyzſſtij aneb katellani a ginij laupezniczy morſſtij czaſtokrat gim ſſkody czinije, zkradaucze ge w noczy: s ſwymi lodimi prziplowucze, wyſeducz na zemi, wſy okolnije wyberu a lidi w nich zgimagij, precz zaſe tahnau. kdyz takowij przipłynau, A oni pohanee o nich zwiedije, tehdy gim toho [74a] branije, pokudz mohau, aby ſe gim ſſkoda neſtala. Pakli ſau lodije pautniczije anebo kupeczke, geſſto do pohan po kupecztwije gedau, Tehdy poſſlij na barcze niekolik gich k brzehu, a ti Gleytu zadagij tiem lodem. A tu ti pohanee dale dadije tu wiecz znati tomu panu haytmanu, kteremuz w tom wokolij poruczeno. A tentyz haytman da od krale zoldana y od ſebe Gleyth, Ale drzije druhdy ty ſwe Gleyty, yakz chtije. *[tuto Giz przipluli k Swatee zemi].*

W Sobotu po Swatem prokopie aſy dwie hodinie na den przipluli ſme k Swatee zemi proti mieſtu Jaffa, geſſto niekdy bylo welikee a znamenitee mieſto. Ale giz nenije gednoho domu, krom dwie wiezi na brzehu na Strani ſtogije, kazda aſa deſyti later z wyſſij. a v Sameho brzehu ſu weliczy ſklepi dwa, geſſto pautniczy w nich lehagij tu czekagicze woſiuow, geſſto na nich do Geruzalema geti magij. A tu ſme vwrhli kotwy aneb Angory Aſa mili wlaſku od tiech dwau wiezij ſwrchupſanych, neb nikdijez ginde putniczy [74b] s ſwymi lodimi nez tu v Jaſy, a tudy nayvprziemiegije do Geruzalema. A w tom widieli ſme hned na Brzehu na konijch biehati

pohany a take druhe pieſſky okolo tiech dwu wiezij. A ty dwie wiezi ſau wdy oſazeny. A kral zoldan ma na nich Vrzednika ſ niekoliko pieſſimi, kterzizto yako ſtraznij wdy tu gſu na tychz wiezech. yakz ktere lodije na morzi vhledagij, hned dawagij nawieſſtije, z hakownicz ſtrzielegij, Aby ſe zbiehli tu k tymz wiezem. Teez mieſto Jaffa Czyſarz Conſtantinus dobyw zborzil po wſtupenije pana kryſta na nebe. A od toho czaſu geſt puſto az do dneſſka. A tu potom wedle obyczege ſtarodawnijeho Stogijecze na Angorziech na Galegi zaczali zpiewati Te deum laudamus, [*Zpiewali Te deum laudamus.*] ktoz vmiel. A patron poſlal geſt hned na Barcze ſweho piſarze a Tlumacze, gemuz pohanee ſwu rzeczij rziekagij Tuczmon, kterehoz s ſebu patron z Rodyzu proto nazchwale wzal, neb vmiel Wlaſky, rzeczky a pohanſky. A tu ti dwa przi[75ª]pluwſſe opowiedieli patrona A zadali od nieho nam wſſem pauthnikom za Gleyth, aby dali.

Ale ti, kterzij tu byli, pohanee nemieli moczy nas gleytowati. Nez ti naſſi dwa ſwrchupſanij nayawſſe ſobie dwa konie, geli do mieſta ramy XII mil wlaſkych od morze. A odtud gim opiet dale vkazano do Gazaru k tomu panu, kteryz tu wlad (sic!) od krale A mocz na mijeſtie krale ma pautniky Gleytowati. A to mijeſto Gazara geſt to mieſto, yako ſamſon podtrhl na ſe ſlup s ſwymi neprzately. A tak ſme tu na morzi gſucz gich wraczenije a Gleytu czekati muſeli. *[Czekali Gleytu].*

W nedieli, w pondielij a w utery potom pohane przinaſſeli na welbludijech a na woſlech nam tu k morzi na brzeh ſſpize a prodawali tu chleb, Slepicze, hruſſky, meluny, wino w hroznijech, Poma Granata. A tu ſme poſyelali na barkach tam, ze nam kupowali ty wieczy, czoz kazdy chtiel, k ſwe potrzebie. Ale zadny z nas znamenitieyſſijch putnikuow neſmie tam k nim na ten brzeh bez Gleytu. *[Skalka Swateho petra].*

[75ᵇ] *W ſtrzedu po Swatem* kylianu nas aſa na dwadczeti wſedawſſe na Barku z Galege, pluli ſme proti poledni wedle brzehu, aſa Cztwery aneb patery hony od brzehu, k gedne Skalcze, kteraz byla w morzi a Cztyrzi mile wlaſke od Galege. a Slowe ta Skalka Swateho petra, na kterez Swaty petr czaſto odpocziwal ryby lowie w morzi, neb geſt byl bytem tu w temz mieſtie Jaffie prwe, nez byl vczedlnikem pana kryſta, A tu vſedly rybarz. A vkazowali nam duom geho, kde bydlel, zborzenee zdi. *[Gleyth dan].*

Potom we cztwrtek, w patek, w Sobotu, den Swatee panny markety, A potom w nedieli, w pondielij, w utery przipowiedieli nam ti pohanee Gleyth, Aby tam gezdili kupowat, kto chcze — neb tiech potrzeb od gijedla doſti bylo — A take ginee kaupie leczyakes, totizto od perel, od draheho kamenije, rubiny, zaffiry, Turkuſy. Take nemocznij pautniczy mieli Gleyth. A ti dali ſe tam prziwezti na Barkach A byli tu w tiech Sklepijech pod tiemi wiezemi az do nas [76ª] wſſech tam przigezdu. [*Przigeli pani pohanſſtij*].

W ſtrzedu po Swate marketie dwie hodinie na den pan z Gazaru a pan z Ramy a Abrahym, krale zoldanuow piſarz A, yakoz zprawen ſem, weliky miloſtnik, przigeli magicze na puoldruheho Sta konij a wſſeczko w bijelych

hazukach, A kazdy mage na ſobie klobuk Czerweny, Czerwczem nawlaczowany. A mieli s ſebu nietczo a Sſedeſate welbluduow, kterziz gim ſſpize, ſtany a gine potrzeby neſli. A tu rozbiwſſe ſtany, kterychz niekolik a dwadczeti bylo, tu ſe okolo tiech dwu wiezij polozili. A ſtanowe gegich byli wſſeczko bijelij. A w tom hned opiet przigel z Geruzalema Starſſij z klaſſtera boſaczkeho tu w Geruzalemie, gemuz oni wikarz rziekagij, mage s ſebu druheho boſaka a przineſl s ſebau na Galegi patronowi Gleyth od pana z Gazaru. A tu ſ patronem tyz wikarz radu miewſſe, potom oba ſpolu wſedli na Barku — Niekteree Sluzebniky a trubacze ſwe patron s ſebu wzal — a pluli k brzehu [76ᵇ] k tiem panom pohanſkym Trubijecze. [*Przipluli k Jaffie mieſtu.*]

We cztwrtek przed Swatu marzij magdalenau rano, kdyz Sluncze bylo wyſſlo, Patron poſlal po nas ſweho komornika na Galegi z Jaffy, Abychme wſſiczkni pluli k yaffie, ze Gleyt bezpeczny mame. A tak wſedawſſe na Barky pluli ſme tam. A tu hned na brzehu, kdyz ſme ſedali, czekali nas wikarz ſwrchupſany a piſarz patronuow. A tu ſme wſſiczkni muſyli giti za tiemi dwiema v wrch nahoru aſa hony, a tu nas prziwedli k Stanu ſwrchupſaneho pana z Gazaru. a tu ſme ſtali wſſiczkni przed nim wnie przed Stanem, Ale ſtan byl otewrzien, ze ſme tam wſſiczkni ſwobodnie hledieti mohli. A tu tyz pan z Gazaru wed[l]e obyczege pohanſkeho ſediel na koberczy na zemi ſam. A za nim byla ſtolicze koltrau hedwabnau przikryta, ze na nije hrzbetem zpolehnauti mohl. A na prawe rucze aſa na dwa kroczege od nieho tu Sedieli teez na zemi na koberczych pan Z ramy, gemuz gmeno Abrahym kraſſo, A wedle [77ᵃ] nieho Abrahym, piſarz krale zoldana. A na lewe rucze dobrze dale nez tito dwa Sedielo ginych pohanuow Sedm, podobnych muzuow oſtaroznich. A to byli rady pana z Gazaru. A ti wſſiczkni teez take ſedieli na zemi na koberczych, A patron naſs ſtaal take w temz ſtanu. A potom kazali wikarzi A piſarzi patronowu take do ſtanu wgiti. A tu potom kazdy Sedl na zemi na koberczy, teez y patronowi kazali Syeſti, a w ſtanu y okolo Stanu ſtali Sluzebniczy gich, gimz oni rziekagij mamelikowe, podobnij a zmuzilij pacholczy druzy. A potom wikarz tazal ſe pautnikuow kazdeho z nas, ze mu muſel powiedieti gmeno otcze ſweho a materze ſwe a gmeno ſwe. A wikarz to dale powiediel nad hlas. [*popiſowali Gmena*].

A ſwrchupſany pan z ramy a Abrahym, piſarz kralowſky, obadwa, kazdy ſwu ruku, ty gmena naſſe popiſowali ſwymi rukami obadwa. A naſſeho patrona teez piſarz ty gmena naſſe napſal. A potom ſme ſſli zaſe doluow k morzi do dwau Sklepuow. A tu kaz[77ᵇ]dy ſobie mijeſto oblibij, kdez przeſ nocz lezeti ma, neb tu naymenie dwa neb trzi dni byti muſye wſſiczkni pautniczy. Potom Patron naſs poſlal panu z Gazaru dary, zegmena cziſtee koffliky Sklennee a Sklenicze, yakoz ge ſem do czech z benatek take wozye, gimz niekterzij zde rziekagij A mniegij ge byti krziſſtalowe, ale negſu, nez Sklennee. Take mu poſlal miediennee Swijeczniky, miſy hlinienee, polewanee, neb oni pohanee to welmi oblibugij

A takowych wieczy w ſwe zemi dielati neumiegij. Take mu poſlal niekolik geſtrzabuow, Neb, yakoz ſem zprawen, ze w tee gich zemi zadny geſtrzab tam ſe nehnijezdije, aniz ſu, lecz ktery tam z Slowan anebo z Charwat ſe przineſe na Galegijech a na nawach, na kterychz pautniczy do Swate zemie nebo kupczy tam plowu. A geſtrzabi tam ſu v nich w pohanech welmi drazy, ze za druhy geſtrzab dadije dwadczeti dukatuow, XXIIII a, ktery weliky a piekny, dadije zan Trzidczeti Dukatuow zlattych. Potom na [78ª] weczer ſſli ſme ſe tulat mezy gich pohanuow Stany a ohledowali ſme gich konie, kterez druhe mezy nimi byli pieknee, A druhe take yakz takz. A take mieli s ſebu drahnie welbluduow, na kterychz od gijedla a od ginych potrzeb: huſy, kaury, s ſebu neſli. A przihnali s ſebu take kozy k gijedlu. teez rownie yako zdayſſije ſu, nez toliko ze magij vſſi welikee, geſſto gim doluow wiſy yako oharzom. Teez take przihnali s ſebu owcze a berany, geſſto mieii oczaſy ſſirokee, na puoldruhe neb na dwie Dlani z ſſirzij, yako bobrowy oczas. Tu ſme ſe diwali tomu panu z Gazaru, geſſto gedl ſedie na zemi na koberczy a miel XII neb XIII krmij cziſtie przipravenych korzenim, by pak w Czechach bylo, A wrchowate miſy, a wſſeczko Czukrem poſypano bylo. [*Smlauwa ſ panem z Gazaru.*]

W patek przed Swatu marzij Magdalenu tepruwa w ſamy weczer patron naſs ſmluwil ſe geſt ſ panem z Gazaru a s Abrahymem, krale zoldana piſarzem, czo od kazdeho z nas paut[78ᵇ]nikuow dati ma za Gleyth. A muſyl geſt za kazdeho z nas pautnikuow dati XII dukatuo zlattych, benatſkych. A tu ſmluwiwſſe to ſpolu, pan z Gazaru o puol noczy gel geſt precz. A nechal geſt tu s ſwrchupſanym Abrahymem nietczo konij, aſa Cztyrzidczyti konij ſwych Dworzan, gimz mameliczy pohanee rziekagij, Aby nas do Geruzalema wyprowodili. [*woſly nam przíwedli*].

W ſobotu potom dwie hodinie aſy przed polednem prziwedli ſu nam woſly tu k Jaffie, na kterychz ſme my pautniczy dale k Geruzalemu geti mieli, A kazali nam na nie wſedati. A tu ſme ſſli wſſiczkni, czoz nas bylo, aſa dwoge hony od tiech Sklepuow ſwrchupſanych, kdez ſme my byli, wedle morze tu, kdez nas tijz oflowe czekali. A nietczo mezy nimi tu bylo take kobyl a nietczo mezkuow a mezkyn, awſſak wietczij dijel woſluow. mnie ſe byl doſtal mezek dobry a tuhy na nohy A yako rzkucz bez kleſky. A pan Getrzich z Guthſſtayna gel na kobyle. A ginij wſſiczkni naſſi z meho Thowaryſtwa [79ª] geli na woflech. A tak ſme ſ milym panem bohem geli przedcze k mieſtu, gemuz rziekagij rama. A to mieſto rama lezij dwanaczt mil wlaſkych od morze, od Jaffy. A tu mezy morzem a mieſtem ramau geſt cziſtay a dobray krag, Awſſak geſt mnoho vlehlij nezdielanych a nezuoranych diedin. A tu mezy Ramau a Jaffau, komuz by ſe vdalo tam geti, ma ſe kazdy warowati tiech Studnicz a wod tu z nich pijti, neb ſu naramnie nezdrawe. A ze dwadczyti geden nenije, ktoz ge koli pige, ze muſye od nich welmi nemoczen byti A, yakoz mi Patron naſs o tom prawil, ze ſe gich malo zhogij a ze zemrau. A bylo welmi welike horko ten den czely. A tu potom aſa cztyrzi hodiny przed weczerem przigeli ſme k tomu

mieſtu *Rama. [Mieſto Ramus]. A tu nam nedali* mieſta dogeti wijecz nez hony, ze ſme muſeli ſſedati ſ woſluow doluow a pieſſky giti do mieſta; Neb pohane ten obyczey magij, ze krzeſtianom do ſwych mieſt geti nedadije a zwlaſſtie we dne, [79b] neb hned na nie kamenim hazegij. A kdyz ſme do mieſta przijſli, nedaleko od brany mieſtſke na prawe rucze geſt vdielany Sſpital, wyſoku zdij obezdieny wuokol, kteryz dobree a ſlawnee pamieti oſwijeczene knijeze a pan pan ffilip, knijeze Burgundſke, na ſwuoy naklad ſ powolenim krale zoldana, kterehoz tyz kniez ffilip ſwrchupſany ſwe zwlaſſtnije poſelſtwije k temuz krali zoldanowi o to poſlal A geho proſyti dal, aby mu toho powolil, aby tyz Sſpital tu na ſwuoy naklad vſtawiti mohl, aby w niem pautniczy, kterziz do Swatee zemie k bozijemu hrobu putugij a plowu, w niem w temz Sſpitale odpoczinutije a noczleh mijeti mohli. Neb ſu prwe, yakoz zprawen ſem, wſſiczkni pautniczy, kdyz ſau do Ramy przigeli, welikau vzkoſt tu mieli, A ze na vliczy wietczij dijel gich lehati muſel, A wodu wod pohan k pitij y k warzenij welmi draze kupowati muſyli. A tu przijſſedſſe ke dwerzom tehoz Sſpitala, Wikarz z Geruzalema z zakonu [80a] Boſaczkeho przede dwerzmi ſtoge gednoho po druhem czta nas puſſtiel do tehoz Sſpitala. A ten ſwrchupſany pan z Ramy, gemuz tu od krale zoldana poruczeno, a Abrahym, piſarz krale zoldana ſwrchupſaneho, wnitrz tam w ſſpitale ſtali a nas kazdeho cztli, czo geſt nas, aby od kazde oſoby wedlee namluwy dwanaczte zlattych dano bylo. A tu potom, kdyz nas tak wſſeczky zeCztli, ſſli oba precz wen z Sſpitalu. A patron naſs ſweho wratneho v wrat miel, ze zadneho nepauſſtiel k nam, nez kohoz kazal. a tu ya s ſwu rotu ſſli ſme do Sklepu w temz Sſpitalu, kteryz byl na lewe rucze. A przed nim geſt cziſterna, ze z nije wſſiczkni pautniczy wody k ſwe potrzebie doſti magij, geſſto by gi Sycz doſti draze platiti muſeli. A w temz Sſpitalu naprzed geſt placz na cztyrzi hrany a wſſudy wuokol Sklepowe, w kterych pautniczy lehagij. A opiet dale od wrat geſt druhy placz a wopiet Sklepy. A bylo naſs wijecze nez na dwie Stie pautnikuow, Awſſak ſme wſſicz[80b]kni w tiech Sklepijech doſti proſtranſtwije mieli k lehanij a k ſwe potrzebie, kazda rota ſpolu. A tyz Sſpital drzije w ſwe moczy bratrzije Boſaczy z Geruzalema z hory Syon a Zamykagij gey, ze zadny pohan bez gich wuole tam giti nemuoz. A tu gey w ramie gednomu poruczegij z gedne roty, genz take krzeſtianee byti chtiegij, Ale negſu prawij krzeſtianee, gimz rziekagij modrzij krzeſtianee. ten ma klicz, ze, kdyz pautniczy przigedau, ze ge tam pauſſtij. A ſycz geſt przeſ czely rok zawrzien. Tu potom pohanee a ta rota zlych krzeſtianuow ſwrchupſanych noſyli nam rozliczne potrzeby k gijedlu: Slepicze warzenee, peczenee, y koblihy leczyakes A owotcze rozliczna yakozto pomagranata — yablka yadrna — A ſycz yabka, hruſſky a wyborne meluny a ſladke ſliwy, Take wina w hroznijech wyborna a ſladka, Czerwenee, bilee, geſſto druhe welike yahody mieli yako ſliwy, a druhe wino to w hroznijech mielo yahody zluttee a podluhowatee A [81a] welmi naramnie Sladke. Take ſycz mnoho ginych wieczy kramnych tu prodawali tijz pohanee a pacholata

pohanſka: nam leczyakes trnije a wiencze z nieho noſyli A leczyakes drziewieczko malee A ledaczos, geſſto za nicz neſtalo, chtijecze za to penijeze mijeti a draho to czenicze, magijecze nas krzeſtiany tak hlupe, ze gim za to dame, czoz oni kazij. Teez mieſto ramus bylo przed lety welike mieſto za ſtaradawna, ale geſt zborzeno od Tyta weſpezyana, ze ho nenije vſtaweno defaty dijel, iako bylo. Take nenije nicz pewnee, wſſudy muoz do nieho. A geſt wokolo nieho y w mieſtie mnoho drziewije toho, geſſto na nich daktyllowe roſtau. A tijz daktylle roſtau rownie yako hrozen winny, ze gich mnoho w hromadie, yakoby klobuky welike przjwieſyl na Suczij toho drzewa. *[Wikarz z Geruzalema Slauzil mſſi.]*

W nedieli, v wigilgije Swatee marzije magdaleny, rano dwie hodinie przede dnem wikarz z Geruzalema, Boſak, Sluzil mſſi [81b] w kaple w temz Sſpitale. A po mſſi kazal latinie dawage pautnikom w tom nauczenije, kterak ſe mijeti a zachowati magij. Naprzed, aby kazdy naboznym a pokornym Srdczem zelege ſwych hrziechuow mijeſta ſwata ta nawſſtiewowal, totizto bozij hrob y gina Swata mijeſta, A aby kazdy miel o tom Sylnu a dokonalu wijeru beze wſſije pochybnoſti o wſſech odpuſtczych, kterez k tomu kteremu Swatemu mijeſtu dany ſau, kazdemu zwlaſſt. A take wedle toho powiediel, abychme wſſiczkni byli trpieliwi we wſſem protiwenſtwije bud ſkutkem nebo rzeczij, kteremuz by ſe czo z nas takoweho od pohan ſtalo, Abychom to wſſe mile pro pana boha trpieli, yakoz pan kryſtus teez raczil geſt vcziniti w czas ſmrti ſwe, gſa pokorny, tichy a trpieliwy. A take nam powiediel przi tom, bychme pak chtieli boyowati o to a ſe waditi ſ pohany, ze bychom na tom nicz nezayſkali, Nez ze by ſkrze gednoho z nas, ktery by czo takoweho kte[82a]remu pohanu vczinil, ze by hned pohanee rzekli, ze ſme gleyt zruſſili, A ze by wſticzkni ginij pautniczy vziti muſyli toho gednoho a Skrze to k welike neſnazy przigiti mohli. Take powiediel, ze ſme wſſiczkni w kletbie, kteryzkoli na tu paut gel bez powolenije otcze ſwateho, papeze. Ale kdyz przigedem bohda do Geruzalema, ze nam budu vkazani a dani zpowiedniczy, kterziz budu mijeti mocz nas kazdeho od toho rozhrzeſſiti. Take prawil, geſtli ze by ktery z nas geden proti druhemu miel yaky hniew anebo zlu wuoli, ten aby kazdy z nas geden druhemu odpuſtil A to wſſeczko z Srdcze dokonale wypuſtil. Takowe kazanije latinſke powiediel teez wlaſky giny kniez pro wlachy. A teez ffranczſky powiedijeno. A teez potom napoſledy niemeczky, Aby kazdy pautnik tomu rozomieti a wiedieti mohl. A w tom ſſli ſme wſſiczkni wen z tehoz Sſpitala przed wrata, a tu nas czekali s [82b]woſly. A tu wſedawſſe na woſly, geli ſme k Swatemu Girzije do lidij. a lezij dwie mili wlaſke od ramy a geſt wes, ale bylo niekdy mieſto. A tu geſt w tee lidya cziſty koſtel Swateho Girzije — wſſeczken z Teſaneho kamene byl vſtawen, Ale giz geſt zborzen, gedne kuor geſſtie ſtogij. A geſt v nieho w domku malem kniez rzek, kteryz w temz koſtele wedle obyczege rzeczkeho mſſe Slauzijewa. A w temz kuoru geſt vdielano z teſaneho kamene yako woltarz. A w temz woltarzi geſt proti welikemu woltarzi dijera, ze geden kazdy

muoz tam dobrze wlezti. A tu geſt tam kamen cztwerohranaty z bijeleho mramoru, trzij Cztwrtij lokte aſa z delij a z Sſirzij. A tak mi praweno, ze geſt ten kamen, na kteremz Swaty Girzij kleczal, kdyz ſu mu geho hlawu ſtiali. A ſau tu odpuſtkowee w temz koſtele etc. *[mieſto lidya.]*

A taaz lidia bylo niekdy mieſto welikee, Ale Skrze Tyta weſpezyana, kdyz ho dobyl, zborzeno geſt. A potom wſedawſſe na woſly, ge[83ª]li ſme zaſe do ramy. *[wikarz mſſi Slauzil.]*

W pondielij, den Swate marzie Magdaleny, dwie hodinie przed ſwietem wikarz Boſak ſwrchupſany Slauzil nam mſſi w kaple a po niem ginij dwa boſaczy, geden po druhem, ze ty wſſeczky mſſe dokonali dobrze przed ſlunczem. A to muſye proto rano ſluziti, ze pohanee, yakz brzo poczina ſwitati, hned przidau neſucze leczyakes potrzeby od gijedla, yakoz ſwrchu pſano, A tu tluku bez przeſtanije A, yakz by gim brzo neotewrzeli, iakoz mi praweno, ze by gim dwerze wyſekali. A tu wayducze tam do ſſpitala, wadije ſe, rugij ſe a krziczije przi tom, czoby ſe wztekli. A ten den opiet czely tu w ramie oſtali ſme A to z tee przicziny: ten pan A haytman z ramu, kteryz nam miel wedle vrzadu ſweho zgednati woſly, abychom na nich geli do Geruzalema, Nechtiel geſt gich zgednati, nez aby mu patron nietczo za geho praczy dal. y muſyl mu dati III a LX dukatuow. A tepruv geſt po woſly poſlal, kterezto [83ᵇ] w ſamy weczer prziwedli ſu nam. A hned ſe nam kazali ſtrogiti, abychom wſedali. A tu wyſſedſſe z Sſpitala, ſſli ſme przed branu mieſtſku na yakys wrſſek a tu wſedali ſme na woſly ſkuoro puoldruhe hodiny na nocz A geli ſme k geruzalemu. A tu w mieſtie pacholata a zeny pohanky hazeli na nas kamenim, ze ſme poſpieſſnie muſeli geti. A proto niekolik pautnikuow kamenim hazegicz ranili. A tak geli ſme a vgeli aſa XII mil wlaſkych. A w tom wyſſel mieſycz. A tu ſme wgeli w hory, mezy kterymiz ſme geli dobrze na X mil wlaſkych welmi zlu a kamenitu czeſtu, geſſto nelze horſſije, a welike hory, A potom geſſtie dale do geruzalema VIII mil wlaſkych teez zlu czeſtu, yako ſwrchu pſano. Awſſak na tiech wſſech horach a wrſſijech tu czelu czeſtu newidieli ſme zadneho drziewije welikeho nez Chraſtiny nizke a w dolech onde y onde drziewije oliwowe A drziewije to, yako na niem Swateho Jana chleb roſte. A bylo naramnie ten den horko. A newierzim, z nas ze wſſech, czo ge nas bylo [84ª] tu, by ktery zprawiti ſmiel przifahau, ze geſt neuſtal. A ya mohu rzeczy, ze ſem, yak ſem ziw, wijecze neuſtal; Neb Sedlo, na kterem ſem gel, bylo wylozenee ſlamau A frſti ſpolu, ze bylo na kazde ſtranie puol lokte ztluſſtij, a przeſ ſedlo prowaz a na kazde ſtranie mijeſto ſtrzmenuow prkenko na prowazku. a tak ſem byl vſtal, ze ſem nemohl s ſweho mezku sSeſti ani nohy zdwihnuti, abych s ſedl bez pomoczy. tak mie bolelo w rozkroczych. *[Przigeli k Geruzalemu.]*

Wutery po Swatee marzije magdalenie dwie hodinie przed polednem przigewſſe tak wſſiczkni k Geruzalemu, ſſedawſſe ſ mezkuow a ſ woſluow aſa dwoge hony od mieſta, ſſli ſme pieſlky a welmi pracznie po vſtanije do mieſta. A przifſewſſe przed ten chram, kdez bozij hrob w niem geſt, kte-

ryzto chram byl zawrzien — Awſſak we dwerzech tehoz chramu dijery byly dobrze welikee, ze kazdy tam hledieti mohl — A tu kazdy z nas ſpijel niektery paterz, po[84b]kudz mu ſe zdalo. y ſſli ſme wſſiczkni do ſſpitalu, kteryz pro pautniky vdielan geſt, aby tu w niem noczleh mieli, ktoz ginde pro nedoſtatek hoſpod mijeti nemohau. A geſt tyz Sſpital cziſtie vdielany a dobrze dluhy a ſſiroky. A tu kazdemu z nas vkazano mijeſto, gedno wedle druheho, kdez kazdy z nas lezeti miel. Aſa kazdemu dwu loket mijeſto na ſſijerz dano. A na kaz[d]em tom mijeſtie kazdemu polozena rohoze z wijechowije pletena a na nije ſwrchu koberecz a poduſſka malaa, kozena. A ty wſſeczky wieczy Boſaczy z klaſſtera hory Syon pautnikom poyczugij, aby mieli na czem odpocziwati. A tu ſedſſe na zemi, kazdy z nas gedl geſt, czoz geſt miel a s ſebu przineſl. A odtud ya s ſwau rotau poſlali ſme, aby niekde nam woptali hoſpodu. A kdyz nam hoſpodu woptali nedaleko wod brany na lewe rucze v gednoho pohana, geſſto tau branau chodije do klaſſtera na horu Syon, tu ſme tam ſſli.

W Strzedu v wigilgije Swateho Jakuba, apo[85a]ſſtola bozijeho, rano przed Swietem zbudili nas Boſaczy, a ſſli ſme welmi rano, ze ſme przed Slunczem byli w klaſſterze na horze Syon. A aczkoli ſe menuge hora Syon, wſſak od Geruzalema mieſta wygda malo wyſs po niekoliko ſtupnijech kamennych, wegda z mieſta z brany, gde ſe rownem wſſeczko az k famemu tomu klaſſteru. A potom XIII Stupniuow do tehoz klaſſtera giti. A nenije weliky klaſſter. *A geſt* w niem wzdycky obecznie na oſmmezczytma mnichuow Boſakuow. A tyz klaſſter lezij aſa troge hony od mieſta, a kamenita czeſta giti k niemu. A tu byli ſme v mſſe. A yakz brzo kniez tielo bozije zdwihl, powolali nas wſſech, abychme ſſli ohledawat mijeſt ſwatych, Abychme ſe nemeſſkali, ze welike horko na den bude. A ſ tijm ſſli ſme z tehoz klaſſtera doluow po ſtupnijech. Tu Gardyan boſak klaſſtera Bethlema wſtupiw na teez ſtupnie, vkazowal nam mijeſta ſwata dolepſanaa. A prawil geſt to latinie A potom teez wlaſky A prawie [85b] przi tom, czo kazde to mijeſto Swatee odpuſtkuow ma. A potom giny Boſak powiediel to teez ffranczauzſkym yazykem, A potom teez giny niemeczky. A naprzed nam vkazal mijeſto, kdez panna maria, matka bozije, Cztrnaczte leth po wſtupenije pana kryſta na nebe duom ſwuoy a obydle miela geſt. A to mijeſto geſt od ſtupniuow ſwrchupſaneho klaſſtera aſa puol honuow. A tu, kdez ten duom gegij byl, vkazali nam mijeſto to, kdez geſt matka bozije vmrzela. A na tom mijeſtie na znamenije lezij kamen weliky, teſany. A ſu tu plnee odpuſtky. Tu take nam wokazali blizko przi tom mijeſto, kdez Swaty Jan przed matkau bozij mſſi ſlauzijewal dwanaczte kroczegij od toho mijeſta, kdez matka bozije vmrzela. *A tu ſau odpuſtky plnec.*

Take w temz domu Matky bozije po Matcze bozije Smrti Swaty mathieg od Apoſſtoluow na mijeſto gidaſſe, Apoſſtola, zwolen geſt. A to nam mijeſto take vkazali. A tu geſt [86a] odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

Tu opiet, kdez ten duom, byl Swaty Jakub, Apoſſtol, za Biſkupa Geruzalemſkeho wywolen. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

A tu na tom mijeſtie, kde geſt ten duom matky bozije byl, Swata Elena byla dala za ſweho wieku ke czti pannie marygi cziſty klaſſter vdielati, ale pohanee gey zborzili z Grunthu. A tu opiet od ſtupniuow klaſſtera ſwrchupſaneho gducz do klaſſtera ſwrchupſaneho, na lewe rucze aſa cztyrzi kroczege geſt mijeſto, kde Matka bozije po wſtupenije pana kryſta na nebe tam z ſweho domu chodila na ſwe modlitby. A tu geſt odpuſtkuow *VII leth a VII kareen.*

Opiet aſa deſet kroczegij od zdi Claſſtera proti mieſtu geſt kamen weliky, kteryz nam boſaczy vkazowali, na kteremz kameni pan kryſtus ſtawal kaze vczedlnikom ſwym. [86b] A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth, VII karcen.*

Nedaleko opiet odtud druhy weliky kamen, na kteremz panna maria, matka bozije, kazanije ſweho Syna poſluchala Sediecz. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth, VII kareen.*

Opiet odtud aſa puol honuow proti mieſtu Geruzalemu tu, kdez pan kryſtus Apoſſtoly rozeſlal, aby kazali cztenije po wſſem ſwietie, Jakoz o tom pſano w zakonie: »gdiete po wſſem ſwietie kazicz etc.« A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth, VII kareen.*

Wodtud dale ſſli ſme proti wychodu ſluncze a proti mieſtu na puol druhych honuow od klaſſtera. A tu nam vkazali mijeſto to, Ze, kdyz po ſmrti panny marie Apoſſtolee gegije ſwate tielo k hrobu neſli, A zidee przibiehſſe chtieli mary ſ tielem przrzewratiti, (sic!) A kteryz ſe z nich mar chytil a dotekl, hned wochrnul, A nemohli mar przewratiti. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth,* [87a] *Sedm kareen.*

Odtud zaſe ſſli ſme proti zapadu Sluncze pod ſamy klaſſter hory Syon welmi zlu, kamenitu a przikru czeſtu. A kdyz ſme przijſſli na duol, ſſli ſme zaſe k wrchu. A tu nam vkazali to pole hrnczijerzſke, kterez kupeno za tiech trzidczeti peniez, za kterez pan kryſtus prodan. A to pole lezij przi ſtrani A geſt welmi kamenitee a geſt dobrych XVI kroczegij wz delij A tolikez z Sſirzij. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud aſa puol honuow w teez ſtranie geſt dijera, w kterez ſe niekterzij Apoſſtolee pro ſtrach, ziduow bogijecze ſe, byli ſchowali, kdyz pan kryſtus yat byl. A tu geſt Odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

Odtud opiet ſſli ſme proti wychodu ſluncze. A przijſſli ſme do dolu, gemuz rziekagij vdolee Syloc. A w temz vdolee geſt drzewo welikee, genz roſte a obdielano a [87b] obezdieno kamenim wuokol aſa do paſu z wyſſij. A to geſt to mieſto, kdez to drzewo ſtogij, geſſto Swateho Yzayaſſe pilau drzewienau na poly przetrzeli. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud tymz dolem Sſli ſme dale; a rownie na temz dole mezy klaſſterem ſwrchupſanym a mieſtem geſt Studnicze magiczy weliky pramen, kteryz z nije tecze a ſlowe »Natatoria Syloe« latinie a Czeſky »kupadlo Syloe«. A pohanky perau ſobie ſſatſtwije ſwe v tehoz kupadla. A to geſt to Mijeſto, geſſto kazal pan kryſtus Slepemu od przirozenije, Aby ſe tu

zkaupal, a kdyz to vczinil, prozrzel geſt, yakoz o tom we cztenije pſano. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth, Sedm kareen.*

Dale opiet tijem dolem ſſli ſme malo k wrchu aſa hony od Swrchupſaneho kupadla Syloe. A tu na prawe rucze geſt Studnicze cziſta w Skale. A geſt giti k nije [88a] doluow oſmnaczte Stupniuow. A geſt cziſta, ſtudena woda a dobra piti. A temierz my wſſiczkni pautniczy pili ſme z nije. A w teez Studniczy panna Maria, yakoz nam praweno, kdyz pana kryſta, Syna ſweho, miela do chramu obietowati, ze tu w tee ſtudniczy plenky prala. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Potom wodtud malo dale wodſſedſſe y ſſli ſme na prawau ruku przeſ duol na horu oliwetſku. A tu niekolik kroczeyuow nemnoho nad tijem dolem geſt dijera w Skale, kdez ſe byl w nije ſchowal Swaty Jakub, Apoſſtol, menſſij, pro Strach zidowſky, kdyz pan kryſtus yat, A tu byl negedl ani pige, az na weliku nocz pan kryſtus z mrtwych wſtal a gemu ſe zgewil. a tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth, Sedm karen.*

A tu take blizko przi tom geſt hrob abſolonuow, wokruhly yako wijezka, z gednoho [88b] kamene vdielany. [*hora oliwetſka.*]

Odtud dale ſſli ſme na wrch nahoru k horze oliwetſke welmi zlu a kamenitu czeſtu. A wedle tee czeſty s obu ſtran az na wrch geſt zed z Sucheho kamene zdielanaa. a tu na poly tee czeſty, nez na wrch ſe dogde, geſt kamen, kdez panna maria, Matka bozije, po panie kryſtowie wſtupenije na nebe obyczey magiczy kazdy den wſſeczka ta ſwataa mijeſta nawſſtiewowati, kde pan kryſtus yat, kde vkrzizowan, kde na nebe wſtupil — A to czinila az do ſwe Smrti — A chodieczy tiech mijeſt Swatych nawſſtiewowat, na temz kamenu ſwrchupſanem czaſtokrat odpocziwala geſt. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale ſſli ſme wyſſe k wrchu. A tu geſt ſkalka a to mijeſto, kdez pan kryſtus na tom mijeſtie vczedlniky ſwe paterzi vczil. a tu geſt odpuſtkuow *VII let a VII karen.*

Dale odtud v wrch nahoru gducze, nedaleko [89a] geſt opiet gina ſkalka. A geſt to mijeſto, kdez pan kryſtus ſtoge na niem Vczedlnikom ſwym prawil o Sudnem dni, ze przide Sudit ziwych y mrtwych na vdolee Jozaffat. A to vdolee Jozaffat geſt rownie mezy mieſtem Geruzalemem a horu Oliwetſku. A nenije ſſiroke vdolee, abrz mijeſty welmi vzke. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

Odtud opiet wyſs gducz v wrch, na prawe rucze przelezli ſme przeſ tu zedku, kteraz wedle czeſty zdiena. A tu geſt koſtel zborzeny, neweliky, Swatemu marku ke czti zalozen. A tu geſt to mijeſto, kdez tyz koſtel, kdez ſu Apoſſtolee »wierzim w boha etc« ſkladali. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

A tu malo wyſs gducze prziſſli ſme na wrch hory Oliwetſke. A ſſli ſme proti Wychodu ſluncze czeſtu po rowni wrchem. [89b] A przijſſli ſme k gednomu malemu koſteliku, kteryz byl nam po prawe rucze wedle czeſty, A ſlowe Swate pelagie, kterazto byla welika hrzieſſnicze. A potom ſe kala

hrziechuow ſwych w Skale w Geſkyni, kteruz ſem take w temz koſtele wohledal. A tepruw po Smrti Swate pelagie Swata helena koſtelik ten nad tau Geſkynij vſtawila geſt. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karecn.*

A ten koſtelik drzije pohanee a ſwee modlitby w niem rziekagij. A kdyz mnoho tu pohanuow, tehdy neradi pauſſtiegij do nieho krzeſtianuow. Nez mne ſau dwa pohanee tepruwa podruhe puſtili tam, wzawſſe ode mne kolikos Benatſkych peniez market, yakoz o tom dolegije powiem.

Odtud dale nedaleko gducze przedcze proti wychodu Sluncze przifffli ſme opiet k ginemu koſtelu teez na prawe rucze, kteryzto koſtel Swata helena dala vſtawieti. [90ª] A geſt wſſeczken z teſaneho kamene vdielany Ale giz wſſeczky Sklepy temierz ſwrchu ſe oborzili. A tu geſt niekolik ſtupniuow nahoru giti do tehoz koſtela. A tu przed tymz koſtelem Sedielo niekoliko pohanuow mamelikuow, kterez k tomu byl wyſlal ten Abrahym, piſarz krale zoldanuow. y Sſli ſme do tehoz koſtela malymi dwerzczy. A tijz pohanee cztli nas gednoho po druhem. A wſſedſſe tam, malo niekolik kroczeyuow na prawu ruku geſt kapliczka wokruhla woſmihranata A geſt mych oſmnaczte ſahuow wuokol zwijeczy a pieknie z teſaneho kamene vdielanaa y teez ſwrchu teſanym kamenem Sklenuta. A nema zadneho wokna, nez dwerzcze malee, kudyz tam chodije, kterymiz dwerzczy Swietlo tam gde, kdyz ſau otewrzieny, Ale malo. A w tee kaple horzie niekolik lamp. A take kazdy z nas putnikuow miel ſwau ſwijeczy, ze bylo ſwietlo, ze ſme dobrze [90ᵇ] widieti mohli. A tu w proſtrzedku tee kapliczky geſt mijeſto, kdez pan kryſtus w przitomnoſti Panny Marie, matky ſwe, a Swatych Apoſſtoluow s toho mijeſta na nebe wſtupil. A na tom mijeſtie geſt kamen z bijeleho mramoru ſnad lokte z delij a z Sſirzij, A w niem wyteſana geſt Sſlapiege prawe nohy. A prſty v teez Sſlapiege ſu obraczeny proti zapadu Sluncze. A ten koſtel a to ſwatee mijeſto drzije w ſwe moczy gedni zlij krzeſtianee, gimz rziekagij Origiani. A tu ſau Odpuſtky plnee. [*Odpuſtky plnee.*]

Odtud z koſtela toho wyſſedſſe ſſli ſme czeſtau rownau proti wychodu ſluncze. A tu gducze przifffli ſme k rohu zdi, kteraz zed zdielana okolo gedne winnicze. A tu na tom rohu geſt mijeſto to, kdez ſe Angel zgewil pannie Marigi, matcze bozije, gednoho czaſu, kdyz putowala a nawſſtiewowala wedle ſweho obyczege, yakoz miela kazdy den tak to cziniti A ta ſwata mijeſta nawſſtiewowati. [91ª] A tu gije dal Andiel ratoleſt oliwowau na tom mijeſtie a gije zwieſtowal hodinu czaſu Smrti gegije. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Przedcze dale proti wychodu Sluncze ſ toho mijeſta ſwrchupſaneho — aſa dwoge hony odtud — vkazali nam duom weliky, Cztwerohrany. Ale do tehoz domu zadneho krzeſtiana nepauſſtiegij pohanee. A tomu domu rziekagij Galilea. A niekterzij prawije, ze by to ta Galilee byla, o kterez Swaty marek Ewangeliſta piſſe we cztenije welikonocznijem, yako Swataa marzije Nagdalena y ſ ginymi Marygemi hledagicze pana kryſta w hrobie, geſſto

gim Andiel rzekl, aby ſſli a powiedieli vczedlnikom geho a petrowi, ze ge wſtal a przedeyde ge do Galilee etc. A druzy o tom prawije, ze nenije to ta Galilea, o kterezto Swate cztenije geſt, *Nez ze geſt ge pan kryſtus* przedſſel ne tu, [91b] Ale w Galileyſke kraginie, kteraz kragina, yakoz zprawen ſem, geſt od Geruzalema aſa trzi neb cztyrzi dni pauti. Pak na kterem z tiech dwau mijeſt ta wiecz ſtala ſe, to pan buoh naylepe wije. a Acz ſme w tom domu ſwrchupſanee Galilei nebyli, wſſak nam odpuſtky oznamili a nam dali teez, yakobychom tam oſobnie byli. A geſt tu odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Wodtud ſſli ſme dale na lewu ruku doluow Czeſtau zaſe proti mieſtu Geruzalemu. a wſſedſſe doluow tauz czeſtau aſa hony, w proſtrzedku teez czeſty, kterazto czeſta gde mezy dwiema zdmi doluow, geſt Skalka, na kterez pan kryſtus Sediel a plakal nad Geruzalemem A vczedlnikom ſwym oznamil zkazenije a zborzenije tehoz mieſta. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a VII karen.*

Dale doluow gducze w tee ſwrchupſanee czeſtie, geſt opiet gina Skalka rownie na czeſtie. A na tee Skalcze Swaty Thomaſs [92a] ſtoge widiel matku bozij tieleſnie do nebe wſtupowati. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale doluow Gducz nedaleko od czeſty na lewee rucze geſt mala ſkalka, przi kterezto Apoſſtolee Swaty Petr, Swaty Jan a Swaty Jakub ſpali, kdyz pan kryſtus ſe modlil otczy ſwemu nebeſkemu przed ſwau Smrtij. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a VII karen.*

A malo dolegije aſa deſet kroczegij od toho mijeſta ſwrchupſaneho geſt mijeſto na rohu zedky, kdez Swaty Petr Malchowi vcho vtial. A tu geſt odpuſtkuow *VII let a VII karen.*

A od toho mijeſta na dewiet kroczegij proti zapadu Sluncze geſt kaut Suchym kamenem wyzdieny. A tu geſt to mijeſto, kdez pan kryſtus od ziduow ſwazan a yat. A tu ſau Odpuſtky plnee. [*plnee.*]

Potom tuuz ſwrchupſanu czeſtau gducz doluow, prziſſli ſme na przecznij czeſtu, kteraaz [92b] gde doluow aneb dolem Jozaffat pod mieſto Geruzalem. a tudy gducze czeſtau widieli ſme nad nami Swatu czeſtu*) branu tu, gijez rziekagij zlattaa brana, kterauz branau pan kryſtus w kwietnau nedieli gel do Garuzalema do Chramu ſſalomunowa. A tu nam powiedijeny od Boſakuow odpuſtky, ktoz na tu branu pohledij. a geſt zawrzenaa, ze gije nechodij lidee obecznije yako ginymi branami. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

A tauz czeſtau, ktera tymz dolem gde na prawau ruku proti poledni, aſa XV kroczeguo od czeſty. Sſli ſme do geſkynie, kteraz geſt wyteſanaa w Skale, yakoby Sklep byl. A tu wegda do tee Geſkynie, na lewe rucze geſt mijeſto to, kdez ſe pan kryſtus modlil otczy ſwemu A potil ſe krwawym potem, Jakoz o tom we cztenij pſano geſt. A w tee geſkyni geſt wyteſanaa ſwrchu dijera welikaa Skrze ſkalu, geſſto tudy tam Swietlo gde. A to mijeſto

*) *czeſtu* v rukopise přeškrtnuto.

dala vdielati Swata helena a wyteſati, aby ſwietlo tam bylo. A to mijeſto ſwrchu [93a] pſanee nenije od toho mijeſta daleko, kdez pan kryſtus yat geſt. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud ſſli ſme z tee Geſkynie wyſſedſſe zaſe na czeſtu proti wychodu Sluncze. A nedaleko odtud na prawe rucze wedle czeſty na dole mezy mieſtem Geruzalemem a horau oliwetſkau geſt matky bozije kapla, kteruz Swata helena po Smrti matky bozije dala vdielati. a geſt do tee kaply gducz do zemie XXXVIII Stupniuow kamennych az do koncze doluow. A doluow gda od dwerzij tee kaply XVI ſtupniuow, geſt na prawe rucze tychz Stupniuow hrob Swatee Anny, matky panny marie, A na druhe ſtranie na lewe rucze rownie proti tomu geſt hrob Swateho Joachyma, otcze Panny marie. A kdyz tam doluow dokoncze na zemi do teez kaply ſwrchupſanee waydeſs, geſt tam welmi tma, Neb zadneho tam wokna nenije, ze ſme ſwietlo s ſebau mijeti muſeli. A wegda tam, na lewe rucze geſt Studnicze, [93b] a welmi dobra woda z nije piti. A na pravu ruku tee Studnicze nizkymi dwerzczy ſſli ſme do tmawe, male kapliczky. A tu geſt vdielan oltarz z bijeleho mramoru. A pod tijem oltarzem geſt hrob matky bozije, w niemz byla pochowana po ſwe ſmrti. Ale toho praweho hrobu nemuoz zadny widieti, neb geſt oltarz na niem. A tu ſau odpuſtky plnee. [*plnee.*] A odtud z tee kaply wyſſedſſe ſſli ſme przeſ moſtek neweliky, kamenny, proti mieſtu. A tu na tom mijeſtie, kdez ten moſtek, geſt to drzew[o], z ktereho krziz byl vdielan, mnoho leth lezelo prwe, ze lidee przeſ nie chodili. A potom pan kryſtus na niem vkrzizowan. A tu ſlowe to mijeſto, o kteremz Swaty Jan piſſe w ſwe paſſigi: »wyſſel gezifs przeſ potok czedron.« A tehdaaz za mne bylo Sucho, kdyz ſem ya tam byl. A czoz ſem zprawen, ze netecze tudy zadna woda, lecz deſſt ſpadne s przewalem A przeſſedſſe przeſ ten moſtek Sſli ſme k mieſtu afa puol honuow [94a] k huorze. A tu geſt mijeſto to, kdez Swateho Sſtiepana vkamenowali. A gducze ſtezkau k mieſtu nahoru, bylo nam toteez mijeſto po lewe rucze. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A potom tauz ſtezkau ſſli ſme aſa hony a prziſſli ſme k branie mieſta. A tee branie rziekagij brana Swateho Sſtiepana A to proto, ze Swaty Sſtiepan tauz branau wyweden geſt na ſwe vkamenowanije. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a VII karen.*

A kdyz ſme prziſſli k branie mieſta, wſſedſſe do mieſta, na prawe rucze nedaleko od brany geſt koſtel matky bozije, kteryz ſwata helena dala vſtawiti ke czti matcze bozije. A tu na tom mijeſtie, kde geſt koſtel, byl duom Swateho Joachyma. A w tom domu a na tom mijeſtie ſe matka bozije vrodila. A pohanee ſe w niem wedle ſwee wijery [94b] modle panu bohu, Ale zadneho krzeſtiana tam do nieho nepuſtije. Nez byl ſem wnie v dwerzij a tam dieru blediel. Ale nemohl ſem widieti nicz w niem, neb bylo tma, pozdie a po ſlunczy. A tu ſau odpuſtky plnee. A potom dale prziſſli ſme gducze tauz vliczy k domu pilatowu. a byl nam na prawe rucze. Ale tehdaz byl zawrzijen, ze ſme tam nemohli. A w temz domu

geſt pan kryſtus obzalowan od ziduow, mrſkan, poſmijewan a na Smrt odſuzen. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A tyz pilatuow duom lezij na rohu. A wedlee tehoz domu pilatowa od tee vlicze, kteruz ſme ſſli, gde na prawau ruku gina vlicze k wrchu nahoru. A ſau wſſe Stupnie kamennee nahoru giti k domu, w kteremz herodes bydlil, a pan ten Geruzalemſky, haytman krale zoldana, nynije w niem bydlij. widiel ſem gey dobrze, Ale nebyl ſem w niem. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale ſſli ſme tau vliczy, a geſt przeſ vliczy [95a] zdieny Sklep yako pawlaczka. a tu ſau dwa kameny wezdiena ſwrchu w Sklepu z bijeleho mramoru mijeſto obradla, kazdy delſſij nezli lokte z delij a teez z Sſirzij, a mohau ſe dobrze widieti. A to ſau ti dwa kameni, geſſto na gednom z nich pan kryſtus ſtaal, kdyz geſt na Smrt odſuzen, A na druhem ſtal pilat, kdyz ho odſuzowal na Smrt. a Swata helena ſwrchupſana nemohuczy ſe wyptati toho w giſtotie na zadnem, ktery by to kamen prawy byl, na kterem pan kryſtus ſtal, y dala obadwa w ten Sklep wezditi. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale odtud gduczc tauz vliczy, byl nam na lewe rucze wrſſek aſa XV neb XVI loket z wyſſij, zborzeny koſtelik neweliky. A to geſt to mijeſto, kdez panna maria, matka bozije, s ginymi panijemi a zenami ſtala, Aby mohla widieti pana kryſta, Syna ſweho, geſſto ho tudy k poprawie na Smrt wedli. A tu widuczy ho Trnowu (sic!) korunowaneho a vkrwaweneho, [95b] zaloſtij padla na zemi a womdlela geſt. A tu ſwata helena dala ten koſtelik vdielati. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm let a VII karen.*

Odtud dalc gdaucz prziſſli ſme do prziecznije vlicze. A tu hned malo na lewe rucze w teez vliczy geſt mijeſto, kdez ſe pan kryſtus neſa krziz na ſobie zaſtawil a wida mnohee, ani placzij, kterziz ſe tomu diwali, obratiw ſe k nim, rzekl: »dczery Geruzalemſke, neplaczte na mie, Ale placzte na ſwe dieti!« yakoz we cztenije o tom pſano. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A tu take geſt hned to mijeſto, kdez ſau zidee nutili Sſimona Czyrenenſkeho, geſſto ze wſy ſſel branau, kteraz nedaleko od nas byla na prawe rucze, aby krzize pomohl neſti panu kryſtu. A tu geſt odpuſtkuow *VII let a VII karen.*

Dalc odtud ſſli ſme tauz vliczy na lewau ruku. A gducze prziſſli ſme przed duom Swatee Weronyky. a byl nam po pra[96a]we rucze. A hned przed tymz domem tu w uliczy geſt to mijeſto, kdez pan kryſtus tudy weden na Smrt, Swataa weronyka wyſſla k niemu a dala mu rauchu, aby ſwau Swatau twarz gij vtrzel. A pan kryſtus vtrzew ſe gij tauz ruchau, dal gije zaſe, w kterezto rauſſe geho Swata twarz a obliczey ſe wytiſkl, yaky geſt pan kryſtus byl, yakoby gey malerz namalowal, kterazto ſe w rzimie vkazuge podnes, kteruz ſa w rzimie widiel ſem. Druzy prawije take, ze by ta prawaa taaz Swataa raucha byla na karelſſteynie, A ze by to Czyeſarz karel Slawne pamieti byl zpuoſobil, wyproſyw ſobie na otczy Swatem, Pa-

pezi, kteryz toho czaſu byl, aby mu teez Swate weronyky poyczil tu w Rzimie, dokudz tu byl, Aby ſobie po tee dal namalowati ginu; A potom ze by ſobie tyz Czyeſarz tu prawu schowal A tu malowanu mijeſto tee prawe papezi dal. A tu [96b] na Karſſtaynie ſem take widiel. Pan buoh naylepe wije, ktera prawa. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale gducze prziſſli ſme prze[d] duom Swatee marzie magdaleny. A byl nam po prawe rucze. A tu nam take vkazali duom toho bohatcze, geſſto nechtiel lazarowi dati z drobtuow s Stolu ſweho. a geſt duom przes vliczy przezdieny, ze ſme pod nim vliczy przedcze ſſli. A potom ſme prziſſli k Sklepom, pod kterymiz ſme ſſli podal. a pod tiemi ſklepy byli kuchynie obeczne, geſſto ſy w nich wſſech potrzeb naſſel k gijedlu, kdoz czo chtiel. A teez kramſke wieczy A teez Appateky byli pod nimi. A owotcze take mnoho prodawali. A potom ſme ſſli do ſwe hoſpody. dwie hodinie aſa przed weczerem patron naſs poſlal k nam, abychom ſe ſtrogili giti do chramu, w kteremz hrob bozij geſt. A tu przipraviwſſe ſe, ſſli ſme. A tu przisſedſſe przed tyz chram, geſt przed nim placz dobrze [97a] weliky. A tu ſtalo na niem mnoho pohanuow, zen y muzuow, y take niekterych bludnych krzeſtianuow, geſſto take krzeſtianee bayti chtiegij, Ale mnoho bludnych Artykuluow w ſwe wijerze magij, w nichzto ſe ſ obecznu wieru krzeſtianſku neſrownawagij, kterychzto niekolik rot geſt, o kterezto rotie kazdee, pokud wierzij ktera, iakoz toho tam zprawen ſem, na konczy tohoto ſepſanije dotknu a o nich powijem. *[popſali nas w Chramu.]*

A kdyz ſme prziſſli przed dwerze Chramowe, Tu ten czaſtopſany Abrahym, piſarz krale zoldana, na prawe rucze v dwerzij chramowych Sediel geſt ſ mameliky niekoliko, A na lewe rucze Sediel geſt naſs patron. A dali nas gednoho kazdeho po druhem cziſti, kolik nas tam do chramu weſſlo. A kdyz ſme tam weſſli, tehdy patron naſs za nami ſſel geſt naypoſlez. A niekterzij pohanee takee, Ale hned gim kazal Abrahym wen giti. A zawrzewſſe dwerze, zamkli nas tam. A tu [97b] potom boſaczy kniezije a mniſſij rozlicznych zakonuow, kterzij z tiechto okolnijch zemij ſ nami tam na paut prziplauli, wſſiczkni ſſli ſme przed kapliczku, w kteree hrob bozij geſt. A tu pomodliwſſe ſe panu bohu, Boſaczy a kniezije zaczali ſau Salue regina zpiewati. A tak gducze zpijewagijcze, ſſli ſme do kaply matky bozije. a geſt taaz kapla blizko od bozijeho hrobu, A piet Stupniuow kamennych do nije giti. A wegda do nije, na prawe rucze gſau w nije trzije oltarzi: weliky oltarz w proſtrzedcze a na kazdee ſtranie geden oltarz. A tu doſpijewawſſe Salue, Boſak geden vczinil latinie cziſtee a naboznee kazanije. A przi tom powiediel geſt, ze pan kryſtus po ſwem wzkrzieſſenije na tom mijeſtie, kdez geſt weliky oltarz, zgewil ſe geſt nayprwe pannie marygi, matcze ſwee milee. A take powiediel, ze na tom oltarzi, ktery geſt na lewe rucze welikeho oltarze, ze geſt kus od krzize pana [98a] kryſta w Strziebrze okowany a pozlaczeny, kteryz ſme take wſſiczkni ohledawali. A geſt przed nim mrzijezka ſtruniena, Ale muoz Skrze tauz mrziezku gey

dobrze widieti. Dale nam powiediel, ze na prawe rucze welikeho oltarze, na[d] tijem oltařem kteryz geſt, ze geſt kus toho Slaupu, v kterehoz pan kryſtus biczowan geſt. A geſt nad oltarzem tijem dijera cztwerohranata we zdi yako okno. A przed nim drzewiena mrzize nehuſta. A ten Slaup tam za tau mrzezij geſt, ze kazdy tam rukau ſwobodnie ſahnauti muoz A geho ſe dotknauti. A geſt tyz ſlaup mramoru takoweho yako zde w czechach bywagij narudowaty. Tuſſim, ze geſt aſa pieti cztwrtij lokte z wyſſij a puol druheho lokte na tlauſſt wuokol. Take nam powiediel dale, ze w proſtrzedku teez kaply Stalo ſe, kdyz Swata helena doptala ſe krzizuow tiech trzij wſſech — Totizto: na kteremz [98b] pan kryſtus wiſel y teez take tiech krzizuow, totizto dobreho a zleho lotra — A nemohuczy wiedieti w giſtotie, ktery by prawy z nich byl krziz pana kryſta, A tak, kdyz o to ſtarala ſe, chtieczy zwiedieti rada, ktery geſt prawy, A tu ſe treffilo a przihodilo, ze tudy neſli k hrobu vmrle tielo. A tu ſwata helena vzrzewſſi to tielo, kazala ge przineſti na to mijeſto, kdez ti trzie krzizowe byli. A kazala ge poloziti na geden krziz. nebylo nicz. A potom na druhy. opiet nicz nebylo, neb zadny z tiech prawy nebyl. A kdyz na trzetije krziz polozili teez tielo, hned geſt ten vmrly wſtal a ozil. A tu tepruw Swata helena poznala geſt, ktery geſt prawy krziz. a tuuz kaplu m. bozije drzije w ſwe moczy boſaczy. A potom kazali kazdemu ſpijeti otcze naſs a zdrawa maria. A geſt tu odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud ſſli ſme wſſiczkni w proczeſy. A wyſſedſſe przed ſamu tuuz kaplu po tiech pieti [99a] Stupnijech doluow, na kroczey od tiech ſtupnijuow geſt kamen weliky, okruhly yako mlynny, Ale wietczij. A to geſt mijeſto to, kdez ten kamen, kdez pan kryſtus ſtaal po ſwem wzkrzieſſenije A ſe zgewil Swatee marzije magdalenie rzka gije: »zeno, czo placzeſs a koho hledaſs?« Jakoz o tom we cztenije pſano. A wod toho kamene na piet kroczeguow bliz k kapliczcze bozijeho hrobu geſt druhy okruhly kamen. A to geſt to mijeſto, geſſto Swata marzije Magdalena ſtala tu a, vzrzewſſi pana kryſta, miela ho za zahradnika geho ſe taziczy, won-li ge wzal tielo pana kryſta. A na to gije pan kryſtus rzekl: »maria, nerod ſe mne dotykati etc!« A tu nam opiet powiedieli, aby kazdy z nas ſpijel paterz a zdrawa maria. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale ſſli ſme gducze z kaply na lewu ruku k gednee kapliczcze, gijez rziekagij zalarz kryſtuow. A geſt dijera w Skale a woltarz. [99b] A pod tijem oltarzem geſt mijeſto to, geſſto pan kryſtus tu Sediel ſwazany, dokudz zidee wrtali dijery w krzizi y teez take dokudz dielali tý dijery w Skale, geſſto krzizi w nich ſtati mieli. A to mijeſto drzije w ſwe moczy rzekowe. A geſt tu odpuſtkuow *Sedm let a Sedm karen.*

Odtud dale ſſii ſme do ginee kapliczky blizko od prwnije. A w tee kapliczcze geſt oltarz na tom mijeſtie, kde ſau zidee loſowali a hrali o Sukni pana kryſta. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud nedaleko prziſſli ſme k kaple Swatee heleny. A tu geſt ta kapla, geſſto ſwata helena w nije za ſwe ziwnoſti mſſi ſlychawala. A geſt do nije

giti XXX Stupniuow kamennych doluow. A ſau w nije dwa oltarzi. A wegda do kaply, na prawau ruku geſt hlaube XII Stupniuow doluow giti. A tu geſt w Skale wyſekana yama. A tu geſt to mijeſto, geſſto [100a] Swata helena Swaty krziz kryſtuow a kopij a hrzeby a trnienau korunu nalezla y teez ginee dwa krzize. A tu kaplu a to mijeſto ſwatee drzije w ſwe moczy Georgiani. A geſt tu odpuſtkuow: *A ſau tu odpuſtky plnee.*

Odtud z teez kaply zaſe wyſſedſſe, na lewee rucze niekolik malo kroczegij geſt opiet gina kapla a w nije oltarz, A pod tijem oltarzem dijera Cztwerohrana, aſa lokte na wyſs a tolikeez na Sſirz. A przed tau dierau geſt mrzize drzewiena, ze kazdy ſkrze ni muoz tam ſwobodnie rukau ſahnauti. A w tee dijerze za mrzezij tam geſt kamen okruhly yako ſlaup, ſſere barwy. A geſt lokte aſa zdelij a puoldruheho wuokol z tluſſtij. A geſt to ten kamen, yako pan kryſtus na niem Sediel, kdyz poſmijewan byl A korunowan trnovau korunau. A to mijeſto Swatee drzije v ſwe moczy Indiani. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

Odtud dale gducze niekolik kroczeguow prziſſli ſme k Schodu. A tu geſt giti na[100b]horu aſa XVi ſtupniuow do kaply, gijez rziekagij hora kaluarie. A to geſt to mijeſto, kdez pan kryſtus geſt vkrzizowan. A kdyz ſme nahoru przſſli do tee kaply, boſak vczinil geſt latinie welmi cziſtee a naboznee kazanije o temz Swatem mijeſtie welmi ge wychwaluge, ze geſt to mijeſto nayſwietieyſſije mezy wſſemi tiemi ginymi mijeſty, tijem toho dowozuge, ze tu pan kryſtus na tom mijeſtie ziwy y mrtwy widijen geſt A ze tu take wſſeczko lidſke pokolenije ſwu Swatu krwij raczil geſt wykupiti. A tu ze geſt za ſwe wſſeczky neprzately proſyl boha otcze ſweho — netoliko za ty, kterzij gey vkrzizowali a muczili a gemu ſe poſmijewali, Ale y za ty neprzately, za nas za wſſeczky hrzieſſne, genz gey ſwymi hrziechy krzizugeme podnes. a tu take na tom mijeſtie ze geſt ſwuoy kſſafft poſlednij przed ſwau ſmrtij vczinil, ſwuoy [101a] naywietczij poklad, genz nade wſſe ginee geſt milowal, ſwu milu matku Pannu Marigi a Janowi gi poruczil. A na tom mijeſtie ze geſt welike diwy vcziniti raczil: longina Slepeho widomeho vcziniti, lotra kagijeczyho, geſſto prwe nikda nicz dobreho neuczinil, na miloſt przigijeti a hrziechy geho odpuſtiti, nebrz y ray gemu zaſlibiti, ze ſ nim w niem ten den bude. A ſycz gineho mnoho tak kazal, ze gich bylo z nas malo, by neplakali. A potom powiediel dale, ze, Aczkoli hrob bozij take welike Swatee mijeſto geſt, awſſak tomuto ze ſe nemuoz przirownati: Neb ſe przi hrobie bozijem nicz gineho neſtalo nez naprzed, ze geſt Pan kryſtus w niem pochowan po ſwe ſmrti A ze geſt w niem ſwu wſſemohutnoſt okazal a raczil z nieho z mrtwych wſtati, Ale na tomto mijeſtie ſwrchupſanem, horze Caluarie, ty wieczy ſwrchupſanee, totizto naſſe wykupenije nas [101b] wſſech lidſkeho pokolenije. Neb Sycz zadny przed tijem, czin zle neb dobrze, ſpaſen byti nemohl. A na tom mijeſtie ze ge ſe dal znati prawym bohem a prawym Czlowiekem; prawym bohem dal ſe geſt znati tijem, ze longina ſlepeho od przirozenije, kdyz geſt geho Swaty bok kopim otewrzel, A tyz longin tuuz krwij geho ſwatu, kteraz po kopij

doluow tekla, woczij ſwych gij pomazal a hned geſt prohledl. druhe take, ze geſt ſe ſkalee pukalo tu na tom mijeſtie, yakoz o tom dolegije powijem, y teez ginde ſe pukalo na ginych mijeſtech. A tmy ſe ſtali po wſſije zemi. A ſluncze ſe zatmielo, Takze Dyonyzyus, weliky mudrzecz a hwiezdarz w Atenach, w ten czas, kteryz pana kryſta na krzizi muczili, czetl geſt ſwym vczedlnikom o zatmienije Sluncze, ze geſt nemoznee, aby ſe zatmieti mohlo, kdy mieſycz geſt na plnie, A toho czaſu hned pogednau ſe zatmielo. A on rzekl: [102a] »geſt Giſtie: nebot ſe wſſeczken ſwiet zborzij, A nebot buoh wſſeho przirozenije naSylee trpij.« A kdyz zaſſe rozſwietlo, a on widiel, ze geſt ſwiet w ſwe waze zuoſtal, ze geſt buoh naſyle trpiel. A toho boha ze geſt neznal. Vdielal geſt woltarz w Athenach bohu neznamemu. A potom tyz mudrzecz poznal geſt toho boha byti pana Geziſſe kryſta Skrze Swateho pawla, yakoz o tom ſe piſſe w Skutczych Apoſſtolſkych. A Czenturio a ginij widucze ty diwy, kterez ſe przi geho Swatem vmuczenije dali, rzekl geſt: »zagiſte tento geſt Synem bozim byl,« yakoz ſe o tom piſſe w paſſigi Swateho Mathauſſe: zemie ſe trzaſla, a opona Chramowa ſe roztrhla; Skale ſe pukalo a zſedalo, A hrobowe ſe odwijerali, A mnoha tiela wſtala z mrtwych etc. Take dal ſe geſt znati byti prawym czlowiekem tijemto, ze tauz wſſeczku boleſt a mauky, czoz geſt koli trpiel na ſwem Swatem tiele, ze geſt ho rownie [102b] teez bolelo yako gineho czlowieka. A aczkoli mohl geſt to vcziniti ſkrze ſwu wſſemohutnoſt, ze by byl na ſwem Swatem tiele yakozto prawy buoh gſa zadne boleſti netrpiel, Ale toho vcziniti neraczil, aby znamo bylo, ze geſt prawym czlowiekem. a tudy byl prawym bohem, yako naprzed pſano: longinowi od przirozenije Slepemu zrak dal, Skale ze ſe pukalo s geho Swatu Smrtij — vtrpenije magicz to bozſka mocz proti przirozenije lidſkemu — A ze geſt byl prawy czlowiek, boleſt a trapenije na geho Swatem tiele okazowalo geſt. A tak potom teez kazanije wſſeczko wlaſky powiediel geſt. A teez potom ginij kniezij dwa: geden ffranczauzſky a druhy niemeczky, ze ten kniez daleko chybowal, kteryz niemeczky to prawil, ze toho tak wſſeho neprawil iako ten latinie. A teez mijeſto hora kaluarie geſt takto zpuoſobeno: naprzed wegda nahoru po tiech XVIti Stupnijech, na trzi [103a] kroczege od Stupniuow wegda do teez kaply, na lewe rucze geſt ta dijera, w kterez krziz kryſtuow ſtal. A geſt ſwrchu nad nim polozen kamen z bijeleho mramoru, w kteremzto kameni teez dijera tak welikaa geſt yako w ſkale. A taaz dijera geſt okruhla a naprziecz na maiau pijed welika a okruhla a wſſeczka w mramoru y w Skale na II½ pijedi malee z hlubij. Na prawe rucze teez dijery aſa na dwa kroczege geſt Slupecz kamenny, okruhly, aſa I½ lokte zwyſſij. A to geſt to mijeſto, kdez ten Slaupecz ſtogij, kdez geſt byla ta dijera, geſſto krziz toho dobreho lotra w nije ſtaal. Ale na druhe ſtranie na lewe rucze geſt rownie takowy ſlaupek yako y prwnij. A to geſt opiet mijeſto to, kdez geſt ſtaal krziz toho zleho lotra, geſſto ſe ruhal panu kryſtu. A mezy dierau krzize pana kryſta, kdez ſtal, A mijeſtem krzize toho zleho lotra geſt rozpuklina w Skale, ze by w tee rozpuklinie

czlowiek dobrze [103b] lezeti mohl. A taaz rozpuklina w Skale gde przedcze do zemie Skrze druhu kaplu, kteraz pod kaplau hory kaluarie geſt, tak przedcze wzdy do zemie. A to mijeſto Swate przed niekolikonaſti lety drzeli boſaczy. Ale giz Skrze dary a przimluwu krale Georgianſkeho boſakom odyato geſt a Georgianom, tee rotie, dano, ze gim wladnau. *A na temz mijeſtie ſau odpuſtky plnee.*

A odtud s hory kaluarie ſſedſſe zaſe doluow po ſwrchupſanem ſchodie od ſtupniuow ſchodowych aſa XVII kroczeguow A od tiech dwerzij, kudy do Chramu chodije, XIIII kroczeguow, prziſſli ſme k mijeſtu tomu, kdez pan kryſtus s krzize ſniat, pannie marygi, matcze ſwe, w luonie lezal. A tu mazan maſtmi a k pohrzebu przipraweu wedle obyczege, kteryz tehdaz byl. A toteez mijeſto Swatee geſt s zemij za rowno. A nenije na niem ani tu okolo zadneho Oltarze, Nez mijeſto yako hrob, czo by czlo (sic!) [104a] by czlowiek lezeti mohl. A to geſt wydlazeno mramorowymi kuſy iako pieſt zwijeczy. a to mijeſto Swatee drzij jedna rota zlych krzeſtianuow, gimz rziekagij yakobite. *A ſau tu odpuſtky plnee.*

Odtud dale ſſli ſme k kapliczcze bozijeho hrobu. a geſt odtud XXX kroczeyuow. A tu prziſſedſſe k teez kapliczcze, tu ſme wſſiczkni klekli a panu bohu ſe modlili przed tauz kapliczkau. A tu potom, kdyz giz tauz kapliczku otewrzeli, chodili ſme do nije po dwau, po trzech z nas, po gednom. A tu kazdy z nas ſpiegicz niektery paterz, ſſli ſme wen a ginij tam. A to mijeſto Swate a kapliczka geſt takto vdielana a zpuoſobena: naprzed, ze geſt okruhla wuokol mych dwadczyti ſahuow A wſſeczka bijelym mramorem pulerowanym hladcze wſſudy obdielana a Sklenuta a zadneho okna nema. A ma tento zpuoſob: przednije dwerze, kdyz do nije gdeſs, ſau welike a Sſiroke, yako Sycz obeczne [104b] dwerze bywagij v komor; A dwerze, gimiz ſe ty dwerze zawijeragij, gſau drzewiene, hrubym Sſtukwerkem vdielane. A kdyz tiemi przedimi (*sic!*) dwerzmi tam waydeſs, geſt naprzed ſklepek, w niemz gich aſa XI neb XII ſtati muoz newelmi proſtrannie. A tu gſu druhee dwerze kamennee, aſa dwau loket zwyſſij A Sedm cztwrtij lokte na ſſirz. A tu w tom ſwrchupſanem ſklepu przed tiemi dwerzczy, nedochazege geſſtie toho mijeſta, kdez hrob bozij geſt, lezij kamen cztwerohrany, na puol lokte ztlauſſtij A dlauhay a ſſirokay aſa na dwie pijedi. A to geſt ten kamen, na kteremz Andiel ſedıel, kdyz maria magdalena ſ ginymi Marygemi pana kryſta w temz hrobu hledagicze nenalezli, a Andiel gim rzekl Sedie na temz kamenie: »nenije ho zde, gehoz hledate. wſtalt geſt etc.« Jakoz o tom pſano v welikonocznijem cztenije, kterez Swaty Marek popſal. A tu tie[105a]mi dwerzczy malymi ſwrchupſanymi ſehna ſe, kdyz tam waydeſs do te druhe kapliczky, hned na prawe rucze na ſame wedlee tiech dwerzecz geſt oltarz z bijeleho mramoru, hladcze pulerowany. A pod tijem oltarzem geſt tepruw hrob bozij prawy. Ale zadny z nas ze wſſech pautnikuow praweho hrobu toho newidiel geſt. A w temz Sklepu, kdez ten oltarz ſwrchupſany geſt, ledwa muoz w niem Sſeſt czlowiekuow ſtati. A nad tijem oltarzem horzij XI lamp. A prawili mi Boſaczy klaſſtera hory Syon, ze przed nie-

koliko Sty lety drahnie po wſtupenije na nebe pana kryſta ze ſau pautnikom wſſem, kterzij ſau tam k bozijemu hrobu putowali, ten prawy hrob bozij okazowali; A ze ſau pautniczy, beraucze s ſebau noze a deky, ſobie vlamowali kuſy welikee od bozijeho hrobu, czo ſe kazdemu zdalo. A pro tu prziczinu ze toho kazdemu [105b] tak neukazugij iako prwe, a, by mieli kazdemu vkazowati, ze by gey giz dawno roznoſyli, ze by nicz nezuoſtalo. wſſak proto Boſaczy, genz tijem wladnau, czaſem kdoz to wije a gich za to proſy, ze mu to vkazij; ale wſſak rziedko, a muſy mijeti ſſtieſtije welikee, komu to vczinije. nez ſprawil mi naſs patron, ze przed pieti lety tam byl, a ze ho Gardyan z hory Syon, kteryz tijem wladne a klicze od toho ma, ze gey tam s ſebu vwedl a puſtil, gſa ſ nim v welike znamoſti, w zwlaſſtnije dobree wuoli. A prawil mi, ze ma tento zpuoſob: ze przed tijem oltarzem ſwrchupſanym ze geſt dijera kamenem przikryta, kteryz kamen ya take widiel ſem, a tu, kdyz ten kamen ſe wyzdwihne, ze geſt nemnoho po niekoliko ſtupnijech giti doluow, A ze geſt mrzieze zelezna, genz ſe zamyka. A tepruw za tau mrzezij ze geſt hrob prawy bozij. A ze geſt, yakoz mi on prawil, miekka Skala yako opuka, w kterez tyz [106a] hrob geſt wyteſan. A geſt aſa puol lokte hluboko wyteſan w Skalu a na puoldruheho lokte aſa z Sſirzij. A dlauhy ze geſt tak yako ten oltarz, kteryz nad nim ſwrchu w kaple geſt. A dlauhoſt toho oltarze geſt puoltrzetijeho lokte a malo wijecze. *A tu ſau odpuſtky v toho Swateho hrobu plnee.*

A tak to ohledawſſe, ſpali ſme druzy, a druzy ſe tulali a ohledowali Chram wnitrz A mijeſta tiech rot zlych krzeſtianuow, diwagicze ſe gim przi tom a poſluchagicz, kterym obyczegem a rzadem ſwe modlitby wedau. A kdyz bylo ſ puolnoczy, hned poczali Boſaczy kniezije, kterzij pautniczy takee ſami przigeli, mſſe Swatee ſluziti, geden po druhem — kdyz geden odſtaupil, hned druhy prziſtaupil — na tiech Swatych mijeſtech, totizto na oltarzi bozijeho hrobu A na huorze kaluarie, na dwau oltarziech, A na trzetijem na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize gſa ſniat, mazan, tu poſtawili [106b] byli ſtuol, ze na niem kniezije ſlauzili. A ſycz ſem na zadnem ginem mijeſtie newidiel mſſij Sluziti nez na tiech trzech ſwrchupſanych. [*wſſeczka Swata mijeſta gednijem Chramem obdielana.*]

Swata helena czaſtopſana ta Swataa mijeſta wſſeczka, o kterychz praweno, gednijem tijem Chramem obdielati dala a ohradila, ze wſſeczky w gednee ohradie ſu tehoz Chramu. A tyz Chram geſt wſſeczken z teſaneho kamene zdielan y Sklenut. A gducze do dwerzij tehoz Chramu, geſt na prawe rucze wieze dobrze wyſoka, Cztwerohrana, teez z teſaneho kamene zdielana pieknie, a ſwrchu krow na nije wſſeczken Teſanym kamenem ſklenut. A tyz Chram wſſeczken teez Sklenut geſt. A ſau w niem cziſtij Slaupowe mramorowij, wyſoczy, tluſtij a pulerowanij, na kterez Chram tyz Sklenut geſt. A nad tauz kapliczkau, kdez w nije hrob bozij, geſt ſwrchu nad kapliczkau przipraweno, ze [107a] niekolik lamp horzij. A rownie nad kapliczkau ſwrchu w Sklepie w Chramu geſt dijera welika, okruhla, aſa Cztyrz ſahuow, kterauzto dierau Swietlo do Chramu gde, Neb Sycz

oken nema tyz Chram. A w temz Chramie krom Boſakuow, kterez tam Gardian z hory Syon poſyela, geſt Sycz ginych Sedm roth, geſſto take krzeſtianee bayti chtije, Ale negſu prawij, nez bludnij krzeſtianee, neb mnoho bludnych kuſuow drzije, s obecznu ſe wieru krzeſtianſku neſrownawagij. A ti take w temz Chramie ty niektera Swata mijeſta drzije, yakoz ſe o nich potom dolegije powije, pokud kazda rota wierzij, A yake obyczege magij. [*Chram nam otewrzeli*.]

We cztwrtek, den Swateho Jakuba, Apoſſtola, aſa dwie hodinie na den Abrahym czaſtopſany prziſſel, odmekſſi y otewrzel chram. A tu ſme wyſſedſſe wen z Chramu ſſli ſme kazdy z nas pautnikuow do ſwe hoſpody. tyz den o neſſporzijech poſlal k nam patron [107ᵇ] naſs, abychme ſe ſtrogili a ſſli do klaſſtera hory Syonſke, A ze tu puoydem do Betlema. A tu przi-ſtrogiwſſe ſe, ſſli ſme tam a nalezli ſme oſly hotowe, ani nas czekali. a wſedawſſe geli ſme k Bethlemu. A Betleem od Geruzalema geducz, lezij proti zapadu Sluncze piet mil wlaſkych od Geruzalema, A welmi zlaa, kamenita czeſta. a na puol czeſty aſa mezy Geruzalemem a Betlemem, kdyz ſme przigeli, vkazali nam to mijeſto boſaczy, kdez ſe ta hwiezda zgewila Swatym trzem kralom zaſe, kteraz ſe byla gim ztratila, kdyz k Geruzalemu geli A przed nimi ſſla az do Bethlema, yakoz o tom we cztenije pſano. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A odtud ſ toho mijeſta vkazali nam wrſſek, kteryz nam byl po lewe rucze. A na tom wrſſku obywal a ſwe Syedlo miel Otecz Swateho Eliaſſe proroka, kteryzto Eliaſs bozſkym zpuoſobem na ohniwem [108ᵃ] woze wzat geſt do rage. a na tom mijeſtie ſe rodil tyz Swaty Eliaſs prorok. A tu geſt odpuſtkuow, kdoz na to mijeſto pohledij, *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale geducz naſſij czeſtu vkazali nam mijeſto to, kdez Andiel wzal Abakuka proroka za wrch a geho neſl do Babilona k Danyelowi proroku, kteryz byl mezy lwy vwrzen, yakoz o tom w Starem zakonie pſano geſt. A bylo nam teez mijeſto po prawe rucze nedaleko. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale geducze vkazali nam na prawee rucze wrſſek a zdi zborzenee. A tu geſt byl duom yakoba patryarchy. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Dale geducze tuuz czeſtu, wedle ſame czeſty na prawe rucze vkazali nam hrob rachele, zeny ſwrchupſaneho yakoba patriarchi.

A geſt okruhly yako wijezka a ſwrchu [108ᵇ] przikryt kamenem, yakoby puolkulij przikryl. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A potom aſa hodinu przed weczerem przigeli ſme do bethlema. A tu przed Chramem ſſedli ſme s oſluow a ſſli ſme k koſtelu. A tu pohanee Glayczmanowe ſedieli v dwerzij koſtelnijch a nas gednoho po druhem cztli A tam pauſſtieli malymi dwerzczy, ze ſe z nas kazdy ſehnauti muſel gda tam. a tu nas potom zamkli.

A tyz koſtel a klaſſter vſtawiela gey ke czti pannie marygi Swata helena. A geſt cziſty koſtel, ze na tee wſſije czeſtie od benatek poczna w tiech wſſech zemijech cziſſtczijeho ſem koſtela newidiel. a drzije gey Boſaczy, a geſt gich w niem wzdyczky oſm. A geſt tyz klaſſter mych LXXVII kroczegij zdelij a XXXVIII kroczegij z Sſirzij. A nenije ſklenut, nez nad oltarzem welikym tu geſt ſklenut. a na ſtranach obau [109a] wedle oltarze welikeho geſt na kazde ſtranie geden oltarz, a geſt nad nimi take ſklenuto. a ma tyz koſtel padeſate ſlaupuow mramorowaych welmi cziſtaych a dobrze wyſokych, aſa XV loket kazdy z wayſſij a z tlauſſtij wuokol me puol dewaty pijedi. A ti Slaupowee ſtogije w temz klaſſterze Cztyrzmi rzady, totizto w kazdee ſtranie dwiema rzady. A geſt tyz koſtel wſleczken dlazen bijelym mramorem, A to hladcze pulerowano, ze ſe lſkne yako zrczadlo. A geſt dlazen welikymi kuſy, trzij loket a cztyrz druhay kamen zſſirzij a tolikez zdelij. A w kuoru okolo welikeho oltarze a v druhych dwau oltarzuow na ſtranach ſu ſtijeni wſſudy takowym mramorem ſwrchupſanym zdielani, a cziſtie to kamenije ſpolu ſpogeno. A potom w poluhodinij po naſſem tam wgitij do klaſſtera boſaczy, kterziz tam bydle, weſſli z ſweho Ambitu ſ proczeſy s koruhwemi a ſſli przed nami, A my za nimi. A tu w Ambitie [109b] przisſli ſme ke dwerzom a ſſli ſme ſchodem doluow XVI ſtupniuow. A tu geſt Sklep a ma gedine okno. A kdyz ſe tam doluow ſegde, od ſchodu tehoz na prawau ruku XVIII kroczeguow przisſli ſme k gednee Geſkyni w Skale wyteſanee, yakoby Sklep byl. A tu na zad w tee Geſkyni we tmie w Skale geſt wyteſano yako Sklep maly, A w tom geſt Swateho Jeronyma hrob cziſty, z bijeleho mramoru vdielany, w kte-remzto hrobie Swaty Jeronym po ſwe ſmrti pochovan geſt a mnoho leth w niem lezal. A take tyz Swaty Jeronym na tom mijeſtie za ſwe ziwnoſti ſwe obydle tu miel mnoho leth. A tu na tom mijeſtie w tee Geſkyni wykladal zakon Stary y nowy y teez take zaltarz z rzeczke rzeczi do latinſke. A hned blizko odtud od hrobu Swateho Jeronyma nietczo malo krocze-guow na lewe rucze geſt opiet w Skale wyteſanaa druha geſkynie mala, a w tee geſt hrob Swateho Euzebia, [110a] kteryz byl vczedlnik Swateho Jeronyma. Ale giz zadnay z nich ani Swaty Jeronym ani Swaty Euzebius tu w tiech hrobijech nelezije, Nez oba dwa po ſwaych Smrtech mnoho let tu lezewſſe, do rzima przeneſeni ſau. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm let a Sedm karen.*

Odtud dale ſſli ſme ſ proczeſy do koſtela a ſſli ſme nayprwe k tomu oltarzi, kteryz geſt na prawe rucze welikeho oltarze. A tu kniezij ſpijewali Salue regina. A tu nam kardian betlemſky oznamil, ze na tom mijeſtie, kdez tyz oltarz geſt, ze geſt pan kryſtus tu na tom mijeſtie obrzezowan wedle obyczege zakona Stareho. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

Odtud ſſli ſme zaſe na druhau ſtranu k tomu druhemu woltarzi, ktery geſt na lewe ruczc welikeho oltarze. a tu nam opiet oznamili, kdez ten oltarz, ze na tom mijeſtie [110b] Swietij trzie kralowe ſtrogili ſe ſ obietij, kteruz panu kryſtu obietowali prwe, nez tam ſſli. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Od tehoz oltarze zaſe zpatkem proti dwerzom koſtelnim XII kroczegij geſt na lewe rucze ſchod okruhly doluow do zemie piet Stupniuow mramorowych. A tu potom ſau dwerze, kterez ſe zawijeragij. a wegda tam tiemi dwerzmi, geſt geſſtie deſet Stupniuow ginych doluow giti do kaply, kteraz w zemi pod kuorem koſtelnim geſt. A tu ſegda, hned na lewe rucze geſt oltarz na tom mijeſtie, kdez ſe geſt pan kryſtus narodil, rownie pod tijem oltarzem. *A tu ſau odpuſtky plne.*

A od toho oltarze a mijeſta, kdez ſe pan kryſtus narodil, na cztyrzi kroczege na prawau ruku geſt geſſtie piet Stupniuow dolegije doluow giti do ginee Geſkynie w Skale wyteſanee, w kterezto, doluow ſegda [111ª] tiech piet Stupniuow, hned wedlee ſameho naydoleyſſijeho Stupnie geſt mijeſto to, kdez ſu ſtali Geſliczky, w kterychz pan kryſtus lezal, kdyz ſe narodil mezy wolem a woſlem. A geſt na tom mijeſtie vdielano z bijeleho mramoru, pulerowaneho hladcze, yakoby truhlicze byla trzij loket aſa na del a puoldruheho lokte z Sſirzij a puol lokte anebo malo wijecze z hlubij. A kdyz ſe geden obratij proti Geſliczkam twarzij, na lewe rucze dwa kroczege rownie proti ſwrchupſanym pieti ſtupniom, kudyz tam gdau, geſt mijeſto, kde panna maria ſ panem kryſtem ſedawala gey ſwymi prſy kogeczy. A w tee ſwrchnije kaple, kdez ſe pan kryſtus narodil, gda s huory do nije, na prawau ruku od toho mijeſta, kdez ſe narodil, na zad w kaple przi ſamee zdi geſt to mijeſto, geſſto panna maria Sediela s panem kryſtem, kdyz ſau mu Swatij trzije krali obieti przineſli. A hned [111ᵇ] na prawau ruku toho mijeſta geſt dijera w Skale, kterauz prawij bayti, ze, kdyz Swietij trzije krali ſwe obieti obietowati chtieli panu kryſtu, ze ta hwiezda, kteraz gim z gich wlaſti czeſtu vkazowala przed nimi gduczy A tu prziſſedſſi nad ten duom, ſtala, kdez ſe pan kryſtus narodil, A tu ſe w przitomnoſti ſwatych trzij kraluow wſtrzelila ſe do tee dijery wedlee matky bozije, iakoby gim rzekla: »ted geſt, gehoz hledate.« A tu w teez kaple na tiech mieſtech Swatych *Gſau na kazdem zwlaſſtnije plnee odpuſtky.*

A to ohledawſſe, ſſli ſme z koſtela do Ambitu. a tu ſme gedli, czo ſme mieli. a v weczer ſamy Gardyan z klaſſtera tehoz, prwe ſe ſe mnu w Geruzalemie ſeznamiw, prziſſed ke mnie powiediel mi, ze chcze o puolnoczy przigiti A mne zbuditi a mnie nietczo zwlaſſtnijeho vkazati; yakoz tak vczinil: zbudil mne A wedl mne ſama Cztwrteho [112ª] dobrze hluboko ſchodem yakyms doluow A vkazal mi pohrzeb tiech newinnych dietatek, kterez herodes dal zmordowati pro pana kryſta. A to ohledawſſe ſſli ſme do koſtela do kaply tee, kdez ſe pan kryſtus narodil, Ano giz mſſe ſlauzije. A byli ſme tu v niekoliko mſſij. A tak Slauzili aſa dwie hodinie na den, wdy geden kniez po druhem. A gſu w tee kaple cztyrzi oltarze. *[Bethlem chtieli borzitı].*

W patek po Swatem Jakubu Apoſſtolu, prwe nez ſme wyſſli z klaſſtera tehoz, prawil mi boſak geden z tehoz klaſſtera Betlemſkeho a giſtil to zagiſte, ze ſe ſtalo tak, ze niektery zoldan, przedek tohoto, trzikrat poſlal do Betlema dielniky, aby tyz klaſſter oborzili, chtie ſobie tiemi ſlaupy, genz

ſau tu, a tijm ginym cziſtym kamenim nietczo gineho vſtawieti. A kdy tam dielniczy prziſſedſſe chtieli to borziti, ze ochrnuli wſſiczkni, ze zadna zadnau rukau hnuti [112b] nemohl, a ze od tee doby zadnay zoldan ſ o to nepokuſyl, by to chtiel borziti. Takee mi tyz boſak prawil, ze gedna take teez dielniky had weliky rozehnal wyſſed z Cziſterny, kteraz geſt mez tijem mieſtem, kdez ſau ſe Swietij trzije kralowe s obietij ſtrogili, A kaplai kdez ſe pan kryſtus narodil. A w tom pohanee tlukli ſau na dwerze koſte nije, Abychme ſe zaſe precz ſtrogili. A tu wyſſedſſe, wſedali ſme na oſl A Gardian z betlema ſ nami. A geli ſme Inmontana Judee. a Gewſſ chwili, vkazali nam to mijeſto, kdez ſau Angelee paſtayrzom, genz paſl zwieſtowali Narozenije pana kryſta, yakoz o tom pſano we cztenije. A dal malo geducze y ſſedali ſme ſ woſluow a ſſli ſme pieſſky aſa na cztwer neb na patery hony. A potom ſme ſſli k wrſſku nahoru A prziſſli ſm k kaple, kteruz dala Swata helena vdielati. A na tom mijeſtie, kdez t kapla geſt, byl geſt prwe duom [113a] Swateho zacharyaſſe, otcze Swateh Jana krztitele bozijeho. a ſau dwie kaple, gedna na druhe, a ſau obi oborzenee a bez ſtrzechy. a Swrchnije kapla geſt to mijeſto, kdez Swat zacharyaſs, kdyz byl oniemiel z dopuſſtienije bozijeho — A to proto, z nechtiel Andielu wierziti, kterehoz pan buoh byl k niemu poſlal, Aby gem zwieſtowal, ze Swata Azbieta, zena geho, Syna poroditi ma. take ſe tu n tom mijeſtie ſtalo, kdyz Swata Azbieta Syna porodila, ze Swaty zacharyaſ kazal ſobie przineſti przipravvu, aby mohl pſati, a napſal geſt rukau ſwau kterak temuz dijetieti rzekati magij, zegmena tato ſlowa: »Jan bude gmen geho«, iakoz o tom we cztenij pſano. A hned po tom pijſmu, yakz to napſal Swaty zacharyaſs zaſe promluwil geſt A chwalil pana boha a ſlozil geſt t na temz mijeſtie Benedictus dominus deus Iſrael, tu canticu. [113b] A t geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm kareen.*

A z tee ſwrchnije kaply ſſli ſme ſchodem doluow we zdi doleyſſij kaply a sSfedſſe doluow, na lewe rucze teez kaply geſt to mijeſto, kde panna maria przeſſedſſi przeſ hory k Swatee Alzbietie, gije tu pozdrawil iakoz o tom teez we cztenije pſano. A tu na temz mijeſtie panna mari Slozila ten zalm »magniffıcat anima mea dominum oc.« A na druhe ſtrani na prawe rucze rownie proti tomu ſwrchupſanemu mijeſtu geſt dijera w zdi. Ale na tom mijeſtie nenije zed tluſta, nez hned za zdij Skala. to ge to mijeſto w tee dijerze, geſſto Swaty Jan, krztitel bozij, gſa dietatken maliczkym, tu w tom pokogi byl. A kdyz Erodes w ty czaſy, kdyz ſe pa kryſtus narodil, wyſlaw ſwe Sluzebniky po tee wſſije zemi Judee dal ne winniatka mordowati, A kdyz ſu tijz [114a] prziſſli k temuz domu Swateh Zachariaſſe chtijecze w niem dietij hledati, aby ge zmordawali *(sic!)* wedle rozkazanije herodeſowa, *Tu je geſt* na tom mijeſtie zed otewrzela y ta Skal za nij, ze Swateho Jana geho matie tam ſchowala, Aby ho ti wyſlanij o herodeſa nemohli nalezti. A zaſe ſe zawrzela taaz zed bozim zpuoſobem ze ho nenalezli. A kdyz ſau odeſſli, ze taaz zed zaſe ſe otewrzel ze ho Swateho Jana zaſe wzala matie geho. A znati w tee Skale, rowni

yakoby do woſku wtlaczeno bylo, rucziczka dijetieczy. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

A tu wſedawſſe na oſly, geli ſme odtud aſa patery neb ſſeſtery hony. A przigeli ſme k koſtelu, kteryz Swata Elena we gmeno a ke czti Swatemu Janu, krztiteli boziiemu, dala vdielati, neb tu byl prwe duom Swateho zachariaſſe. A tu geſt to mijeſto w temz koſtele, kdez ſe geſt Swaty [114ᵇ] Jan narodil, kterezto mijeſto widiel ſem ſ ginymi pautniky. A muſy k niemu giti doluow, yakoby ſſigij do piwnicze ſſel dobrze tmawee. A przed czaſy byl geſt welmi cziſty koſtel. Ale Sklepowee wietczij dijel ſe geho oborzili krom kuor, ten ſtogij. A pohanee magij w niem obydle ſwe A chowagij w niem woſluow, telat a kraw. bud panu bohu zel, nacz ge tomu bozijemu domu prziſſlo. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

Odtud dale geli ſme wſſe k wrchu a dobrze dlauho a naramnie zlau a kamenitau czeſtau, geſſto horſſije byti nemuoz. a przigeli ſme k koſtelu Swateho krzize. A tyz koſtel lezij przi ſtrani. A w temz koſtele za welikym oltarzem. na zad pod tymz oltarzem, geſt w zemi cztwerohrana dijera aſa trzij Cztwrtij lokte welika. A na tom mijeſtie roſtlo geſt to drzewo Swateho krzize, na kteremz pan kryſtus vkrzizowan. A tyz koſtel drzij gey Georgiani. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

[115ᵃ] *A poczitagij od* tehoz koſtela wlaſku gednu mili do Geruzalema. A tu ohledavſſe geli ſme k Geruſalemu. A przigeli ſme tam o poledni. a nedali nam opiet geti do mieſta. muſyli ſme aſa hony od mieſta ſſedati a pieſſky giti. a tu prziſſedſſe do hoſpody, nemieli ſme czo gijeſti nez polewku z aukropa s olegem a chleb a wino w hroznijech. *[ſſli ſme do Chramu].*

W tom opiet patron poſlal po nas, abychme ſe ſtrogili giti do Chramu bozijeho hrobu. A tu prziſtrogiwſſe ſe, aſa hodinu przed weczerem ſſli ſme tam. a tu ſme opiet ſ proczeſy gducze wſſiczkni za kniezimi Swata mijeſta wſſeczka tu w temz Chramie nawſſtiewowali yako prwee. A tu przed Samau kapliczkau hrobu bozijeho zlij krzeſtianee niekterzij, gimz rziekagij latinie Criſtiani de Cinctura, prodawali Sſamlaty, Taminy, paterze a perly a drahe kamenije. A tu aſa o pulnoczy bratr geden zakona boſaczkeho — [115ᵇ] Czlowiek oſmdeſati leth w ſtarzij anebo ſtarſſij, neb ſe ſam prawil tam okolo padeſati let w tom klaſſterze na huorze Syon bayti, A nenije kniez, nez Sycz bratr zakona — A ten paſowal pautniky na rytijerzſtwije, ktoz chtiel rytijerzem byti. Take ſme tehdaz po proſeczy tulali ſe po Chramie a ohledawali ſme ta mijeſta Swata, kterez drzije ty gine roty tiech zlych krzeſtianuow. y po tiech wieczech gducze od kaply hrobu bozijeho do kuoru, geſt tu w kuoru kamen Cztwerohranaty, a w niem w proſtrzedku dijera. A to mijeſto, kdez ten kamen geſt, ma byti proſtrzedek ſwieta. A lezal ſem na tom kam nu a ſpal ſem aſa dwie hodinie. A w tom poczali kniezije mſſe ſluziti hned ſ puolnoczy a ſlauzili aſa dwie hodinie na den. [*puſſtieni ſme do Chramu.*]

W ſobotu po Swatem yakubu dwie hodinie na den puſtili nas z Chramu. y ſſli ſme kazdy do ſwe hoſpody. A potom w ſamy weczer Patron poſlal k nam ke wſſem paut[116a]nikom, abychme rano przijſſli do klaſſtera na horu Syon A tu po mſſi abychme v boſakuow gedli. *[byli ſme w kla-ſſterze v mſſe].*

W nedieli po Swatem Jakubie rano dobrze przed Slunczem ſſli ſme do klaſſtera ſwrchupſaneho, ano mſſe Slauzije. A kdyz bylo po wſſech mſſech, tehdy v welikeho oltarze boſak obratiw ſe k nam oznamowal nam ta ſwataa mijeſta, kteraz tu w koſtele gſu: Naprzed na tom mijeſtie, kdez geſt weliky oltarz, ze geſt tu pan kryſtus na tom mijeſtie s vczedlniky ſwymi weczerzel w zeleny Cztwrtek a tu nowy zakon vſtawil. *A tu ſau odpuſtky plnee na tom Swatem mijeſtie.*

Za tijem welikym oltarzem za zdij proti dolu Syloe XIIII aneb XV kroczegij od welikeho oltarze geſt to mijeſto, kdez ſau toho Beranka pekli, kterehoz pan kryſtus ſ vczedlniky ſwymi gedl na ſwe poſlednije weczerzi. A na prawe rucze od welikeho Oltarze trzi [116b] kroczege od tehoz oltarze geſt giny oltarz. na tom mijeſtie pan kryſtus po ſwe weczerzi vczedlnikom ſwym nohy vmywal. a pod tijem oltarzem na zemi vkazali nam kamen, na kteremz pan kryſtus kleczal, kdyz ſwatemu Petru nohy myl. *A ſau tu odpuſtky plnee.*

Wodtud ſſli ſme proſeczy zaſe zpatkem aſa XVI kroczeguow od welikeho oltarze. a wyſſli ſme na ſtranie dwerzmi wen, kterez gdau ſwrchu na Ambijt tehoz klaſſtera. y ſſli ſme po tiech Sklepijech ſwrchu po Ambitie wuokol, az ſme przijſſli ke zdi zaſe proti welikemu oltarzi. A tu za tijem welikym oltarzem a za tijem druhym oltarzem, kdez pan kryſtus nohy myl vczedlnikom, ſſli ſme po Schodie kamennem niekolik Stupniuow nahoru. A tu geſt kapla, ale zborzena. To geſt to mijeſto, kdez pan kryſtus po ſwem na nebe wſtupenije na tom mijeſtie Apoſſtolom ducha Swateho ſeſlal. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

[117a] *Odtud zaſe ſſedſſe* tiemi ſtupni ſſli ſme do malych dwerzecz A tu dale po ſchodie doluow az do Ambitu. A tu w Ambitie dole w kautie wedle ſame koſtelnije zdi geſt kapliczka, A w nije oltarz. A tu geſt to mijeſto, kdez ſe pan kryſtus po ſwem z mrtwych wſtanij Apoſſtolom zawrzenymi dwerzmi vkazal y teez podruhe w tyden, geſſto Swaty Thomaſs tu byl ſ nimi. A prwe nechtiel wierziti Apoſſtolom, czo mu prawili, ze pana kryſta widieli. A na tom mijeſtie pan kryſtus take kazal Swatemu Thomaſſi, aby geho drahe rany omakal a nebyl wijecze newierziczi, yakoz o tom we cztenije pſano. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

A ty wſſeczka mijeſta ſwrchupſana, totiz, kdez pan kryſtus weczerzel, kdez nohy myl Apoſſtolom, A teez, kdez gim ducha Swateho ſeſlal, zda mi ſe wedle rozomu meho, ze geſt ſe to wſſeczko ſtalo w gednom pokogi, neb ſau ta wſſeczka Swata mijeſta poſpolu [117b] na ſſirz y na del aſa we XII kroczegijch. A ohledawſſe ta mijeſta Swataa, ſſli ſme do Conuentu, kdez boſaczy obydlee ſwe magij. A tu nas wſſeczky poſadili za

dluhym ſtolem. A boſaczy nam ſlauzili gijedlem a pitim noſecz nam. [*ohledowali Swataa mijeſta*].

A po tom obiedie proſyl ſem Gardiana z betlema, ze geſt ſ nami poſlal gednoho bratra z zakona, aby nam vkazal mijeſta Swata, na kterychz ſme prwe nebyli. y wedl nas nayprwe, kdez byl duom kayffaſſuow. A geſt to mijeſto aſa na puol druhych honuow od klaſſtera hory Syon. a Sſli ſme do toho domu malymi dwerzczy. A tu wegda do tehoz domu, geſt mijeſto, kdez Swaty petr pana boha zaprzel, geſſto mu diewka wratna rzekla: »wieru zagiſtee ty geden z uczedlnikuow tohoto czlowieka gſy«. A od tiech wratecz, kudy ſme tam weſſli, X kroczeguow geſt to mijeſto, kdez ſu wohen mieli, geſſto ſe hrzieli ti, kterzij pana kryſta [118a] yali. A tu podruhe opiet Swaty Petr chtie ſe hrzieti v tehoz ohnie zaprzel geſt kryſta, gſa opiet od tiech narzczen, kterzij tu v ohnie ſtali. A toteez mijeſto, kdez ohen byl, geſt obdielano zdij aſa kolena zwayſſij. A wod tehoz mijeſta piet kroczegij na prawau ruku we zdi geſt dijera zwayſſije, ze prziſtupie k nije, do nije rukau ſahnauti muoz. A geſt cztwerohrana, Aſa puol lokte zſſirzij a zdelij a nevplnie puol lokte zhlaubij A w tee dijerze ſediel geſt ten kohaut, yako zazpijewal, kdyz Swaty petr pana kryſta zaprzel. Potom malo dale na prawu ruku ſſli ſme do maleho koſtelika, w kteremzto geſt oltarz. A na tom oltarzi lezij ten weliky kamen, kterymz byl hrob pana kryſta zawrzien, Yakoz trzi maryge, hledagicze pana kryſta po geho wzkrzieſſenije, o tom kamenu mezy ſebu mluwili rzkucze: »kto nam odlozij kamen ode dwerzij hrobowych?« Neb byl weliky [118b] welmi. Jakoz o tom we cztenij pſano. A tentyz kamen geſt delſſij nez meho ſahu a aſa dvau loket z Sſirzij a w proſtrzedku geſt ſkuoro dwau loket z tlauſſtij. A na kragijch wſſudy wuokol geſt wod nieho vrazowano mnoho, ze geſt ſotwa lokte ztlauſſtij. Wod tehoz oltarze, kdez ten kamen geſt, na prawe rucze ſau we zdi malee dwerzcze, ze, ktoz tam chcze gimi giti, muſy ſe ſehnauti. A tu geſt ten zalarz, do kterehoz pan kryſtus wſazen byl tehdaaz, kdyz ho k kayffaſſowi prziwedli. A tu w niem ſediel, az den byl. A geſt vzky, ze ſem ſwym ſahem wſſudy wuokol wyſahl. A to mijeſto Swatee A tyz koſtelik drzij a magij w ſwe moczy Armeni. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

*Odtud aſa**) *zaſe wyſſedſſe* ſſli ſme aſy puol druhych honuow proti mieſtu Geruzalemu. A tu ſme prziſſli k tomu mijeſtu, kdez byl duom Annaſſe biſkupa. A tu geſt opiet maly koſtelik na tom [119a] mijeſtie, kdez pan kryſtus gſa tu prziweden, poſmijewan. A tu take na tom mijeſtie mu policzek dan od toho, kteryz mu rzekl: »tak-li odpowijedaſs Biſkupu?« Iakoz o tom pſano w paſſigi. A przed tijem ſamym koſtelem ſtogij oliwa. A tak nam ten boſak, kteryz ſ nami byl za giſte prawil, ze taaz oliwa byla geſt tehdaaz, kdy ſu, yawſſe pana kryſta, do tehoz domu wedli, A prawil, ze nema zahynauti az do ſkonanije ſwieta ta oliwa. A to mijeſto Swatee

*) *aſa* v rukopise přeškrtnuto.

a tyz koſtelik drzije a magij w ſwe moczy Suriani. A geſt tu odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Tyz den aſa dwie hodinie przed weczerem z nas niekterzij putnikuow ſebrawſſe ſe, ſſli ſme ſpolu, abychme ohledali duom pilatuow. A prziſſedſſe tam, kdyz ſme do domu weſſli, nedaleko od wrat tehoz domu na prawe rucze geſt pokoy cztwero[119b]hrany, zborzeny ſwrchu, nez na ſtranach ſu zdi. A na tom mijeſtie geſt pan kryſtus przed pilatem obzalowan a take geſt tu na tom mijeſtie biczowan, trnowu korunu korunowan, poſmijewan y take tu na Smrt odſauzen. a kazdy z nas muſel dati Benatſky penijez, marketu rzeczeny, ze nas hoſpodarz toho domu puſtil. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

Tehdaaz ſme take ohledali ten koſtel, geſſto ſe panna maria tu na tom mijeſtie rodila. tu byl duom otcze gegijeho. A geſt przed tijem koſtelem placz yako kerchow. A hledieli ſme do tehoz koſtela dierami Skrze dwerze, Neb pohanee zadneho krzeſtiana tam do nieho nepuſtije, nez ſami ſwe modlitby rziekagij w niem. A nenije w niem zadneho oltarze. Gducze odtud do hoſpody, proſyli ſme patrona, aby nam zgednal oſly, aby nas rano czekali na horze Syon klaſſtera.

W pondielij po Swatem Jakubu, kdyz byl [120a] den, ſſli ſme ke mſſi na horu Syon. A tu po mſſi wſedawſſe na oſly, geli ſme a ſ nami dwa boſaczy. nayprwe geli ſme blizko a mimo ſamee to mijeſto, A bylo nam po prawee rucze, kdez zidee chtieli pannu marigi przewrczy ſ marami, kdyz gi Apoſſtolee neſli po Smrti gegije. A odtud nedaleko geſt mijeſto v ſame czeſty. A geſt na niem niekolik welikych kamenuov. A tu geſt to mijeſto, kdez Swaty petr, zaprzew pana kryſta, plakal a zelel toho. Odtud geli ſme czeſtau doluow po Mieſto Geruzalem, nechawſſe mieſta na lewe rucze. a nad ſamau tau czeſtau geſt zed welika z teſaneho kamene, dobrze wyſoka, za kteruzto zdij widieti Chram geden. Ale nenije tak welikay yako Chram Sſalomunuow. A geſt wolowem przikryt. A tu nam powiedieli, ze panna maria, matka bozije, w ſwem dietinſtwu byla do tehoz Chramu od [120b] ſwych rodiczuow obietowana A ze tam obydle ſwe miela XIIII leth. dale geducz czeſtau doluow, za tauz zdij byl Sſalomunuow Chram. Ale nemuoz ho odtud widieti, nez s huory oliwetſke vzrzie obadwa taaz Chramy. A [do] tychz Chramu obudwu zadny zid ani krzeſtian neſmije; pak-li by kto wſſetecznie wſſel tam, tehdy neb hrdlo ſwe ztratij, Aneb wijery zaprzieti muſy. Take tyz Chram, acz ſlowe Chram Sſalomaunuow, Ale nenije ten od Sſalomauna zdielany, nez toliko na tom mijeſtie ze geſt, kdez Sſalomun ſwuoy Chram byl vſtawiel. A po wonom Chramu Sſalomaunowu to gmeno ma. Neb tento nynieyſſij geſt trzetij nebo Cztwrty po Sſalomaunowu. A tu dale przigeli ſme do dolu Jozaffat, kteryz duol geſt mezy mieſte[m] Geruzalemem A horau Oliwetſkau. A geſt vzky duol. a tu przegewſſe prgeſ tyz duol, Nechali ſme hrobu Abſolonowa na [121a] prawe rucze a geli ſme welmi zlau czeſtau a kamenitau v wrch nahoru. A tu nedaleko po prawe rucze vkazowali nam ſtarau zed, kdez byl duom Gidaſſuow ſſkaryotſkeho. Malo waſs (sic) czeſtau geducz vkazowali

nam drzewo to z toho korzena wyroſtlee, yako ſe na niem Gidaſs obieſyl. A geſt nad tijem drzewem Skalka. opiet dale a wayſs v wrch geducze ukazali. nam mijeſto, a lezij na niem kamen welikay tu, kdez ten ſſijk ſtaal, geſſto gey pan kryſtus tudy gda zlorzeczil, ze vſechl, protoze owotcze neneſl. Take ſem widiel tehdaz v ſameho toho kamene, kdez ten zlorzeczeny ſſijk ſtal, ginay ſſijk ruoſti A ſycz onde y onde okolo gina drzewa ſſikowa. Ale ten byl mezy nimi bledy, yakoby vwadl. a dale geducze przigeli ſme na wrch. A geli ſme czeſtau rownie niekolikery hony proti poledni a przigeli ſme do betany. A lezij betanya dwie mili wlaſke od Geruzalema. [121b] A taaz Betanya bylo Syedlo Sſimona malomoczneho, a ſu geſſtie zdi zborzenee. A tu na tom mijeſtie, kdyz pan kryſtus byl v tehoz Sſimona malomoczneho, Swata marzije magdalena przijſedſſi k niemu s drahau maſtij, geho mazala. A tu gije wſſeczky hrziechy na tom mijeſtie od pana kryſta odpuſſtieni gſu. *A tu ſau odpuſtky plnee.*

Tu ſſedawſſe s oſſluow ſſli ſme pieſſky ſtezkau doluow pod ten duom ſwrchupſany do wſy, kteraz pod nim geſt, aſa hony. A ſſli ſme do gednoho pohana Sedlaka dworu malymi dwerzczy a przijſſli ſme k kaple, kterazto kapla geſt pod wrſſkem tijem, na kteremz duom ſwrchupſaneho Sſimona malomoczneho byl. A ta kapla geſt naprzed Sſiroka, kdyz do nije gdau, A ma dwoge dwerze, kterez ſe zamykagij. Awſſak wnitrz nenije niczimz [122a] przedielana. od gedniech dwerzij magij ti Sedlaczy pohanee klicz a od druhaych dwerzij Boſaczy s hory Syon. A pohanee ſe wedle ſweho obyczege w teez kaple modlee. A boſaczy take czaſem na gednom oltarzi w nije mſſe ſlauzije, yakoz o tom dolegije powijem. A tu, kdyz nam Boſaczy otewrzeli ſwe dwerze, wſſedſſe do kaply, hned v ſamych dwerzij, kdyz tam waydeſs, na lewau ruku geſt hrob Swateho lazara z bijeleho mramoru pulerowaneho vdielany ſwrchu, yakoz hrobu obyczey geſt dielati. A pod tijem hrobem w zemi geſt ten prawy hrob Swateho lazara, w kteremz lezal Cztyrzi dni tyz Swaty lazar. A pan kryſtus ho z toho hrobu wzkrzieſyl z mrtwych. a od tehoz hrobu pietmezczytma kroczegij giti rownie vprzijemo proti tiem dwerzom, kudy ſme do kaply weſſli, geſt ſchod po Sedmi Stupnijech [122b] kamennych nahoru wgiti ke dwerzom. A kdyz tiemi dwerzmi tam waydeſs, hned wedle ſamych tiech dwerzij na lewe rucze geſt oltarz na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſtaal a na lazara wolal, aby wyſſel wen z hrobu, A geho tu pan kryſtus na tom mieſtie ſtoge z mrtwych wzkrzieſyl. od tychz dwerzij dwa kroczege rownie proti dwerzom geſt dijera Cztwerohrana pod ſe do zemie. A tu lezl ſem tau dierau tam. A wleza tam, na prawe rucze geſt lezti pod zemij aſa cztyrzi neb piet kroczeguow. a tu geſt geſkynka mala a tmawa w Skale wyteſana, w kterezto Swata marzije magdalena Sedm leth po wſtaupenije pana kryſta na nebeſa ſe tu vſtawnie ſwych hrziechuow kala A tu we dne y w noczy byla. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

To ohledawſſe geli ſme dale proti poledni [123a] aſa patery neb ſſeſtery hony. A tu ſme przigeli k zborzenee zdi, ana na kopczy ſtogij. A tu

na tom mijeſtie bylo geſt Syedlo Swate marzie magdaleny, na kteremz obywala za ſwych let prwe, nez ſe hrziechuow kala, ſwiet opuſtiwſſi. a tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale na lewu ruku geli ſme proti waychodu Sluncze aſa hony neb puol druhych. a tu opiet geſt zborzeny duom a zdij malo ſtogije. A to geſt byl duom Swatee marty, hoſpodynie pana kryſta, kdezto pan kryſtus czaſtokrat s vczedlniky bywal. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale zaſe proti Geruzalemu geducz, wod Swate marthy toho domu aſa dobraych puol honuow geſt Skala a kamen okruhly iako peczen, naprziecz aſa puol druheho ſahu z Sſirzij. A to [123b] geſt to mijeſto, kterez, pan kryſtus s vczedlniky ſwymi prziſſed, na tom kameni odpocziwal, a Swata martha gey vzrzewſſi, z domu ſweho przibiehla k niemu mluwieczy: »pane, by byl zde, byl by bratr muoy neumrzel,« totizto Swatay lazar, yakoz o tom we cztenije pſano. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud dale Geli ſme blize k Geruzalemu przedcze aſa wlaſku mili. A tu ſme opiet przigeli k zborzenym zdem. A to ſlowe betffage. A to geſt to mijeſto, geſſto pan kryſtus w kwietnu nedieli odtud poſlal dwa vczedlniky ſwa do Geruzalema po ofliczy, na kterez geſt tam gel, yakoz o tom pſano we cztenije. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Od Bethffage geli ſme k horze oliwetſke do toho koſtela, kdez geſt mijeſto to, ſ kterehoz pan kryſtus na nebe wſtupil, iakoz [124a] o tom prwe pſano. A tu ſme opiet muſeli dati pohanom po marketie, ze nas tam puſtili. *[koſtelik Swate pelagie].*

Wedle ſameho toho koſtela, wyſſedſſe z nieho proti zapadu Sluncze, geſt koſtelik Swateho*) pelagie, yakoz naprzed o niem pſano, Aczkoli poprwe tam z nas zadny pautnikuow nebyl. Ale podruhe ten czas, wzawſſe od nas po penijezy, puſtili nas tam. a geſt koſtelik neweliky. A geſt do nieho giti doluow XI Stupniuow. A potom geſt rownem giti proti Schodu temuz. A tu ſau male dwerzcze, A geſt gimi tma tam giti do Geſkynie w Skale wyteſanee. A tu hned, wegda tam, na prawe rucze geſt hrob Swatee pelagie. Ale nelezije w niem; niekam geſt ginam przeneſena — toho ſem ſe wyptati nemohl. A dale proti tiem dwerzczom, kdez hrob geſt, ſau opiet gine [124b] dwerzcze do ginee Geſkynie w tee Skale wyteſanee. A tu geſt mijeſto to, w kteremz S. pelagie obydle ſwe miela we dne y w noczy a hrziechuow ſwych ſe tu kala XII leth. A pohane ſami w ſwe moczy ten koſtelik magij a gey drzije. A geſt w niem odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Odtud geli ſme czeſtau kamenitau proti mieſtu Geruzalemu doluow a nawſſtiewowali ſme ta Swataa mijeſta, v kterychz ſme take prwe byli, iakoz o tom naprzed pſano, totizto tato mijeſta: kde pan kryſtus plakal nad Geruzalemem, kde panna maria, Matka bozije, wſtupugiczy do nebe

*) Slabika *ho* přeškrtnuta.

Swatemu Thomaſſi paſek ſwuoy vpuſtila, kde Swaty Jan, Swatay petr, Swaty Jakub ſpali, kde pan kryſtus yat, A gina mijeſta Swata, iakoz o nich naprzed pſano. A potom geli ſme nahoru dolem Jozaffat pro[125a]ti zapadu Sluncze pod mieſto. A tu na dole mezy Geruzalemem a oliwetſku horu gſu zdi zborzenee. A tu geſt byla weſka Getſemany, kdez geſt pan kryſtus nechal vczedlnikuow ſwych ginych, kdyz ſe ſſel modlit bohu otczy ſwemu, wzaw s ſebu Swateho Jana a S. petra a S. Jakuba, iakoz o tom we cztenij pſano. a byla nam taaz Getſemany na prawe rucze, kudy ſme geli. A geſt ſotwa puol druhych honuow od toho mijeſta, kdez ſe pan kryſtus modlil bohu otczy ſwemu. a przedcze geducze przigeli ſme k klaſſteru hory Syonſke. A tu ſſedawſſe ſ woſluow, ſſli ſme do hoſpody ſwe. *[Swata mijeſta ohledawali.]*

W utery, den Swateho abdona, byli ſme v mſſe na huorze Syon. A po mſſi ohledawali ſme ta Swata mijeſta, kteraz tu blizko okolo ſau. A dale potom gducze k hoſpodie naſſije Czeſtau, aſa dwuoge hony [125b] hony od klaſſtera anebo malo wijecz na prawe rucze ſſli ſme dwerzczy malymi do koſtela Swateho Jakuba Apoſſtola. A kdyz tam weydeſs do tehoz koſtela, na lewe rucze v zdi geſt mala kapliczka A w nije Oltarz. A na tom mijeſtie, kdez tyz Oltarz geſt, S. Jakub Stiat geſt. a drzije ten koſtelik Georgiani. A geſt tu odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

A wyſſedſſe z toho koſtelika, ſſli ſme aſy hony. A tu rownie na czeſtie lezij kamen weliky, teſany. A tu geſt to mijeſto, kdez ſe pan kryſtus na weliku nocz po ſwem wzkrzieſſenije zgewil trzem marygem. A tu geſt odpuſtkuow *Sedm leth a Sedm karen.*

Ten den o neſſporziech poſlal patron, Abychme ſe ſtrogili giti do Chramu bozijeho hrobu. y przſſli ſme aſa hodinu przed weczerem. A tu ſme puſſtieni do Chramu. A tu ſme opiet chodili [126a] ſ proczeſy nawſſtiewugicz ta Swata mijeſta tu w Chramu. A mſſe kniezije ſlauzili teez, yakoz o tom naprzed pſano. *[Czo drzij kral zoldan].*

A to mieſto Geruzalem y tu zemi okolnij wſſeczku drzij kral zoldan, kral Egipſky. a bylo niekdy welikee mieſto, Ale nynije geſt ho mnoho zborzeno a puſto. Ale proto geſſtie wedlee zdanije meho ze geſt geſſtie tak welike yako dwie zatczi w ohradie kromie przedmieſtije. A lezij na ſtrani a w welikych horach a w kamenitych. a nenije nicz k pewnoſti vdielano a bylo by lehke dobyti krzeſtianom, by chtieli, Ale dobudaucze tiezcze obdrzeti proti krali zoldanowi, lecz ſ welikym nakladem a praczy. Ale muoy rozom tomu neſtaczij, by ho dobudaucze krzeſtianee, mohli ge zachowati, neb podal a niekoliko mil od morze lezij. A tiezke ſſpihowati by bylo y teez retowati krzeſtianom, neb tyz kral [126b] zoldan, pan gich, geſt moczny pan a mnozſtwije lidij ma pod ſebau, yakoz o tom napoſledy ſe powije. Okolo tehoz mieſta w tychz horach geſt drahnie drziewije oliwoweho, geſſto na niem drzewienny oley roſte. A teez geſt tu drahnie winicz okolo tehoz mieſta, A wybornee ſladke wino w hroznijech ſem tu gedl. tu gſa. *[Yakcho maſſa vziwagij].*

W temz mieſtie magij doſti maſſa woloweho, ſkopoweho; welblu take tepau a gedije, a Slepicz a kurzenecz doſti. A nenije w niem laczy a zwlaſſtie Chleb, neb wſſeczko obilee k Chlebu z okolnijch dobry kraguow yakozto od Ramu a odginud na welbludijech, na oſlech do teł mieſta Geruzalema od niekoliko mil neſti muſye, wozuow nemagicz, a ta by pro zle czeſty wezti gich nemohli.

[127ª] *Take ſluſſije wiedieti*, ze w temz Chramu hrobu bozijeho oł wagij oſmerzi krzeſtianee, geſſto ſe gmenugij bayti krzeſtianee, Ale wſ negſau prawij krzeſtianee zadnij krom boſaczy; Neb ti ginij wſſiczk aczkoli ſe krzeſtianee gmenugij a to gmeno mijeti chtije, wſſak kazda rota niektere bludne kuſy drzije proti obecznee wijerze krzeſtianſke, yał o tom dolegije powijem. A ti oſmerzi krzeſtianee gſu tito: Naprzed prw magij wijeru naſſi obecznij, totizto boſaczy, druzy ſu rzekowe, trzetij Georg nowe, Cztwrtij Jakobite, pati Surianowee, Sſeſtij yndianowee, Sedmij Arm A woſmij maronyte. [*Naprzed wijera RZimſkaa*].

Teez wijery ſu w Chramie teemz boſaczy. [127ᵇ] A ſu wzdyczky dne y w noczy dwa tam. A magij ſwe obydle, kdez gedije a lehagij, hn wedle kaply matky bozije, kteraz w temz Chramie geſt. A geſt tako zrziezenoſt o nich, ze Gardyan klaſſtera hory Syon ge opatr[z]uge gijedl a pitim a z ſweho klaſſtera bratry tam poſyla. A geſt zrziezeno, ze kterez poſſle, kolik dnij vrzczenych tam magij byti w Chramie, a kdyz t czas przigde, ze by ti bratrzie zaſe wen wygiti z Chramu mieli, Tehdy t Gardyan poſſle dwa gina bratry k vrzedniku krale zoldana tu, A ten klicze od Chramu ſwrchupſaneho. ten ty tam puſtij A ony zaſe wypu wen. A hned zaſe Chram zamkne. A yakoz zprawen ſem od Gardya y ginych boſakuow z klaſſtera hory Syon, ze kral zoldan na Boſaky laſk geſt A ze gim zadne krziwdy cziniti nedopuſtij A ze ge poruczil gednoı panu, [128ª] kteryz po krali yako zprawcze geho nayznamenitieyſſij g A tu, kdyz ſe gim yaka krziwda ſtane, k tomu panu ſe vtekau, a t yakoz mie zprawili, nad nimi welmi tuze drzije a krziwdy zadne na nedopuſtij. A powiedieli mi, ze ſe niekdy treffilo bylo nedawno przed tije ze pan Geruzalemſky, ktery haytmanem tu byl od krale zoldana, ze prziſl do klaſſtera, pobral gim gijedlo, czoz byli ſobie nawarzili. A kdyz ten p kteremuz ſau poruczeni, przigel do Geruzalema, a oni mu tee wieczy za wali, ze geſt gey naprzed vpral kygem a gey hned ſ toho haytmanſtw ſſadil. Take mi prawili, ze kral zoldan zadnych ginych zakonuow mnichu w ſwe zemi nema nez toliko boſaky, a ti magij niekolik klaſſteruow w zemi, totizto w Geruzalemie, w Betlemie A pod horau Synay, kdez p buoh moyzijeſſowi deſatero bozije [128ᵇ] przikazanije moyzijeſſowi d Take Boſaczy zadne dani temuz krali nedawagij ani od ſwych klaſſteru ani od tiech mijeſt ſwatych, kterez w Chramie hrobu bozijeho drzije. gine roty wſſech tiech oſtatnich Sedmi od ſwych mijeſt danie dawati muſ pokud ſe ſmluwije s vrzedniky kralowſkymi. [*A tijz Boſaczy drzije tato Sw mijeſta w Chramie*].

Naprzed drzie kapliczku, kdez geſt bozij hrob. A tu zamykagij y teez hrob bozij. Take drzije kaplu matky bozije, take drzije geden oltarz na huorze Caluarie w kautie wedle toho mijeſta, kdez ten zly lotr vkrzizowan. A na oltarzi bozijeho hrobu a na oltarzich w Swrchupſane kaple matky bozije tu zadny z tiech Sedmi rot ſwrchupſanych bez wuole a powolenije boſakuow neſmiegij na nich mſſe ſluziti. take [129a] tiz boſaczy w kaple, kdez Swaty krziz nalezen geſt, drzie oltarz na lewe rucze toho mijeſta, kdez Swaty krziz nalezen geſt. [*A pale na tiechto mijeſtech dolepſanych tolik lamp*].

Naprzed w kaple bozijeho hrobu trzi lampy, v matky bozije w kaple trzi lampy, na horze kaluarie przed tau dierau w Skale, kdez krziz ſtal, trzi lampy A w kaple, kdez Swaty krziz nalezen, gednu. A na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat ſa mazan, geſt take gedna. [*Rzeczka wijera*].

Tijz rzekowe magij wijeru, ze ſe w mnohych kuſech s obecznij wierau krzeſtianſkau neſrownawagij, iakoz mie tehdaaz take toho boſaczy zprawili. Naprzed drzie, ze duch Swaty pochazy toliko od boha otcze [129b] a ne od Syna, druhee drzie, ze zadnay kniez nemuoz tiela bozijeho poſwietiti w oplatku nez toliko w Chlebie kwaſſenem, a prawijecze, ze pan kryſtus teez czinil a w kwaſſenem Chlebie poſwieczowal tielo ſwe ſwatee na poſlednije weczerzi rozdawage vczedlnikom ſwym. Take drzije a newierzie, by kto vmra przed Saudnaym dnem, aby do nebe aneb do pekla geho duſſe ſſla, nez ze geſt w gednom mijeſtie, ze zadnee radoſti ani zaloſti nema, ze gij ani dobrze ani zle geſt, ze zadnee mauky netrpije; nez tepruwa po Saudnem dni, ktoz dobrze czinil, ze bude przifuzen do nebe, A kto zle, ten do pekla. Nez Sycz przed ſaudnaym dnem, czin zle nebo dobrze, ze wſſe gedno, ze ani do pekla ani do nebe duſſe geho nepuoyde. Takee gijedagij w Sobotu maſſo wedle obyczege ſweho. Take, kteremu ſe z nich zena nelibij, muoz ſobie ginau pogijeti. Gich kniezij magij [130a] zeny, A kteremu z nich zena vmrze, tehdy ginee pogijeti nemuoz. mſſe gich kniezij ſlauzije w uornatiech yako naſſi kniezije. Tielo bozije poſwieczugij w kwaſſenem chlebie a na mſſech ſwych nepozdwihugij yako naſſi kniezije. Take gich kniezij nemagij pleſſij yako naſſi kniezije, nez brady dluhee. dieti ſwe krztije teez yako my we gmie otcze y Syna y Ducha Swateho. Take na ſwych oltarzich wſſudy obecznie Matku bozije s Dietatkem A take Sycz ginee ſwatee magij malowanee. Otczy Swatemu, papezi, nechtije poddani a poſluſſni byti prawijecze, ze on a my wſſiczkni, genz geho poſluchame, ze ſme w kletbie proto, ze nedrzime teez yako oni, A ze oni prawu wijeru magij, kteruz pan kryſtus vſtanowil, w kwaſſenem Chlebie tielo ſwe ſwatee poſwieczuge. A poniewadz w kletbie papez tak geſt, ze ho powinni negſu poſ[130b]luchati. Take magij mezy ſebu patryarchy, arzczybiſkupy a biſkupy. A ti teez take mohau zeny mijeti tymz obyczegem yako y gich kniezij. Take neradi dopauſſtiegij, lecz muſye, kniezim naſſim Sluziti mſſe w ſwych koſtelech anebo na ſwych oltarzich proto, prawijecze, ze ſu w kletbie y ſ nami naſſi kniezije. [*Tyto ſwata mijeſta drzije w Chramie*].

Naprzed drzije kuor w Chramie a weliky oltarz. Take drzije kap tu, w kterez ten zalarz, w kteremz pan kryſtus Sediel, dokudz ſtroę A lamali dijeru w Skale, kdez miel krziz ſtati. [*A palee na tiechto mijeſte dolepſanych tolik lamp*].

Nayprwe w kuoru przed welikym oltarzem [131ª] gednu A na huor kaluarie dwie, w kaple bozijeho hrobu trzi, w zalarzi ſwrchupſanem gedı w Swate Eleny kaple, kdez krziz Swaty nalezla, gednu; Na tom mijeſt kdez ſu zidee loſowali a hrali o Sukni pana kryſta, gednu. [*Georgianſka wijer*

Ti magij wijeru a ſrownawagij ſe wietczij dijel v wijerze s rze a Slauzije mſſe w rzeczkych koſtelech a na gich oltarzich ſlauzije mſ A teez rzekowe kniezij w gich koſtelech a na gich oltarzich mſſe ſlauzi A ſycz geſſtie gedna rota byla tu a miela take niektera mijeſta tu w Chram gimz rziekagij neſtoriani. Ale tiech giz nenije tu obyczeynie. A ti ſe ta ſrownawali s ſwrchupſanymi v wijerze, neb ſu zdali [131ᵇ] ſwa mijeſt Nez czaſem przıchazegij tu a muſye za to, kdyz ge do tehoz Chrar puſtije, pohanom penijeze dawati teez yako krzeſtianee. A tu przigduc do Chramu, kniezije gich Slauzije mſſe na oltarzich rzeczkych a Ge gianſkych. [*A tijz Georgianı drzije tato Swataa mijeſta*].

Naprzed drzie horu kaluarie, druhe drzije mijeſto, kdez Swatay kr nalezen, Trzetije drzie kaplu, kteraz geſt pod horu kaluarie. A w tee kaı ſu hrobowee, w nichz ſu pochowani niekterzij kralowe a knijezata krı ſtianſka, Geſſto tu w Geruzalemie zemrzeli, dokudz krzeſtianee bozij hr a Swatau zemi w ſwe moczy drzeli. [*A palee na tiechto mijeſtech dolepſany tolik lamp*].

[132ª] *Naprzed na huorze* kaluarie magij trzi lampy przed tauz dier kdez krziz panie kryſtuow ſtaal; W kaple bozijeho hrobu trzi lampy; W kaı geſſto Swaty krziz nalezen, trzi lampy A w kaple, kteraz geſt pod hor kaluarie, take trzi lampy A na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize ſn a mazan, gednu lampu. *[Jakobitſka wijera]*.

Ti magij wijeru zmatecznau, ze dijel drzij yako krzeſtianee a di yako zidee, totizto, ze ſe krztije teez yako krzeſtianee v wodie we gme otcze y Syna y ducha Swateho A po krztu obrzezugij ſe yako zic a Swietije nedieli y Sobotu. A negedije zadneho maſſa Swinſkeho teez ya zidee. A magij na ſwych oltarzich obrazy [132ᵇ] matky bozije s dietatke Take magij mezy ſebau biſkupy, geſſto gim gegich kniezije ſwietije. A ſlauı mſſe gich kniezije w uornatijech. A poſwieczugij tielo bozije w kwaſſen Chlebie teez yako rzekowe a Gerorgiani. (sic!) *[A drzije tato Swataa mijeſt*

Naprzed drzie to mijeſto, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat a maz A take magij kaplu przizdienau k kapliczcze, kdez hrob bozije geſt, A w kaple wedlee obyczege ſweho zpijewagij a panu bohu ſlauzije a ſw obydlee tu magij. *[A pale tyto lampy]*.

W kaple bozijeho hrobu palee trzi lampy, Na horze kaluarie ged A na tom mije[133ª]ſtie, kdez pan kryſtus s krzize ſniat a mazan g gednu. *[Surianſka wijera]*.

Ti ſe ſrownawagij ſwau wierau ſ yakobity we wſſech kuſech a magij mezy ſebau Biſkupy, geſſto gim kniezije gich ſwietij. [*A drzie tato Swata mijeſta.*]

Naprzed drzije Swate Eleny kaplu a magij Sycz zwlaſſtie w temz Chramie na lewe rucze, gduczy do Chramu, mezy Slaupy mramorowymi rownie proti yakobitom kaplu, w nijez obywagij a mſſe Slauzije tu wedle obyczege ſweho y tu ginee modlitby ſwe rziekagij. [133b] [*A pale tyto lampy*].

Naprzed w kaple hrobu bozijeho trzi lampy, na horze kaluarie gednu A na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat a mazan, gednu. [*Yndyanſka wijera*].

Ti ſe ſrownawagij wietczij dijel ſ yakobity a s Suryany krom toho, ze ſe po krztu dadije paliti horkym zelezem na twarzi, na lijcze. A ti nemagij mezy ſebau zadnaych kniezij ani Biſkupuow, Nez biſkupi yakobituow a Suryanuow ti gim gich kniezije ſwietije. [*A drzije tato Swata mijeſta*].

Naprzed drzije tu kaplu, w kterez pod oltarzem geſt ten kamen, na kteremz pan kryſtus [134a] Sediel geſt a trnowu korunu korunowan. Take magij zwlaſſtnij kaplu, Gducze do Chramu na lewe rucze, ſkuoro rownie proti tomu mijeſtu, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat a mazan. [*A palee tyto lampy*].

Naprzed w kaple bozijeho hrobu dwie lampie, Na horze kaluarie gednu a na mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat a mazan, gednu. [*Armenſka Wijera*].

Ti ſe w niekterych kuſech ſrownawagij ſ naſſij wierau krzeſtianſkau, totizto we krztu, ze ſe teez krztije yako my A ze [134b] teez na ſwaych mſſech gich kniezije tielo bozije poſwieczugij w uoplatku iako naſſi. a prawij a wyznawagij, ze rzimſky koſtel a wijera geho geſt Czyrkew ſwata. A take klekagij przi mſſech naſſich kniezij, kdyz tielo bozije zdwihagij, a welmi poczeſtnie a naboznie przi mſſech naſſich kniezij ſe magij. Ale wſſak proto niektere bludnee kuſy w ſwe wijerze magij, geſſto mne ten boſak, kteryz mne tiech wſſech wieczy zprawowal, toho neumiel do koncze zprawiti, iake ſau to kuſy bludne, kterez drzije. A magij mezy ſebau biſkupy a kniezije. [*A nedrzije zadneho Swateho mijeſta*].

Nez magij kaplu, gducze do Chramu na lewe rucze blizko ode dwerzij, XVIII [135a] Stupniuow nahoru do nije giti, a tu magij ſwe obydlee A tu wedle obyczege ſweho mſſe y ginee Swe Sluzby panu bohu czinije. A tijz Armeni ſwrchupſanij przed czaſy, kdyz ſe geſt pſalo, yakoz toho zprawen ſem, leta narozenije bozijeho Tiſyczyho Cztyrziſteho Sedmdeſateho pateho, ze ten rok kral zoldan odyal gim mijeſto to Swate, horu kaluarie, Skrze proſbu a dary krale Georgianſkeho. A to mijeſto Swatee dal Georgianom, kterez oni Armeni przed tijem od mnoha leth drzeli ſau. A od toho czaſu zadneho mijeſta Swateho w Chramie nemagij. [*A palee tyto lampy*].

Naprzed w kaple hrobu bozijeho pale dwie lampie, na huorze kaluarie [135b] gednu A na tom mijeſtie, kdez pan Kryſtus ſniat ſ krzize a mazan, gednu. [*Maronytſka Wijera*].

Ti ſe teez ſ naſſij wierau ſrownawagij yakozto Armeni w tychz kuſech Awſſak teez niektere kuſy bludnee magij w ſwe wijerze, kterychz take nemohl ſem ſe do koncze zeptati. nez teez wſſeczku poczeſtnoſt czinije a naboznie ſe magij przi mſſech naſſich kniezij klekagicz, kdyz tielo bozije zdwihagij. A nemagij mezy ſebau zadnaych biſkupuow ani kniezij, nez ſau wſſeczko laykowee. [*A nedrzie zadneho Swateho mijeſta*].

Nez toliko magij kaplu na prawee [136a] rucze kaply matky bozije, iako gi boſaczy drzije, a tu magij ſwe obydlee a ſwee modlitby tu w nije rziekagij. [*A palee tyto lampy*].

Naprzed w kaple hrobu bozijeho palee dwie lampie a na huorze kaluarie gednu, kdez krziz panie kryſtuow ſtal, przed tau dierau gednu A na tom mijeſtie, kdez pan kryſtus ſ krzize ſniat a mazan, gednu. Take mie zprawili boſaczy z klaſſtera hory Syon, ze zadna z tiech ze wſſech rot bludnych neynelaſkawieyſſij ſu na nas rzekowe a Georgiani A ze neradi widije, ze kniezij naſſi a mniſſije na gich oltarzijch a w gich koſtelech mſſe ſlauzije, Ale ze Skrze rozkazanije krale zoldana to vcziniti muſye [136b] a ze by z dobree wuole toho neuczinili. Take tijz rzekowe a Georgiani neſlauzij mſſij na zadnych tiech Swatych mijeſtech w Chramie, kterez boſaczy drzije a w ſwe moczy magij, prawijecze, ze wſſeczka naſſe ſtrana, ze ſme w kletbie proto, ze to drzime, ze duch Swaty pochazye tak dobrze pochazye (sic!) od boha Syna yako od boha Otcze, a ze geſt w konczylium N. o tom zuoſtano, ze duch Swaty toliko od boha otcze pochazye, A ze przi tom take znamenitie zuoſtano. kto by koli ginak to zmienil A toho czo wijecze przidal anebo vgal, aby ten kazdy w kletbie byl. A ze naſſe rzimſka ſtrana w Conczylium ſſerarſkem prziczinili, geſſto na tom bylo— prwe zuoſtano: »genz od boha otcze pochodije«, a naſſi przidali: »y Syna« gedine to Slowo. A proto, ze to naſſi Slowo prziczinili, »boha Syna« przi— cziniwſſe, proti [137a] prwnijemu zuoſtanij, ze ſme wſſiczkni ſ naſſim kniez— ſtwem w kletbie. [*roty*].

Take ty dwie rotie, totizto Armeni a Maronyte, yakoz zprawen ſem. ze ſu na Boſaky a na naſſi ſtranu naylaſkawiegije A ze by radi widiel a radowali by ſe tomu, aby krzeſtianee hrobu bozijeho dobyli, A ze pan boha za to proſye, aby ſe to tijem ſpiſſe ſtalo [*Z Chramu wypuſſtieni*]

W Srzedu na Swateho Abdona I ½ hodiny na den wypuſtili na z Chramu. A tu przed Chramem ſau dwa kameny mezi ginym dlazenim druzy prawije, ze pan kryſtus na tom mijeſtie padl pod krzizem neſa gey na ſobie, kdyz gey wedli na poprawu. druhy kamen, genz geſt blij v Chramu, znati w niem yako dwie ſſlepiegi wedle ſebe. Tu niekterzij t zlij krzeſtianee nam vkazowali a nas [137b] k tomu kamenu prziwedli d nebe rukami vkazugicz. a nemieli ſme s ſebu tu zadneho tlumacze, by na toho zprawil, czo mijenij. nez tak ſme ſe wſſiczkni domnijewali toho, ze ge to mijeſto, ze geſt tu na tom mijeſtie panna maria, matka bozije, ſtal kdyz ſu pana kryſta zidee vkrzizowali, ze ſe geſt tu ſtogeczy odtud diwal Neb hora kaluarie nenije daleko od toho mijeſta, nezda mi ſe, by by

XXV kroczeguow, ze geſt ſ toho mijeſta wſſeczko, czoz ſe dalo, mohla widieti. Tyz den o poledni ſſli ſme do klaſſtera hory Syon a ohledawali ſme ta Swataa mijeſta, kterez Sau blizko klaſſtera. A wedle tehoz klaſſtera proti mieſtu Geruzalemu ze*) geſt zyedka newelmi wyſoka, ze muoz przeſ ni hledieti, dwiema konczy przezdiena k klaſſteru ſwrchupſanemu. A geſt wnitrz w tee zdi Placzek maly yako kerchow. A [138a] gdu dwerze zelezne pod klaſſter hory Syon. A przed tymiz dwerzmi horzij wzdyczky lampa we dne y w noczy. A tu zadny krzeſtian do toho krchowcze neſmije ani k tiem dwerzom, neb by byl, yakoz mie toho zprawili, hned bit. Nez pohane ſe tu modle przelezucze tam przeſ zed. A praweno mi, ze geſt tu pohrzeb kraluow zidowſkych, A ze dawid a Sſalomaun take tu lezij. A tu ſme byli aſa na dwie hodinie w klaſſterze. A boſaczy nam dali wſſem doſti Chleba a wina. A potom aſa hodinu przed neſſporem wſedali ſme na oſly a geli ſme k ramu mieſtu a przigeli ſme tam aſa o puol noczy k mieſtu. a dwoge hony aſa od mieſta kazali nam pohanee ſ oſluow ſſedati a pieſſky giti Skrze mieſto az k ſſpitalu. [*zaſe byli w ramie*].

We cztwrtek przed Swatym Syxtem a w patek [138b] nazaytrzije oſtali ſme tu w ramie. a ſau wſſeczky wieczy od gijedla, totizto Chleb, kaury, waycze y wſſelika owotcze, geſt wſſeczko laczyniegije nez w Geruzalemie. nez woda geſt tu horſſije nez w Geruzalemie. [*o haytmanu w ramie*].

A haytman w Ramie kralowſky, Gmenem Abrahym kraſſo, mage nam wedle Aurzadu geho, gemu poruczeneho, woſly zGednati az do Jaffy k morzi, nechtiel toho vcziniti, nez aby nas pautnikuow take nietczo pozil. A poſylal mezy nas pautniky Sluzebniky ſwe, kterzij nam hrozyli, ze nas niektere vyberucz ze nas chtije precz neſti k krali zoldanowi do Alkayru. A chtiel-li geſt patron naſs precz y ſ nami, muſyl temuz Abrahymowi dati LX zlattaych. A prziſahal mi patron, ze przeſe wczeczky (*sic*!) Smluwy, kterez geſt vczinil ſe panem z Gazaru, od ktereho ſme [139a] Gleyt mieli na mijeſtie krale zoldana, ze geſt muſyl dati przeſ to przeſe wſſe Tiſycz zlattaych, A ze geſſtie wijecze chtieli mijeti. Tyz Abrahym kraſſo poſlal naſſemu patronowi kozich Stary cztij a darem po ſwych tiech Sluzebniczych. Sſamlat czerwenay na temz kozichu byl doſti dobry, mohl ſtati tam za Cztyrzi zlattee, Ale kozich byl kunij, beranij, liſſczij y Tchorzowe kuoze niektere. Ale byli wſſeczko zlee koze, ze bich ſobie nedal mijeti za tyz kozich X Groſſuow. A ti Sluzebniczy Abrahyma ſwrchupſaneho, genz ten kozich przineſli, nechtieli na kratcze nikam od patrona; muſyl gim dati na propitije, bud mu libo neb zel, XXVI zlattych, acz chtiel gich prazden byti.

W Sobotu przed Swatym Syxtem aſa hodinu przed neſſpory tepruw nam oſly przjwedli, na kterez wſedawſſe, Geli ſme k Jaffie. A przigeli ſme tam aſa hodinu [139b] przed weczerem. A tu naſſi Galeoti s Galege na Barkach k nam przigeli na brzeh. a tu, kdyz ſme chtieli na Barky wſedagicz na Galegi pluti, nedali nam pohanee, A niekteree brz z nas, kteryz

*) *ze* v rukopise přeškrtnuto.

bezdieky chtiel na barku wſyeſti, y kygi bili A druhee Strkagicz odtuc trhali. az po dobree Chwili tyz Abrahym ſwrchupſany poſlal gednoh(ſweho, aby nas na pokogi nechali. Awſſak proto, kdyz ſme na Barku wſe dati chtieli, niekterymi z naſſich trhali y kygmi hrozyecze biti, chtijecz(mijeti od nas kurtaczy, togiz (*sic*!) yako by rzekl na propitije. A niekterzi z naſſich proto gim dati muſyli po marketie Benatſke. A tak wſſiczkn poſpiechagijcze na Barky, druzy az do zadku a druzy az do paſu brzieſt ſme muſeli. A tak ſ milym bohem wſedawſſe, pluli ſme na Galegi, S radoſti [140a] panu bohu diekugicze, ze nam raczil pomoczy od takowych neſſle chetnikuow, geſſto w nich zadne czti ani wijery nenije Ani ſobie czt a wijery czo wazije A zadnemu nicz nezdrzie, czo Slibije. A przipluli ſm(na Galegi rownie, ano Sluncze za horu gde. A ktoz ſobie na tee czeſti(kterau kygowau ranu vhonil, ten ſobie miel. [*Czekali patrona*].

W nedieli, w pondielij przed Swatym Syxtem ſtaii ſme tu na Galej na morzi aſa wlaſku mili od brzehu; Neb neſſlechetniczy pohanſſtij Nechtieli patrona puſtiti A gey tam moczy drzali, ze od nich bezdieky Bawlnu a prziezy bawlnowu, yako z nije Barchan dielagij, A gine wieczy leczyakes kupowati muſyl.

W utery, den Swateho Syxta, o poledni tepruw patron k nam n(Galegi przipluI. [140b] a tu ſtrogili az do weczera A tu czelu nocz oprawowali na Galegi, czoz bylo potrzebije.

W Strzedu, den Swateho donata, kdyz Switalo, rozpuſtiwſſe welum magicze dobry wijetr, pluli ſme ten den a tu czelu nocz.

We cztwrtek, w patek pluli ſme we dne y w noci magijecze dobry a wyborny wijetr k naſſije czeſtie.

W Sobotu dwie hodinie aſa przed polednem, den Swateho wawrzincze, przipluli ſme k Inſuli Czyprſkeho kralowſtwije. A muſyli ſme magijcze wijetr proti ſobie oſtati na morzi a kotwe vwrczy aſa wlaſku mili od mieſta miſſo rzeczeneho.

W nedieli po Swatem wawrzinczy rano hodinu na den przipluli ſme k mieſtu zborzenemu, miſſo rzeczenemu, a truoge [141a] hony aſa od mieſta tehoz vwrhli ſme ankori. A tu ſme wſedawſſe na barky pluli do mieſta ke mſſi a potom ſobie kupowali potrzeby k gijedlu: chleb, wagcze, Slepicze. A tu Girzik Gffelerz s Janem mladietem tu nocz lezeli w temz mieſtie v iakehos knieze, gehoz duom byl prkny przikryt. a byli ſkuliny mezy tymiz prkny, Skrze kterezto prſſela na nie roſa horka, ze, kdez kteraa kruopie vpadla, ze ſpalila ge, yakoby ge warem zlil, ze bylo znat na kozi.

W pondielij potom oſtali ſme tu ten den czely.

W utery trzi hodiny przed Swietem pluli ſme precz odtud, magicz(dobry wijetr az do poledne, a potom byl wijetr proti nam.

W Strzedu a We cztwrtek, den matky bozije na nebe wzetij, plowucze podle hor [141b] Tureczkych, genz nam byli po prawe rucze mieli ſme nedobry wijetr.

W patek, *w Sobotu*, w nedieli a w pondielij bylo welmi ticho, ze ſme pluti nikam nemohli.

W utery tepruw mieli ſme wijetr od polu dobry. *[Rodyz mieſto.]*

W Strzedu potom aſa dwie hodinie przed polednem przipluli ſme k rodyzu do portu a tu wſedawſſe na Barky, pluli ſme do mieſta. a ſſli ſme do hoſpod kazdy z nas. A potom na weczer ſſli ſme niekterzij z nas na noczleh do toho domu, genz ſlowe infirmaria, gmenowaneho, kteryz miſtr rodyzſky dal vdielati pro nemoczne pautniky, yakoz o niem naprzed pſano, neb hoſpody zle ſau, a nemieli ſme na czem lezeti. Nez tuto w temz Inſirmarzi mnie a memu Thowaryſſi dany dwie komo[142a]rze a w kazde dwie loze A tu nam dali bijeleho Chleba a wina. A tu ſme lezeli.

We cztwrtek przed Swatym Bartholomiegem rano ſ patronem naſſim ſſli ſme na hrad przed miſtra rodyzſkeho. A tyz miſtr geſt ffranczauz a ma gmeno petrus dauboſon. A geſt cziſty czlowiek, ſtaray k Sedmdeſati letom ſtarzij, a dlauhau ma bradu a ſſediwau. A miel przi ſobie, kdyz ſme k niemu do geho pokoge weſſli, rady ſwe aſa na XII[t] a kanczlerze ſweho; a wſſeczko cziſtij muzije a w cziſtych ſſatech a welike rzetiezy zlattee na hrdlech magicze, po drahnie Stech zlattych w kazdem rzetiezu. A przed geho pokogem take mnoho geho dworzan bylo a wſſe krzizowniczy zakona geho. A tu, kdyz ſme weſſli do pokoge k niemu, prziwital patrona naſſeho a nas niektere ruky nam [142b] podaw. A tu dobrze na hodinu mluvil ſam ſ patronem naſſim ſtoge. A my take ſtali wſſiczkni. A potom ſſli ſme precz do ſwych hoſpod.

W patek v wigilgije Swateho Bartolomiege rano byli ſme v mſſe w koſtele Swateho Jana krztitele przed Samym hradem miſtrowym a po mſſi Sſli ſme na hrad. A tu w kaple vkazali nam Swatoſt dolepſanau totizto Trn z koruny trnowe, gijz pan kryſtus korunowan. A tyz trn wiſy w krziſſtalu okruhlem, ze gey dobrze widieti. A tu niekterzij z rad tehoz miſtra rodyzſkeho rytijerzi, geſſto vmieli druzy latinie a druzy take niemeczky, prawili mi to za giſto, ze tak w prawdie geſt, ze ten trn wzdyczky kazdy weliky patek, kdyz wedlee puol orloge Orlog trzi hodiny tepe, ze ktwe a neſe cziſty bijely kwijetek a ze ktwe az do ſſeſtee hodiny tehoz orloge. A ze to oczitie widagij [143a] na tyz den wſſiczkni, kdoz tam gſu na ten czas. Take nam vkazali tu tehdaz ramie Swatee panny Katherziny A ſycz mnoho gine Swatoſti. A ohledawſſe to, ſſli ſme geſt kazdy z nas do ſwe hoſpody.

W ſobotu, den Swateho bartholomiege, a na zaytrzie w nedieli byli ſme tu w rodyzu a kupowali ſobie, ktoz chtiel, Sſamlaty, kobercze a drahee kamenije, neb toho tu doſti nagde, a k weczeru zednawſſe ſwe wieczy, pluli ſme na Barkach na Galey. A tu aſa dwie hodinie na nocz zdwihſſe welum, pluli ſme przedcze ſ panem bohem, magijcze dobry wijetr k naſſije czeſtie.

W pondielij potom a teez w utery na den Swateho ruffa pluli ſme magijcze wyborny wietr.

W Strzedu przed Swatym Gilgijm aſa na trzi hodiny przed weczerem przipluli ſme [143b] do portu k mieſtu Candij a tu ſme Ankory vwrhli w portu. A tu z nas niekterzij pluli na Barkach do mieſta, a niekterzij tu nocz oſtali na Galegi.

We cztwrtek, w patek a w Sobotu potom oſtali ſme tu w Candij. A tu kazdy kupowal, czoz mu bylo trzeba. A bylo tehdaaz geſſtie doſti wina w hroznijech a melaunuow, geſſto prodawali. Takee bylo tu w portu tehdaaz mnoho lodij: Naw, Gryff a ffuſt, kterzij malwazye kupowali a na teez lodij ladowali do ginych zemij, totizto do hyſpanij, do ffrankraychu, do Englantu a do Benatek.

W nedieli, den Swateho Gilgije, dwie hodinie aſy przed ſwietem wypluli ſme z portu od Candij a pluli ſme naſſij czeſtau.

W pondielij a w utery pluli ſme dnem y noczy, Ale nebyl nam dobry wijetr.

[144a] *W ſtrzedu po Swatem Gilgij* mieli ſme wyborny wijetr k naſſije czeſtie ten czely den a tu czelu nocz. a aſa dwie hodinie przed Swietem przipluli ſme k tureczkym horam aſa XLti wlaſkych mil od mieſta modonu. A tiem horam tureczkym na tom mijeſtie, geſſto ſme geſſtie byli modonu mieſta nedogeli, rziekagij wlaſky »porta dequagia«, yakoby rzekl »krzepeliczij port«. a na tom krzepelicze, kterez z tiechto zemij naſſich precz letije, tu ſe v morze w tom mijeſtie shromazdiegij a v welikych hauffijech prycz przeſ morze letije. A patron naſs mi to za giſto prawil, ze geſt to w prawdie tak, a ze ſe geſt tomu diwal, ze v welikych hauffijech ſberucze ſe tuze odtud letije przeſ morze. A kteraz vſtane letieti, dal nemohuczy, ze vpadne na wodu do morze a tu ze plowe zdwihnuczy [144b] kazda krzidlo gedno nahoru, aby gi wijetr hnal, yako wietrnij plachtau lodij ſe zene. A prawil, ze ge ſe tomu diwal, ze tak plauli gich na trzi anebo na cztyrzi tiſycze. Ale ze gich proto mnoho ztopij ſe. A prawil mi take tyz patron naſs, ze tu w tom mieſtie ſwrchupſanem, genz ſlowe krzepeliczij port, mnozſtwij krzepelicz lapagij turczy z weſnicz— tu przileziczych blizko a to tijemto zpuoſobem: ze magij wazenee Syetky— na tyczi nedluhe, okruhle yako rzeſſeto, w prawe rucze, a w lewe rucze ze— maa zeleznau mrziezku yako klobuka puol. A tu ze do tee mrziezky naklade— drziewieczka ſucheho, ze Swietle horzij. A tak, kdyz tmawa nocz, aſa— dwie neb trzi hodiny na nocz ti myſliwczy gdau na pole ſ tau ſwau przi — prawou. A chodije po polech tak ſwijetijecze a gdau rownie [145a] yak— Sekaczi na lukach — geden wedlee druheho — ſ tijem ohniem. A tu z— krzepelicze biezije k tomu ſwietlu, ze gi vhleda a tau Syetkau gi prz— kryge a lapij; a tak ge lapagij czelau nocz az do ſwieta. a lapij gich w— likee mnozſtwije, neb gich druhay przeſ nocz lapij, yakoz mie zprawili, ma— oſmdeſat na Sedmdeſat a druhay take menie. A ta myſliwoſt poczina ſe— o Swatem Bartholomiegi A trwa za dwie nedieli potom. A widiel ſem— to oczitie ſam s Galege, a bylo od nas aſy na Cztwrt mile nad morzem, ze gich dobrze na oſmdeſat anebo wijecze tak ſ tiemi ſwietly chodili la pa-

gicze ge. A nazaytrzie, kdy ſme byli przipluli do madonu, tu ziwee ty krzepelky, kterez byli tu nocz zlapali, Turczy noſyli na trh do mieſta a ge nam prodawali ziwee.

[145b] *We cztwrtek po* Swatem Gilgij mieli ſme wijetr zly a proti nam. a w neſſpory poczel prſſeti weliky deſſt a prſſel aſa hodinu bez prze- ſtanije. a tu ſme ſtali na kotwach, vwrhſſe ge, czely den. A tepruw w noczy ſtrh ſe wijetr nam od polu dobry, a tu ſme przedcze pluli naſſij czeſtau.

W Sobotu v wigilgije narozenije panny marie aſa trzi hodiny na den, przipluli ſme do portu k mieſtu madonu. A tu vwrhſſe kotwe, na barkach pluli ſme do tehoz mieſta. A byli ſme v mſſe w klaſſterze Swateho ffrantiſſka.

W nedieli a w pondielij zuoſtali ſme tu w modonie nemagicze dobreho wietru, neb byl rownie wijetr proti nam.

W utery potom pluli ſme z portu od mieſta modonu. A bylo ticho, ze ſme doſti malo vpluli ten den.

[146a] *W ſtrzedu*, we cztwrtek a w patek potom teez bylo ticho, ze ſme nikam geti nemohli, nez tak yako na gednom mijeſtie ſe na Galegi kolebali.

W Sobotu, den Swateho krzize, tepruw w ſamy weczer ſtrh ſe wietrzik nam od polu dobry.

W nedieli po Swatem krzizi czely den a czelu nocz mieli ſme k naſſije czeſtie wyborny wijetr.

W pondielij potom aſy cztyrzi hodiny na nocz przipluli ſme do portu k mieſtu korffonu. A tu vwrhſſe kotwe, oſtali ſme tu nocz na Galegi.

W utery rano pluli ſme na Barkach do mieſta a byli ſme v mſſe w przedmieſtij w klaſſterze v Swatee vrſſily. a ſu w niem mniſſije yako Swatoyakubſſtij w praze. A tu po obiedie, wſedawſſe na barky nas wietczij dijl, pluli ſme [146b] zaſe na Galegi. A niekterzij ginij niemczy a Jan mladie, neboztik, ti tu woſtali a ſobie gednali lodije a pluli k mieſtu otrentu rzeczenemu, vmyſlem tijem, chtijecze Skrze napulſke kralowſtwije na rzim domuow geti. A tyz den wypluli ſme z portu od korffonu o poledni a ſtrh ſe welmi weliky wijetr a nam wyborny. A tak ſme prudcze ten den pluli, ze nam ſe wſſem zdalo, ze kazdau hodinu ze ſme na cztyrzi mile naſſe vpluli a ſpijeſs wijecze. a k ſamemu weczeru vtiſſil ſe wijetr a bylo welmi ticho, ze ſme tu czelau nocz malo a temierz nicz neupluli.

W Strzedu potom bylo welmi ten czelay den y tu czelau nocz nevſtawicznee powietrzie: Chwili wijetr, Chwili deſſt, Chwili ticho.

[147a] *We cztwrtek* potom mieli ſme wybornie dobry wijetr. A pluli ſme ſnad o neſſporziech rownie proti mieſtu raguzu, gemuz Slowanſky dubrawnik rziekagij. A byli ſme od nieho aſy piet nebo ſſeſt wlaſkych mil. A tak ſme pluli tu czelu nocz magicze wyborny wijetr, nechawſſe po lewe rucze Inſule rzeczenee melida a ginych niekterych.

W patek v wigilgije Swateho mathiege mieli ſme wyborny wijetr. przipluli ſme aſa dwie hodinie przed polednem mezy Inſuli ſwrchupſanau

melida a Inſuli kurczula, iakoz o tom naprzed pſano. a tu aſa dwie hodinie przed weczerem przipluli ſme magicze dobry wijetr k mieſteczku lezynye do portu a tu vwrhſſe kotwy aſa troge hony od mieſteczka, oſtali ſme tu. A tu tehdaaz przipluli [147b] Cztyrzi Galege Gale*) welikee z Benatek k nam do portu, magijecze na kazdee tee Galegi Trubacze a bubenniky a piſſcze. A ty ſwrchupſanee Galege pluli do pohan do mieſta Alexandrie po kupecztwije a po korzenije, neb odtud wezau ſem do naſſich zemij peprz, zazwor, ſkorziczy, hrzebiczky, muſſkat, muſſkatowy kwiet, kadidlo, mirru y ginee wieczy.

W Sobotu, den Swateho mathauſſe Euwangeliſty, rano, kdyz Sluncze wychazelo, pluli ſme z portu od lezyny magicze wyborny wijetr, ale proto neweliky. A v weczer ſe vtiſſilo, ze muſeli weſly Galeoti Galey wezti. a przipluli ſme k Inſuli rzeczenee Solta do portu a tu ſme vwrhſſe kotwy przeſ nocz oſtali.

W nedieli po Swatem mathauſſi przed Slunczem wypluli ſme z portu zaſe na [148a] morze magijcze dobray wijetr, Ale mdlay. a aſa o poledni tyz den przipluli ſme proti kaple Swateho Jana malwazye, o kterez naprzed pſano, procz taaz kapla to takowee gmeno maa.

A od teez kaply aſa piet mil wlaſkych kdyz ſme vpluli, ſu hory kamenitee, ale newelikee. a magij ty hory gmeno kauczeyſta.

A tu w temz mieſtie proti tymz horam poczina ſe a geſt prawo a obyczey tento dolepſany, a od Staradawna ſe tak wzdyczky zachowawa na wſſech Benatczkych Galegijch, na nawach a teez na Gryppach y na ginych lodech, kdyz ſ kupecztwim zaſe domuow k benatkam plowu odkudzkoli, budto z Swatee zemie ſ pautniky a nebolito ſ kupecztwim z pohan, z turek.

Tehdy, kdyz proti tomu mieſtu tychz hor przeplowu, Tehdy kazdy patron muſy vſaditi trzi Saudcze. A ti trzie muſye [148b] temuz patronowi prziſahu vcziniti, aby kazdemu ſprawedliwee vczinili. A tu, ktozkoli na tee wſſije czeſtie geden druhemu czo poyczil anebo czo geden od druheho kaupil a wywierzil a gemu toho dluhu by zaplatiti nechtiel, tehdy ten takowy, komuz dluzno geſt, kazdy, yakz k tomu mieſtu gmenowanemu kauczeyſta przipłowu, muoze toho dluznika ſweho, ktoz mu dluzen, pohnati przed ty trzi ſwrchu dotczenee vſtawenee Saudcze. a to takto zpuoſobeno geſt: ze ſu mezy tiemi trzmi dwa, kazdy z tiech dwu ma w rucze lopatku zeleznu**) drzewiennu. A kdyz kto zaluge, ze mu tento a tento dluzen tolik groſſuow benatczkych a ze gemu nechcze zaplatiti, Tehdy ten geden s tau lopatkau gde k tomu dluzniku, na koho zalowano, a dotkne geho tauz lopatkau a [149a] rzka takto: »Tento Jan aneb Petr« — gmenuge ho gmenem geho — »zaluge na tie, zes mu toliko Groſſuow dluzen. protoz, ſy-li mu dluzen, zaplat gemu! pak-li gemu dnes nezaplatiſs, tehdy ſtuoy

*) *Gale* v rukopise přeškrtnuto.

**) *zeleznu* v rukopise přeškrtnuto.

zaytra bohda tento czas a tuto hodinu przed nami, vſazenymi Saudczemi!« Tu przeſ takowy pohon ſmluwi-li ſe tyz dluznik s ſwym wierzitelem a gemu zaplatij, czoz mu dluzen, dobrze. Pak-li ſe neſmluwij a gemu neda, czoz mu dluzen, tehdy nazaytrzie ſtati muſy przed tymiz Saudczemi A tu tomu wierziteli ſwemu praw byti. A tu przeſlyſſijecze obie ſtranie, vczinij waypowied mezy nimi wedlee ſprawedlnoſti a zdanije ſweho. A czozkoli ti trzie Saudczy wypowiedije, na tom przeſtano, a zadna ſtrana o to ſe k wyſſijemu prawu przeſ takowau waypowied od[149b]wolati nemuoz. A tijz trzie Saudcze nemagij wyſſe Suditi a prawa rzekati nez toliko o dluh, genz geſt do Sſeſti marcelluow, groſſuow benatczkych, gichz puol trzinaczta platij vherſky zlatty anebo gich dukat. [*Saud o wyſſij dluh*].

Pak-li geſt dluh wyſſij nez X marcelluo, tehdy, ktoz nechcze zaplatiti, muoz ſe odwolati na wyſſije prawo do Benatek.

A od toho mieſta Swrchupſaneho kauczeyſta az za puol druheho Sta mil wlaſkych, az do Inſule rzeczenee polumotorie, to prawo a ten Saud tiech takowych trzij Saudczy trwa. A dale potom, kdyz Inſuli polumotorie minau s Galegij anebo ſ nawau, tehdy wijecze zadny nemuoz zadneho k tomu temuz Saudu pohnati, az tepruw w Benatkach przed vrzedniky na to vſazene. Ale wſſak na prze[150a]deſſlee puohony, geſtlize by kto koho pohnal przed tijem czaſem, nez ſau minuli plowucz s Galegij Inſuli ſwrchupſanau polumotorie, Ti trzie mohu prawo mezy ſtranami rzeczy a wyrzekati, az prawie mezy ty dwa hrady v benatek, kdez do portu k Benatkam wgijezdiegij. A tentyz den w ſamy weczer przipluli ſme k Inſuli newelikee. a tu ſme vwrhli kotwe v teez Inſule, neb bylo welmi ticho. a o puolnoczy ſtrh ſe dobry wijetr. A tu ſme opiet przedcze pluli naſſij czeſtu. [*Plauli od yadra mieſta*].

W pondielij po Svatem mathauſſi, kdyz ſme pluli a mieli geſſtie aſa XXti wlaſkych mil do mieſta yadra, gemuz wlaſky zara rziekagij, tu ſe welmi vtiſſilo. a potom aſa dwie hodinie przed polednem ſtrh ſe nam dobry wijetr, a przipluli [150b] ſme o neſſporziech k mieſtu temuz yadru. A tu ſme kotwe vwrhli dwoge hony od Mieſta. A tu wſedſſe na barky, pluli ſme do tehoz mieſta yadra. a tu nam praweny zlee nowiny, kterak neſſlechetnij zhaubcze krzeſtianſtwa Turczy porazyli Charwaty na hlawu a zbili a zgimali. A to patnaczty den przed naſſim przigezdem na den Swateho Gorgonia to ſe ſtalo. *[o porazcze Charwatuow]*.

A tijemto zpuoſobem ſe ſtalo: ze geden haytman Czyſarze Tureczkeho, gmenem hadrembaſſan, ſebraw ſe ſ naylepſſimi turky, czoz mohl wybrati, niekolik Tiſycz konij mage -- aſa okolo dewijeti aneb XI tiſycz — tahl geſt przeſ hory Charwatſke do Charwat a tudy dale do zemie krale rzimſkeho k mieſtu rzeczenemu labach w koryntijech. a tu w tee wſſije kraginie pobrali lidi a precz [151a] s ſebu hnali muze, zeny, panny y pacholata. A hrabie a pani a rytijerzſtwo Charwatſke ſebrawſſe ſe tahli gim w przedtihy na ty hory, kudy Turczy tam do zemie tahli. A tu ſe sczekawali. A w tom, kdyz ſe tak sgeli, yakoz toho zprawen ſem, ze mieli na trzi

Tiſycze konij a pieſſijch aſa na VIIII Tiſycz, Mezy kterymizto byli hrabie niekterzij a pani znamenitij Charwatſſtij, Totizto Ban Charwatſky, Ban z yaycze z Boſenſke zemie. A tu, yakoz zprawen ſem, ze krale rzimſkeho haytman w Sſtyrſſtie, Czakl Jakub gmenem, poſlal k nim, aby sczekali a nicz nepoczinali az do geho przigezdu, ze take tahne gim na pomocz ſ niekolikonaczti ſty konmi a S niekteraym tiſyczem pieſſimi. Ale oni Charwati toho vcziniti nechtieli, nez magijcze nadiegi, poniewadz ſau ge Turky przed tijem niekolik leth nedluho na tychz horach ſnad dwakrat porazyli, [151b] Chtijecze radiegi tu czeſt ſami mijeti a nadiegicze ſe temuz, ze ge porazye yako prwe, ſobie ge turky lehcze wazili. A kdyz turczy o nich zwiedieli, tehdy naprzed wieznie ty wſſeczky, kterez byli zgimali w tee gijezdie, ſehnawſſe ge do gednoho dolu, czoz bylo zmuzilych, k brani geſſto by ſe hodili, wſſem hlawy ſtinali bogijecze ſe toho, kdyby ſe s Charwaty bili, aby gim nepomahali gich take biti. A tak to turczy vcziniwſſe, ſwee hauffy ſobie zrziedili a puſtili hauff geden w honcze k horam, kdez gich charwati czekali. A na trzi Tiſycze konij turkuow ti ſe okolo luhuow przeſ nieyakau rzeku newelikau przeplawili, A tiem bylo poruczeno, kdyz by Charwati gich honcze honili, aby s zadu, kdyz ge pominau, w nie wſkoczili. a Charwati o takowe zaloze nicz newiedieli, neb gich widieti nemohli w tychz luzyech; [152a] nez vzrzewſſe honcze Turky, hned s hor tahli proti nim do polij a do rownin. A tu zaczawſſe ſpolu harcz, ſmiſywſſe ſe y bili ſe. A drahnie Turkuow niekteree Sto zbili. A tu Turczy prchli a vtiekali na ſwau zalohu. A Charwati po nich tahli, magijcze dobru nadiegi po dobrem poczatku, ze ſe gim poczalo dobrze weſti. A w tom obie zaloze Tureczke, gedni s przedu a druzy s zadu, w nie wſkocziwſſe, ge bili a ge na hlawu porazyli. A prawil mi o tom geden dobray vrozenay Czlowiek Charwat, kteryz tu byl przigel do Jadra mieſta, kdyz ſem tu tehdaz byl, welmi zaloſtiwie o tom. ze w tee bitwie ztratil wlaſtnijeho bratra a Sſeſt Stryczuow przirozenych, rorzprawiel *(sic!)*, A ze geſt byl na bogiſſti a ze widiel ta zbitaa tiela — [152b] nebozatka, a ze ſkuora *(sic!)* za mili z delij lezeli a dobrze ſſirocze, yako ſnopowee huſtie, ze by s gednoho tiela na druhee kraczel, A ze gim temierz wſſem hlawy ſtinali A noſy gim vrzezali a ty ze s ſebu neſli precz pro lehkoſt, neb gim gich Czyeſarz od kazde hlawy dawa zlattay, kterauz przineſau. y protoz noſy vrzezawſſe, na znamenije ge s ſebau neſli, kolik kazday gich zabil. a prawil mi, ze zbito aſa na X tiſycz lidij. a tito zbiti: hrabie Gwan z Czitina, Bana Charwatſkeho Syn, cziſty mladenecz, a mnoho dobrych, vrozenych rytijerzuow a dobrych, Vrozenych lidij zbito a na Sedmdeſat kniezije a mnichuow takee. a wiezniowe tito ze zgimani, Totizto: Ban Charwatſky, Ban Boſſenſky z yaycze, hrabie mikulaſs z ffrankrhaynu, hrabie wylem z n. A ſycz oſtatek [153a] dobrzij Vrozenij lidee. czoz nezbili, wſſeczko zGimali a precz s ſebau hnali — na patnaczte Set lidij. A prawil take, ze malo lidij w tee czelee zemi zuoſtalo, ze wſſiczkni zbiti a zgimani. Neb wſſiczkni lidee werzegnie na nie tahli, ktoz yako rzkucz pro Staroſt a pro mladoſt mohl, domniewagijcze ſe giſtie ge

porazyti teez, yako ſe prwe niekolikrat gim ſtalo w teemz mijeſtie, ze gſu ge porazeli. A prawil mi dale, ze takowa neflychana zaloſt a placz, ze by ſe mohlo nayzkamenileyſſijemu Srdczy zzeleti gich nebozatek; ze mnohy otecz a mnoha matie ztratili ſwe wſſeczky Syny y dczery: Synowe zbiti, a dczery precz wedeny. mnoha zena muze ſweho ztratila, ze zabit anebo yat. A teez muzije druzy ze zeny ſwe ztratili, ze ge zgimawſſe s ſebu [153b] vedli a hnali; a ze w druhe wſy naydeſs piet ſſeſt wdow ſ malymi dijetkami, a muzije wſſeczko zbiti a zgimani. Take prawil, ze ſu nikda za lidſke pamieti od zbroge tak prziprawnych Turkuow newidali, yako ſu ti byli, rownie yako krzeſtianee Panczyerze, obogeczky, zadnije y przednije kuſy y lebky na ſobie magicze. a takowa bitwa a porazka ſtala ſe a poczala na den Swateho Gorgonia trzi hodiny aſa przed polednem w kraginie gedne Charwatſke, gijerz *(sic!)* rziekagij Charbawa, v zamku, gemuz rziekagij vdwinecz, Sſedeſate wlaſkych mil od zamku ſwrchupſaneho yadra a naſſich mil Czeſkych gedno dwanaczte. – Pan buoh wſſemohuczy racz tiem nebozatkom zbitym hrziechy gich odpuſtiti a ziwot wieczny dati A wiezniom v wijerze krzeſtianſke ſetrwanije a z wiezenij wyſwobozenije!

[154a] *W utery potom rano* byli ſme v mſſe w koſtele Swateho Symeona. a po mſſi obiedwali ſme w hoſpodie a pluli zaſe potom na Galey. A tu w noczy aſa Cztyrzi hodiny na nocz ſtrh ſe welmi naramnie welikay wijetr s deſſtiem a s welikym blyſkanim. A trwalo to takowe powietrzie ſkuoro czelau nocz, ze ſme wſſiczkni milemu panu bohu diekowali, ze ſme byli w portu. Neb, by nas takowee powietrzie bylo na welikem morzi krom portu zaſtihlo, bylo by zle o nas. A mne pak milay pan buoh zrzetedlnie raczil od toho oſtrzieczy, neb ſem ten weczer ſobie byl vmyſlil na malee lodij pluti do mieſta Ankona rzeczeneho A odtud dale k matcze bozije do loretu, geſſto geſt tu kapliczka ta, totizto ten pokogik, bozſkym zpuoſobem z Nazaretu tu przeneſen, w kteremz panna [154b] maria byla, kdyz gije Andiel Gabriel pozdrawil a gije zwieſtowal, ze ma pana kryſta poroditi. a byl ſem ſobie zgednal giz tu lodij, na kterez ſem pluti miel. a mieli ſme rownie v weczer wſedati, neb ten patron chtiel ſ nami w noczy przedcze pluti, neb tehdaaz temierz czelu nocz mieſyecz ſwijetil. Ale na me welikee ſſtieſtij, ze zadny z thowaryſſtwa meho ani kto giny ſe mnau plauti chtiel tam, a ya ſam take oſtal ſem. *[pluli od Jadra].*

W Strzedu potom, kdyz den byl, wypluli ſme z portu od mieſta yadra. a bylo welmi ticho, a potom ſe ſtrhl wietrzik, ale nedobry k naſſije czeſtie. awſſak proto vpluli ſme aſa na piet mil wlaſkych od Jadra. a tu w ſamy weczer byl weliky wijetr a rownie proti nam a s czernymi oblaky, ze ſme ſe obawali welikee baurze. A pluli ſme zaſe zpatkem [155a] do portu k mieſtu Jadru. a aſa hodinu na nocz przipluli ſme zaſe do portu a vwrhli ſme kotwe aſa dwoge hony od mieſta. *We cztwrtek* potom rano pluli ſme magijcze maly a mdly wijetr. a tu vpluwſſe Sſeſt anebo Sedm wlaſkych mil, A tu potom ſtrh ſe wietrzik nam od polu dobry tak, ze ſme ten czely

den gedno XV wlaſkych mil vpluli a kotwy vwrhli w ſamy weczer. a potom ſ puolnoczy ſtrh ſe weliky wijetr ſ deſſtiem welikym.

W patek przed Swatym michalem ſtrh ſe rano weliky wijetr a k naſſije czeſtie wyborny, Ale przieliſs weliky, ze ſme weliky Wel, totizto wietrnau plachtu, ſpuſtili doluow' a malym welem ſme pluti muſyli. awſſak ſme tak prudcze pluli, ze wſſeczko ſſiczelo. A hodinu aſa ſ poledne ſtrh ſe naramnie przieliſs we[155b]liky wijetr ſ welikymi wlnami, ze hrozno bylo. tak ſe Galege ſem y tam kolebala, ze ſme wſſiczkni v welikem ſtrachu byli a nadali ſme ſe wſſiczkni, ze baurzka welikaa bude, gijez marynarzi rziekagij ffortuna. A tak ſ bozij pomoczy vpluli ſme k brzehu a vwrhli ſme kotwy aſa wlaſkau mili od brzehu. a tu ſme przeſ nocz oſtali. *[XV mi do parenzu mieſta].*

W Sobotu, den Swateho waczlawa, mieli ſme geſſtie na XV wlaſkych mil do parenzu. A rano pluli ſme, kdyz Sluncze wychazelo, a ten czely den plowucze nemieli ſme dobreho wietru A nemohli ſme dopluti parenzu mieſta. a wrhli ſme kotwe IIII mile wlaſke anebo piet od parenzu. *W nedieli,* den Swateho michala, rano przed Slunczem patron wzaw k ſobie mne, pana Getrzicha z Guthſſtayna a ginee z naſſeho towaryſtwa na barku, pluli ſme k parenzu vprzie[156a]mo. a s Galegij muſeli wijecz nezli mili zageti, nez kudy ſme my s Barkau plauli, wietru holdugicze. A tu przipluwſſe k parenzu przed mieſto, kterezto mieſto parenza lezij od benatek Sto wlaſkych mil, A tu nedali nam ſſeſti s barky pra[wicze], ze gedem z moru z kralowſtwije Syczylſkeho, ze gim poruczeno od poteſtata, totizto haytmana gich, aby zadneho nepauſſtieli, ktoz by odtud pluli. A tu potom ten haytman, gemuz oni rziekagij poteſtat, ſ niekterymi mieſſtiany z mieſta wyſlli k nam k brzehu a mluwili ſ patronem naſſim omluwagijecze ſe a proſyecze, aby gim w tom za zle nemieli, ze magij o tom tak od kni jezete a panuow benatczan prziſne przikazanije. aby odtud zadneho d mieſta nepauſſtieli, ktoz odkud z moru plowau. A tu patron muſyl gi prziſahu vcziniti poloziw dwa prſty na [156b] Swatee cztenije, ze w moru ſm nikdijez nebyli, a ze zadny na Galegi na tu pſotu neumrzel geſt ani n moczen byl ani geſt. a tu potom pluli ſme ke mſſi do klaſſtera Swateh mikulaſſe na wrſſku blizko od mieſta. A tu bywſſe v mſſe, tepruw ſm zaſe pluli k mieſtu a ſſli do Mieſta do hoſpody a tu obiedwali. po obied naſs patron na naſſi zadoſt zgednal nam barku, aby nas dowezli do b natek tijem ſpijeſſe, neb s Galegij a ſ welikymi lodijmi ne tak poſpieſſn ſe pluti muoze. A tu ſmluwili ſme, ze nas ma z Sſeſti dukátuow dowez az do benatek. A tu prowodiwſſe patrona naſſeho na Galegi a pozehnawſ geho, wſedli ſme na tu Barku, kteruz ſme byli ſobie zgednali, a pluli ſm przedese. a przipluli ſme od parenzu X mil wlaſkych k mieſteczku panuo benatczkych, gemuz gmeno nowa Ciuitas, yakoby rzekl [157a] nowe mieſto. A potom dale plowucze od tehoz mieſteczka aſa Sed[m] anebo oſm wlaſky mil, tu ſe ſtihl wijeti welmi weliky rownie proti nam, ze tyz patron te barky netrwal ſolne pro nebezpecznoſt welikeho wietru ſ nami geti. nez

muſeli ſme zaſe zpatkem plauti k ſwrchupſanemu mieſteczku nowa Ciuitas. a tu prziſtawſſe y ſſedli ſme a ſſli do hoſpody. A geſt male, ſſpatnee mieſteczko a malo potrzeb ſe w niem nayde, nez pani benatczanee ge tepruw znowa poczeli wyſtawowati zdmi a wiezmi, A malo geſſtie oſazeneho lidu w niem. A tu weczerzeli ſme w hoſpodie. a potom aſa trzi hodiny na nocz, kdyz mieſycz byl wyſſel, wſedſſe na Barku zaſe y pluli ſme przedcze ſ panem bohem naſſij czeſtau. a zdalo ſe nam wſſem byti maly a powlowny wijetr. A wypluwſſe wedle zemie na [157b] yakays woklik mluwili ſme k patronowi — neb vmiel dobrze ſlowanſky, ze nam rozomiel — aby plul wedlee brzehu nedaleko od zemie. A on przirzekl nam tak vcziniti, a my na geho przipowied ſe vbezpeczivſſe lehli ſme a ſpali. A on opiw ſe zanedbal toho, ze wijetr weliky nas od zemie zahnal, nez ſme yako rzkucz zwiedieli, na welikee morze. A tu welike wlny yako domowe wietrem ſucze hybany barku tak znaſſeli, ze yakoby po rzebrzieczych nahoru a doluow chodila. A tak ſe nam nalewalo do barky, ze wdy dwa muſeli wen wodu ſſkopky wylewati. A tu ze ſme wſſiczkni byli tak w ſtrachu, ze newierzim, by ktery z nas, yak ge ziw, kdy v wietczijem ſtrachu byl; neb nebylo k ginemu podobne, nez ze ſe wſſiczkni ztopime; neb mieſycz ſwijetil a yaſno bylo, a proto zadnych [158a] hor, zadne zemie ſme widieti nemohli, Nez giz hrdel ſwych wſſiczkni ſme ſe byli odwazili, a ze ztonauti muſyme. netuſſim, by kto z nas, yak ge ziw, naboznieyſſij byl nez tu tehdaaz. A to tak trwalo nam na Sſeſt anebo na Sedm hodin. Tu potom Slibili ſme ſe wſſiczkni z nas, czoz nas tu bylo, na paut k matcze bozije do loretu, aneb kazdy obiet ſwau tam aby poſlal. A hned, yak ſme to vczinili, poczalo ſe to powietrzie tiſſiti, a dobry wijetr bez takowych wln welikych k naſſije czeſtie byti.

W pondielij, den Swateho Jeronyma, ſ pana boha wſſemohuczyho pomoczy przigeli ſme yako hodinu na de[n] k benatkam do portu mezy ty dwa hrady k klaſſteru Svateho mikulaſſe. A tu byli ſme v mſſe. a po mſſi pluli ſme do mieſta do naſſije hoſpody. [158b] a neradim zadnemu na male barcze pluti tady, kto by ſe tam zahodil; neb geſt tu Golft, przeſ kteryz mnoho mil pluti, ze newidieti ani hor ani zemie, A radi bywagij na niem, yakoz mi prawili, ffortuny, totizto baurze morſke. a poczitagij od tee Noua ciuitas do benatek dewadeſat wlaſkych mil. zda mi ſe, ze ſme ge w oſmi hodinach vpluli az do benatek A hadam, naſſich Czeſkych mil ze geſt XXII a puol, kterez ſme w oſmi hodinach vpluli.

W utery, w Strzedu, we cztwrtek tu ſem byl w Benatkach ſobie ledayakes wieczy ſkupuge.

W patek, den Swateho ffrantiſſka, rano poſnijedawſſe, pluli ſme na Barcze az do maſtris mieſteczka. a tu nas czekali ſ konmi. A tu wſedawſſe, geli ſme na [159a] konijch az do terwijzu.

W ſobotu ſme potom tu zuoſtali w terwizu.

W nedieli potom geli ſme po obiedie z Terwizu do Kunczſlanu a odtud wzdy przedcze tauz czeſtau temierz, kudy ſme tam gedaucz geli,

tymiz noczlehy zaſe gel ſem. A przigel ſem zaſe do Cadanie aſa dwie hodinie na nocz w tu Strzedu po Swatych Sſimoniſſi a Judowi, Apoſſtolech, bozijch *radd.*

[159b] Item z Cadanie tu czeſtu ſwrchupſanau poczitage, kudy ſem tam geda gel, geſt naſſich mil XCVI do benatek. [*Czo geſt mil po morzi z benatek az k bozijemu hrobu*].

Item po morzi plowa z Benatek k boziemu hrobu geſt mil wlaſkych:

Nayprw z benatek do parenzu C mil;
Z parenzu do yadra CL mil;
Z yadra do lezyny CXX mil;
Z lezyny do kurczule L mil;
Z kurczule do dubrawnika LXXX mil;
Z dubrawnika do korfonu IIIC mil;
Z korffonu do modonu IIIC mil;
Z modonu do Candi IIIC mil;
Z Candij do rodyzu IIIC mil;
Z rodyzu do Czypru IIIIC mil;
Z Czypru do Jaffy IIIC mil.

[160a] *A taaz yaffa,* yakoz naprzed pſano, lezij v morze na brzehu, a odtud po zemi a po ſuſſe geti az do Geruzalema: z yaffy do ramy XII mil, z ramy do Geruzalema XL mil.

A z tiech XLti mil, geda od ramy, geſt aſa XV mil dobra czeſta, a oſtatek pak az do Geruzalema geſt wſſe zla czeſta a kamenita, geſſto nelze horſſije.

A tak Summa tiech wſſech mil wlaſkych z benatek az do Geruzalema k bozijemu hrobu geſt dwa Tiſycze a puolpata Sta a dwie mili.

A tak, cztyrzi wlaſke mile za gednu naſſi poczitagicz, bylo by naſſich mil z Benatek do Geruzalema Sſeſt Seth a XIII mil. Ale druzy poczitagij trzi mile wlaſke za naſſi gednu, A mnie ſe ſamemu [160b] zdalo, pokud ſem to ſhledl, ze gich trzi mile tam na morzi mohau ſ naſſij gednau milij ſe ſrownati. A tak by bylo VIIIC mil a XIII mil naſſich.

Item Galege, na ktere ſme plauli, byla z delij XXXIII mych ſahuow a z ſſirzij aſy VI neb VI a puol ſahu.

A bylo nas wſſech y s Galeoty, kdyz ſme w Benatkach nayprwe na Galey wSedli, puolpata Sta a VII oſob. A bylo na nije prowazuow malych y welikych, ze newierzim, krom prahu a horu wymijenie, by w gednom mieſtie kterem w Czechach wſſeczky prowazy male y welikee zberucze w hromadu, aby wahau ony prowazy, kterez na Galegi byli, przewazili.

[161a] **A** z tiechto zemij pani hrabie a dobrzi lidee pluli na teez naſſije Galegi ſ nami:

Czechowe:

Pan Jan haſyſteynſky,
Pan Getrzich z Gutſſteyna,
Girzik Gffelerz z akſſoa,
Jan laytolt z Eybrnicz,
Nickl Gryſz od Tachowa,
Jan mladie z wylemowa,
Blazek, kucharz panie haſyſteynſkeho,
Girzik, pacholek mladietu.

Baworzi:

Hrabi wolff z oıtmberku,
ffrydrych mautnar z koczenſſteynu,
Caſſpar z kaply,
henrych truchtlingar,
Pawel z Altmburku.

[161b] *Heſſowee*:

Filip, hrabie z waldeku,
hendrych z Imickhauzu,
Nycklas oſchſnar, kaplan hrabie ffilipa,
Wylem Greſten,
herzman z zijederdiſſen,
Petr, kucharz hrabiete.

Durynczy:

Hrabie bot z Sſtolbergku, bratr wlaſtnij knieze henrycha toho, kteryz ſ kniezem ffrydrychem ſaſkym na druhee lodij gel.

Ffrankowee:

Pan ffrydrych Sſenk z limperku,
Pan wolff z Gutembergka,
Pan Girg z Sſelberku,
Pan wylem z Awerbachu,
rytijerzi,
Sigmund z Tinigen,
[52a] Johan z helmſtatu,
Girg Trukſas,
hans Girg z Abſſperku,
Sigmund fuchs,
raff z Tolhaynu,
kniez petr, kaplan panie ſſenkuow,
henrych Ernſt, kucharz panie ſſenkuow,
Anthonius lorber,
Cylian Ekl,
Colin waltffoyt.

Sſwabi:

Pan Johan z Stadia, rytijerz a doctor,
ludwik z wirtmberku, doctor,
Johan Jklinger,
Johan reger,
Johan ryſz,
Nyclas Bot.

[162b] *Rakuſſanee*:

Pan kryſtoff. } bratrzie z hornſffeldu,
Pan rudolff, }
Rudolff, pacholek,
kolman, kucharz gich.

Pruſſanee:

Ticz z Sparneku,
Getrzich z N.

Slezaczy:

hyncz z Czedlicz,
kryſtoff liſe, geho pacholek.

Markowee:

Pan kryſtoff z polencz, rytijerz,
Thomas Sſwan,
D'ſzlaw manaw,
kniez Nyclas, kaplan,
Clauſz warmer,
Petr wolpmar.

[163a] *Vhrzi*:

kniez michal z Epriaſſe,
kniez Thomaſs ſſeczkoczgi,
kniez rzehorz z budina,
kniez hawel z Czygetu,
Sſimon Captas z ygob.

Sſwayczarzi:

Brawn lancz z libenfelfu, doctor,
ſſelix Grebl.

Z pamberſkych hor:

mſtr Niclas z Anthdorffu,
ffridrych z raczeoſteynu,
heymcz z rebicz,

Z ffflandrij:

Joſſt balaw,
Niclas z Anthdorffu,
kornelius, kramarz z Anthdorffu.

Holanti:

[163b] Gerbarth z layden,
Clauſz z Dortu,
fflorian z Canſſten,
Petr Adrian z dortu,
Clauſz z duſen a z harlaim.

Zelanti:

Johan z mittelburgku,
Cornelius,
kniez Adrian,
kniez Ebrharth z deſzberku,
kniez bernandin z herbachu,
kniez Jan,
} Boſaczy.

Englanti:

Pan Johan z putler,
Pan Johan z Gayſtan,
} pani,
Johan ſſpenſer,
Wawrzinecz dobiller,
} dobrzi lidee,
[164a] Thomaſs litteneg,
kniez wylem ffelb,
kniez Johannes Stewſen,
kniez Jan Corth.

Z Britanij:

Panij Johanna, hrabijenka z perier,
Panna magdalena, gegije panna,
kniez petr, kaplan gegij,
Petr dinkonborth, kucharz gegij.

Z yſpanij:

Johan z Garſye,
Petr z Sanoy,
kniez przewor z mora,
Petr z mittanda,
kniez Jan kumptor z Spadi,
kniez negnyra,
kniez Auguſtyn,
kniez ffrantiſſek od Swateho krzize,
} boſaczy.

[164b] *Z ffrankraychu*:

Pan wylem z hangeſtu, pan w Agilerſu,
Pan Juo z Inſule, pan w Andreſy,
miſtr hugo Cadi,
miſtr Johannes,
kniez Albin,
Bartholomieg Canuo z lugdona,
Petr, kucharz ſwrchupſanych panuow,
Petr Pryto,
Johan ronſeam,
kniez olmer z willers,
loys z ffortu,
Gerharth wellen z Geſnem,
Claude toren,
Johan z Sanomennee,
Johan Baranger, } z ochtaxelen,
Symon Barremie, }
hugo Conget,
petr birotten,
kniez Granyan z Synai,
Piro z ryffertu.

[165a] *Z henegaw*:

miſtr Thomaſs z manſſwolt,
kniez Thomaſs z monlin,
kniez Julian z Gewer,
Johan blandion.

Z polſky:

Jakub z rynſſij,
mikulaſs Gerſſi,
Waczlaw,
kniez mikulaſs, kanownik krakowſky.

Z Slowan:

Mathyaſs kuda,
lukaſs z piaſo,
kniez petr.

Z lombardi:

Pan dominik, }
Pan babtiſta, } Rytijerzi,
Pan Cſop, }

[165b] kniez Petr,
kniez Andiel,
Philip z Sena,
Marek z parmy.

A na tee naſſije lodije, gijez Galege rziekagij, kdyz ſme wygeli z benatek, bylo nas wſſech CCCCL a VI oſob. A potom, nez ſme do Swate zemie prziplauli, az druzy ſſedali od nas, ze nas, kdyz ſme k Swatee zemi prziplauli, nebylo nez CLXXXV pautnikuow, a Galeotuow, Genz lodij zprawugij, tiech bylo dwie Stie a Cztyrzije.

[166a] A ten rok a toho czaſu na druhee lodij, na Subtil Galegi, kniez ffrydrych, knieze Saſke a korfferſſt etc, geho miloſt, pluli take k bozijemu hrobu a ſ geho miloſtij tito dolepſanij pani a hrabie a dobrzij lidee:

knijezata, gich miloſt:

Kniez ffrydrych, knijeze Saſke a korfferſſt etc,
kniez kryſſtoff, knijeze Baworſke a mnichowſke.

Tito hrabie a pani:

Pan ffilip knijeze z Anhaltu,
Pan baltazar hrabie z Sſwarczpurku,
Pan hendrych hrabie z Sſtolbergku,
Pan Adam hrabie z pachlingku,
Pan hendrych z Gerowa,
Pan hanuſs z Sſwarczenbergku,
Pan Margk z wildenfelſzn.

[166b] *Tito rytijerzi a dobrzij lidee*:

Pan hendrych z Sſwamberka,
Pan zygmund fflug, doctor,
Pan hendrych z bunaw,
Opat z kameniczkeho klaſſtera,
N. Stolcz, doctor a rada knijezeczye,
Pan Sſteffan z Guttenbergku,
hendrych minych, marſſalek knizeczy,
Czezar fflug,
hangolt fflug,
Anſhelm z tetowa,
Rudolff z plaunicz,
kuncz metſs,
hanuſs hundt,
kuncz z rozmbergka,
Jakub z ffrawenhoffu,
Gotcz z haynſhaymu,
hanuſs Sak,
mikulaſs z widerſſpergku,
Wolff z weyſenbachu,

[167a] Girzik, } z Czedwicz, Strayczy,
Caſſpar, }
hanuſs z ffaylcze,
Vcz z Endu,
markwarth z Amenſtorffu,
Anthon z rozenowa,
hanuſs z Gremſzgku,
Wylem z Enzydle,
Girzik z hoffgarthu,
Wylem z haraſu,
Joſſt z ffaylcze,
lipolt z hermanſgrunu,
Sygmund z N.,
kuncz z malticz,
Sebeſtian z miſtlbachu,
kaſſpar z Sſpetu,
Albrecht z wolffſſtaynu,
Getrzich z Sſliben,
markus Edlmon z Edlmanffeldu,
[167b] Eraſymus z laymingku,
Degenhart z pheſynku,
maurycz marſſalek,
Wylem z Grayzhamu,
hanuſs z mayzbachu,
magnus z haynu,
lorencz z krorzikrozn,
hanuſs z Ebrſſtaynu,
hanuſs z roſtembergku
Bartholomieg z drothu,
kuncz z kolſwicz,
hanuſs Groſs z Groſzu,
Degnhart ze dwora,
Erharth z Gerſſtenbergku,
hanuſs Stang,
Wyt kro.

[168a] [illegible] Tak tuſſe wedieti se pocina hned na biechu v Jaffy a w[illegible] okolo Gerusalema az do yordanu, to wſſe ſlowe [illegible] zemie [illegible].

A geſt z Gerusalema k Jordanu ala X mil naſſich anebo malo wyecze. A tu na tey czeſtie geſt ten wrch, geſſto diabel pana kryſta na niem pokauſſel [illegible] geho [illegible] a [illegible], ze mu dati wſſe chcze, aby klegekna* przed nim [illegible] yako o tom pſano we cztenije.

* [illegible]

a geſt wrch welmi wyſoky. A tu geſt nedaleko od Jordana mijeſto nynywe zborzenee, ale malo lidij giz w niem. A nedaleko odtud geſt to morze mrtwe, w kteremz ſe propadli Sodoma a Gomora. A geſt ge dobrze widieti. [*Swate mieſto*].

A mieſto Geruzalem, acz w niem pohanee gſau a obywagij, Proto my ge [168b] Swataym gmenugem a za Swatee mame. A teez ge take magij a gmenugij Swatee pohanee, Turczy y zidee. A tak wzdyczky ſe w nowem y w Starem zakonie, kdez o niem ktera zmijenka, za Swatee mieſto ſe gmenuge, A w ſtarem zakonie o zadnem Mieſtie tak mnoho zmijenky nenije yako o Geruzalemie, y teez take w nowem zakonie. [*O moczy krale zoldana*].

Kral zoldan, kterehoz geſt teez mieſto Geruzalem, geſt moczny pan a ma welika a Sſiroka panſtwije. A geho panſtwije ſe poczina na brzehu morſkem v Jaffy, Mieſta niekdy welikeho, yakoz o niem naprzed pſano. Ale nynije malee toho znamenije, kdez bylo, nez onde y onde zakopy a przekopy znati, v kterehozto mieſta pautniczy ſ morze na zemi ſſedagij, kterzij k bozijemu hro[169a]bu na paut plowau a putugij. A tu odtud az do Geruzalema a okolo Betlema ta zemie ſlowe Judea. A od Geruzalema geſt aſa XV dnij pauti do Mieſta Alkayru, w kteremzto mieſtie geſt kral zoldan A hrad tu ma. A teez mieſto Alkyro geſt welike welmi wedle zprawy, yakoz ſem zprawen od gednoho, geſſto tam byl. A teez takee ten w praze byl geſt, ze geſt yako cztyrzi prahy anebo piet zwijeczy a geſt w niem mnozſtwij lidij. A praweno mi za giſtee, kdyz w praze nayſylnieyſſij ſniem anebo yarmark bywa, ze tam kazdy den teez wſſudy we wſſech vliczech plno lidij a huſto. A tak mi za giſto praweno, ze przed niekoliko lety przed tijem, nez ſem byl na teez pauti, ze w temz mieſtie Alkayru byl welmi weliky mor, ze na kazdy den gich [169b] vmijeralo po patnatczti, po Sſeſtnaſti y take po Sedmnaczti Tiſyczych a druhdy take wijecz a menie patnaczti Tiſycz, A ten mor ze trwal trzi mieſycze; A ze gich zemrzelo na Cztrmezczytmakrat Sto tiſycz lidij za ten czas trzij mieſyeczuow. [*O hoſpodarziech w mieſtie A o gich ztrawie*].

A praweno mi dale o temz mieſtie, ze nemagij obyczege lidee, aby ſobie kazdy hoſpodarz a obywatel w ſwem domu czo k gijedlu warzil anebo pekl, nez ze geſt mnozſtwije obecznijch kuchynij, a ze wſſem obywatelom w nich doſti nawarzie a napekau maſſa woloweho, welbludoweho, teleczyeho, Skopoweho, Gehenczijeho, Slepicz, kapaunuow a czaſem kurzenecz a to wſſe warzenee, peczenee, yakz kto chcze a rad gije, a toho wſſeho hotoweho doſti a hoynoſt nagde kazdy ſobie kupiti. A w temz mieſtie pro [170a] welike horko a ſucho bywa naramnie weliky prach. A magij k tomu na trzi tiſycze welblauduow, aby na nich do tehoz mieſta wodu noſyli, na prach lili a gey ſmoczowali, aby ſe nepraſſilo. *[mieſto Alkyro lezij w Egiptie]*.

A teez mieſto Alkyro lezij w Egiptie. A to wſſe okolo ſlowe zemie Egipſka. A nedaleko od tehoz mieſta Alkyro ſnad trzi mile naſſe ma tyz

kral zahradu, w kterez roſte balſam. A ma rewij teez yako wino, a z toho rewij Balſam tecze rownie yako pryſkyrzicze z drzewa aneb z wiſſnie. a prawy balſam geſt barwy zlutte, cziſtee yako Akſſtayn. Take tyz kral zoldan drzij zemi Arabſku, kteraz, yakoz toho zprawen ſem, welmi welika geſt. A na tree ſe dielij taaz Arabia A truoge gmeno [170b] ma; Neb gedne rziekagij Arabia puſta, kteraz geſt welmi pijeſſczitaa, czoz ſem zprawen, A druha ſlowe Arabia ſkalnata — w nije ſu hory Skalnate a welikee — Trzetije ſlowe Arabia ſſtiaſſtna. A taaz zemie geſt hoyna a wyborna ode wſſeho, a roſte w nije kadidlo, mirra, zazwor, Skorzicze, reubarbarum A mnoho ginych wieczy, z kterychzto kral zoldan ma weliky vzitek od kupczuow krzeſtianſkych na kazdy rok. Geſſto ty ſwrchupſanee wieczy kupugij w mieſtech tehoz krale przi brzehu morſkem leziczych, yakozto w Alexandrij, w baruchu, A nam to dale ſem do naſſich zemij krzeſtianſkych dodawagij. A praweno mi za giſto, ze w tee zemi w Arabij ze ti lidee a tiela gich cziſtau wuoni magij A pieknie woniegij nad lidij ginych zemi Tyz kral zoldan drzij take to czerwenee [171a] morze, przeſ kteree ſſli Synowe yzraheliſſtij zducze (*sic!*) z Egiptu, kdyz ge pan buoh wywedl z Sluzby krale ſſaraona. a w temz morzi ſe nalezagij cziſtij, weliczy rubini. A w tehoz krale panſtwij geſt mieſto, gemuz rziekagij Meka. A tu w tom mieſtie lezij a pohrzeben geſt machomet, kteryz gim pohanom a Turkom gich wijeru, kterak wierziti magij, zamyſlil. *[O drahem kamenij].*

A praweno mi, ze w temz mieſtie meka ze geſt kamenije drahee welmi laczyno. A lezij od Alkayru mieſta, czoz mi praweno, pietmezczytma dnij pauti. A turczy a pohanee tam gezdije a Chodije na pauth k machometowi a geho hrobu, teez yako my krzeſtianee putugem do Geruzalema k bozijemu hrobu.

Tyz kral, kdyz ſem byl w Geruzalemie, [171b] yakoz mi praweno, ze tehdaz miel ſwych dworzan na ſwem dworze, gimz oni mamelikowe rziekagij, przeſe dwadczeti tiſycz. A proto praweno mi, ze gich dawno menie na ſwem dworze nemiel yako tehdaz, nez ze gich prwe mijewal na XXV anebo na XXX[ti] tiſycz a wijecze czaſem. *[O mamelickych].*

O tiz mamelicky a dworzane tehoz krale giu wiſe, ze byli prwe krzeſtianee A potom wijery zaprzewſſe. Wijeru gich pohanſkau machometowu na ſe wzali. A to przichazye tijemto zpuſobem, ze Turczy czaſem czinijecze gyezdy do krzeſtian, totizto do Charwat, do Sſtyrſka a ginych zemij krale pana naſſeho A krale rzimſkeho. A tu, czoz lidij, poberau, pacholat a mladeze przeberucze, czo ſe gim zdaa, to ſchowagij A woſtatek prodadije do pohan. A tu ſe [172a] Chowagij wedaucze ge na ſwau wijeru. A kdyz budau w XVI a w XVII letech, tu ſe potom wcznije raytarſtwu, a kuon mu dan, a tu gezdije ſkopiczy druzy yako raczy a turczy a druzy s luczniſſi yako tatarzi a s tegezy, w nichz ſwe ſſipky magij. Teez take druzy krzeſtianee z zemij okolnich gim przſedijczych, kdyz czo w ſwe zemi neſſlechetneho vczinij, ze proto vteczy mufye, tam vteſkau do pohan.

a tu zaprzie wijery, y bude u krale dworzeninem a mamelikem. *[Sluzba ſe dawa].*

A tu potom ma Sluzbu v krale na ten ſwuoy kuon, ze mu ſe na kazdy den doſtane niekolik Strziebrnych peniez mincze kralowſke, gimz oni rziekagij maydyny. a dukat anebo zlatty tehoz krale gich razu plati tiech piet a dwadczeti maydynuow. a gſu dobrzij peniezy [172b] Strziebrnij. *A tu potom,* bude-li ſobie w tom pieknie a Czerſtwie cziniti a ze ſe w puotcze, ſ neprzately mage cziniti, Statecznie okaze a nietczo ze nad gine vczinij, tehdy mu ſe zoldu geho powayſſij nad to, czoz mu prwe dawano. A tak potom, ſlauze krali, zachowawa-li ſe ſluſſnie A ze geſt Statecznay, tehdy mu kral da vrzad haytmanſtwije w mieſtie leczyakems aneb na zamku. A tu ma Sluzbu a vrzczenee penijeze od krale. A take muſy za to vrzczeny a gmenowity poczet lidij a konij na to chowati, pokudz nan vlozeno, a ſ tijem pocztem lidij a konij krali hotow byti, kdyz rozkaze. *Mezy tymiz* pohany neyſu pani ani hrabie ani zemanee, nez, komuz z tiech mamelikuow kral haytmanſtwije da w kterem mieſtie, ten [173a] vrzadem pan toho mieſta ſlowe, totizto pan z Gazaru, pan Geruzalemſky etc. Ale to gich takowe panſtwije nenije trwawe, nez, nezachowawa-li ſe ſluſſnie w ſwem vrzadie a haytmanſtwije, hned mu kral to wezme A da to ginemu. A zadny nema nicz ſweho wlaſtnieho z nich, Ani hradu ani mieſta ani mieſteczka ani wſy ani diedin, nez wſſeczko geſt krale ſameho, a haytmanee a mamelikowee, totizto dworzenee, wſſeczko ſwymi zoldy ziwi gſu, kterez magij od krale. *[o zpuoſobu lidij].*

A gſu mezi nimi cziſtij druzy a podobnij a zmuzilij pacholczy a wſſe brady magij. A tijz mamelikowe chodije wſſiczkni obecznie w hazukach bijelych z cziſteho platna A po nich ſe opaſugij ruchau yako obruſczem A na [173b] hlawach magij klobauky welikee, cziſtym czerwenym czerwczem nawlaczowanee. A druzy z nich ſobie ty klobauky tluſtie obwinugij cziſtym tenkym platnem, gemuz my zde rziekame Synalboff Anebo pohanſkee platno.

A ſycz ginij zadnij neſmiegij czerwenych takowych klobaukuow, nez toliko oni mamelikowee. *[o chodu mamelikuow].*

A druzy z nich chodije boſy a druzy w Strzewiczych a wſtrczij toliko do ſtrzewicze prſty a nohu po Nartije, A na zad ho newtahne na patu, nez tak chodije na zapatku. *[O zenach pohanſkych].*

Zeny gich pohanſke w plaſtijech chodije, hlawy ſobie gimi przikrygicze, a magij przed twarzij huſtu, wazenu wazbu z czerneho hedwabij, ze gim pro huſtoſt wazby tee nelze twarzi widieti, [174a] piekna-li geſt czi-li ſſkareda. nez ony Skrze to dobrze hledije. Nez Sycz zdadije ſe byti vſſlechtilee a zziwotilee, y noh y rukau vſſlechtilych. a czoz znamenitieyſſijch, ti chodije w botkach bijelych, nemazanych, teez yako ge zde dielagij. A druhee ſobie dadije rucze zmalowati aſa na poly k loktu a teez nehty v rukau dadije ſobie czerwenau barwau zbarwiti. A ta barwa neſayde, a zadne mytije gije neſſkodij. *[branic pohane krzeſtianom naſledovati pohanek].*

A kterchozkoli krzeſtiana pohanee zaſtihli by s kteru pohankau, by pak y obeczna kurwa byla, A ze by ſ nij ten ſkutek czinil, tehdy nebo wijery ſwe krzeſtianſke vſtup a zaprzi, Anebo hrdlo ztrat beze wſſije miloſti!

[174[b]] Gijezdnij a raytarzi gich, mamelikowee, ti, yakz ſem ya widiel, a czo mi praweno, ze tak gednoſtaynie gezdije wſſiczkni, w czemz Chodije, toliko kazdy ſſawli k ſobie przipaſſe; a druzy z nich mijewagij kopijczka yako turczy anebo raczy A pawezku na hrzbetie, a druzy luczifſtie a tegezy, yako taterzi mijewagi. A oſtrohy ſwe tak na holu patu ſobie vpinagij. a Sedla magij hluboka za Sedaczye a obdluzna, Strzmeny Sſiroke a proſtrannee a konie magij dobre, doſti welike a rychlee. *[o Arabijech].*

Gſu ſycz w tee zemi geſſtie ginij raytarzi — Arabowe. A ti z prawa gſu diediczy tee zemie Arabſke. Ale tito gich ſe zmoczniwſſe pohanee Y tu zemi gim odyali, A kral gich, zoldan, gi [175[a]] drzij wſſeczku. A oni nemagicze nicz, lezij po zemi wſſudy woyſkem s zenami a s dietmi ſwymi polem, nemagicze zadneho zamku ani mieſta, nez na puſtinach a tu ſobie ſegij obilee k ſwe ziwnoſti. A nelezij na gednom mijeſtie, nez onde Tiſycz, onde dwa, wonde trzi a druhde take menie po niekolika Stech A kdyz gich kral zoldan potrzebuge k czemu a ge obeſſle, tehdy gſu mu hotovi podobnie, yako czernee woyſko bylo krali mathyaſſowi Vherſkemu. [*Sluzebnij*].

A teez, yakoz ſem toho zprawen, yakoz z Czerneho woyſka brali na zaprzenije, kdyz ſe gim czeho nedoſtalo od gijedla a od pitije y pijcze, ze tijz Arabowe tam teez czinij a berau. [175[b]] Sedlſky lid mezy nimi welmi vbohy a mamelikom podroben yako gina howada. A czoz ktery ten pohan Sedlak na trh przineſe chtie to prodati a zwlaſſtie od gijedla, to gemu mameliczy berau yako ſwe. A geſtlize tomu czo bude odmluwati, tehdy gey k tomu kyygem ztepe. A po zbitij ant mu k noham padne A nohy gemu bude libati proſe ho, aby mu to odpuſtil. A tijz Sedlaczy pohanee magij ſe zhowadile w ſwem gijedle, neb ſem to oczitie widiel, ze nalamagijcze ſobie Chleba a melaunuow kuſy na kozi welbludowu y nalili ſobie na to mleka a to mijechali rukama w hromadu. A tak zmijechawſſe ſpolu tu matlaninu, gedli ſ we [176[a]] likau chutij podobnie k wobarzom, kdyz gim po homu zwierzi na kozi wnadu dawagij. [*pokaz'ka wijera*]

Wijera gich pohanſka, kterauz gim machomet zamyſlil a vſtawil, geſt tato: Naprzed wierzij w boha, kteryz ſtworzil nebe a zemi.

machometa magij za proroka gim od boha poſlaneho k nauczenije wiery prawe [*o Jezu Kristu*].

[illegible] *pana* [illegible] wierzij, by buoh byl, nez ze geſt byl prorok weliky a ze se z czyſtee panny narodil. A ze gey zidee bez winy a pro zawiſt vkrzizowali. [*o panně marijí*]

[illegible] *panau* [illegible] drzie, ze byla przed porodem pannau A pannau [illegible] ze y po porodu zuoſtala [*Marija*].

Na ſwych modlitbach ſe naboznie magij [176b] na zemi ſe kladucze a tepucze ſe w prſy a klekagijcze. [*machometuow zakon*].

Tyz machomet gim zakon zamyſliw A vſtanowiw gim, dopuſtil gim w tom, aby kazdy mohl mijeti zen, kolik mu ſe zda a libij a chcze. A tudy, aby ge tijem kuſem tijem ſpiſſe a ſnaze k ſwemu zamyſſlenemu bludu prziwedl, yakoz ſe tak y ſtalo, ze z nich kazdy ma zen, czo chcze. [*branij piti wina*].

Wino piti gim zapowiediel w zakonie gim od nieho wydanem, gemuz rziekagij Alkoran. Nez proto druzy kradmo ge pigij, Ale zgewnie neſmiegije geho piti; Neb na ktereho zwiedije ti Starſſij gich, ge proto kygi tepau. [*wina doſti magij*].

Nez wina doſti roſte a geho magij w ſwe zemi, A to v nich ſ winicz w hroz[177a]nijch kupugij zidee a ty roty ginee, geſſto take chtije byti krzeſtianee, Ale negſu, yakoz o nich naprzed pſano. A ti ſobie to dawije a preſugij k pitij ſwemu. A oſtatek ſobie oni z nieho pohanee Suſſije [n]a rozynky A ge gedije. a gſu, zda mi ſe, lepſſije nezli naſſe, kterez z turek do benatek a z benatek dale nam ſem do naſſich zemij ſe podawagij. [*Pohan rodily nemuoz byti zoldanem*].

Zadny z pohanuow rodily nemuoz byti zoldanem, Nez toliko z mamelikuow; neb, kdy kral zoldan vmrze, Synowe geho z prawa nediedije zadny, Aby po niem kralem a zoldanem byl, nez, ktoz ſe tiem mamelikom dvorzanom kralowſkym zachowa A hradu toho Alkayru ſe w mieſtie zmocznij A wijecz mamelikuow na ſwe ſtranie mijeti [177b] bude, geſſto ſe geho przidrzie pro geho dary, ten pan a kral gich. a tak wdyczky bylo od Staradawna, ze nikda po zadnem krali zoldanu Synowe geho zadny nediedil, Az ted nynie za tohoto poſlednijeho zoldana, kdyz ſem ya tam byl, tepruw po geho Smrti to ſe zmienilo, ze Syn geho toho ſe panſtwije zmocznil a kralem a panem gich byl geſt. A byl, czoz o niem prawili, welmi netreffny a naproſto blazen, mnohee blazniwee wieczy czinie A teez krziwdy ſwym poddanym y krzeſtianom, kupczom, genz do geho zemie po kupecztwije gezdili z krzeſtian. A to ſe ſtalo tijemto zpuoſobem, ze byl kralem vczinien, ze Stary kral zoldan, otecz geho, chtie, Aby ſyn geho po niem pa[178a]nowal, ze zgednal, ze Czyſarz Tureczky ſwu dczeru dal geho Synu. A tak ſe ſmluwili ſpolu, kdyz by Stary kral zoldan vmrzel, Aby Czyeſarz Tureczky Synu ſwemu*) geho a zeti geho*) ſwemu pomohl, aby po niem kralem a zoldanem byl, A jeho dczera kralowu a panij gich; yakoz ſe pak tak ſtalo, ze panem a kralem gich tyz geſt vczinien, Aczkoli to geſt proti obyczegi gich a ſtarodawnijemu prawu bylo. neb, yakoz toho take zprawen ſem, ze z prawa zadny rozeny pohan nemuoz byti kralem a zoldanem, nez toliko z mamelikuow. A ten ze by z prawa proto zadnay nemiel byti zoldanem, lecz by prwe Sedmkrat prodan byl. A to ze by tak bylo ſtaro[178b]dawnije gich prawo. [*moczy kralem vczinien*].

*) První *ſwemu* a druhé *geho* je přeškrtnuto.

Ale tentyz kral proti tomu prawu a obyczegi gich Starodawnijemu moczy ſe zmocznil a geſt panem gich, neb geſt byl rozeny pohan a nebyl nikdijez prodan, yakoz by z prawa byti miel. [*tomu ſe zprotiwili*].

Ale, czoz ſem ſlyſſel, niekterzij ſe ginij proto proti niemu zaSadili, A walka o to mezy nimi geſt byla.

Nez potom, leta Narozenije pana kryſta patnacztiſteho Cztwrteho kdyz ſe pſalo, prawil mi za giſto bratr zygmund, boſak, geſſto ten rok byl z Swatee zemie przigel, ze tehoz ſwrchupſaneho zoldana zabili geho geden haytman A ze po niem ſam byl zoldanem a panem; ale wſſak nedluho, A ze gich w kratkem czaſu bylo niekolik [179a] zoldanuow, A ze niekteree zbili, a niekterzij dani v wiezenij, ze z nieho nikda newagdau, ze gich proto poczeſtnie Chowagij, Ale ſtraz magicz nad nimi, ze ſebe moczni negſau.

ffinis. feria IIII. post martini

Anno 1515.

[179b] *Leta Narozenije* pana kryſta XV^{c}VIIII° mezy dnem Swateho Girzije a mezy Swatym petrem a pawlem kral maximilianus, Czyſarz rzimſky, karolus a kral ffranſky, kral hyſpanſky odgali Benatczanom temierz wſſeczka gich panſtwije, czoz na zemi mieli w wlaſkee zemi a v morze, geſſto k koryntom a k Sſtyrſku przilezij.

A tehdaz toho czaſu pani Benatczanee dali popſati, czo ge lidij w Benatkach wſſech a wſſech. A ſeczten geſt gich tento poczet dolepſany:

*Muozuow**) *w* Sayle, mezy XX^{ti} a LX^{ti} lety, tiech bylo Sto tiſycz a Sſedeſate Tiſycz;

muzuow, geſſto ſe hodije k brani, okolo *Oſmdeſati***) *tiſycz*;

[180a] *Zen, dietij* a Starych lidij, geſſto ſe nehodije k brani, trzikrat Sto tiſycz a XX^{ti} tiſycz;

kurew zgewnych, ſecztenych, kromie taynych, geſſto o nich newiedije, XI Tiſycz VI^{c}LIIII kurwy.

Summa tiech wſſech pietkrat Sto Tiſycz Sedmdeſat a geden tiſycz VI^{c}LIIII lidij.

Amen.

---

*) První *o* přeškrtnuto.

**) Původně napsáno Sedmdeſati, pak opraveno.

UKAZATEL MÍST A SLOVNÍK.

[Do slovníku pojaty jsou jen méně obvyklé významy původu cizího. Pravopis zjednodušen hlavně tím, že *c* nebo *č* položeno za spřežku *cz*, *š* za *ff*, *j* na náležitých místech za *g* a *y*.]

abluce f. (z lat. abluere) = umytí, mytí (rukou) 8_{21}.
Adalia (viz Golfosantalie).
Acharia (patrně Achaia) 43_{18}.
Achrania (patrně Acarnania) 43_{18}.
aksamit m. (z řeckého *ἑξάμιτος* = šestinitní) 9_{17}, 10_{17}.
akštajn m. (z něm. agestein, agetstein, agatstein dle řeckého *ἀχάτης*) = jantar i achat, které se za sebe zaměňovaly 106_{3}.
Albania (též Arbania) 26_{7}, 26_{33}, 27_{8}, 29_{18}, 29_{22}.
Albanozorové (Albanci) 27_{6}, 30_{33}, 30_{36}.
Alexandrie, město v Egyptě 92_{4}, 106_{18}.
Alkajro (= Kairo), hl. město Egypta 87_{35}, 105_{20}, 105_{48}, 106_{33}, 109_{33}.
alkéř m. (z něm. Aerker, Erker) = pavláčka na domě, podstřeší 42_{33}.
Alkyro (viz Alkajro).
ambit m. = ochoz vůkol domu, zvláště v klášteřích, síň, chodba na sloupích 38_{19}. 38_{30}, 72_{18}, 73_{30}, 76_{33}, 76_{31}.
angor n. **ankor** m. (z lat. ancora) = kotva 51_{43}, 88_{33}.
Ankona (Ancona), město na vých. pobřeží stř. Italie 95_{36}.
Antikythera (viz Cacerigo).
Antipaxos (viz Pakasu).
Antivari (viz Antyberi).
Antyberi (= Antivari), černohorské město při Jaderském moři 26_{9}.
Arabia 106_{4}, 106_{8}, 108_{18}.
Arbania (viz Albania).
Astropalia (viz Štampalia).
Atény (= Atheny) 68_{5}, 68_{11}.

Babylon 71_{37}.
Baffa (= Bapho), město na záp. břehu ostr. Cypru 48_{11}, 48_{31}.
balsám m 106_{2}.
barchan m. = tkanina, jejíž osnova jest lněná, vetkání bavlněné 88_{18}.
Baruch (?), město v Arabii při moři (arabské slovo bahr znamená vůbec značné vodstvo, zejména moře, veliké jezero, záliv, řeku, průplav a pod.) 106_{18}
Belvidere, hrad na Morei 30_{2}.
Benátky 4_{41}, 5_{2} a násl., 15_{34}, 17_{8} 21_{18}, 26_{35}, 35_{6}, 47_{42}, 48_{8}, 48_{37}, 53_{48}, 72_{8}, 90_{19}, 93_{18}, 96_{35}, 96_{36}, 97_{28}, 97_{37}, 98_{37}, 98_{38}, 109_{17}, 110_{21}.
Betanie (Bethanie = místo datlí), sídlo Lazarovo na úpatí hory Olivetstké vých. od Jerusalema 79_{9}.

Betfage (Bethfage = dům, místo fíků), malé místo na východním svahu hory Olivetské mezi Bethanií a Jerusalemem 80_{17}, 80_{21}.
Betlem (Bethlehem, vlastně Beth Lechem = dům chleba) 19_{25}, 58_{27}, 71_{13}, 71_{14}, 71_{19}, 71_{39}, 73_{40}, 82_{38}, 105_{18}.
biret m. (ze středolat. birretum, barretum) = aksamitový nebo soukenný klobouk 7_9.
biscoit m. (z ital. biscotto) = dvakrát pečený a cukrem zadělaný chléb 40_{34}.
Biskopia (= Episkopi, Telos či Tilos), ostrov v Egejském moři (jeden ze Sporad) 35_{38}.
Bitinia (= Bithynia) 43_{12}.
Bosenské hory 20_{38}, 23_4, 23_{12}.
Bosenská země (království) 20_{42}, 23_{19}, 94_3.
Bracedemagine (?), zbořený hrad benátský při moři u města Koroni na Morei 31_{36}.
Brána sv. Štěpána v Jerusalemě 63_{38}.
Brána Zlatá či **Svatá** v Jerusalemě 62_{38}.
Budna (= Budva, Budua), město v jižní Dalmacii 26_9.
Bulgaria, království 43_{18}.
Butniro (= Butrinto), město východně od ostrova Korfu 28_{27}.

Caceryno (= Cerigotto, Antikythera, u Jansona [Atlas contractus] Cecerigo), ostrov 32_1.
Caesarea (viz Cezarea).
Calnymo (= Calymnos), ostrov v Egejském moři, záp. od pobřeží Malé Asie 36_{16}.
Candia, město 32_7, 32_{17}, 32_{28}, 33_{19}, **33_{27}**, 35_{28}, 90_2.
Candia, ostrov 21_{13}, 31_3, 32_2, 32_6, **32_{20}**, 34_{17}, 35_{20}, 37_{26}, 98_{15}.
cantica f. (z lat.) = píseň 74_{26}.
Capiana (?), ostrov, některý ze Sporad 35_{43}.
Cap Malia (viz Gaumalio).
Cap Matapan (viz Gaumatepan).
Caria, království 37_{20}, 43_{13}.
Casso (= Kaso), ostrov severových. od Candie 36_{29}.
Castello Turnezo, hrad na Morei 29_{44}.
Cattaro (viz Kathero).
Cedron (= Kidron), potok vlévající se do Mrtvého moře 63_{34}.
Ceffronia (= Cephalonia), ostrov v moři Jonském 29_{32}.
centulán m. = rada knížete benátského 9_{23}, 13_{28}, 14_{28}, 24_5, 34_8, 34_{39}, 34_{43}, 35_1.
centurio m. (z lat.) = setník 68_{14}.
Cephalonia (viz Ceffronia).
Cerigo, ostrov jižně od Moree 31_{31}, 31_{40}.
Cerigotto (viz Caceryno).
Cernus (= Cerines), město na severním pobřeží Cypru, starodávná Keraunia 48_{31}.
Cezarea (= Caesarea), město v Galilei 51_{16}.
Cilicia, království 43_{12}.
Cimero (viz Čimero).
cisterna (z lat.) = vodní nádržka 55_{35}, 74_5.
Civitas Nova (Nové Město) v panství benátském 96_{41}, **97_1**, 97_{33}.
Coloses, starý název města Rhodu 39_{33}.
comendorství n. (z lat.) = užitek, výnos 40_{10}.
Conegliano (viz Kunigslan).
Constancia, město na Cypru. Jest to Salamis, přezvaná tak na počest císaře Konstantina. 48_{39}.
Constantinopol (= Cařihrad) 36_1.
Constantinopolitánské císařství 43_{11}.
convent m. (z lat.) 76_{43}.
Cristiana (?), ostrov, který klade Lobkovic k asijskému břehu mezi Sporady a ne do Kyklad, kde je známý ostrov Christiana 36_{37}.
Curzola (viz Kurčula).
cvilink m. (z něm. Zwillich) = tkanina lněná, dvojnitá 25_6.
Cvizl (= Zwiesel), městečko v Bavořích 3_7.
Cypr, ostrov **47_{30}**, 48_9, 48_{15}, 48_{27}, 50_{29}, 88_{27}, 98_{17}.
Cyprské království 47_{29}, 50_{31}, $5\,\_{44}$.

Červené moře 106_{16}.
Čimero (= Chimara), pohoří na poloostrově Balkánském proti ostrovu Korfu, které Harant z Polžic jmenuje Chimera 27_3, 27_{22}, 28_9, 28_{36}.
čisterna (viz cisterna).

Daktyl m. = datle (ovoce) 56_6.
Dalmacia, království 22_{42}, 25_{42}.
Deggendorf (viz Tekendorf).
Demezo (= Mezzo), ostrov v moři Jaderském 23_7.
Dia (viz Standia).
Dubravník (= Zara) 23_{25}, 91_{40}, 98_{23}.
Dulcingo (= Dulcigno, Ulciň), město v Albanii 26_{10}.
Dům Annáše biskupa 77_{34}; boháčův (boháč a Lazar) 65_8; Friedricha, knížete saského, v Benátkách 12_{11}; Herodův 64_5; patri-

archy Jakuba 71_{22}; Jidášův 78_{44}; Kaifášův 77_{3}; knížete z Candie 34_{3}; Panny Marie (jeho místo) 58_{33}, 58_{40}; Maří Magdaleny 65_{7}, 79_{44}; sv. Marty 80_{5}, 80_{9}; Pilátův 63_{43}, 64_{3}, 78_{4}; Šimona malomocného 79_{10}, 79_{18}; sv. Veroniky 64_{36}.

Duračo (= Durazzo, Drač, staré Dyrrhachion), přístaviště střední Albanie 26_{10}.

Dvůr knížecí v Benátkách 16_{7}, 16_{14}.

Dvůr knížecí v Raguzu 25_{19}, 25_{24}.

Ecká země (= Ötzthal) v Tyrolsku 4_{15}.

Eggenfelden (viz Ekenffeld).

Egypt 105_{42}, 106_{17}.

Ekenffeld (= Eggenfelden), město v Bavořích 3_{11}.

Epirus, království 43_{14}

Episkopi (viz Biskopia).

Ethink Nový a Starý (Neu- a Alt-Ötting), města na Innu v Bavořích 3_{13}, 3_{15}, 3_{21}.

Falkonera, ostrůvek (skalka) sev. od Candie 35_{29}, 35_{31}.

Famagusta, město a přístaviště na Cypru 48_{20}.

Fanno (= Fano), ostrov v průlivu Otrantském sev. od ostrova Korfu 27_{23}.

Fara u Matky Boží v Rodýzu 38_{4}.

Finika (= Phineka), zbořené město v Lycii záp. od Capu Chelidonie 46_{37}.

Frygia (= Phrygia) 43_{13}.

fusta f. (ze středolat. fustes) = druh lodí 26_{37}, 40_{17}, 90_{8}.

galej f. (z lat. galea) = veliká loď 5_{7}, 6_{6}, 8_{43}.

galeot m. = lodník na galeji 9_{17}, 14_{39}, 103_{4}.

Galilea, dům 61_{43}, 62_{7}.

Galilea, krajina 62_{4}.

gardyán m. (= guardian, kvardián) = představený františkánského (bosáckého) kláštera 73_{31}, 74_{9}, 77_{8}.

Gaudepont (?), ves v panství benátském 4_{22}.

Gaumalio (= Cap Malia), pohoří na jižním cípu východní Moree 31_{25}.

Gaumatepan (= Cap Matapan, staré Taenaron), jižní cíp Moree 31_{29}, 31_{36}.

Gazar (= Gaza), jedno ze tří hlavních měst filištínských na jižních hranicích Palaestiny 52_{16}, 52_{18}, 52_{42}, 53_{8}.

Gellongia (snad Kos, který Janson nazývá Lango), ostrov v Egejském moři, některý ze Sporad 35_{36}.

gemzík m. (z něm. Gemse) = kamzík 32_{36}, 48_{28}.

Getsemany (= Getsemane), zahrada olivová 81_{5}.

glejtovati = glejtem opatřiti 52_{14}, 52_{18}.

Golf sv. Heleny (viz násl.) 46_{42}.

Golffosantalie, záliv Adalijský na jihu Malé Asie. Janson má Golfa di Satalia. Turecky nazývá se přístaviště Sataljeh, řecky Attaleia a je zároveň hlavním městem Pamfylie, založeno bývši králem Attalem II. na místě staršího Korykos 47_{3}.

Gomora (= Gomorrha) 105_{8}.

Greta (= Creta), starší název ostrova Candie 32_{18}.

gryffa n. **gryppa** f. (ze středolat. grippa) = druh lodí 31_{30}, 90_{3}, 92_{28}, 97_{31}.

harc m. = počátek bitvy, první útok 94_{31}.

helmík m. (z něm. Helm) = přilba 5_{41}.

heroltovati (z něm. Herold = hlasatel) = chlubně hlásati 13_{30}.

holdovati (z něm. huldigen) větru = míti příznivý vítr 96_{39}.

Hora Kutná 98_{36}.

Hrad sv. Petra náležející mistru rodýzskému 36_{43}, 37_{3}.

Hrad a kostelík mistra rodýzského na ostr. Karky 36_{31}.

Hrad mistra rodýzského v městě Rodýzu 38_{5}, 39_{40}, 89_{13}, 89_{36}.

Hrady (dva) u přístavu benátského 11_{28}, 11_{34}, 17_{7}, 97_{28}.

Hrob Absolonův 60_{17}, 78_{41}; sv. Anny 63_{10}; Boží 3_{3}, 17_{4}, 19_{32}, 40_{41}, 47_{7}, 65_{33}, 67_{34}, **69**$_{41}$, 98_{28}, 103_{7}, 105_{17}; sv. Eusebia 72_{31}; sv. Jeronyma v klášteře Betlemském 72_{24}, 72_{29}; sv. Joachyma 63_{11}; králů a knížat křesťanských v Jerusalemě 84_{31}; králů židovských 87_{11}; sv. Lazara 79_{26}; Matky Boží 63_{17}; nevinných děťátek 73_{25}; sv. Felagie 80_{31}; Rachele, manželky Jakubovy 71_{24}, 71_{26}.

Charbava (= Krbava), horská krajina Charvatska na pomezí Dalmacie 95_{18}.

Charki (viz Karky).

Charvatsko 11_{33}, 20_{10}, 54_{3}, 93_{39}, 106_{35}.

Charvatské hory 20_{9}, 93_{39}.

Chelidonia (viz Kaptchylidonie).

Cherso (viz Osero).

Chimara (viz Čimero).

Chrám sv. Antonína v Rodýzu 41_{17}, 42_{9}, 43_{26}, 45_{24};
— sv. archanděla 21_{21};
— sv. Bernardina u Modonu 31_{3}, 31_{5};
— sv. Blažeje v Benátkách 7_{26};
— hrobu Božího 57_{44}, 65_{16}, **65**$_{27}$, **−71**$_{10}$, **75**$_{25}$,—**75**$_{43}$, 76_{1}, 81_{25}, **81**$_{26}$, **82**$_{7}$—**86**$_{25}$;
— sv. Jakuba apoštola v Jerusalemě 81_{17};
— sv. Jana Křtitele v Judei 75_{4};
— sv. Jana Křtitele v Rodýzu 38_{3}, 41_{1}, 41_{6}, 46_{3}, 89_{25};
— sv. Jana Malvazí 21_{10}, 92_{17};
— sv. Jiří v Lidii 56_{40};
— sv. Kateřiny na ostrově Korfon 28_{3};
— sv. Klimenta na pevnině 10 mil vl. jižně od Jadra 20_{24}, 20_{27};
— sv. Kříže v Judei 75_{14};
— (zbořený) Panny Marie v Jerusalemě 64_{19};
— Panny Marie de Falerno na Rodýzu 37_{28};
— sv. Marka v Benátkách 11_{16}, 11_{22}, 16_{18};
— sv. Marka v městě Candii 33_{25}, 34_{3};
— sv. Marka u Jerusalema 60_{28};
— Matky Boží na ostrově Sapiencia 31_{11};
— Matky Boží (narození) v Jerusalemě 63_{26}, 78_{11};
— Mikuláše při horách Arbania 29_{24};
— sv. Mikuláše na ostrově Karky 36_{21};
— sv. Mikuláše na Morei 30_{15};
— sv. Mikuláše na Rodýzu 41_{42}, 42_{9}, 43_{29}, 43_{32}, 43_{40}, 45_{17}.
— Nanebevstoupení Páně 61_{10}, 80_{22};
— sv. Ondřeje u Bosenských hor 23_{15};
— sv. Pavla na ostrově Candii 32_{12}, 32_{15};
— sv. Pelagie ve Svaté Zemi 60_{43}. 61_{3}, 80_{25};
— sv. Remigia na ostrově Standii 35_{26};
— sv. Salvatora v Benátkách 13_{29};
— sv. Simeona v Jadru 18_{27}, 95_{18};
— Šalamounův 62_{24}, 78_{28}, 78_{31};
— sv. Tita v městě Candii 34_{11};
— hlavní v Týru (Treviru) 47_{28};
— sv. Uršily v městě Korfonu 28_{27}, 91_{26}.
Chýše, město v Čechách v okrese Žlutickém, r. 1493 sídlo pánů z Gutšteina 3_{4},

Infirmaria, asyl pro poutníky vůbec a pro nemocné z nich zvlášť na Rhodu 38_{3}, **38**$_{17}$, 89_{7}, 89_{10}.
Ingryzu (?), krajina na Morei asi míli od města Modonu 31_{18}.
Inmontana Judea (Hory Judské) 74_{9}.
Inské údolí 3_{20}, 4_{4} (viz též Intal).
Insule f. (z lat.) = ostrov 7_{24}, 20_{14} a j. č.
Inšpurk (= Innsbruck) 4_{18}.
Intal (Innské údolí), země krále římského 3_{20}.
Istria, země 17_{21}.

Jadro (= Zadar), město 18_{26}, 18_{28}, 19_{17}, 93_{28}, 93_{30}, 94_{27}, 95_{14}, 95_{25}, 98_{10}.
Jadro Staré (Zara Vecchia, Stari Zadar) 20_{28}.
Jaffa (= Joppe), město pobřeží Judského 51_{27}, 51_{43}, 52_{5}, 52_{22}, 53_{11}, 53_{18}, 54_{25}, 54_{27}, 87_{30}, 98_{18}, 104_{28}, 105_{14}.
Jajce, hlavní město bosenské 20_{40}, 94_{3}, 94_{30}.
Jerusalem 19_{25}, 40_{41}, 47_{6}, 47_{8}, 51_{41}, 51_{44}, 53_{5}, 54_{26}, 54_{28}, 56_{29}, 57_{18}, 57_{22}, 57_{40}, 58_{19}, 62_{11}, 62_{18}, 71_{14}, 75_{30}, 78_{25}, 80_{9}, 80_{16}, 80_{29}, **81**$_{30}$, 98_{20}, 98_{25}, 104_{28}, **105**$_{5}$, 105_{18}, 106_{28}, 106_{27}.
Jeskyně sv. Heleny ve Svaté Zemi 63_{1}.
Jeskyně sv. Maří Magdaleny ve Svaté Zemi 79_{29}.
Jordan 104_{40}, 105_{1}.
Josaffat, údolí u Jerusalema, nazvané po pohřbeném tu králi judském Josaffatovi 60_{28}, 62_{21}, 62_{27}, 78_{29}, 81_{3}.
Judea, království 74_{27}, 105_{18}.
Judské hory (viz Inmontana Judea).

Kabrera (viz Kaverero).
Kadaň 3_{5}, 98_{1}, 98_{4}.
Kakabus, město, jest Kekoba nebo Kakava u Lycie, leží však na ostrůvku stejného jména a nikoli na poloostrově, jak se Lobkovicovi zdálo. (U Jansona [Atlas contractus r. 1666] leží město Cacavo rovněž na pevnině.) 46_{29}.
Kalymnos (viz Calnymo).
Kalvarie (viz Kaple hory Kalvarie).
Kanál Velký (ulice) v Benátkách 10_{18}, 11_{27}, 14_{21}.
Kania (= Kanea), město na Candii 32_{29}.
Kapadocia (= Cappadocia) 43_{12}.
kápě n. (z lat. capitium) = kukla, přikrytí hlavy z něhož jen hava vyhlédá 13_{6}.

Kaple sv. Alžběty a sv. Zachariáše v Judei 74_{15}, 74_{28};
— Arménů v chrámě Božího hrobu 85_{28};
— Božího hrobu 66_{28}, **69**$_{17}$, 70_{41}, 75_{20} 75_{28}; 83_{1}.
— sv. Heleny v chrámě Božího hrobu 66_{43} 85_{4};
— Indiánů v chrámě Božího hrobu 85_{17};
— Jakobitů v chrámě Božího hrobu 84_{39};
— sv. Jana Malvazí 21_{10}. 92_{17};
— hory Kalvarie v chrámě Božího
— hrobu **67**$_{17}$; 68_{31}, 69_{7}, 70_{28}, 84_{19}, 85_{28};
— sv. Lazara 79_{17};
— Panny Marie v chrámě hrobu Božího 65_{34}, 66_{19}, 83_{8};
— Matky Boží před klášterem v Starém Etinku 3_{16};
— Matky boží u městečka Kurčuly 22_{35};
— Matky Boží, vystavěná sv. Helenou ve Svaté Zemi 63_{8};
— Maronitů v chrámě Božího hrobu 86_{7};
— sv. Mikuláše na ostrově Lesině 21_{44};
— Narození Páně 73_{4}, 73_{19}, 73_{36};
— sv. Peregrina 21_{33};
— Suriánů v chrámě Božího hrobu 85_{4};
— sv. Zachariáše a sv. Alžběty v Judei 74_{15}, 74_{28};
kaplář m. = škapulíř 13_{6};
Kaptchylidonie (= Cap Chelidonia), pohoří 46_{40};
karena f. (ze středolat. carena) = čtyřicetidenní půst nebo újma, ustanovovaná buď biskupem věřícím nebo opatem mnichům 58_{42}, 58_{44}, 59_{7}, 59_{11}, 59_{18}, 59_{24} a j. č.
Karky (= Charki), ostrov sevzáp. od Rhodu 36_{20}, 36_{30}, 36_{34}.
Karlštajn v Čechách 47_{24}, 64_{43}, 65_{4}.
Kaso (viz Casso).
Kastelloruzo (= Kastelloryzo, Meis), hrad krále neapolského v Lycii 46_{26}.
Kastello Turnezo (viz toto).
kaštel m. (z lat. castellum) = tvrz, městečko opevněné 15_{39}, 27_{42}, 32_{30}.
Kathero (= Cattaro, Kotor), krajské město v jižní Dalmacii 28_{9}.
Kaucejsta (= Capocesto), pohoří v Dalmacii, jižně od Sebenika 92_{20}, 92_{25}, 93_{14}.
Kaverero (= Kabrera), ostrov u jihozápadní Moree 31_{15}.
Kazopo (= Kasopo), městečko na ostrově Korfu na sv. břehu 28_{4}.
Kekoba (viz Kakabus).
Klášter sv. Antonína v Benátkách 6_{27};
— v Betlemě 58_{27}, 71_{40}, **72**$_{1}$;
— Božího Těla v Benátkách 10_{28}, 11_{6};
— sv. Františka »u vinici« v Benátkách 13_{8};
— sv. Františka (jiný) v Benátkách 13_{18};
— sv. Františka (bosácký) v městě Candii 33_{26}, 35_{14};
— sv. Františka v Modonu 30_{19} 91_{10};
— sv. Františka (bosácký) v Raguzu 23_{28};
— sv. Heleny v Benátkách 7_{26};
— sv. Jiří v Benátkách 6_{20};
— sv. Joba a Bernardina v Benátkách 12_{28};
— sv. Klimenta u Benátek 14_{29}, 15_{3};
— sv. Kosmy a Damiana na ostrově
— sv. Michaela (Pazmanu?) 20_{31};
— sv. Krištofora v Benátkách 13_{5};
— sv. Lucie v Benátkách 12_{23};
— Panny Marie karmelitský 51_{7};
— Matky Boží v Benátkách 13_{26};
— Matky Boží na ostrově Korfu 28_{14};
— Matky Boží na ostrově Kurčole2 2_{24}
— Matky Boží (bosácký) na ostrově
— Lesině 22_{3}, 22_{16};
— Matky Boží v Raguzu 24_{42};
— sv. Michaela na ostrově téhož jména 20_{16};
— sv. Mikuláše v Benátkách 12_{8}, 15_{5}, 17_{1}, 97_{29};
— sv. Mikuláše (jiný) u Benátek 17_{6},
— 17_{13}, 96_{33};
— sv. Mikuláše na ostrově Kurčole 22_{23};
— sv. Mikuláše na ostrůvku u města Parenza 17_{26};
— sv. Mikuláše v Parenzu 96_{32};
— sv. Ondřeje v Benátkách 14_{4};
— sv. Pantaleona v městě Rhodu 45_{40};
— na ostrově Patmu 35_{27}, 35_{29}, 36_{3}, 36_{6};
— hory Sionské 55_{32}, 58_{10}, **58**$_{16}$, 59_{3}, 59_{25}, 71_{12}, 76_{3}, $76_{6}-77_{3}$, 77_{6}, 78_{17}, 78_{19}, 81_{10}, 87_{2};
— sv. Uršily v městě Korfonu 28_{27}, 91_{26};
— sv. Zachariáše v Benátkách 14_{1}.

klauza f. (ze středolat. clausa) = úžina 27_{11}.
Kočka (?), ostrov »u samého Raguzu«. [Jméno upomíná na ostrov Cazza (Sušac), ten je však u Korčuly, tedy od Dubrovníku hodně daleko.] 25_{40}.
kolace f. (z lat. collatio) = snídaně, svačina 25_{28}.
koltra f. (z lat. culcitra) = opona, záclona 39_5, 53_{21}.
konfekt m. (z lat. confectum) = cukrové pečivo, lahůdka 25_{30}, 25_{35}.
Konstantinopol (viz Constantinopol).
Korffon (= Korfu), město na ostrově téhož jména 28_{33}, 28_{37}, **28_{38}**, 91_{24}.
Korffon, též Kraffon (= Korfu), ostrov 27_{37}, 27_{39}, **29_4**, 29_{20}, 91_{31}, 98_{14}.
Korona (= Koroni), město na jihozápadu Morce 31_{21}.
korporal m. (z lat.) = mešní rouška, na niž kněz staví kalich 8_5.
Korynty (= Korutany, avšak zde míněno Kraňsko, které spisovatel patrně omylem pokládal za část Korutan) 93_{40}, 110_{20}.
korytanský kozel = (asi) kamzík 32_{36}, 37_{30}.
Kostel (viz Chrám).
Kraffon (viz Korffon).
krakštajn m. (ze středohornoněm. kragstein) = ze zdi vyčnívající kámen 42_{30}.
Kreta, starší název ostrova Candie 33_{18}.
křtalt (z něm. Gestalt) = tvar, podoba 10_{24}.
Kuchyně obecné v Jerusalemě 65_{11}.
Kunigsian, Kunclan (Conegliano na řece Livenza), město v panství benátském 4_{35}, 97_{48}.
kuor m (z řeckého χορός) = u Lobkovice presbyteř 13_{16}, 56_{41}, 72_{14}, 73_5, 75_{10}, 75_{39}.
Kurčula (= Curzola), ostrov v moři Jaderském 22_{14}, 22_{30}, 92_1, 98_{19}.
Kurčula (= Curzola), městečko na ostrově téhož jména 22_{25}, 22_{28}, 92_1.
kurtace f. (souvisí snad s franc. courtage) = dohodné, odměna dohazovači 88_5.
kvadrátí n. (collectivum) = čtverečné kamení 38_{14}.

Labach (= Laibach, Lublaň) v Koryntích 93_{40}.
látro n. (z něm. Lachter) = veliký sáh zdělí 4 malých loket v hornictví a uhlířství 51_{39}.
Lero (= Leros), ostrov v Egejském moři záp. od pobřeží Malé Asie 36_{36}.
Lezyna (= Lesina), ostrov v moři Jaderském naproti Dalmacii 21_{35}, 22_9, 23_{36}, 98_{11}.
Lezyna (Lesina), městečko na ostrově téhož jména 21_{36}, 92_8.
Licia (= Lycia) 43_{18}.
Lidia (= Lydia) 43_{18}.
Lidie (= Lydda, Diospolis), ves u Jerusalema 56_{38}, 57_5.
limoun m. = citron 30_{39}, 33_2.
Limisso (viz Misso).
Loreto, poutnické místo jižně od Ancony 95_{27}, 97_{24}.
Lydda (viz Lidie).

Macedonie, království 43_{14}.
Madon (viz Modon).
majdyn m. = druh peněz 107_5.
Malamoko (= Malamocco), městečko u Benátek 14_{37}, 14_{44}.
malvazí n. = druh sladkého vína zlaté barvy 21_{18}, 25_{31}, 32_{40}, 32_{42}.
mamelik (z arab. mamlúk = otrok) = mameluk 53_{31}, 54_{28}, 61_{14}, 106_{28}, **106_{32}**, 108_5.
mandl m. = mandle 20_{7}.
marcel m. = druh peněz 93_{10}.
Maria Sancta (= Sancta Maura, Leukas), ostrov, původně poloostrov v moři Jonském 29_{31}.
marketa f. = druh peněz (benátských) 61_8, 78_9, 80_{28}, 88_6.
Marsyonal, arsenál v Benátkách 5_{22}.
marynář m. námořník, námořní lodník 96_9.
Mastris (= Mestre), město v panství benátském 4_{42}, 97_{40}.
Matron v Ecké zemi (= Matrei v Ötzthalu), město jižně od Innsbrucku v Tyrolsku 4_{14}.
Maura Sancta (viz Maria S.)
maydyn (viz majdyn).
Medyolan (= Milán) 47_{19}.
Meka (= Mekka), město v Arabii 106_{19}, 106_{22}.
Melada, ostrov v moři Jaderském proti městu Jadru 18_{25}.
Meleda (viz Melida).
Melera (viz Merlera).
Melida (= Meleda, Mljet), ostrov v moři Jaderském u jižního cípu Dalmacie mezi Kurčolou a Dubrovníkem 23_1, 91_{42}, 92_1.
Merlera (= Melera) Větší a Menší, ostrovy v průlivu Otrantském sev. od ostrova Korfu 27_{32}, 27_{35}.
Meron (= Murano), městečko u Benátek 5_{18}, 48_6.

Mestre (viz Mastris).
Mezzo (viz Demezo).
Sv. Michaela ostrov (Pazman?) proti městu Jadru 20_{14}, 20_{21}.
mina svatá = Johannis amor (láska sv. Jana) 8_{26}.
Mirra (= Myrra), zbořené město v Lycii, kde sv. Mikuláš byl biskupem 46_{26}.
Misso (= Limisso), zbořené město na Cypru 49_{15}, 49_{21}, 50_{17}, 50_{44}, 51_{3}, 88_{19}, 88_{21}.
Modon n. Madon (staré Methone), město na Morei 30_{4}, 30_{17}, **30**$_{19}$, 31_{6}, 90_{17}, 91_{1}, 91_{9}, 98_{14}.
Monet (?), ves v panství benátském 4_{21}.
mordhák m. = druh zbraně 5_{41}.
Morea, poloostrov 30_{9}, 31_{17}, 31_{19}, 43_{13}.
Murano (viz Meron).
Myrra (viz Mirra).

Mápulské království 26_{43}, 27_{1}, 91_{30}.
Nassara (Nissyros?), ostrov v Egejském moři 36_{29}.
Natalia, hory turecké v Malé Asii 46_{30}.
Natatoria Syloe (viz toto).
nava f. nebo nav m. (z lat. navis) = loď 6_{6}, 21_{16}, 21_{24}, 40_{16}, 40_{19}, 43_{21}.
Nazaret 95_{23}.
Nesseria (= Messaria), ostrov mezi jižními Sporadami 35_{35}.
Nicosia (viz Nykazia).
Niderdorf (= Niederndorf), město v Tyrolích u Toblachu 4_{23}.
Ninive (viz Nynyve).
Norimberk 47_{25}.
Nykazia (= Nicosia), hlavní město ostrova Cypru 47_{41}, 48_{29}, 49_{23}, 49_{34}, 49_{40}, 50_{34}
Nynyve (= Ninive) 105_{1}.

Olivetská hora 60_{11}, 60_{18}, 60_{41}, 78_{32}, 80_{21}.
Osero (= Ossero, Cherso, Crês), ostrov v zálivu Quarnerském 18_{11}.
Ötting (viz Ethink .
Otrento (= Otranto), město na jihu Italie, po něm průliv Otrantský 91_{30}.
Ötzthal (viz Ecká země).
Ovo, ostrůvek u ostrova Cerigo 31_{29}.

Padev (= Padua, ital. Padova), město a provincie v panství benátském 13_{23}, 13_{25}.
Pakasu Veliká a Malá (= Paxos a Antipaxos), ostrovy v moři Jonském 29_{20}.
Palác Alexandra Velikého v Pole 17_{40}, 17_{43}.
Pamfilla (= Pamphylia) 43_{12}.
Parenzo (slov. Poreč), město na Istrii 17_{22}, 17_{43}, 96_{14}, 96_{21}, 98_{8}.
parkán m. = zídka bez vápna 42_{4}.
Paslogonia (= Paphlagonia, viz Úvodu str. XXII.) 43_{12}.
patena f. = miska na hostii při kalichu 7_{44}.
páteř m. (z lat. Pater noster) 5_{17}, 58_{8}, 60_{23}, 66_{22}, 69_{21}, 75_{21}.
Patera, město v Lycii, rodiště sv. Mikuláše 46_{21}.
Patmos, ostrov v Egejském moři u Malé Asie mezi jižními Sporadami 35_{26}, 35_{27}, 35_{44}, 36_{2}.
Paxos (viz Pakasu).
pegáček m. = nenakynutý koláč 25_{30}.
Phineka (viz Finika).
Piac sv. Marka v Benátkách 11_{11}.
Plzeň 3_{6}.
Pola (slovinsky Pulje), přístav a město v Istrii 17_{21}, 17_{23}, 22_{41}.
Pole hrnčířské u kláštera hory Sionské 59_{27}.
Polska 16_{21}.
Polumotorie (vzniklo patrně stažením z Polaticum Promontorium, jakž se nazývala nynější Punta di Promontorio na Istrii) 93_{15}, 93_{21}.
poma granata = jablka jadrná 38_{25}, 41_{25}, 52_{23}, 55_{29}.
Pontus, království 43_{12}.
Porcilete, ostrůvky, jsou snad Porcelli u ostrova Stampalie 35_{43}.
Porta de Quagia (viz Quagia).
potestát m. (z lat. potestas) = moc mající, vyšší úředník 96_{23}, 96_{25}.
Praha 13_{14}, 15_{40}, 18_{25}, 20_{43}, 91_{17}, 98_{26}, 105_{22}.
Pravnek (= Bruneck na Rienzi), hrad a město biskupa brixenského 4_{19}.
Prodano (= Prodanon), ostrov na západ od Moree 30_{7}.
Prostředek světa 75_{40}.
pulerovaný adj. (z něm. polieren) = hlazený 79_{27}.

de **Quagia Porta** (= Quaglio Porto), »jako by řekl křepeličí port« u mysu Matapanu, kde křepelky naposled odpočívají, než se pustí přes moře na pobřeží Krety a Cyreny (ital. quaglia = křepelka) 90_{19}.
Quernero (= Quarnero), golf mezi Istrií a Charvatskem 18_{8}.

Raguz (Dubravník) v Dalmacii 22_{36}, 23_{24}, 23_{40}, **24**$_{28}$, 91_{39}.
Rakousy 16_{33}.
Rama n. Ramus (= Ramleh), město ve Svaté Zemi jihových. od Jaffy 52_{16}, 52_{43}, 54_{36}, 55_{1}, 55_{14}, 56_{4}, 57_{7}, 57_{16}, 82_{4}, 87_{14}, 87_{21}, 98_{21}.
Rathúz v Raguzu 25_{35}.
Retino (= Rettimo, Rethymnon), město na Candii 32_{28}.
Rhodos (viz Rodýz).
Řím 64_{41}, 65_{9}, 72_{34}, 91_{31}.
Rodýz, město na ostrově téhož jména 37_{37}, 37_{41}, **41**$_{29}$. 42_{26}, 42_{35}, 43_{3}, 43_{20}. 43_{24}, 44_{5}.
Rodýz (= Rhodos), ostrov 37_{17}, **37**$_{28}$, 37_{36}, 43_{20}, 46_{30}, 52_{11}, 89_{5}, 98_{16}.
Romania je středověký název Moree (proto naproti ostrovu Zante = Zakynthos) 29_{43}.
Rosenheim (viz násl.).
Roznhajm (= Rosenheim), městečko na horním Innu v Bavořích 3_{33}.

Sabbioncelo (viz Sambučela).
Sambučela (= Sabbioncelo), pohoří a kraj při břehu Dalmatském 22_{40}.
Sansego (viz Zansago).
Santurin (= Santorin, Thera), ostrov v Egejském moři mezi Kykladami 35_{33}.
Sapiencia, ostrov u jižní Moree 31_{9}.
Saseno (viz násl.).
Sazemo (= Saseno), ostrov v průlivu Otrantském 26_{38}.
Sebenico (viz Sybenygo).
Septekají jest jihozápadní cíp Lycie, zvaný »Sedm mysů«. Turecké slovo »kaia« vyskytuje se v mnohých jmenech a znamená »skála« 46_{24}.
Seva (= Selva), ostrov jižně od ostrova Cherso 18_{13}, 18_{19}.
Schwaz (viz Švac).
Sibenik (viz Sybenygo).
Sicilské království (viz Sycilské).
Siloe, kúpadlo (Natatoria Siloe) 59_{42}.
Siloe, údolí v Palestině 59_{35}, 59_{40}, 60_{3}, 60_{12}, 76_{13}.
Sion, hora (viz Syon a klášter hory Sionské).
Sitia (viz Sytya).
Skalka sv. Petra u města Jaffy 52_{26}, 52_{30}.
Skarpanta (viz Škarpata).
Sklepy (klenuté chodby) pro poutníky na břehu u města Jaffy 51_{40}, 52_{29}, 53_{38}, 54_{30}.
Skutari (viz Škutera).
Slovansko 20_{8}, 20_{22}, 54_{3}.
Slovenské země 11_{33}, 18_{14}, 18_{34}.
Sodoma 105_{8}.
Solta (viz Zolta).
Spalato (viz Špalato).
Stampalia (viz Štampalia).
Standia (= Dia), ostrov sev. od města Candie 35_{18}, 35_{31}.
Stein (viz Štan).
Sterzing (viz Štercink).
subtil galea f. (z lat. subtilis galea) = druh lodí 14_{24}, 26_{36}, 103_{8}.
Suppato jest dle Lobkovice veliké město pod horami Čimero naproti ostrovu Korfu. Existují ostrovy Syvota (latinsky Sybotae insulae) proti jižnímu cípu ostrova Korfu na východ. Hlavní osadu (stejnojmennou) mohli tehdy pokládati na lodi za místo na pevnině, poněvadž průlivu za ostrovem na východ neviděli. Také v atlase Jansoniově (Atlas contractus z r. 1666) je město Sybata na pevnině 28_{10}.
Svatá Země 5_{8}, 19_{22}, 31_{43}, 51_{6}, 51_{14}, 51_{22}, 51_{35}, 103_{8}, **104**$_{37}$, 110_{8}.
Sybenygo (= Sebenico, Sibenik), hrad a město v království Dalmatském 21_{3}.
Sycilské království 11_{33}, 96_{33}.
Syloe (Siloe) kúpadlo (Natatoria Syloe) = pramen Siloah 59_{42}.
Syloe (Siloe), údolí v Palestině 59_{35}, 59_{40}, 60_{3}, 60_{12}, 76_{13}.
Symea (= Syme, nyní i Symi), ostrov sev. od Rhodu 36_{37}.
synalbof m. (z nějakého významu tureckého) = druh plátna 107_{39}.
Synay, hora 82_{33}.
Syon (= Sion), hora s klášterem 58_{18}.
Sytya (= Sitia), město na Candii 32_{39}.

šamlat m. (z ital. camellotto) = tkanina z velbloudí srsti 7_{18}, 75_{31}, 87_{31}, 89_{38}.
šarlat m. = tkanina, hedvábí šarlatové barvy 15_{31}.
šaršoun m. = dlouhý meč, kord 5_{41}.
Škarpata (= Karpathos, Skarpanto), ostrov mezi Candií a Rhodem 36_{37}.
Škrofa (?), ostrov, některý ze Sporad 35_{43}.
Škutera (= Skutari, slov. Skadar, Skadra), město v Albanii u jezera téhož jména (u Lobkovice na ostrově!) 26_{11}, 26_{33}.
šlojíř m. (ze středohornoněm. slôjir, slojer) = závoj, rouška 7_{31}.
šnek m. (z něm. Schnecke) = točité schody 13_{24}.

Špalato (= Spalato, chorv. Spljet), město v Dalmacii 21_{6}.
šperloch m. (ze středohornoněm. sperlachen) = přikryvadlo 9_{3}.
špihovati = zásobovati, potravou opatřovati 81_{38}.
Špitál v Jerusalemě 58_{3}.
Špitál v Ramě 55_{6}, 55_{10}, 55_{27}, 55_{32}, 56_{12}, 56_{27}.
Štampalia (= Stampalia, Astropalia), ostrov v Egejském moři 35_{35}.
Štan (= Stein), hrad a osada na řece Traun v Bavořích 3_{21}.
Štercink (= Sterzing), městečko v Tyrolích jižně od Innsbrucku 4_{17}.
štuk m. (z něm. Stück) = stučka (plátna) 15_{21}.
štukverk m., **štukverkoví** n. collectivum (z ital. stucco a něm. Werk) = ozdobné dílo z malty nebo sádry 13_{17}, 13_{18}, 69_{27}.
Štýrsko 94_{4}, 106_{28}, 110_{20}.
šumovati (z něm. Schaum, abschäumen) = odstraňovati pěnu 48_{24}.
Švac (= Schwaz), městečko na Innu v Tyrolsku 4_{3}.

tamin m. = druh tkaniny 75_{21}.
tegez m. (ze středolat. teges od lat. tego = kryti) = toulec 106_{41}, 108_{9}.
Tekendorf (= Deggendorf), městečko na Dunaji v Bavořích 3_{9}, 3_{10}.
Terviz (= Treviso), město v panství benátském 4_{28}, 4_{44}, 97_{41}.
tlumač m. (z tureckého) = tlumočník 52_{10}.
Trapezunt, císařství 43_{10}.
Trau, město v Dalmacii 21_{6}.
turkus m. (türkis) = drahokam barvy světle modré 52_{28}.
Turecké hory 29_{36}, 40_{20}, 46_{20}, 46_{30}, 88_{43}, 90_{17}.
Turecká země 20_{10}, 21_{41}, 24_{27}, 27_{5}, 37_{5}, 37_{15}, 109_{16}.
Turnezo (?) Castello, hrad na Morei 29_{44}.
Týr vzniklo z »Trýr« odsutím prvého r. Jest to Trier (Trevir) na Mosele, kde pobyl Hasišteinský bezpochyby na své cestě do Lucemburka (viz Úvodu str. X.) 47_{28}.

Udvinec (= Udbina), hlavní město Krbavy, krajiny charvatské. Porážka Charvatův u Udbiny, jíž se jim počíná veliká tíseň od Turků, stala se 11. září 1493. 95_{14}.
Uherské království 16_{28}, 19_{17}, 19_{34}, 20_{43}, 26_{1}.

Valona (= Avlona), hrad a pod ním město východně od ostrova Saseno v průlivu Otrantském 26_{30}, 26_{35}, 26_{39}.
vel m. nebo velum n. (z lat.) = plachta 6_{12}, 17_{18}, 88_{32}, 96_{4}.
Velhartice, městečko s pevným kdysi hradem v okrese Sušickém 3_{6}.
Věž (viz Chrám).
Věže na břehu Jaffském 51_{28}, 52_{7}, 52_{8}, 52_{40}.
Virkgl (= Wörgl), městečko na Innu v Bavořích 3_{35}.
Vlašská země 15_{37}.
Vltava 18_{35}.
Vršek sv. Eliáše 71_{21}.

Wörgl (viz Virkgl).

Yspanie 40_{6}.

zakřišta f. = sakristie 13_{7}.
Zakynthos (viz Zancto).
Zancto (= Zakynthos, Zante), ostrov v moři Jonském proti Morei 29_{38}, 29_{40}.
Zansago (= Sansego, Šusak), ostrov jv. od Istrie v zálivu Quarnerském 18_{10}.
Zara (= Jadro, slov. Zadar) 18_{26}, 19_{21}, 19_{42}, 20_{8}, 20_{19}, 93_{28}, (viz též Jadro).
Zolta (= Solta), ostrov v Jaderském moři proti Dalmacii 21_{28}, 92_{18}.
Zumiko (= Samikon), pevný zámek Benátčanů na Morei 30_{10}.
Zwiesel (viz Cvizl).

Žalář Kristův v chrámě Božího hrobu 66_{24}, 84_{2}.
Žatec 18_{31}, 81_{28}.

DOPLNĚNÍ A OPRAVY.

Nadpisy, psané v rukopise červeně a vytištěné v tomto vydání kursivou v závorkách (viz Úvodu str. XXII), byly patrně doplněny opisovačem teprve naposled, neboť jen ze zběžného a povrchního nahlížení jeho do textu dají se vysvětliti značnější nedopatření na těchto místech:

Na str. 20 řád. 29: [o mieſtu Jadru] místo: [o mieſtu Starem Jadru];
» » 28 » 25: [o mieſtu Czimera] místo: [o mieſtu pod horami Czimera];
» » 29 » 18: [O zemi, gijez rziekagij Arabia] místo: [O zemi, gijez rziekagij Arbania];
» » 37 » 16: [O Inſulech] místo [?];
» » 75 » 43: [puſſtieni ſme do Chramu] místo: [puſſtieni ſme z Chramu];
» » 93 » 26: [Plauli od yadra mieſta] místo: [Plauli do yadra mieſta].

Na str. 3 ř. 16 čti: geſt klaſſter.
» » 5 » 17 » paterze,
» » 5 » 37 » dluhych,
» » 6 » 37 » obraz pana Kryſta, yako ſ krzize ſniat, an lezi, yako by miel..
Na str. 16 ř. 3 čti: do roka.
» » 19 » 3 » gemu
» » 20 » 6 » wſſudy
» » 24 » 29 » panſtwij
» » 38 » 35 » pomoranczije,
Na str. 43 ř. 13 čti: Cariam,
» » 43 » 18 » przedſewzetij
» » 45 » 3 » omamenij
» » 71 » 18 » geli,
» » 74 » 43 » otewrzela,
» » 77 » 17 » zhlaubij.
» » 77 » 23 » welmi,
» » 86 » 1 » kuſech,
» » 95 » 11 » mil

Mimo Rozpravy III. třídou vydaná díla:

Dr. *V. Mourek.* Kronika Dalimilova. . . . . Cena 2 K 80 h.
Dr. *V. Vondrák.* Glagolita Clozův. . . . . Cena 6 » — »
Josef Truhlář. Listář Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic. Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku. (Skupina II. Číslo 1.) . . . Cena 4 » 40 »
Jan Urban Jarník. Dvě verse starofrancouzské legendy o sv. Kateřině Alexandrinské. . . . . Cena 10 » — »
Dr. *Justin V. Prášek.* Martina Kabátníka cesta z Čech do Jerusalema a Kaira r. 1491 - 92. Sbírka pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Číslo 1.). . . . . Cena — » 80 »
Adolf Patera. Vzájemné dopisy Josefa Dobrovského a Fortunata Duricha z let 1778—1800. Díl I. Sbírka pramenův etc. (Skupina II. Číslo 2.) . . . . . Cena 5 » 80 »
Dr. *Jan V. Novák.* Staročeská gesta Romanorum. Sbírka pramenův etc (Skupina I. Řada 2. Číslo 2.) . . . . . Cena 4 » 60 »
Čeněk Zibrt. Bibliografický přehled českých národních písní. Sbírka pramenův etc. (Skupina III. Číslo 1.) . . . . Cena 5 » 80 »
Dr. *Václav Vondrák.* Frisinské památky . . . . . Cena 3 » 60 »
František Št. Kott. Příspěvky k česko-německému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému. Archiv pro lexikografii a dialektografii. Číslo 1. . . . . Cena 11 » 60 »
Dr. *J. Hanuš.* Život a spisy Václava Bolemíra Nebeského. Cena 1 » 20 »
Josef Truhlář. Dva listáře humanistické. I. Dra. Racka Doubravského. II. M. Václava Píseckého. S doplňkem listáře Jana Šlechty ze Všehrd. Sbírka pramenův etc. (Skup. II. Čís. 3.) Cena 2 » — »
Martin Hattala. Besední řeči Tomáše ze Štítného. Sbírka pramenův etc. (Skupina I. Řada 1. Číslo 1.) . . . . . Cena 2 » 40 »
Dr. *V. Flajšhans.* Podrobný seznam slov rukopisu Královdvorského. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 2.) Cena 1 » 80 »
Dr. *Jan Kvačala.* Korrespondence Jana Amosa Komenského. (Listy Komenského a vrstevníků jeho.) Nová sbírka. — [Spisy Jana Amosa Komenského. Číslo 1.] . . . . . Cena 3 » — »
Adolf Petr Záturecký Slovenská přísloví, pořekadla a úsloví. Cena 6 » 80 »
Dr. *Jan V. Novák* a *Adolf Patera.* Jana Amosa Komenského Theatrum universitatis rerum. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 2.] . . . . . Cena 1 » 20 »
Dr. *V. Flajšhans.* Knihy české v knihovnách švédských a ruských. Sbírka pramenův etc. — (Skupina III. Číslo 2.) . . Cena 1 » 20 »
Dr *Jos. Müller.* J. A. Komenského na spis proti Jednotě Bratrské od Sam. Martinia z Dražova sepsaný Ohlášení. Připojen spis Samuele Martinia z Dražova Třicet pět důvodův. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 3] . . . . . Cena 3 » — »
Dr. *V. J. Nováček.* Františka Palackého korrespondence a zápisky. I. Autobiografie a zápisky do r. 1863. (Sbírka pramenův. Skupina II. Čís. 4.) . . . . . Cena 2 » 80 »
Dr. *Jan Kvačala.* Korrespondence Jana Amosa Komenského. — Svazek II (Spisy J. A. Komenského. Číslo 1.) . . . Cena 3 » 60 »

Adolf Patera. Žaltát Poděbradský. (Sbírka pramenův etc. Skupina I. Řada 1. Číslo 2.) . . . . . Cena 4 K 60 h

František Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. (Díl I.) . . . . . Cena 7 » 30 »

Dr. *V. Flajšhans.* Literární činnost M. Jana Husi. (Sbírka pramenův. Skupina III čís. 3.) . . . . . Cena 2 » 50 »

Ant. Truhlář. Jana Albina Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. (Sbírka pramenův. Skupina I. Řada 2. Číslo 3.) . . . Cena 5 » 50 »

Jan V. Novák, Jana Amosa Komenského: Moudrost starých Čechů, za zrcadlo vystavená potomkům. (Spisy J. A. Komenského. Číslo 4.) . . . . . Cena 1 » 70 »

František Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. Díl II. . . . . Cena 14 » 80 »

František Št. Kott. Druhý příspěvek k česko-německému slovníku. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 3.) Cena 6 » 20 »

Dr. Justin V. Prášek. Marka Pavlova z Benátek Million. (Sbírka pramenův. Skupina I. Řada I. Čís. 3.) . . . . . Cena 4 » 20 »

Dr. Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. Listy Komenského a vrstevníků jeho. II. — Svazek 3. — (Spisy J. A. Komenského. Číslo 5.)

Tiskem Aloise Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

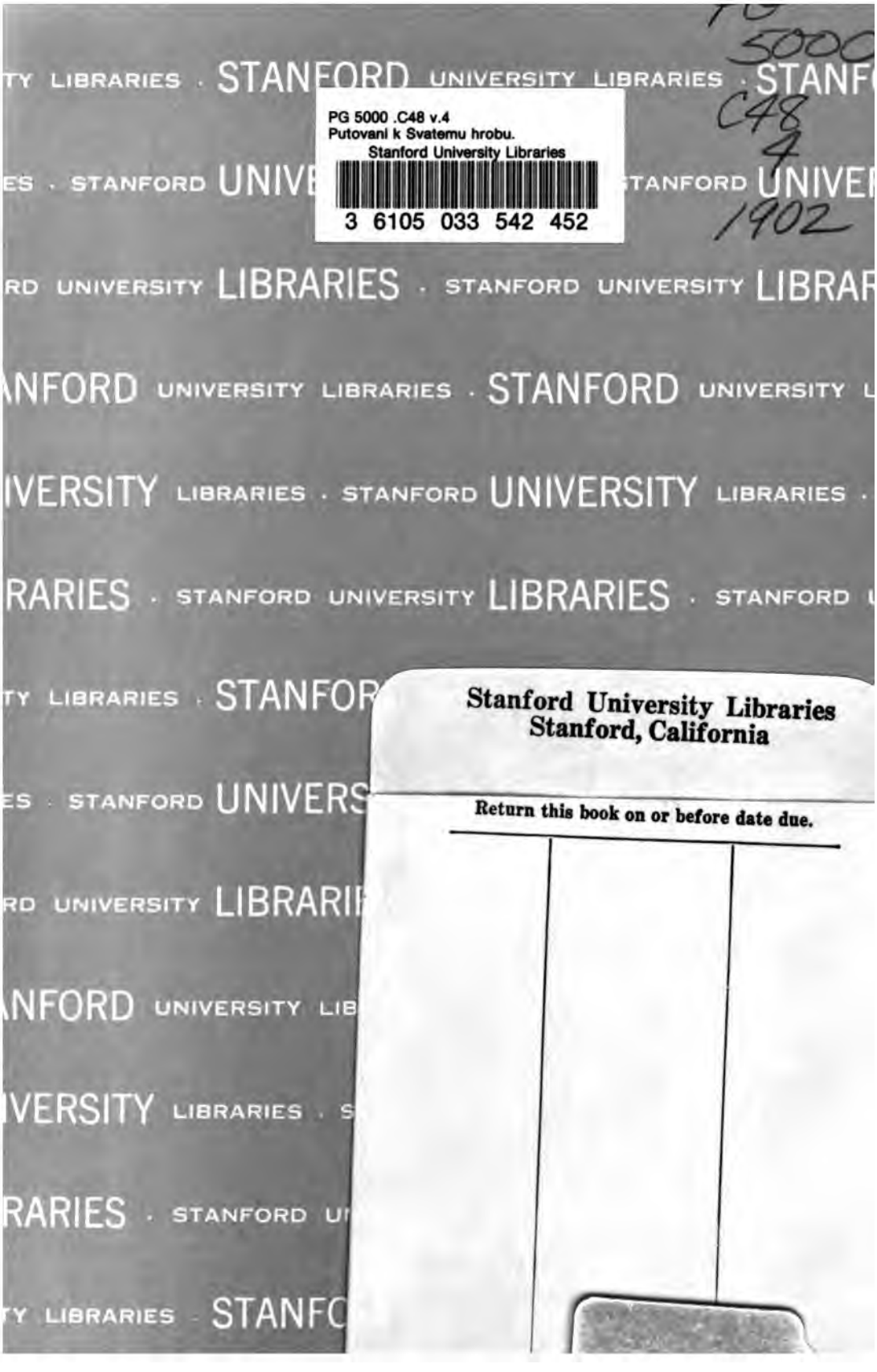
PG 5000 .C48 v.4
Putovani k Svatemu hrobu.
Stanford University Libraries
3 6105 033 542 452
5000
C48
4
1902
Stanford University Libraries
Stanford, California
Return this book on or before date due.